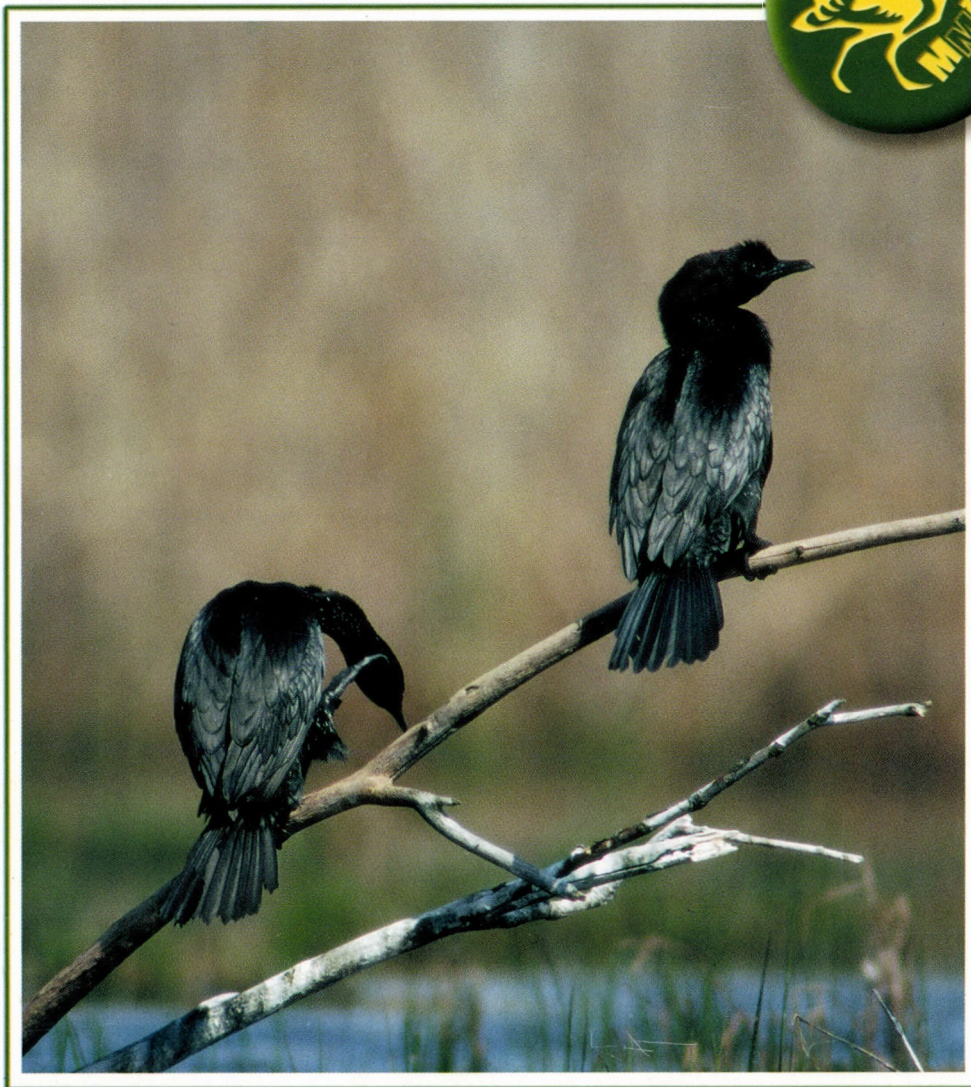

Túzok

5. évfolyam
1-2. szám
2000. június

Madártani Tájékoztató

Túzok

1977–1995 között Madártani Tájékoztató

ISSN 1416-020X

Túzok 1977–1995 között Madártani Tájékoztató
ISSN 1416-020X

Szerkesztők: Dr. Magyar Gábor, Dr. Hadarics Tibor

Szerkesztőség: Túzok, MME, 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon & fax: 1-275-6267. E-mail: tuzok@mme.hu

Levelezés: A cikkeket és más írásokat a Szerkesztőségbe kérjük küldeni, a faunisztikai megfigyeléseket Dr. Hadarics Tibor (9400 Sopron, Ív u. 14. Telefon 99-325-079 E-mail: sitke@axelero.hu), a ritkaságok leírását a Nomenclator Bizottság (MME NB, 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon 1-391-1749, fax 1-391-1785) részére.

Előfizetés: Az éves előfizetési díj 2000-re az MME tagjainak 2800 Ft, egyébként 3500 Ft, külföldre 5000 Ft. Az előfizetési díj készpénz-átutalási megbízással vagy bankátutalással fizethető be az MME számlájára (OTP, Budapest, XII. 11712004-20011215).

A Túzok a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) lapja, amely évente négy számban jelenik meg. A lap elsősorban a Magyarországon előforduló madarak terepi megfigyelésével és vizsgálatával kapcsolatos cikkeket és rövid közleményeket közöl, de szélesebb érdeklődésre számot tartó írásokat a madártan más területeiről is szívesen fogad. A lap olyan írásokat nem közöl, amelyek másutt már megjelentek vagy kizárólag faunisztikai adatközlésre szorítkoznak. A magyar és tudományos madárnevek tekintetében a Magyarország madarainak névjegyzéke (Budapest, 1998, Madártani Intézet), formai kérdésekben a lap e száma mérvadó. Örömmel fogadunk fényképeket és rajzokat, amelyeket eredeti állapotban juttatunk vissza a tulajdonosnak. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

Az MME a BirdLife International képviselő szervezete Magyarországon

Elnök: Kállay György (telefon: 30-559-2877)

Ügyvezető igazgató: Horváth Zsolt (telefon: 1-391-1768)

Titkárság: 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon & fax: 1-275-6267. E-mail: mme@mme.hu

© Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, 2000

Nyomdai előkészítés és nyomás: Winter Fair, 6724 Szeged, Pacsirta u. 1. Tel: 62-432-027. E-mail: winterfair@axelero.hu

A Túzok 5. (2000. évi) évfolyama 2004. januárban jelent meg.

Túzok From 1977–1995 published as *Madártani Tájékoztató*

Túzok From 1977–1995 published as *Madártani Tájékoztató*
ISSN 1416-020X

Editors: Dr Gábor Magyar and Dr Tibor Hadarics

Editorial office: Költő u. 21., H-1121 Budapest, Hungary. Telephone & fax: +36-1-275-6267.

Subscriptions: Annual subscriptions for 2000 is 2800 Ft for MME members, 3500 HUF for non-members in Hungary, 5000 HUF (or € 20) for subscribers outside Hungary. Subscriptions should be sent by Bank Transfer to OTP Bank, Budapest XII., Account number: 11712004-20011215.

Túzok is issued quarterly by BirdLife Hungary (formerly the Hungarian Ornithological and Nature Conservation Society – MME). Túzok welcomes original papers and notes on Hungarian birds, as well as occasional reviews and articles on all aspects of ornithology. Photographs and drawings are also welcomed.

BirdLife Hungary (formerly the Hungarian Ornithological and Nature Conservation Society – MME)

President: György Kállay (Telephone: +36-30-559-2877)

Director: Zsolt Horváth (Telephone: +36-1-391-1768)

Address: Költő u. 21., H-1121 Budapest, Hungary. Telephone & fax: +36-1-275-6267. E-mail: mme@mme.hu

Volume 5 of Túzok was published in January, 2004.

Az MME Nomenclator Bizottság 1999. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról

MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Nomenclator Bizottsága (MME NB) 1999-ben az év során észlelt és jelentett ritkaságok mellett számos korábbi adatot is megvizsgált. E jelentés tehát az 1999-es adatok mellett korábbi, de az MME NB által ebben az évben megvizsgált adatokat is tartalmaz.

Az 1999. évi adatok lezárása és összesítése céljából az MME NB 2000. június 16–17-én Budapesten ült össze. 1999-ben az alábbi személyek vettek részt a Bizottság munkájában (ábécé sorrendben): dr. Bankovics Attila (elnök), dr. Hadarics Tibor (titkár), dr. Magyar Gábor, Nagy Tamás, ifj. Oláh János, Schmidt András (titkár), dr. Sós Endre, Végvári Zsolt és Waliczky Zoltán.

E jelentés összeállítása során a Bizottság 232 adatot vizsgált meg (ebben nem szerepelnek azok a fajok, amelyekről nem kell jelentést készíteni, csak az adataikat gyűjtjük). A beküldött jelentések közül a Bizottság 39 faj, illetve alfaj 148 adatát fogadta el A kategóriába, két faj öt adatát C, két faj egy-egy adatát D, illetve szintén két faj egy-egy adatát E kategóriába (mely összesen 67,7%-a a megvizsgált adatoknak). Az 1999-ből származó 107 adatból 80-at A kategóriásnak, hármat C, kettőt pedig E kategóriásnak fogadtunk el (ez a beküldött 1999-es adatok 79,4%-a).

A fajok neve mögött zárójelben olvasható számadatok a faj bizonyított magyarországi előfordulásainak számát jelentik 1999-cel bezárólag. Az 1975 végéig elfogadott adatok Keve (1960, 1984) névjegyzékeiben, az MME Nomenclator Bizottság által 1988 óta elfogadott adatok az MME NB éves jelentéseiben (Bankovics 1989, 1990, 1992, 1993; Waliczky 1993; Magyar & Hadarics 1995; Magyar 1995, 1997; MME NB 1998a, 1998c, 1999) található meg. Az 1976–1988 közötti hitelesített adatokat külön jelentésben tettük közzé (MME NB 1998b). A legfeljebb tizenöt hitelesített adattal rendelkező fajok esetében az előfordulások összesítve is megtalálhatók Magyarország madarainak névjegyzékében (Magyar *et al.* 1998). Az előfordulások számát és az összes példányszámot törtjel

választja el (amennyiben csak egy szám van feltüntetve, ez az előfordulást és az egyedszámot is jelenti). Amennyiben az előfordulások pontos számát a Bizottság tevékenységének megkezdése előtt nem tartották nyilván, az adatokat „n + az 1988 után elfogadott adatok” formában adjuk meg.

E jelentésben tesszük közzé azon fajok 1999-es adatait is, melyeknek csak az előfordulása jelentendő (sarki partfutó, nagy sárszalonna, kis goda, kis csér), valamint a kis héja Békés megyei ismert fészkelőhelye környéki, a faj fészkelését nyomon követő, meghatározott személyek adatait. Természetvédelmi jelentősége miatt a korábbiakhoz hasonlóan valamennyi 1999-es kisliliik-adatot közöljük, bár a faj csak a Hortobágy térségén kívül leírasköteles. Ezeknél a fajoknál csak az 1999. évi előfordulások számát adtuk meg zárójelben.

A madarak előfordulási idejéről az általunk ismert leghosszabb időszakot adtuk meg, még akkor is, ha a Bizottsághoz beküldött jelentésben nem szerepel a madár egy területen való tartózkodásának teljes időtartama (ezen esetekben az előfordulás idejét a *Túzok* faunisztikai adatbázisa alapján egészítettük ki). A megfigyelés helyéről legtöbbször a közigazgatási településhatárt adtuk meg, és ettől csak kivételes esetben térünk el (pl. a Fertő környéki adatok esetében rendszerint a legközelebbi település nevét tüntettük fel). Amennyiben a megfigyelés halastavon történt és a megfigyelés helyéről a tórendszeren belüli medence („tőegység”) számát is tartalmazza a jelentés, ez a halastó neve után zárójelben, római számmal szerepel. Ha a tónak vagy medencének külön neve van, az ugyancsak zárójelben szerepel, pl. Hortobágyi-halastó (Kondás). Az adat után zárójelben szerepel a megfigyelők neve. Rendszerint mindazok nevét feltüntettük, akik a madarat elsőként megtalálták, meghatározták, és az észlelésről jelentést készítettek. Amennyiben viszont a madarat ötnél több személy találta, a további megfigyelőkre rendszerint és *társaik* megjegyzéssel uta-

lunk. Abban az esetben, ha az adott példányt az első megfigyelést követő napokon más megfigyelők is látták, vagy az adat hitelesítését a megtaláló(ko)n túl további személyek közreműködése is segítette, rájuk és mások kifejezéssel utalunk.

Ezúton is felhívjuk tagtársaink figyelmét, amennyiben olyan ritka madár előfordulási adattával rendelkeznek, melyet a Bizottság a részére beküldött jelentés hiányában még nem bírált, azt készítsék el, és juttassák el a Bizottság titkára címére (MME Nomenclator Bizottság, H-1121 Budapest, Költő u. 21. e-mail: schmidt@mail2.ktm.hu). A jelentés elkészítésének módjáról egyebek mellett a *Partimadár* 1994/2. számában közölt irányelvek a mérvadók (Magyar 1994). A jelentések bármilyen formában készíthetők, de mind az elkészítés, mind a bírálatok során könnyebbé teszi a Bizottság által rendszeresített Jelentőlap használata (a bizottság bármelyik tagjától kérhető, de elérhető az MME Nomenclator Bizottság honlapján is: http://www.mme.hu/nb/mme_nb.htm).

Felhívjuk a figyelmet továbbá arra, hogy az AERC (Association of European Rarities Committees, <http://users.skynet.be/birding/aerc/aerc.html>) ajánlása szerint kívánatos a rendkívül ritka fajok legalább első tíz előfordulási adatának az egyenkénti, a megfigyelések körülményeit és a madár részletes leírását is tartalmazó, önálló közleményben való publikálása valamelyik hazai szaklapban, lehetőleg olyanban, amelyik idegen nyelvű (angol vagy német) összefoglalókat is közöl a cikkekről (pl. *Túzok*, *Aquila* stb.). Kérjük a megfigyelőket, hogy – szakítva az eddigi rossz szokással – a jövőben erről se feledkezzenek meg.

Az el nem fogadott adatok a jelentés végén található a megfigyelők nevének feltüntetésével. Ezeknek az adatoknak csak kisebb részénél volt a megjelölt madárfaj egyértelműen kizárható és az észlelt egyed más fajnak határozható, a többi esetben valószínűsíthető volt ugyan a faj, de a beküldött dokumentumok alapján mégsem volt egyértelműen meghatározható. Minthogy ezek az adatok nem abszolút bizonyosságúak, a madártani szakirodalomban kerülendő rájuk a hivatkozás. Itt közöljük azokat az adatokat is, amelyek dokumentációja alapján csak nem (*genus*) szintű határozás volt lehetséges, de a szóba jöhető fajok mind jelentésköte-

lesek (pl. halfarkasok). Sajnálatos módon több esetben érkezett ritka madárfajokról adat dokumentáció (leírás, fénykép stb.) nélkül, különösen régebbi adatok esetén. Amennyiben a megfigyelést nem dokumentálták, azt még elbírálni sem tudtuk, és ezért automatikusan az el nem fogadott adatok között szerepeltettük.

A jelentésben felsorolt adatokra történő hivatkozás esetén, amennyiben az MME NB jelentésén kívül más forrás nem adható meg (minthogy azt másol nem publikálták még), javasoljuk a megfigyelők nevét is feltüntetni a következő példához hasonlóan: „füles vöcsök (*Podiceps auritus*): 1999. november 21. Fertőrákos, Fertő (Rákosi-öböl) 2 ad. (téli tollazatú) + 1 juv. pd (Hadarics T. in: MME NB 2000)”.

Az 1999. év nevezetességei

1999-ben az MME NB egy új madárfajt és egy új alfajt fogadott el hazánk madarainak névjegyzékébe: először bizonyították Magyarországon a **vörhenyes fecske** (*Hirundo daurica*) előfordulását (Horváth 1999), és – több korábbi, keltezőképpen nem dokumentált adat után – végre a **heringsirály világosabb hátú alfajának** első adatai is hitelesíthetőek voltak, igaz, az alfaj pontos meghatározása nélkül (*Larus fuscus graellsii/intermedius*).

Ritka és alkalmi költőfajok fészkelési adatait 1998-tól kezdte meg rendszeresen gyűjteni és hitelesíteni az MME NB (Schmidt 1998). Az elmúlt néhány évhez hasonlóan 1999-ben is észlelték a korábbi ismert Békés megyei revírben a **kis héja** (*Accipiter brevipes*) fészkepítését: a Sarkad melletti Sarkadremetei-erdőben két újonnan épült fészket találtak, de költés egyikben sem volt, sőt a költési időszakban kizárólag a hím madarat sikerült megfigyelni (Forgách B. és társai).

További említésre méltó adatok 1999-ben: a **pásztorgém** (*Bubulcus ibis*) 13., a **kanadai lúd** (*Branta canadensis*) 3. (C kategória) (Fragó & Lelkes 1999), a **halcsontfarkú réce** (*Oxyura jamaicensis*) 3. (C. kategória), a **reznek** (*Tetrax tetrax*) 1988 utáni 2., a **fehértorkú lilebibic** (*Cbettusia leucura*) 4. (Pigniczki 1999), a **vándorpartfutó** (*Calidris melanotos*) 10–16. (Zalai et al. 2000), a **cankópartfutó** (*Tryngites subruficollis*) 3. (Pigniczki 2000), a **laposcsőrű vízta-**

posó (*Pbalaropus fulicarius*) 14. (Vasas 2000), a **kenti csér** (*Sterna sandvicensis*) 12. (Hadarics 2000a), a **sarki csér** (*Sterna paradisaea*) 5. (Hadarics 2000b), a **kalandrapacsirta** (*Melanocorypha calandra*) 3. és a **rozsdás nádiposzáta** (*Acrocephalus agricola*) 6–7. (Szimuly & Mogyorósi 2000) előfordulása.

A jelentés kéziratának lezárásáig hitelesített adatok alapján 1999 során 296 madárfaj fordult elő bizonyítottan hazánk határain belül.

A hitelesítendő fajok adatait érintő változások

A Bizottság időről időre megvizsgálja, hogy mely hazai madárfajoknak volt az elmúlt tíz évben negyven vagy annál kevesebb adata, és ennek alapján rendszeresen áttekinti a hitelesít-

tendő fajok listáját (amennyiben a negyvennél több adat jelentős része egy évből – inváziós évből – származik, azt az évet nem számítjuk az adatok összesítésekor). Ennek értelmében 2001. január 1-től nem kell részletes leírást készíteni a füles vöcsök (*Podiceps auritus*) és a kacagócsér (*Gelochelidon nilotica*) megfigyeléseiről, továbbra is várjuk azonban e fajok megfigyelésével kapcsolatos adatokat. A fakó réthéja (*Circus macrourus*) és a halászsirály (*Larus ichthyaetus*) viszont továbbra is jelentésköteles marad.

A hibrid egyedekről szóló jelentéseket a továbbiakban csak akkor vizsgáljuk, ha legalább az egyik szülőmadár feltételezhetően bírálendő faj, illetve ha a bejelentő erre külön felkéri a Bizottságot. Ilyen esetekben is, ha az első kör után úgy látszik, hogy reménytelen a madár származásának pontos kiderítése, az adatot nem köröztetjük tovább.

A Bizottság által 1999-ben elfogadott adatok – Accepted records in 1999

A Magyarországon hitelesítetten előfordult madárfajok egyes adatait az AERC (Association of European Rarities Committees) által javasolt kategóriák alapján soroltuk be. Az egyes kategóriák meghatározása a legújabb Nomenclator (Magyar *et al.* 1998) bevezetőjében, az elbírálandó fajok listája az 1994-es jelentésben (Magyar 1995) és a legújabban megjelent fajlistában (Magyar 1996) található meg.

A kategória

Füles vöcsök (*Podiceps auritus*) (58/70)

1998. május 12. Tápiószecső, halastavak 1 *ad.* (nászruhá) pd (Szemadám Gy., Hegedűs M.);

1996. szeptember 19. – október 12. Hortobágy, Fényesi-halastó (II. és III. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Kovács G. és mások; Emri T., Gyüre P., Tar A., Zöld B.);

1996. október 5–12. Tömörkény, Csaj-tó (VII. és VIII. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Domján A., Barkóczi Cs., Bánfi P.);

1998. április 28. – május 20. Körömszpuszta, Körömszpusztai-víztároló 1 *ad.* (nászruhá) him pd (Demeter L., Ványi R. és mások);

1998. október 21. – november 10. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak (VI. tó) 1 pd (Cser Sz., Faragó Á., Faragó I. Cs. és mások);

1998. október 25. Hortobágy, Fényesi-halastó 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Ch. Roland és társai; Emri T., Tar A., Zöld B.);

1998. november 7. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak (IV. tó) 1 pd (Cser Sz., Faragó Á., Gál Sz.);

1998. december 2. Gyenesdiás, Balaton 1 (téli tollazatú) pd (Faragó I. Cs.);

1998. december 4–5. Zalaegerszeg, Gébárti-tó 1 (téli tollazatú) pd (Faragó Á., Faragó I. Cs. és társaik) (fotó: *Túzok* 4: 38. 27. kép);

1998. december 10. Tihany, Balaton (Tihanyi-szoros) 1 (téli tollazatú) pd (Faragó I. Cs.);

1998. december 15. Zalaegerszeg 1 (téli tollazatú) pd (Faragó I. Cs. és társai) (fotó: *Túzok* 4: 38. 28–29. kép);

1999. május 15. Pálmonostora, Péteri-tó (II. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Pigniczki Cs.);

1999. október 8. Szerencs, Takta melletti kis tavak 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Katoná Cs.);

1999. november 3–5. Szeged, Fehér-tó (II. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Mészáros Cs.);

1999. november 21. Fertőrákos, Fertő (Rákosi-öböl) 2 *ad.* (téli tollazatú) + 1 *imm.* (1y) pd (Hadarics T.);

Pásztorgém (*Bubulcus ibis*) (13/20)

1998. május 30. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 *imm./subad.* pd (Zeke T.);

1999. szeptember 14. – október 3. Baks, Dong-ér (Baksi-legelő) max. 2 *ad.* pd: szeptember 14–19. 1 *ad.* (vedlő) + 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Nagy T. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 135. 127. kép); szeptember 23. 1 pd (Bod P.); szeptember 25. 1 *ad.* (vedlő) pd (Domján A., Tokody B.); október 3. 1 *ad.* pd (Oláh J.);

Énekes hattyú (*Cygnus cygnus*) (1996 óta: 15/26)

1997. **március** 9. Hortobágy, Kun György-telep melletti libanevelő 1 *ad.* pd (Zeke T., Gál A.);
 1998. **január** 26–31. Bódvarákó 2 *ad.* pd (Boldogh S., Tóth E., Kiss A.);
 1998. **február** 1–18. Kisköre, Tisza-tó és Abádszalók, Tisza-tó (Abádszalóki-öböl) 1 *imm.* (2y) pd (Borbáth P.);
 1998. **december** 26. – 1999. **február** 24. Budapest (Soroksár) és Szigetszentmiklós (Ráckevei-Duna) 1 *imm.* (1y ill. 2y) pd (Szinaí P. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 38. 31. kép, *Túzok* 4: 75. 77. kép);
 1999. **február** 8. Hideség, tőzegbányató 1 *ad.* pd (Mogyorósi S., Molnár B.) (fotó: *Túzok* 4: 49. 48. kép);
 1999. **február** 28. Keszthely, Kis-Balaton (II. ütem) 1 *ad.* pd (Lelkes A.);
 1999. **december** 11–17. Szabadkígyós, Nagy-gyöp 1 *ad.* pd (Forgách B.);

Kis lilik (*Anser erythropus*)

1995. **november** 8. Szegec, Fehér-tó (XVI. tó) 3 *ad.* pd (Mészáros Cs.);
 1999. **február** 7. Hortobágy, Nyíró-lapos 1 pd (Szondi L.);
 1999. **február** 27. Hortobágy, Derzsi-halastó 1 pd (Kovács G.);
 1999. **március** 3. Geszt, Begécsi-víztároló (II. tó) 1 *ad.* pd (Vasas A.);
 1999. **március** 21. Fertőd-Tőzeggyármajor, Pór-Hany 1 *ad.* + 1 *imm.* (2y) pd (Hadarics T. és társai);
 1999. **március** 28. – **április** 17. Hortobágy, Hortobágyi-halastó max. 37 pd: **március** 28. 21 pd (Emri T.); **április** 3. 35 pd (Zöld B., Emri T. és társai); **április** 10. 25 pd (Gyüre P.); **április** 11. 37 pd (Zeke T.; Emri T., Zöld B.); **április** 17. 17 pd (Gyüre P.);
 1999. **április** 4. Hortobágy, Karácsony-fok 20 pd (Zeke T.);
 1999. **április** 17. Hortobágy, Mátá-puszta 17 pd (Gyüre P.);
 1999. **szeptember** 20. – **október** 27. Hortobágy, Hortobágyi-halastó max. 76 pd: **szeptember** 20. 7 *ad.* + 3 *juv.* pd (Kovács G.); **szeptember** 27. 22 pd (Végvári Zs.); **október** 16–17. 37 pd (Gyüre P.; Emri T.); **október** 20. 76 pd (Konyhás S.); **október** 23. 13 pd (Katona I., Bokor H.); **október** 27. 10 (Németh L. és társai);
 1999. **szeptember** 21. – **október** 30. Tiszacsege, Cserepes-puszta, Kis-Cserepes és Dinnyés-lapos max. 62 pd: **szeptember** 21. Cserepes-puszta 7 *ad.* + 3 *juv.* pd (Oláh J., Tar J.); **szeptember** 25. Cserepes-puszta 4 *ad.* pd (Konyhás S.); **október** 1. Dinnyés-lapos 25 *ad.* + 10 *juv.* pd (Oláh J., Tar J.); **október** 4. Cserepes-puszta 28 pd (Konyhás S.); **október** 5. Dinnyés-lapos 14 pd (Szilágyi A.); **október** 6. Cserepes-puszta 16 pd (Konyhás S.); **október** 7. Kis-Cserepes 39 pd (Nagy T. és társai); **október** 11. Cserepes-puszta 24 pd (Konyhás S.), Dinnyés-lapos 17 pd (Ecsedi Z., Oláh J., Tar J.); **október** 17. Cserepes-puszta 32 pd (Seprényi A., Zeke T., Tar A.); **október** 19. Cserepes-puszta 35 pd (Emri T.), Dinnyés-lapos 52 pd (Tar J.); **október** 23. Cserepes-puszta 62 pd (Emri T., Zöld B.); **október** 30. Cserepes-puszta 31 pd (Lendvai Cs. és társai);
 1999. **szeptember** 26. – **november** 7. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó max. 8 pd: **szeptember** 26. 2 *ad.* + 6 *juv.* pd (Emri T., Zöld B.); **október** 15. 2 *ad.* + 1 *juv.* pd (Varga L.); **október** 23. 2 *ad.* pd (Varga L., Harangi M.); **október** 25. 1 pd (Végvári Zs.); **november** 6. 7 + 1 pd (Végvári Zs.); **november** 7. 1 *juv.* pd (Szilágyi A., Dobi A., Harangi M.);
 1999. **október** 28. – **november** 20. Fertőújlak, Borsodi-dűlő és Fertőd, Tőzeggyármajor 1 *ad.* pd (Pellinger A., Hadarics T., Laczik D. és mások);
 1999. **október** 30. Nádudvar, Ózes 3 pd (Kovács G.);
 1999. **november** 4. Biharugra, Biharugrai-halastavak (Emlék-tó) 2 *ad.* pd (Vasas A.);

Örvös lúd (*Branta bernicla*) (30/32)

1997. **február** 28. Nagyiván, Nagyiváni-puszta (Zám) 1 *ad.* pd (Kovács G.);
 1998. **november** 9–24. Geszt, Begécsi-víztároló (II., III. és Nagyziki-tó) 1 *ad.* (*ssp. bernicla*) pd (Zalai T., Vasas A. és mások);
 1998. **november** 14–20. Túrkeve, Túrkevei-halastavak (IV. tó) 1 *imm.* (1y) (*ssp. bernicla*) pd (Pabar Z., Sallai R. B. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 39. 34–35. kép);

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) (28/39)

1994. **augusztus** 17–21. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (VIII. tó) 1 *ad.* tojó + 2 *juv.* pd (Zeke T. és mások);

Kékcőrű réce (*Oxyura leucocephala*) (n+5)

1989. **október** 14–15. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (II. tó) 1 *imm.* vagy tojó pd (Zeke T., Zöld B., Tar A., Szabó J.; Emri T.);
 1998. **november** 30. – **december** 2. Hortobágy, Fényesi- (IV. tó) és Derzsi-halastó 1 *imm.* (1y) pd (Gál A.; Zeke T. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 41. 40. kép);
 1999. **január** 16–30. Nagymaros és Visegrád, Duna 1 *imm.* vagy tojó pd (Horváth G. és társai; Schmidt A., Schmidtné Kővári I., G. Gorman) (fotó: *Túzok* 4: 41. 41. kép) (Horváth 1999);

Dögkeselyű (*Neophron percnopterus*) (7/13)

1985. **január** 2–9. Baja, Koppány-sziget 2 *imm.* pd (Rékási J., Richnovszky A., Vancsura L. és társai) (Rékási & Vancsura 1985);

Fakó keselyű (*Gyps fulvus*) (n+3)

1988. július 9. Hortobágy, Kékes-puszta 1 ad. pd (Zöld B., Tar A., Tar I., Szabó J.);

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*) (n+34/36)

1982. április 7. Senta, Baláta-tó 1 ad. hím pd (Kasza F.);

1986. március 18. Dinnyés, Dinnyési-Fertő 1 ad. hím pd (Szemadám Gy., Hegedűs M.);

1987. szeptember 5. Hortobágy, Mátá-puszta 1 ad. hím pd (Zeke T., Emri T.);

1994. április 9. Hortobágy, Nyírő-lapos 1 ad. tojó pd (Zeke T., Gál A.);

1996. április 20. Hortobágy, Cserepes-puszta 1 ad. tojó pd (Emri T., Gyüre P., Zeke T.) (fotó: *Túzok* 1: 95. 77. kép);

1997. május 27. Nagyiván, Nagyiváni-puszta 1 ad. hím pd (Kovács G.);

1997. szeptember 8. Nagyiván, Nagyiváni-puszta 1 ad. hím pd (Kovács G.);

1998. május 9. Hortobágy, Szettyénes 1 ad. hím pd (Zeke T.);

Kis héja (*Accipiter brevipes*)

1997. augusztus 18. Balmazújváros, Darassa-puszta 1 ad. hím pd (D. Szlama, M. Ostafski, Z. Wasifski);

1999. május 7–8. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Forgách B., Gubányi E.);

1999. május 9–10. Sarkad, Sarkadremetei-erdő 1 ad. hím pd (Tóth I., Szathmáry S., Forgách B.);

1999. május 19. Sarkad, Sarkadremetei-erdő 1 ad. hím pd (Forgách B.);

1999. május 22. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Forgách B.);

1999. május 26. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Forgách B.);

1999. június 1. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Forgách B.);

1999. június 6. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Forgách B.);

1999. június 30. Gyula, Szana-zug 1 ad. hím pd (Gubányi E., Forgách B.);

Egerészölyv (*Buteo buteo vulpinus típusú*) (n+4)

1996. szeptember 18. Nagyiván, Nagyiváni-puszta 1 pd (Kovács G.);

Fekete sas (*Aquila clanga*) (n+18)

1982. szeptember Hegyesd, Vár-hegy 1 imm. (1y) pd (Németh L. és társai) sérülten találták, a veszprémi állatkertbe került, ahol nyolc évig élt;

1999. október 24–25. Biharugra, Biharugrai-halastó és Ugrai-rét 1 ad. pd (Hadarics T., Magyar G., Sós E., Schmidt A. és mások);

1999. december 3. Nagykopáncs, Nagykopáncsi-puszta 1 imm. (3y) pd (Mészáros Cs., Kotymán L., Sirkó Z., Puskás L.);

Fehérkarmú vércse (*Falco naumanni*) (n+8/10)

1992. július 7. Hortobágy, Kun György-puszta 1 ad. hím pd (Emri T.);

Reznek (*Tetrax tetrax*) (n+2)

1999. június 24–26. Mosonszolnok 1 ad. tojó pd (Jánoska F.; Dittrich G.);

Fehérfarkú lilebíbic (*Cbettusia leucura*) (4)

1999. július 15. Dunatetőten, Böddi-szék 1 ad. pd (Pigniczki Cs. és társai) (Pigniczki 1999);

1999. augusztus 3–22. Akasztó, Akasztói-halastavak (IV. és V. tó) 1 ad. pd (Somorácz Gy., Fabó F.) az előzővel valószínűleg azonos madár (fotó: *Túzok* 4: 3. szám címlapkép) (Somorácz 2000);

Sarki partfutó (*Calidris canutus*) (1999: min. 14/28)

1999. május 14. Tömörkény, Csaj-tó 2 ad. (nászruhas) pd (Nagy T. és társai);

1999. május 25. Fülöpszállás, Kelemen-szék 1 ad. (nászruhas) pd (A. Hachenberg, M. Handschuh, M. Süsser, G. Steinbrück, E. Weber);

1999. augusztus 12. Kis-Balaton, II. ütem 2 ad. (vedlő) pd (Faragó I. Cs. és társai);

1999. augusztus 24. – szeptember 3. Dunatetőten, Böddi-szék max. 2 pd: augusztus 24–25. 2 juv. pd (Pigniczki Cs., Boros E.); szeptember 3. 1 juv. pd (Pigniczki Cs., Ecsedi Z. és társaik);

1999. augusztus 24. – szeptember 11. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 pd: augusztus 24. 1 juv. pd (Oláh J.; Lendvai Cs. és társai); augusztus 27. 1 pd (Végvári Zs.); szeptember 11. 1 juv. pd (Zöld B., Emri T.);

1999. augusztus 27–28. Körmödspuszta, Körmödspusztai-víztároló 1 juv. pd (Weszelinov O. és társai; Demeter L.);

1999. augusztus 28. – szeptember 7. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak max. 3 pd: augusztus 28. 1 juv. pd (Faragó I. Cs. és társai); augusztus 31. 1 juv. pd (Faragó I. Cs. és társai); szeptember 3. 2 juv. pd (Faragó I. Cs.); szeptember 5. 3 juv. pd (Faragó I. Cs.); szeptember 7. 3 juv. pd (Faragó I. Cs.) (fotó: *Túzok* 4: 138. 135. kép);

1999. szeptember 1–18. Szeged, Fehér-tó max. 5 pd: szeptember 1. 2 pd (Nagy T. és társai); szeptember 5. 1 ad. (vedlő) + 4 juv. pd (Nagy T. és társai); szeptember 6. 2 juv. pd (Mészáros Cs.); szeptember 7. 1 ad. + 1 juv. pd (Domján A.); szeptember 11–12. 2 juv. pd (Kókai K.); szeptember 13. 1 juv. pd (Nagy T. és társai); szeptember 18. 2 juv. pd (Mészáros Cs., Kókai K. és társaik);

1999. szeptember 2–10. Hortobágy, Fényesi-halastó 1 juv. pd (Oláh J. és mások);
 1999. szeptember 4–19. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó max. 3 pd: szeptember 4. 1 juv. pd (Varga L., Hódör I.); szeptember 10. 2 pd (Varga L., Borza L.); szeptember 14–16. 1 juv. pd (Oláh J., Tar J., Végvári Zs.); szeptember 18. 1 pd (Kovács G., Sós E.); szeptember 19. 3 juv. pd (Varga L., Végvári Zs.);
 1999. szeptember 6–22. Naszály, Ferencmajori-halastavak max. 2 pd: szeptember 6. 1 pd (Lendvai Cs.); szeptember 12. 1 pd (Csonka P. és társai); szeptember 22. 2 juv. pd (Csonka P.);
 1999. szeptember 11–13. Szeged, Nagy-Fekete 1 pd: szeptember 11. 1 juv. pd (Kókai K.); szeptember 13. 1 juv. pd (Nagy T. és társai);
 1999. szeptember 13–29. Fertőújlak, Nyéki-szállás max. 2 pd: szeptember 13. 2 juv. pd (Pellinger A., Laczik D.); szeptember 15. 2 juv. pd (Pellinger A., Hadarics T.) (fotó: Tűzok 4: 138. 136. kép); szeptember 16. 1 juv. pd (Mogyorósi S.); szeptember 17–20. 2 juv. pd (Hadarics T. és mások); szeptember 22. 1 juv. pd (Riezing N.); szeptember 29. 2 pd (Riezing N.);
 1999. szeptember 20. Balmazújváros, Daru-Karinkó-pusztá 2 pd (Végvári Zs.);

Vándorpartfutó (*Calidris melanotos*) (16/19)

1999. szeptember 13–14. Hevesvezekény, Rakotttyás 1 juv. pd (Zalai T., Borbáth P., Ecsedi Z., Oláh J., Tihanyi G.) (Zalai et al. 2000);
 1999. szeptember 28. – október 2. Kisújszállás, Csivag-halastó 1 juv. pd (Vasas A., Zalai T. és mások) (Zalai et al. 2000);
 1999. október 9–11. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 juv. hím + 1 juv. tojó pd (Szimuly Gy., Pellinger A., Laczik D., Hadarics T., Mogyorósi S.);
 1999. október 16. Tiszanána, Legelő-dűlő 1 juv. pd (Zalai T.) (Zalai et al. 2000);
 1999. október 16–27. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 juv. (élénk színezetű) pd (Pellinger A., Hadarics T., Riezing N.);
 1999. október 25–26. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 juv. (fakó színezetű) pd (Pellinger A., Hadarics T.; J. Laber);
 1999. október 26. Tiszanána, Legelő-dűlő 1 juv. pd (Borbáth P.) (Zalai et al. 2000);

Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) (3)

1999. október 2–8. Dunatétlen, Böddi-szék 1 juv. pd (Pigniczki Cs. és mások) (fotó: Tűzok 4: 139. 142. kép; *Birding World* 13: 26.) (Pigniczki 2000);

Nagy sárszalonna (*Gallinago media*) (1999: 10/12)

1999. április 15. Bihardancsháza, Nagyváradi-legelő 1 pd (Weszelinov O.);
 1999. április 29. Hortobágy, Kis-Álomzug 1 pd (Végvári Zs.);
 1999. április 30. Orosháza, Kakasszéki-tó 1 pd (Kotymán L.);
 1999. május 7. Orosháza, Kakasszéki-tó 1 pd (Kotymán L.);
 1999. május 8. Tokaj, Szegi 1 pd (Emri T.);
 1999. május 20. Csanádalberti, Montág-pusztá 1 ad. pd (Mészáros Cs.);
 1999. május 23. Nagyiván 1 pd (Kovács G.);
 1999. szeptember 19. Kunmadaras, Kunkápolnási-mocsár 1 pd (Kovács G.);
 1999. szeptember 22–24. Tiszacsege, Dinnyés-lapos 3 pd (Tar J., Oláh J.);
 1999. október 15. Balmazújváros, Magdolna-pusztá 1 pd (Oláh J., Szilágyi A.);

Kis goda (*Limosa lapponica*) (1999: min. 10/11)

1999. május 15. – június 19. Fertőújlak, Pap-rét, Nyéki-szállás és Borsodi-dűlő 1 ad. tojó pd (Pellinger A. és mások);
 1999. szeptember 1–8. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 juv. vagy tojó pd (Pellinger A. és társai);
 1999. szeptember 10–20. Geszt, Begécsi-víztároló 1 pd: szeptember 10. 1 juv. pd (Ecsedi Z., Oláh J., Szilágyi A.); szeptember 18–20. 1 juv. pd (Vasas A. és társai);
 1999. szeptember 10. – október 3. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 pd: szeptember 10–11. 1 juv. pd (Ecsedi Z. és társai) (fotó: Tűzok 4: 142. 143. kép); szeptember 14–16. 1 juv. pd (Oláh J., Tar J., Végvári Zs.); szeptember 18–20. 1 pd (Végvári Zs.; Szemadám Gy.; Varga L., Szilágyi A.); szeptember 22. 1 pd (Végvári Zs.); szeptember 25. 1 pd (Szondi L.; Pabar Z. és társai); szeptember 27. 1 juv. pd (Oláh J., Tar J.; Szilágyi A.); október 3. 1 pd (Szondi L.);
 1999. szeptember 12. Naszály, Ferencmajori-halastavak 1 juv. pd (Csonka P. és társai);
 1999. szeptember 24. – október 2. Kisújszállás, Csivag-halastó 1 pd: szeptember 24. 1 pd (Pabar Z. és társai); szeptember 28. 1 juv. pd (Zalai T. és társai); október 2. 1 pd (Pabar Z. és társai);
 1999. október 1. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 pd (Szilágyi A.);
 1999. október 4. Karcag, Karcagi-pusztá 1 pd (Emri T.);
 1999. október 9. Kisújszállás, Kenderesszigeti-halastó 2 pd (Pabar Z., Hajdú A.);
 1999. október 13. Hortobágy, Derzsi-halastó 1 pd (Emri T.);

Terekcankó (*Xenus cinereus*) (30)

1986. július 21–25. Hortobágy, Akadémiai-halastó (kacsászató) 1 ad. (nászruhá) pd (Győrösy T., Zeke T., Baranyi R.);
 1991. május 29. Hortobágy, Csécsi-halastó (VIII. tó) 1 imm. (2y) pd (Zeke T.);
 1992. augusztus 13–17. Hortobágy, Hortobágyi- (XI. tó) és Akadémiai-halastó 1 juv. pd (Seprényi A., Tar A., Zöld B., Gyüre P.);

1994. május 25. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (IV. tó) 1 *ad.* (nászruhás) pd (Szilágyi A., Gődér R.);
 1996. május 10. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó (IV. tó) 1 *ad.* (nászruhás) pd (Szilágyi A., Ecsedi Z., Szondi L., N Toxler és társai);
 1999. május 17. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 *ad.* pd (Pellinger A., Laczik D.);
 1999. május 22. Körmösdpuszta, Körmösdpusztai-víztároló 1 *ad.* (nászruhás) pd (Zalai T., Vasas A., Oláh J. és mások);
 1999. május 30. – június 2. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I. tó) 1 *ad.* (nászruhás) pd (Oláh J.; Végvári Zs., Szemadám Gy. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 94. 92–93. kép);
 1999. június 12–13. Szeged, Fehér-tó (I. tó) 1 *ad.* (nászruhás) pd (Mészáros Cs.; Domján A.);

Laposcőrű víztaposó (*Pbalaropus fulicarius*) (14)

1986. május 31. – június 7. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (Kondás-tó) 1 *ad.* (nászruhás) hím pd (Győrösy T., Emri T., Zeke T., Baranyi R., Végvári Zs.) (Zeke *et al.* 1986);
 1989. május 5. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (II. tó) 1 *imm.* (vedlő) pd (Zeke T.) (Zeke 1990);
 1999. szeptember 9. Geszt, Begécsi-víztároló (VI. tó) 1 *imm.* (1y) pd (Vasas A., Ecsedi Z., Oláh J., Szilágyi A.) (Vasas 2000);

Szélesfarkú halfarkas (*Stercorarius pomarinus*) (n+7)

1999. szeptember 27. Abádszalók, Tisza-tó (Abádszalóki-öböl) 1 *juv.* (sötét színváltozatú) pd (Zalai T., Borbáth P. és mások);
 1999. szeptember 27–29. Abádszalók, Tisza-tó (Abádszalóki-öböl) 1 *juv.* (világos/átmeneti színváltozatú) pd (Zalai T., Borbáth P. és mások);
 1999. szeptember 28. – október 4. Sarud, Tisza-tó (Sarudi-öböl) 1 *juv.* (sötét színváltozatú) pd (Zalai T., Borbáth P., Szilágyi A., Nagy Gy., Varga L.);
 1999. október 7–17. Biharugra, Biharugrai-halastavak (Zöldhalmi-tó) 1 *juv.* (sötét színváltozatú) pd (Gubicskó L., Vasas A., Ványi R.);
 1999. október 16. Geszt, Begécsi-víztároló (VI. és VII. tó) 1 *juv.* (világos színváltozatú) pd (Tögye J., Vasas A.);

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*) (n+24/26)

1988. június 23–26. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I., IV., VII., VIII. és X. tó) 2 *ad.* (világos színváltozatú) pd (Győrösy T., Tar A., Zöld B., Tar I., Szabó J.);
 1994. július 11. Poroszló, Tisza-tó 1 *ad.* (sötét színváltozatú) pd (Emri T.);

Halászsírály (*Larus ichthyaetus*) (58/64)

1994. július 7. – ősz Hortobágy, Hortobágyi-halastó (VIII. tó) 1 *imm.* (3y) pd (Zeke T., Gál A.);
 1995. augusztus 5. – október 26. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (V. tó) 1 *imm.* (3y) pd (Zeke T. és mások) az 1995. június 24-től szeptember közepéig, Hortobágy, Hortobágyi-, Elepi- és Fényesi-halastavak (Ecsedi Z., Faragó Á., Tar J. és társaik *in* Magyar 1997) adat előfordulási idejének kiegészítése;
 1995. november 8. Szeged, Fehér-tó (III. tó) 1 *imm.* (2y) pd (Mészáros Cs.) az 1995. június 21. – október 23. Szeged, Szegedi-Fertő és Fehér-tó (Veprik R., Nagy T.; Mészáros Cs. és társai *in* MME NB 1998a) adat időpontjának kiegészítése;
 1997. október 11. Szeged, Fehér-tó (III. tó) 2 *ad.* (téli tollazatú) pd (Mészáros Cs., Kókai K.) egyik azonos az 1997. július 24-től december 13-ig a Szegedi-Fertőn és a Fehér-tavon megfigyelt példánnyal (Domján A., Horváth Sz. és mások *in* MME NB 1998c);
 1998. június 11–14. Hortobágy, Csécsi-halastó (IV. tó) 1 *ad.* (nászruhás) pd (Kovács G., Kovács G., Kalotás Zs., Hajdú A. és mások);
 1998. július 27. – október 2. Szeged, Fehér-tó (I., II. és XVI. tó) és Szegedi-Fertő (II./II. tó) 1 *ad.* pd (Mészáros Cs., Kókai K. és mások) az 1998. július 12–27. Szeged, Fehér-tó (I. tó) (Kókai K., Cseh J., Mészáros Cs. *in* MME NB 1999) adat előfordulási idejének kiegészítése;
 1998. október 1–4. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó (IV. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Schmidt A., Arnold L., Nagy Gy. és mások);
 1998. október 8. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (Kondás-tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Ampovics Zs., Domján A., Tokody B., Pigniczki Cs.) valószínűleg azonos az 1998. október 4–18-ig a hortobágyi Kékes-pusztán és Csécsi-halastavon megfigyelt példánnyal (Zeke T. *in* MME NB 1999);
 1998. október 11. – november 11. Hortobágy, Fényesi-halastó (III. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Emri T.) valószínűleg azonos az előző és az 1998. október 4–18-ig a hortobágyi Kékes-pusztán és Csécsi-halastavon megfigyelt madárral (Zeke T. *in* MME NB 1999);
 1999. április 18. Szeged, Fehér-tó (XV. tó) 1 *imm.* (2y) pd (Kókai K.);
 1999. április 24. – június 12. Hortobágy, Mátá-puszta, Hortobágyi-halastó és Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 *imm.* (2y) pd (Gyüre P., Zöld B., Zeke T.);
 1999. június 21. – október 23. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I. és VIII. tó) és Fényesi-halastó (II. tó) 1 *ad.* (nászruhás, majd téli tollazatba vedlő) pd (Sós E. és társai; Végvári Zs. és mások);
 1999. július 14. – november 16. Szeged, Szegedi-Fertő (II./II. tó) és Fehér-tó (XIV., XV. és XVI. tó) 1 *ad.* (nászruhás, majd téli tollazatba vedlő) pd (Mészáros Cs., Kókai K., Siprikó S.);

1999. július 30. – augusztus 21. Szeged, Fehér-tó (XV. és XVI. tó) és Szegedi-Fertő (II. tó) 1 *imm.* (2y) pd (Mészáros Cs., Sipirkó S. és mások);
 1999. október 14–19. Geszt, Begécsi-víztároló (III. és VI. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Vasas A., Karcza Zs., Dósa H., Szentés K.);

Heringsirály *graelisii* vagy *intermedius* alfaja (*Larus fuscus graellisii/intermedius*) (2)

1999. október 9. Süttő, Duna 1 *imm.* (3y) pd (Sós E.);
 1999. november 11. Kapuvár, Kistölgyfamajor 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Hadarics T.);

Ezüstsirály (*Larus argentatus*) (1998 óta: 3)

1998. július 16. Debrecen, szeméttelép 1 *ad.* (nászruhá) pd (Tar A., Zeke T.);
 1999. november 30. Fertőrákos, Fertő (Rákosi-öböl) 1 *ad.* (téli tollazatú) (*ssp. argentatus*) pd (Hadarics T., Mogyorósi S.);

Dolmányos sirály (*Larus marinus*) (40/47)

1989. november 6. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó (II. tó) 1 *ad.* pd (Zeke T.);
 1989. november 11. Szeged, Fehér-tó (XIII. tó) 1 *ad.* pd (Nagy T., Molnár Z., Preszter P.) valószínűleg azonos az ugyan-
 ezen a helyen 1989. november 17-én megfigyelt madárral (Nagy T.; Mészáros Cs. *in* MME NB 1998a);
 1998. november 1–15. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó (I. tó) 1 *ad.* (téli tollazatú) pd (Szilágyi A. és mások) (fotó:
 Tűzok 4: 44. 43–44. kép);
 1999. október 23. – november 16. Szeged, Fehér-tó (XII. és XIII. tó) 1 *ad.* pd (Kókai K.; Mészáros Cs.);

Csüllő (*Rissa tridactyla*) (n+36/38)

1987. november 15. Poroszló, Tisza-tó 1 *imm.* (1y) pd (Zeke T.);
 1990. november 10. Hortobágy, Fényesi-halastó (II. tó) 1 *subad./ad.* pd (Zeke T., Emri T.);
 1995. november 10. – december 8. Szeged, Fehér-tó (Harcsás-tó) 1 *imm.* (1y) (Mészáros Cs., Kókai K.) az 1995. novem-
 ber 11–12. Szeged, Fehér-tó (Domján A., Barkóczi Cs., Bánfi P.; Nagy T. *in* MME NB 1998a) adat időpontjának
 kiegészítése;

Kacagócsér (*Gelochelidon nilotica*) (n+71/98)

1993. június 2. Hortobágy, Borsósi-halastó 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zeke T., Gál A., Emri T.);
 1993. június 4. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I. tó) 2 *ad.* (nászruhá) pd (Zeke T.) valószínűleg azonosak az 1993.
 május 27-én ugyanitt megfigyelt madarakkal (G. Bennett, Konyhás S. és társaik *in* MME NB 1998a);
 1993. július 3. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (Kondás-tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zeke T., Gál A., Emri T.);
 1996. augusztus 7. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I. és II. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Szilágyi A.);
 1997. augusztus 22. Hortobágy, Fényesi-halastó 1 *ad.* (nászruhá) pd (M. Ostański, D. Szlama, Z. Wasieński);
 1999. április 26. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 *ad.* pd (Pellinger A., Fersch A.);
 1999. május 8. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (I. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zöld B.);
 1999. május 18–19. Biharugra, Biharugrai-halastavak (Bodor II. és Szilas-tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zalai T., Jakab G.
 és mások);
 1999. május 23. Csanytelek, Síróhegyi-halastavak (III. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Domján A., Halász N.);
 1999. május 27. – június 17. Kőrmösdpuszta, Kőrmösdpusztai-víztároló 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zalai T.);
 1999. május 30. – június 12. Kőrmösdpuszta, Kőrmösdpusztai-víztároló 1 *ad.* (nászruhá) + 1 *imm.* (3y) pd (Zalai T.,
 Vasas A.) a nászruhá példány valószínűleg azonos az előzővel;
 1999. június 17. Gyula, Szana-zug (a Fehér-Körös és a Fekete-Körös összefolyása) 2 *ad.* (nászruhá) pd (Zalai T., Vasas
 A., Czirle Cs., Tóth I.);
 1999. július 4–17. Szeged, Szegedi-Fertő (II./II. tó) 2 *ad.* (nászruhá) pd (Kókai K., Mészáros Cs.);
 1999. július 7. Biharugra, Biharugrai-halastavak 1 *ad.* (nászruhá) pd (Vasas A.);
 1999. július 7. Kőrmösdpuszta, Kőrmösdpusztai-víztároló 1 *ad.* (nászruhá) pd (Vasas A., Hoffman V., Németh M.);
 1999. július 8–9. Pusztaszér, Büdös-szék 1 *ad.* (nászruhá) pd (Csathó A. I., Pigniczki Cs. és társaik);
 1999. július 10. Szeged, Szegedi-Fertő (II./II. tó) 1 *ad.* (vedlő) pd (Mészáros Cs., Kókai K.);
 1999. július 11. Pálmonostora, Péteri-tó (II. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Pigniczki Cs.);
 1999. július 11. Pusztaszér, Büdös-szék 2 *ad.* (nászruhá) pd (Pigniczki Cs.) egyik madár valószínűleg azonos az 1999.
 július 8–9-én ugyanitt megfigyelt példánnyal;
 1999. július 11–18. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 3 *ad.* (nászruhá) pd (Mogyorósi S., Hadarics T., Soproni J., Pellinger A.)
 (fotó: Tűzok 4: 95. 98–99. kép);
 1999. július 13–20. Hevesvezekény, Rakottyás 1 *ad.* (nászruhá) pd (Borbáth P.);
 1999. július 19. Kőrmösdpuszta, Kőrmösdpusztai-víztároló 1 *ad.* (vedlő) pd (Zalai T., Vasas A., Brányá K., Gubicskó L.);
 1999. július 23. Kőrmösdpuszta, Kőrmösdpusztai-víztároló 3 *ad.* (vedlő) pd (Vasas A., Gubicskó L., Zalai T.) egyik
 példány valószínűleg azonos az előzővel;
 1999. július 24. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (VIII. tó) 1 *ad.* (nászruhá) pd (Zalai T., Vasas A., Gubicskó L.);
 1999. augusztus 9–14. Fülöpszállás, Kelemen-szék max. 4 pd: augusztus 9. 2 *ad.* (nászruhá) pd (Pigniczki Cs.);

augusztus 10. 1 ad. (nászruhás) pd (Pigniczki Cs.); augusztus 13. 4 ad. (nászruhás) pd (Pigniczki Cs.); augusztus 14. 3 ad. (nászruhás) pd (Pigniczki Cs.);

1999. augusztus 11. Szabadszállás, Zab-szék 1 ad. (nászruhás) pd (Pigniczki Cs.) valószínűleg azonos az előző madarak valamelyikével;

1999. augusztus 15. Körmösdpuszta, Körmösdpusztai-víztároló 3 ad. (vedlő) pd (Vasas A., Zalai T.) valószínűleg azonosak az 1999. július 23-án ugyanitt megfigyelt madarakkal;

1999. szeptember 2–5. Dunatetőten, Böddi-szék 1 ad. (nászruhás) pd (Ecsedi Z., Pigniczki Cs. és társaik; Lendvai Cs.);

Kenti csér (*Sterna sandvicensis*) (12/29)

1999. július 28. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 3 ad. + 2 subad. (3y) pd (Hadarics T.) (Hadarics 2000);

Sarki csér (*Sterna paradisaea*) (5)

1999. május 15. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 ad. (nászruhás) pd (Hadarics T., Pellinger A., Mogyorósi S., Soproni J., J. Laber és mások) (Hadarics 2000);

Kis csér (*Sterna albifrons*) (1999: 15/25)

1999. április 26. Szigetszentmiklós 2 ad. pd (Hajtó L.);

1999. május 22–23. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 pd (Emri T., Zöld B.);

1999. június 9–15. Körmösdpuszta, Körmösdpusztai-víztároló max. 5 pd: június 9. 1 pd (Vasas A., Zalai T.); június 12. 1 ad. + 1 imm. (2y) pd (Weszelinov O.); június 13. 3 pd (Fidrich R. és társaik); június 14. 2 ad. pd (Vasas A.); június 15. 5 pd (Vasas A. és társaik);

1999. június 13. Karcag, Német-sziget 1 ad. pd (Zeke T.);

1999. július 4. Szigetszentmiklós 3 ad. pd (Hajtó L.);

1999. július 5. Szigetszentmiklós 1 juv. pd (Hajtó L.);

1999. július 19–21. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. + 1 juv. pd (Oláh J.; Szilágyi A. és tsai);

1999. július 21. Nádudvar, Német-sziget 1 pd (Tar J.);

1999. július 21–24. Karcag, Ecse-zug 1 ad. pd (Végyvári Zs.; Kovács G.);

1999. július 28. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 3 pd (Tar J.);

1999. augusztus 1. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 pd (Emri T., Zöld B.) valószínűleg azonos az előző három madár valamelyikével;

1999. augusztus 1. Szigetszentmiklós 1 ad. pd (Hajtó L.);

1999. augusztus 13. Körmösdpuszta, Körmösdpusztai-víztároló 1 ad. pd (Oláh J.);

1999. augusztus 21–22. Naszály, Ferencmajori-halastavak 1 juv. pd (Csonka P., Kovács K.);

1999. szeptember 11. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak 1 juv. pd (Faragó I. Cs. és társaik);

1999. szeptember 25. Keszthely, Balaton 1 ad. (téli tollazatú) pd (Cser Sz., Faragó Á., Gál Sz.);

Havasi sarlósfecske (*Apus melba*) (3)

1998. július 28. Hejce 1 pd (K. van Dijk, L. Peters);

Kalandrapacsirta (*Melanocorypha calandra*) (3)

1999. február 20. Kardoskút, Fehér-tó 1 ad. pd (Fodor A.);

Szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*) (a Hortobágyon kívül 3)

1999. május 16–21. Szeged, Szőreg és Kübekháza között 1 ad. pd (Kasza F., Molnár Gy., Vadász S. és társaik) (Kasza 2000);

1999. június 20. Újfehértó 8-9 pd (Tar J., Schmidt A., Kővári I., Sós E. és mások);

Vörhenyes fecske (*Hirundo daurica*) (1)

1999. április 18–19. Zebegény, Duna 1 pd (Vámosi K., Kókay Sz., Horváth G. és mások) (Horváth 1999);

Citrombillegető (*Motacilla citreola*) (18/19)

1999. május 2. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. tojó pd (Horváth E., Katona I., Bokor H., Orbán T.);

Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) (7)

1999. szeptember 7. Fertőújlak, Hansági-főcsatorna 1 juv. pd (Mogyorósi S., Szimuly Gy., Pellinger A., Hadarics T., Molnár B.) (fotó: *Túzok* 4: 149. 157. kép; *Limicola* 5: 273.; *Birding World* 13: 27.) (Szimuly & Mogyorósi 2000);

1999. október 17. Izsák, Kolon-tó 1 juv. pd (Barkóczy A., Németh Á., Pigniczki Cs.) (fotó: *Túzok* 4: 149. 158. kép);

Karmazsinpirók (*Carpodacus erythrinus*) (18/19)

1997. május 24. Balatongyörök 1 imm. (2y) pd (K.-D. Feige) korábban el nem fogadott adat újrabírálatá.

C kategória**Kanadai lúd** (*Branta canadensis*) (3/3)

1998. december 19. Zalavár, Kis-Balaton (I. ütem) 1 ad. pd (Faragó Á., Faragó I. Cs., Gál Sz.) (Faragó & Lelkes 1999);
 1998. december 27. Gutorföldre 1 ad. pd (Cser Sz., Horváth A.) az előzővel valószínűleg azonos példány (Faragó & Lelkes 1999);
 1999. március 6. Kis-Balaton, I. ütem (Sásas-sziget) 1 ad. (Faragó I. Cs.) (Faragó & Lelkes 1999);
 1999. március 11–17. Balatonszentgyörgy, Kis-Balaton (Fövény) 1 ad. ssp. *canadensis* pd (Lelkes A.; Futó E.; Novotny Zs.) az előzővel valószínűleg azonos példány (fotó: *Túzok* 4: 49. 49. kép, *Túzok* 4: 119. 119. kép) (Faragó & Lelkes 1999).

Halcsonfarkú réce (*Oxyura jamaicensis*) (3/4)

1998. november 8–9. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak 1 imm. hím pd (Faragó I. Cs., Cser Sz., Horváth A.) (fotó: *Túzok* 4: 41. 39. kép);
 1999. október 29. – november 2. Tata, Öreg-tó 2 ad. (nyugalmi ruhás) hím/imm. (1y) pd (G. Gorman, G. Stone és társaik; Csonka P.).

D kategória**Nílus lúd** (*Alopochen aegyptiacus*) (2)

1993. április 26. Aba 1 ad. pd (Csihar L., Szépe A., Pintérné Nagy E.);

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) (A: 28/37, D: 4)

1998. december 15–17. Alsónémedi, Duna–Tisza-csatorna 1 imm. pd (Zsin G., Juhász S. és mások) (fotó: *Túzok* 4: 39. 32. kép).

E kategória**Mandarinréce** (*Aix galericulata*) (2)

1999. november 7. Zalavár, Kis-Balaton 1 ad. (nászruhás) hím pd (Bárdos B., Bárdos I.);

Pantanal réce (*Callonetta leucophrys*) (1)

1999. október 1. Vác, Duna-ártér 1 ad. tojó pd (Schmidt A.).

Fészkelések**Csörgő réce** (*Anas crecca*)

1999. július 9. Körmödspusztá, Körmödspusztai-víztároló 1 ad. tojó + 8 pull. pd (fészkelés) (Zalai T., Oláh J., Vasas A.) (Oláh et al. 2000).

El nem fogadott, illetve visszavont adatok – Records not accepted or withdrawn

- Füles vöcsök** (*Podiceps auritus*) 1998. február 3. Balatonfűzfő, Nitrokémia Rt. utótisztító tava; 1998. szeptember 24. Nagyhegyes, Elepi-halastó (a megfigyelő visszavonta az adatot); 1998. október 22. Nagyhegyes, Elepi-halastó 2 (a megfigyelő visszavonta az adatot); 1999. október 2. Balmazújváros, Magdolna; **rózsás gödény** (*Pelecanus onocrotalus*) 1996. november 19. Szóny és Almásfüzitő között, Duna; **rövidcsőrű lúd** (*Anser brachyrhynchus*) 1991. március 28. Dinnyés 5; 1995. március 15. Balmazújváros, Magdolna; 1998. március 13. Apaj, Apaj-pusztá 2; 1998. március 25. Apaj, Apaj-pusztá 4; **kis lilik** (*Anser erythropus*) 1999. január 23. Szeged, Fehér-tó; **mandarinréce** (*Aix galericulata*) 1993. december 22. Nagyhegyes, Elepi-halastó; **fakó rétihéja** (*Circus macrourus*) 1986. április 9. Balmazújváros, Hort; 1987. április 23. Balmazújváros, Magdolna-pusztá; 1988. szeptember 18. Hortobágy, Kónyai-halastó; 1990. április 24. Balmazújváros, Nagy-szik; 1991. április 19. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó; 1997. április 19. Balmazújváros, Kis-szeg; 1997. szeptember 23. Kunmadaras; 1998. április 3. Hortobágy, Karácsony-fok; 1998. április 9. Ölbő, Ölbői-tó; 1998. szeptember 4. Hortobágy, Nyíró-lapos; 1998. szeptember 9. Kunmadaras, Ecse-hát; 1999. január 23. – február 4. Balatonkeresztúr, Zsidó-rét; 1999. március 18. Kunmadaras; 1999. március 29. Nagyván; 1999. szeptember 26. Balmazújváros, Magdolna; 1999. október 2. Balmazújváros, Magdolna; 1999. október 13. Balmazújváros, Magdolna; **kis héja** (*Accipiter brevipes*) 1986. március 16. Debrecen, Nagyerdő; 1996. augusztus 27. Balmazújváros, Kis-szeg; 1997. augusztus 18. Balmazújváros, Pap-rét; **vörösfarkú egerészölyv** (*Buteo buteo vulpinus* típusú) 1999. december 3. Nagykopáncs, Nagykopáncsi-pusztá; **fekete sas** (*Aquila clanga*) 1995. március 10. Görbeháza, Bagota; 1996. október 25. Szentés, Tisza; 1998. szeptember 19. Nagyhegyes, Elepi-halastó; **pusztai sas** (*Aquila nipalensis*) 1995. május 24. Hortobágy, Nyíró-lapos; **héjasas** (*Hieraaetus fasciatus*) 1997. május 4. Püspökladány, Ágota-pusztá; **fehérkarmú vércse** (*Falco naumanni*) 1999. június 19. Hortobágy, Nyíró-lapos; **nyírfajd** (*Tetrao tetrix*) 1997. június 17. Gömör-szőlős 2 (korábban el nem fogadott adat újrabírálat); **feketeszárnýú székicsér** (*Glareola nordmanni*) 1998. július 16. Karcag 2; **vándorpartfutó**

(*Calidris melanotos*) 1999. július 10. Hortobágy, Hortobágyi-halastó; **kis goda** (*Limosa lapponica*) 1985. október 15. Hortobágy, Hortobágyi-halastó; **vékonycsőrű póling** (*Numenius tenuirostris*) 1995. június 3. Szeged, Szegedi-Fertő (a megfigyelő az adatot visszavonta); 1999. március 24. Balmazújváros, Nagy-szik; 1999. április 25. Nagyhegyes, Elepi-halastó; 1999. október 29. Nagyhegyes, Elepi-halastó; **szélesfarkú halfarkas** (*Stercorarius pomarinus*) 1991. október 26–27. Hortobágy, Hortobágyi-halastó (mint halfarkas faj – *Stercorarius sp.* – elfogadva, 1 imm. pd, megfigyelők: Emri T; Tar A., Végvári Zs., Zöld B.) (korábban elutasított adat újrabírálatára); **ékfarkú halfarkas** (*Stercorarius parasiticus*) 1998. július 19. Fertőújlak, Nyéki-szállás (mint halfarkas faj – *Stercorarius sp.* – elfogadva, 1 pd, megfigyelő: Neuwirth N.); 1998. november 16–17. Hortobágy, Fényesi-halastó (mint halfarkas faj – *Stercorarius sp.* – elfogadva, 1 juv. pd, megfigyelők: Kovács G., G. Gorman); **nyíl-farkú halfarkas** (*Stercorarius longicaudus*) 1994. október 5. Kópháza (korábban el nem fogadott adat újrabírálatára); **nagy halfarkas** (*Stercorarius skua*) 1999. szeptember 25. Fertőújlak, Borsodidülő (mint halfarkas faj – *Stercorarius sp.* – elfogadva, 1 pd, megfigyelők: Váczai M., Udvardy F., Laczik D.); **halászsirály** (*Larus ichthyaetus*) 1998. november 20. Hortobágy, Hortobágyi-halastó; **prérisirály** (*Larus pipixcan*) 1996. december 14. Fonyód; **kis sirály** (*Larus minutus*) fészkelés 1999. június 9. Kis-Balaton (a bemutatott képeken látható madarak szerezcsensirály-fiókák voltak); **gyűrűcsőrű sirály** (*Larus delawarensis*) 1999. október 27. Hortobágy, Hortobágyi-halastó; **heringsirály alfaj** (*Larus fuscus intermedius*) 1998. május 29. – június vége Debrecen, szeméttel; 1999. szeptember 9. Fülöpszállás, Kelemen-szék; **ezüstsirály** (*Larus argentatus*) 1997. november 5. Szeged, Fehér-tó; 1998. január 13. Szeged, Fehér-tó; 1998. január 24. Hortobágy, Fényesi-halastó 20; 1998. február 27. Körömspuszta, Körömspusztai-víztároló; 1998. december 10. Szántód, Balaton 4; **csüllő** (*Rissa tridactyla*) 1995. augusztus 17. Budapest, Duna; **kacagócsér** (*Gelochelidon nilotica*) 1998. április 13. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó (a megfigyelő az adatot visszavonta); 1999. augusztus 12. Geszt, Begécsi-víztároló; **cigánycsuk** keleti alfaja (*Saxicola torquata maura/stejnegeri*) 1998. május 19. Nagyvíván; **bajszos poszáta** (*Sylvia cantillans*) 1966. április 7. Budaörs; **északi füziike** (*Phylloscopus borealis*) 1998. szeptember 9. Szalonna; **csilpcsalpfüziike** szibériai alfaja (*Phylloscopus collybita tristis*) 1996. november 17. Szentés; **vörösfajú gébics** (*Lanius senator*) 1999. június 14. Ludányhalászi; **fenyőszajkó** (*Nucifraga caryocatactes*) fészkelés 1999. június 3. Csókakő; **szürke zezse** (*Carduelis bormemanni*) 1978. január 8. Budapest, Békásmegyér (a példány a Természettudományi Múzeumban található, külföldi szakemberek segítségével közösen zezsének határoztuk); **karmazsinpirók** (*Carpodacus erythrinus*) 1999. január 31. Nógrádsípek 2; **rőzsás pirók** (*Carpodacus roseus*) 1998. április 1. Mátraszentimre (korábban el nem fogadott adat újrabírálatára).

Summary: The 1999 Annual Report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee

This is the twelfth report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee. For this report 232 records were considered of which 67.7% were accepted (148 records of 39 different species in category A, five records of two species in category C, two records of two species in category D and two records of two species in category E). Out of the records from the year 1999, 79.4% were accepted (80 records out of 107 were accepted in category A, three records to category C and one record in category E). The annual meeting of the Committee was held on June 16–17, 2000 in Budapest. The report also contains all of those records that need to be reported only without description.

Definitions for categories follow the recommendations of the Texel and Heligoland

guidelines of the AERC. The two figures (divided by a slash) after species names indicate the number of occurrences and individuals up to and including 1999. When only one figure is shown this relates to both occurrences and individuals. For those species where exact numbers of records were not computed prior to 1988, only the number of records accepted since 1988 ("n + the number of records accepted since 1988") are given in brackets.

Since the report is in Hungarian, the following guidelines are given for acronyms and Hungarian words frequently used in the report. Dates are written according to the Hungarian sequence i.e. year, month, day. The date is followed by the place of occurrence, usually the name of the town of municipality followed by the name of the actual locality. Names or numbers of the particular pond of a fishpond system are given after the name of the pond system in brackets. Number of individuals is

given before the acronym *pd* (i.e. “individual”) with notes on plumage, sex, or other circumstances of the record. *Hím* means male, *tojó* means female, *2y* means second year immature bird, *nyugalmi rubás* means “winter (basic) plumage”, *nászrubás* refers to “adult summer (alternate) plumage”. *Megfogva* means the bird was netted and ringed. The names of observers are in brackets. *És társai(k)* means “*et al.*” and it usually indicates that the bird was reported by more than four observers. Reference to publication or photo, where available, is given after the record. Rejected records are listed at the end of the report.

Highlights of 1999 were the first record of **Red-rumped Swallow** (*Hirundo daurica*) (Horváth 1999) and the first two records of western races of **Lesser Black-backed Gull** (*Larus fuscus graellsii/intermedius*) in Category A.

Further noteworthy records for the year were: 13th record of **Cattle Egret** (*Bubulcus ibis*), 3rd record of **Canada Goose** (*Branta canadensis*) (Farágó & Lelkes 1999), 3rd record of **Ruddy Duck** (*Oxyura jamaicensis*), 2nd record since 1988 of **Little Bustard** (*Tetrax tetrax*), 4th record of **White-tailed Plover** (*Chettusia leucura*) (Pigniczki 1999), 10–16th record of **Pectoral Sandpiper** (*Calidris melanotos*) (Zalai *et al.* 2000), 3rd record of **Buff-breasted Sandpiper** (*Tryngites subruficollis*) (Pigniczki 2000), 14th record of **Grey Phalarope** (*Phalaropus fulicarius*) (Vasas 2000), 12th record of **Sandwich Tern** (*Sterna sandvicensis*) (Hadarics 2000a), 5th record of **Arctic Tern** (*Sterna paradisaea*) (Hadarics 2000b), 3rd record of **Calandra Lark** (*Melanocorypha calandra*) and 6–7th record of **Paddyfield Warbler** (*Acrocephalus agricola*) (Szimuly & Mogyorósi 2000).

At the time of finishing the report a total of 297 species were known to have occurred in Hungary in 1999.

Breeding records of rare and occasional breeding bird species have also been verified systematically from 1998 on (see details in Schmidt 1998). As opposed to previous years, breeding of the **Levant Sparrowhawk** (*Accipiter brevipes*) was not detected in 1999 in Hungary, just the male was observed near Sarkad, two new nests were found but breeding did not take place (Forgách B. *et al.*).

Irodalom

- Bankovics A. 1989. A Nomenclaturai Állandó Bizottság jelentése, 1988. Madártani Tájékoztató 1989. július–december: 48–49.
- Bankovics A. 1990. Újabb fajok Magyarország avifaunájában. Aquila 96–97: 127–137.
- Bankovics A. 1992. A Nomenclatura Bizottság jelentése az 1990-es évről. Madártani Tájékoztató 1992. július–december: 46–48.
- Bankovics A. 1993. Az MME Nomenclatura Bizottságának jelentése az 1991. évről. Madártani Tájékoztató 1993. július–december: 46–48.
- Farágó I. Cs. & Lelkes A. 1999. Kanadai lúd (*Branta canadensis*) megfigyelése a Kis-Balatonon. Túzok 4: 118–120.
- Hadarics T. 2000a. Kenti csérek (*Sterna sandvicensis*) újabb előfordulása Fertőújlak közelében. Túzok 5: 28–29.
- Hadarics T. 2000b. A sarki csér (*Sterna paradisaea*) újabb előfordulása Magyarországon. Túzok 5: 57–59.
- Horváth G. 1999. Új fajok a Dunakanyarban. Füzike 36: 7–8.
- Kasza F. 2000. A szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*) előfordulása Szeged környékén költési időben. Túzok 5: 88–89.
- Keve A. 1960. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest.
- Keve A. 1984. Magyarország madarainak névjegyzéke. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Magyar G. 1994. Hogyan dokumentáljuk ritka madarak előfordulását? Partimadár 4(2): 52–55.
- Magyar G. 1995. Az MME Nomenclator Bizottság 1994. évi jelentése ritka madárfajok magyarországi előfordulásáról. Aquila 102: 199–208.
- Magyar G. 1996. Magyarország madárfajainak jegyzéke. Partimadár 5: 87–91.
- Magyar G. 1997. Az MME Nomenclator Bizottság 1995. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. Túzok 2: 1–10.
- Magyar G. & Hadarics T. 1995. Az MME Nomenclator Bizottság 1993. évi jelentése ritka madárfajok magyarországi előfordulásáról. Aquila 102: 193–198.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. 1998. Nomenclator avium Hungariae. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet Budapest.
- MME NB 1998a. Az MME Nomenclator Bizottság 1996. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. Túzok 3: 41–52.
- MME NB 1998b. Az MME Nomenclator Bizottság jelentése a Magyarországon ritka madárfajok 1988 előtti előfordulásáról. Aquila 103–104: 101–114.
- MME NB 1998c. Az MME Nomenclator Bizottság 1997. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. Túzok 3: 137–154.
- MME NB 1999. Az MME Nomenclator Bizottság 1998. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. Túzok 4: 105–117.
- Pigniczki Cs. 1999. A fehér farkú lilebibi (*Chettusia leucura*) előfordulása a dunatétleni Böddi-széken. Túzok 4: 83–85.
- Pigniczki Cs. 2000. Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) megfigyelése a dunatétleni Böddi-széken: a har-

- madik adat Magyarországról. Túzok 5: 17–19.
- Rékási J. & Vancsura L. 1985. Adatok a Duna (Gemenc, Koppány-sziget) téli madárvilágához. Madártani Tájékoztató 1985. április–június: 33.
- Schmidt A. 1998. Az MME Nomenclator Bizottság legfrissebb döntései. Túzok 3: 33–34.
- Szimuly Gy. & Mogyorósi S. 2000. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) előfordulása a Fertő mellett. Túzok 5: 62–63.
- Waliczky Z. 1993. Az MME Nomenclatura Bizottságának jelentése az 1992. évről. Madártani Tájékoztató 1993. július–december: 49–56.

- Zeke T. 1990. Laposcsőrű víztaposó (*Pbalaropus fulicarius*) előfordulása a Hortobágyon. Madártani Tájékoztató 1990. január–június: 38.
- Zeke T., Győrösy T. & Emri T. 1986. Lilealakúak 1986. évi tavaszi vonulása Hortobágy-halastón. Madártani Tájékoztató 1986. április–szeptember: 46–48.

MME Nomenclator Bizottság
1121 Budapest, Költő utca 21.

1. Füles vöcsök (*Podiceps auritus*), Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak, 1998. november 9. (Farágó Imre Csaba) – Slavonian Grebe

2. Füles vöcsök (*Podiceps auritus*), Zalaegerszeg, Gébártó, 1998. december 5. (Farágó Imre Csaba) – Slavonian Grebe

3. Füles vöcsök (*Podiceps auritus*), Zalaegerszeg, 1998. december 5. (a kép a Zala torkolatában készült a madár szabadon engedésekor, 1998. december 17-én) (Farágó Imre Csaba) – Slavonian Grebe (the picture was taken immediately after the bird had been released)

4. Pásztorgémek (*Bubulcus ibis*), 13. hazai adat, Baks, 1999. szeptember 16. (Cursorius/íjf. Oláh János) – Cattle Egrets, 13th Hungarian record

5. Énekes hattyúk (*Cygnus cygnus*) *ad.*, Bódvarákó, 1998. január 26. (Boldogh Sándor) – Adult Whooper Swans

6. Kis lilik (*Anser erythropus*) *ad.*, Fertőújlak, Borsodi-dűlő, 1999. november 13. (Hadarics Tibor) – Adult Lesser White-fronted Goose

7. Kanadai lúd (*Branta canadensis*) *ad.*, C kategória, Balatonszentgyörgy, Kis-Balaton, 1999. március 12. (Lelkes András) – Adult Canada Goose (Category C)

8. Örvös lúd (*Branta bernicla*) *imm.*, 30. hazai adat, Túrkeve, 1998. november 14. (Cursorius/iffj. Oláh János) – Immature Brent Goose, 30th Hungarian record

9. Nílusi lúd (*Alopochen aegyptiacus*) *ad.*, D kategória, Aba, 1993. április 26. (Csibár László) – Adult Egyptian Goose (Category D)

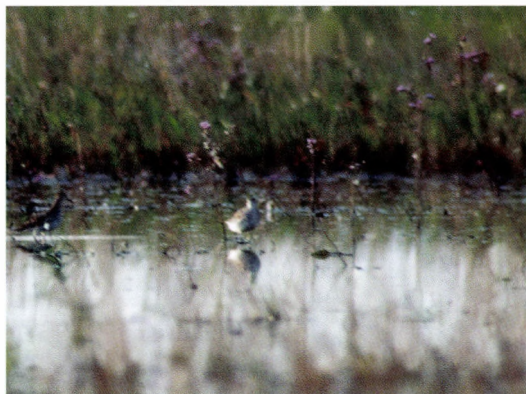

10. Fehérfarkú lilebíbic (*Chettusia leucura*) *ad.*, 4. hazai adat, Akasztó, 1999. augusztus 19. (Somorác György) – Adult White-tailed Plover, 4th Hungarian Record

11. Sarki partfutó (*Calidris canutus*) juv., Fertőújlak, Nyéki-szállás, 1999. szeptember 15. (Hadarics Tibor) – Juvenile Knot

12. Vándorpartfutó (*Calidris melanotos*) juv., 10. hazai adat, Hevesvezekény, 1999. szeptember 13. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Juvenile Pectoral Sandpiper, 10th Hungarian record

13. Vándorpartfutók (*Calidris melanotos*) juv., 12. hazai adat, Fertőújlak, Nyéki-szállás, 1999. október 11. (Hadarics Tibor) – Juvenile Pectoral Sandpipers, 12th Hungarian record

14. Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) juv., 3. hazai adat, Dunatetőtlen, Böddi-szék, 1999. október 2. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Juvenile Buff-breasted Sandpiper, 3rd Hungarian record

15. Terekcankó (*Xenus cinereus*) ad., 29. hazai adat, Hortobágy, Hortobágyi-halastó, 1999. május 31. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Adult Terek Sandpiper, 29th Hungarian record

16. Szélesfarkú halfarkas (*Stercorarius pomarinus*) juv., Biharugra, Biharugrai-halastavak, 1999. október 13. (Vasas András) – Juvenile Pomarine Skua

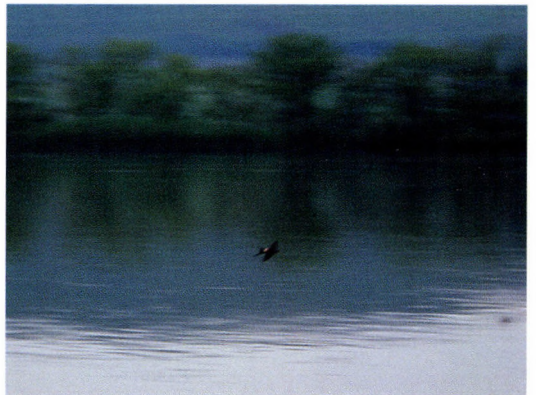
17. Dolmányos sirály (*Larus marinus*) ad., 39. hazai adat, Balmazújváros, Virágoskúti-halastó, 1999. november (Cursorius/íjf. Oláh János) – Adult Great Black-backed Gull, 39th Hungarian record

18. Dolmányos sirály (*Larus marinus*) ad., 39. hazai adat, Balmazújváros, Virágoskúti-halastó, 1999. november (Cursorius/íjf. Oláh János) – Adult Great Black-backed Gull, 39th Hungarian record

19. Kacagócsérek (*Gelochebidon nilotica*) ad., Fertőújlak, Borsodi-dűlő, 1999. július 11. (Hadarics Tibor) – Adult Gull-billed Terns

20. Vörhenyes fecske (*Hirundo daurica*), 1. hazai adat, Zebegény, 1999. április 18. (Cursorius/íjf. Oláh János) – Red-rumped Swallow, 1st Hungarian record

21. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) juv., 6. hazai adat, Fertőújlak, Hansági-főcsatorna, 1999. szeptember 7. (Hadarics Tibor) – Juvenile Paddyfield Warbler, 6th Hungarian record

22. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) juv., 7. hazai adat, Izsák, Kolon-tó, 1999. október 17. (Cursorius/íjf. Oláh János) – Juvenile Paddyfield Warbler, 7th Hungarian record

Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) a dunatétleni Böddi-széken: a harmadik adat Magyarországról

PIGNICZKI CSABA

A Dunatétlen határában elterülő Böddi-széken madárásztam 1999. október 2-án kellemesen meleg, napos időben. Utam során egy cankópartfutót figyeltem meg, mely fajt ezt megelőzően csupán két alkalommal észlelték hazánkban (Magyar *et al.* 1998). A megfigyelést a Nomenclator Bizottság hitelesítette, így ez a cankópartfutó harmadik magyarországi adata. A Böddi-széken a fehér farkú lilebíbic (*Chettusia leucura*) észlelése mellett (Pigniczki 1999) ez volt a második ritka partmadárfaj 1999-ben.

A megfigyelés körülményei

1999. október 2-án a Böddi-széken végeztem madárszámlálást. A területen található egyik háztáji birkalegelőnél 30-szoros nagyítású teleszkóppal parti lilék (*Charadrius hiaticula*) kisebb táplálkozó csapatát figyeltem kb. 200 m-ről, amikor közöttük egy szokatlan, általam addig még soha nem látott madárra figyeltem fel. A kérdéses madárhoz közelebb mentem, s ekkor már minden kétséget kizáróan meg tudtam állapítani, hogy egy cankópartfutóval van dolgom. A táplálkozó madáron a faji bélyegeket jól megfigyeltem, majd értesíttem a hazai terepmadarászok hálózatát. Másnap délig a faj hírére több megfigyelő is a területre sietett, és valamennyien megerősítették a határozás helyességét, sőt többen bizonyító fényképfelvételeket is készítettek. Október 5-én (Gyüre Péter) és október 8-án észleltük még a cankópartfutót.

A cankópartfutó leírása

Alak és méret: Kis termetű, mintegy parti lilényi madár, szembetűnően kicsi és kerek fejjel. A csőr rövid, kb. a fej hosszával egyenlő, vékony, finom felépítésű, többé-kevésbé egyenes. A csőrtő olyan, mintha a „fejből egy kissé ki lenne húzva”. Szeme jól láthatóan a fej közepén he-

lyezkedik el. A nyak viszonylag vastag, ha a madár csak szedeget, nem tűnik hosszúnak. A begy gömbölyded, maga a madár teste csepp alakú. Az első három elsőrendű evező túlnyúlik a harmadrendű evezők mögé. A túlnyúló elsőrendű evezők a farok végéig érnek, néha az volt a benyomásom, hogy egy picit talán a farok mögé is. A láb a partfutókhoz képest hosszú.

Tollal nem fedett részek: A csőr fekete színű. Szeme sötét, teljesen fekete. A láb zöldessárga.

Tollazat: Alapvetően sárgásbarna színű madár. A fej alapszíne is sárgásbarna, de a fejtetőn nagyon finoman sötétbarnával sávozott. Ez a sávozás a nyak hátsó részén megszakad, de a hát felső részén már újra megtalálható. A szem körül a tollazat eléggé kifakult, inkább piszkosfehér színű. Ez a szemgyűrű vastag, messziről is jól látható. A csőrtőnél, a fej kicsúcsosodó részénél a tollazat ismét fakóbb, fehéres színű. A vállfedők, a szárny nagy- és középfedői mintázatuk miatt sajátos pikkelyezettséget kölcsönöznek a felsőtestnek. E tollakon egy krémszínű tollszegés található, melyet befelé egy sötétbarna sáv határol, a toll fennmaradó belső része világosbarna, leszámítva a tollgerincet, mely ismét sötétbarna. Ez a mintázat legélesebben a vállfedőkön mutatkozik. A harmadrendű evezők sötétbarnák, világosbarna szegéssel. Az ülő madár túlnyúló elsőrendű evezői szintén sötétbarnák, de a végükön nagyon vékony fehér szegést viselnek. A begy és a nyak lelegeje az, ami leginkább zsemleszínű, a has már sokkal kopottabb, míg az alsó farokfedők már fehérek. A csukott szárny hajlata (azaz a kéztőizület) felett a zsemleszín tollak enyhe sötétbarnás felhőzöttsége figyelhető meg mindkét testoldalon. Felülről látszik, hogy a farok oldalán vékony fehér sáv fut. A fent említett bélyegek alapján a madarat fiatalnak határoztam.

A repülő madáron további bélyegeket figyeltem meg. Az első- és másodrendű evezők sötétbarnák. Az elsőrendű evezők fedői is sötétbarnák. A talajon nyújtózó madáron látszott, hogy felül, az elsőrendű evezők tövével egy vékony, világos csik fut. A szárny alsó felének alapszíne fehér,

de a szárnyhajlatnál egy feketés, sarló alakú folt található, és az evezők vége szintén fekete.

Mozgás, viselkedés: A cankópartfutó szinte a teljes megfigyelés alatt folyamatosan táplálkozott. Szedegetés közben folyamatosan sétált, ha felszedett valamit, még akkor is lépett, igaz, csak lassan. Ha nem volt táplálék a közelében, vagy ha egyszerűen csak odébbment, akkor gyorsan futott. A melléte meg-megállva szedegető parti lilétől és ezüstlilétől (*Pluvialis squatarola*) tehát teljesen másként táplálkozott. Úgy vettem észre, ha lehetősége volt rá, szívesen csatlakozott az előbbi két fajhoz. Mivel a lilék riadós természetűek, felrepülésükkor a cankópartfutót is magukkal vitték. Ilyenkor kis idő eltelte után újra megjelent a területen. Ha a madár egyedül maradt, némi gyanakvással ugyan, de közelre bevárta az embert, akár 8-10 méterről is lehetett tanulmányozni.

Élőhely: Nagyon kedvelte a Böddi-szék mintegy két hektárnyi területét, ahol a fű a birkák által le volt rágva. Innen ellátogatott az e területet határoló mézpázsit (*Puccinella limosa*) állományba is, ami olyan magas volt, hogy onnan néha még az ezüstlile sem látszott ki, itt a cankópartfutónak általában csak a feje látszott, vagy még annyi sem. A madarat láttuk bárányparéjos (*Champhorosma annua*) tocsogón is. Október 8-án a madarat kedvelt gypétől 150 méterre, egy ritkás bárányparéj-állományban is láttam szedegetni egy ezüstlile társaságában (előtte mindig azon a helyen mozgott, ahol megtaláltam).

A cankópartfutó helyzete hazánkban és Európában

A cankópartfutó fészkelési területe Észak-Amerikában, a Vrangel-szigeten és Északkelet-Szibériában van. Telelőterülete Dél-Amerikában található (Snow & Perrins 1998). Ez a második leggyakoribb kóborló partimadár-faj Európában azon fajok közül, melyek Észak-Amerikából, vagy Északkelet-Szibériából vetődnek el kontinensünkre. Cankópartfutót hazánkhoz közel Lengyelországban 1998 végéig tíz (Magyar G. *in litt.*), 1985-ös adatok szerint Ausztriában négy alkalommal észleltek (Lewington *et al.* 1991), újabban Csehországban is kimutatták (Snow & Perrins 1998). A fajt Észak-, Dél- és Nyugat-Európában figyelték meg, a leggyakoribb a

Brit-szigeteken, ahol már minden évben megjelenő madárfajnak számít (Lewington *et al.* 1991, Snow & Perrins 1998). A cankópartfutó-adatok zöme augusztus és október közötti időszakból származik, de szeptember közepe táján figyelik meg a legtöbbit. Lengyelországban egy madár át is telet (Lewington *et al.* 1991). Leginkább egyesével fordul elő, de néhány esetben több egyedet is láttak együtt Európában, 1999. szeptemberében például hat mozgott együtt Írországból.

Magyarországon a cankópartfutót először 1993-ban észlelték, október 10. és 22. között mozgott egy fiatal példány a Hortobágyon, a havasi lilék (*Charadrius morinellus*) szelencési gyülekezőhelyén, majd Angyalházán (Konyhás 1993). A második megkerülésre két évet kellett várni: 1995. augusztus 16–18-ig egy öreg madarat láttak Pélyen, a Hatrongyosi-libanevelőn (Borbáth 1996). A faj mindhárom magyar adata olyan helyekről származik, ahol a gyp valamilyen állat rágása és/vagy taposása miatt rövid volt.

Az 1999-es magyar adata egy kisebb európai invázió évéből származik. Az ősz során megfigyelték augusztusban két alkalommal a Brit-szigeteken, és egy alkalommal Svédországban, szeptemberben 11 cankópartfutót láttak Nagy-Britanniában, 15-öt Írországból, három Franciában, négyet Svédországban, egyet-egyet pedig Hollandiában, Németországban, Norvégiában, Ausztriában és Spanyolországban észleltek. Októberben csökken az adatok száma, de a Brit-szigeteken így is három egyedet figyeltek meg, míg Franciában, Hollandiában, Dániában, Svédországban és Belgiumban egy-egy példány került szem elé.

Summary: Observation of Buff-breasted Sandpiper (*Tryngites subruficollis*) on Böddi-szék near Dunatétlen

A juvenile Buff-breasted Sandpiper was observed between October 2–8, 1999 on Böddi-szék, near Dunatétlen. This was the third record of this North American species in Hungary. The bird was seen on the short grass with three Ringed Plovers or with one or two Grey Plovers. The observed individual was very tame, and it was feeding continuously during the observation. The author gives a detailed description of

23. Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) juv., Dunatető-
len, Böddi-szék, 1999. október 2. (*Cursorius/íjf. Oláh János*)
– Juvenile Buff-breasted Sandpiper

the individual and on the conditions of the observation, and gives a summary of the Hungarian data as well as reference to other European occurrences of the species.

Irodalom

- Borbáth P. 1996. Cankópartfutó *Tryngites subruficollis* a pélyi Hatrongyosi-libanevelőn. Partimadár 5: 73–74.
- Konyhás S. 1993. A cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) első magyarországi megfigyelésének körülményeiről. Aquila 101: 213–214.
- Lewington I., Alström P. & Colston P. 1991. A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Domino Books, St. Helier.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. 1998. Nomenclator avium Hungariae. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest.
- Pigniczki Cs. 1999. A fehér farkú lilebíbic (*Cbettusia leucura*) előfordulása a dunatetőtleni Böddi-széken. Tüzek 4: 83–85.
- Snow D. W. & Perrins C. M. 1998. The Birds of the Western Palearctic. Concise Edition. Volume I. Non-Passerines. Oxford University Press, Oxford.

Pigniczki Csaba
6000 Kecskemét, Liget u. 1/b.

Rövid közlemények

Csörgő réce (*Anas crecca*) költése a Kőrmösdpusztai-víztárolón *Breeding of Teal (Anas crecca) on the Kőrmösdpuszta reservoir*

A csörgő réce első bizonyított hazai költése 1977 májusában Darány mellett volt (Kárpáti 1977, *Mad. Táj.* 1977. szept.–okt.: 1.). Ezt követően az 1980-as években három alkalommal észlelték költését: 1983-ban Barcs környékén (Fenyősi 1995, *Mad. Táj.* 1995. 2: 25.), 1984-ben a Hortobágyon (Kovács 1984, *Mad. Táj.* okt.–dec.: 206–207.) és 1989-ben Ecsegfalván (Széll 1990, *Mad. Táj.* 1990. 3–4: 33.).

A Körösszegapáti községhatárában található Kőrmösdpusztai-víztárolón végeztünk madármegfigyelést 1999. július 9-én, amikor Zalai Tamás egy nyolc fiókát vezető csörgőréce-tojót vett észre. A néhány napos, de legfeljebb egy hetes fiókákat a tojó egy gyékényes szélénél úszva vezette. A megfigyelést a déli órákban végeztük, borult, fülledt időben, kézítávcsovekkel és teleszkópokkal. Áprilistól hetente legalább egy alkalommal végeztünk folyamatosan területellenőrzéseket a Kőrmösdpusztai-víztárolón, de nem volt ritka a heti három-négy területbejárás sem. Annak ellenére, hogy rendszeresen történt madármegfigyelés a területen, a fiókák észlelése után már nem sikerült találkozunk a csörgőréce-családdal (ez is bizonyítja, hogy milyen nehéz a récefélék állományfelmérése). A fészkelési adatot a Nomenclator Bizottság hitelesítette. A belvíztároló kb. 210 hektár nagyságú, a gát szélén változó, 5–40 méter széles nád-, illetve gyékénysávvá, valamint a sekélyebb részeken kisebb-nagyobb nádasokkal és gyékényesekkel. A déli oldalon, nagyjából a víztér közepén, május közepétől lassan kezdett leszáradni egy iszapzátony, ami az idő előrehaladtával egyre nagyobb lett. Júliusra már 150 méter hosszú és 5-25 méter széles volt. Ezen a zátonyon előszerezettel pihentek az átnyaraló fűtűlő récék (*Anas penelope*), csörgő récék, kanalas récék (*Anas clypeata*), de itt táplálkoztak a közelben költő gólyatöcsök (*Himantopus himantopus*), gulipánok (*Recurvirostra avosetta*), bíbicsek (*Vanellus vanellus*), nagy godák (*Limosa limosa*)

és piroslábú cankók (*Tringa totanus*) is. Ettől az iszapzátonytól nyugatra mintegy 100 méterre egy földnyelv nyúlik be a víztárolóba. A félsziget növényzetére a vízközeli részeken a zsiókás és tavi kákás növényzet a jellemző, míg a magasabb részeken a cickafarkos szikes gyp maradványai találhatók. A földnyelv és az iszapzátony között – az alacsony vízállásnak köszönhetően – egy 80 méter széles gyékényes alakult ki. Ez a gyékényes jelentette a récék fő fészkelőhelyét. A víztárolón a bőjti (*Anas querquedula*), a tőkés (*Anas platyrhynchos*), a kanalas, a kendermagos (*Anas strepera*), a barát- (*Aythya ferina*), a kontyos (*Aythya fuligula*) és a cigányréce (*Aythya nyroca*) fészkelését is észleltük. – ifj. Oláh János, 5541 Szarvas, HAKI, Pf. 47.; Vasas András, 5600 Békéscsaba, Rezeda u. 1. & Zalai Tamás, 3360 Heves, Hősök u. 1./a

Kontyos réce (*Aythya fuligula*) fészkelése Kabán

*New breeding record of Tufted Duck
(Aythya fuligula) near Kaba*

A kontyos réce palearktikus elterjedésű faj, Európában, és Szibériában a Bajkál-tóig és Kamcsatkáig fészkel a tundra övezettől délre, de

24. Tojó kontyos réce (*Aythya fuligula*) fiókáival, Kaba, szennyvíztó, 1999. július 6. (Zeke Tamás) – Female Tufted Duck with juveniles

nyugat-délnyugat felé lassan terjeszkedik. Magyarországon 1982-ig három ismert fészkelése volt: 1965-ben a Győr-Sopron megyei Csapodi-erdőben (Nagy 1967, *Aquila* 73–74: 177–178.), 1973-ban a hódmezővásárhelyi rizsföldeken (Sterbetz 1975, *Aquila* 80–81: 283), 1980-ban pedig a Levelek melletti víztárolón költött (Albert & Albert 1980, *Puszta* 9: 19). Azóta további fészkeléseket regisztráltak a *Nomenclator* (Magyar *et al.* 1998) szerint, elsősorban a Dunántúlon, többek között a Kis-Balatonon és a Rétszilasi-halastavakon, 1998-ban pedig a bihari Körmösdpusztai-víztárolón.

A kontyos réce elsősorban tavasszal és ősszel gyakori átvonuló, ezzel együtt rendszeres átnyáralónak számít Magyarországon, így a Hortobágy térségében is minden évben találkozhatunk júniusban és júliusban ezzel a fajjal. A megfigyelt madarak, illetve kis csapatok (akár 10–12 pld. is) jórészt vedlő hímek. Annak ellenére, hogy a fészkelése is gyakran valószínűsíthető, az előbb megadott eseteket leszámítva, csak nagyon ritkán sikerül egyértelműen regisztrálni azt. Ez a ritka helyzet adódott 1998-ban, amikor a Körmösdpusztai-víztárolón két pár költött, és júliusban megfigyelhető volt, amint a két tojó a fiókáit együtt vezette. Abban az évben a kontyos réce által kedvelt vonuláshelynek tekinthető kabai cukorgyári ülepítőkon és annak közvetlen szomszédságában elhelyezkedő szennyvíztavakon is június elejéig megfigyelhető volt egy kontyosréce-pár, azonban a fészkelésre egyértelmű bizonyítékot nem találtunk.

1999. június 4-én még három hím tartózkodott a kabai szennyvíztavakon, tojó(ka)t azonban nem láttam, és később a hímek is eltűntek a területről. A fiókáit vezető tojót csak júliusban sikerült megfigyelni: július 6-án kilenc, csaknem felnőtt fiókával úszott a szennyvíztavak egyik gazos, szigetekkel tarkított tőegységén. A család igen közelre bevárt anélkül, hogy a fiókák a víz alá buktak volna. Később, július 19-én a tojó már tíz teljesen felnőtt fiókat vezetett ugyanazon a tőegységén egy másik *ad.* tojó társaságában. Ennek ellenére nem valószínű, hogy egy-nél több pár fészkelte volna a területen, mivel aznap ugyanitt – bár tőlük elkülönülve – egy másik kontyosréce-pár is a területen tartózkodott, ezek azonban valahonnan ide áttelepülő madarak voltak, valószínűleg ezért nem kerülhettek korábban itt szem elé. Ez inkább csak

arra utal, hogy a kontyos récék mozgása nyáron is jelentős lehet és sokkal valószínűbb, hogy július 6-án az egyik fióka elbújt, és ezért nem láttam. Úgy tűnik tehát, hogy 1999-ben egy pár kontyos réce költött a kabai szennyvíztavakon, és a tojó tíz fiókat nevelt fel sikeresen. – Zeke Tamás, 4025 Debrecen, Ispotály utca 25. IV./18.

**Repülő tőkés récét (*Anas platyrhynchos*)
zsákmányoló rétisas (*Haliaeetus albicilla*)
Flying Mallard (*Anas platyrhynchos*) captured
by White-tailed Eagle (*Haliaeetus albicilla*)**

Közismert, hogy a rétisas madártáplálékát elsősorban a víz felszínéről szerzi. A récétet (*Anas sp.*), szárcsákat (*Fulica atra*) fölérepüléssel addig „fárasztja”, amíg azok már nem tudnak a víz színe alá menekülni. A sérült, repülni csak nehezen tudó vadludakat (*Anser sp.*) – amint azt a Fertőn is többször megfigyeltük már – szintén a víz színén, vagy felrepülésük közben közvetlenül a víz színe fölött kapja el (pontosabban nyomja le őket a vízre). Ez a viszonylag nehézkes röptű ragadozó repülő madarakat csak nagyon ritkán zsákmányol, ezt a zsákmányolási módot az irodalom is csak kivételesnek említi (Génsbøl 1992. *Birds of prey*. Collins, London, p. 84.) és alig néhány példát sorol fel rá (Fischer 1984. *Die Seeadler*. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt, p. 74–75). Ezért tartom érdekesnek 1999. július 30-i megfigyelésemet. Ezen a napon a Fertőújlak melletti élőhely-rekonstrukciós terület Borsodi-dűlő nevű részén számláltam a madarakat az út mellett álló megfigyelőtoronyból. Az ezt megelőző héten minden reggel és este kint voltam a területen, és többször megfigyeltem egy vagy két öreg rétisast, amint azok a terület melletti száraz fákon üldögéltek, illetve néha a kiszáradófélben lévő elárasztáson tartózkodó madarakat – főleg récéket –, „ijesztgették”. Amikor a rétisasok átrepültek a terület felett, vagy csak átültek egyik fáról a másikra, esetleg leszálltak a földre egy-egy dögre, mindig nagy riadalom támadt az addig békésen táplálkozó vagy pihenő madarak között. Az említett napon reggel hét óra tájban a két öreg rétisas szokásos helyén üldögélt a száraz fákon, egyszer csak mindkét madár elrugaszkodott és határozott szárnycsapásokkal az elárasztás fölé repültek. A récék és partimadarak között ilyen pánikszerű

riadalmat még soha nem láttam, minden madár ami csak a területen volt a levegőbe emelkedett, láthatóan megéreztek vagy pontosan tudták, hogy a rétisások most nem csak átrepülnek egyik helyről a másikra, hanem vadászni indulnak. A levegőben kavargó madártömegben teleszkóppal megkerestem az egyik rétisast, a madár folyamatosan közeledett a megfigyelőtoronyhoz, körülötte récék kavargtak. Már csak 50 méterre lehetett tőlem, amikor közvetlenül alatta (kb. 10 méter magasságban) elrepült egy öt-hat példányból álló tőkésréce-csapat. Ekkor a rétisas jobb lábával „lazán, hanyagul” lenyúlt és belemarkolt az alatta repülő tőkés réce gácsér hátába, s azt többé nem is engedte el, hanem egy szűk kört leírva azonnal a földre ereszkedett és a még vergődő áldozatát karmai belemélyesztésével megölte. A rétisast végig teleszkóppal figyeltem, a jelenet szinte az „orrom előtt” játszódott le. Csodálkoztam, hogy a sas nem kezdte el tépni zsákmányát, csak álldogált és tartotta a karmai között. Ekkor vettem észre, hogy néhány méterre tőle a másik rétisas – vélhetően a párja – is leült a földre. A zsákmányt ejtő madár ekkor leugrott a már elpusztult récéről, pár méterrel hátrébb húzódott, a másik madár pedig azon nyomban ráállt a zsákmányra és tépni kezdte azt. Pár perc múlva a récével a terület távolabbi felére repültek, ott ismét egymás közelébe ültek le a földre, és a récéből is mindketten fogyasztottak. A megfigyelést két okból tartom közlésre érdemesnek. Egyrészt a rétisások zsákmányszerzésének egy meglehetősen ritka módját volt alkalmam közvetlen közelről megfigyelni, másrészt a zsákmány átengedése azt sugallja, hogy párba állt madarokról volt szó, amelyek az egyik száraz fára már korábban kihelyezett műfészket a közeljövőben esetleg elfoglalhatják, hiszen a háborítatlanság és a „terített asztal” is biztosított. – *Dr. Hadarics Tibor, 9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.*

Csoportosan éjszakázó barna rétihéjék
(*Circus aeruginosus*)
Communal roosting of Marsh Harriers
(*Circus aeruginosus*)

A Magyarországon előforduló rétihéjafajok közül elsősorban az áttelelő kékes rétihéjára (*Circus cyaneus*) jellemző, hogy egy-egy alkal-

mas területen – esetenként igen nagy példányszámban – csoportosan éjszakáznak. Hasonló jelenséget figyeltem meg 1996. május 16-án a Kétegyháza melletti Apáti-pusztán, ahol viszont barna rétihéják sereglettek össze szokatlanul nagy mennyiségben. A puszta ezen részén egy kb. 1,5 hektáros összefüggő tavikáka-állomány található, amely gyakran még a nyári aszályos időszakban sem szárad ki teljesen. Az említett napon naplemente után az oda minden irányból behúzó rétihéjákra lettem figyelmes, ami felkeltette érdeklődésemet. Ezért amíg a világosság lehetővé tette, számoltam az érkező madarakat, korukat és nemüket is feljegyeztem. Ezek szerint a beszálló madarak mindegyike második éves, ez évben nem fészkelő példány volt, az ivarok kb. egyenlő arányban oszlottak meg. A sötétség beálltáig 25 példányt láttam berepülni, majd a teljes sötétség miatt abba kellett hagynom a megfigyelést. Valószínű azonban, hogy még ez után is érkezik oda éjszakázni további madarak. E különös csoportosulás egyrészt a tavi kákást körülvevő több száz hektáros legelő és nedves kaszálórét nyugalomával magyarázható, másrészt fontos körülmény lehetett, hogy abban az évben nem fészkeltek a közelben barna rétihéják, melyek a revírjüket védve elűzték volna az oda beszálló fajtársaikat. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

**Szarkafiókákat (*Pica pica*)
sorozatban zsákmányoló héja**
(*Accipiter gentilis*)

*Goshawk (Accipiter gentilis) repeatedly
praying on Magpie (Pica pica) nestlings*

Egyes ragadozómadarak zsákmányolási szokásaiban gyakran megfigyelhető, hogy azok egy bizonyos zsákmányállatfajra specializálódnak. Ennek érdekes módját tapasztaltam 1998 tavaszán, egy fiókáit nevelő héjapárnál. A gyulai Szent Benedek-pusztán egy kb. 15 ha-os lomberdőben évek óta költ egy pár héja. Az amerikai kőrísen, 11 m magasan lévő fészkeben május 13-án három 1-2 napos fiókát és két tojást találtam. A fészekben ezenkívül két kb. egyhetes korú szarkafióka és egy öreg szarka maradványa is volt. A következő ellenőrzéskor, május 22-én a három héjafióka mellett két kb. kéthetes szarkafióka és egy hörcsög (*Cricetus cricetus*) marad-

ványát találtam, részben a fészektatarozásként hordott zöld leveles ágak alatt. A fiókák mellett továbbra is ott volt a két tojás, ezért azokat – mivel terméketlenek voltak – eltávolítottam a fészekből. Május 28-án az öreg tojó héját láttam a fészek felé szállni, markában egy tollas szarkafiókéval. Június 7-én ellenőriztem belülről utoljára a fészket, mert később már tartani lehetett attól, hogy a nagyobb héjafiókák esetleg megijednek és kiugranak onnan. Ekkor a tollasodó fiókák mellett ismét szarkafióka maradványait, valamint seregély (*Sturnus vulgaris*) és házi veréb (*Passer domesticus*) tollait találtam. Ezt követően június 17-én jártam a fészeknél, ahol korán reggel a már teljesen kitollasodott fiókák etetését is sikerült megfigyelnem. A hím héja egy repülős korú, de előzőleg megkopasztott szarkafiókát vitt a fészekre (amit megelőzően hanggal jelezte érkezését), majd megetette a fiatalokat. E megfigyelések alapján nyilvánvaló, hogy a héjapár zsákmánylistáján a szarka fiókái meglehetősen gyakran szerepeltek. Bár konkrét vadászatát nem láttam, de néhány esetben, amikor egészen fiatal szarka volt a zsákmány, azt a héja bizonyosan a fészkek tervszerű felkutatásával tudta elejteni. Ebben még a szarkafészket védő gallytető sem akadályozhatta meg, hiszen hosszú lábaival azon keresztül is kimarkolhatta a fiókákat. E zsákmányolási szokáshoz nagymértékben hozzájárulhatott a területen élő jelentős számú szarkapopuláció is, azzal együtt, hogy az erdőben a héja táplálékában előforduló sok más madárfaj, míg az erdő néhány száz méteres körzetében lévő lakott tanyákon parlagi galambok (*Columba livia f. domestica*) és verebek (*Passer spp.*) is nagy számban éltek. A héjapárral kapcsolatos érdekes információ volt még az is, hogy ebben a költési szezonban a hím példány átszíneződő tollruhás (2y) madár volt. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

Városban telelő egerészölyv

(*Buteo buteo*)

Buzzard (Buteo buteo)
wintering in town centre

1996 januárjának végén a napokon keresztül tartó hóesés és az átlagosnál hidegebb időjárás hatására több madárfaj feltűnő mozgalmát figyeltem meg Békéscsabán. A városi környezet-

ben telente gyakran látható énekesmadárfajok közül a fenyőrigók (*Turdus pilaris*) olykor 250-300 példányból álló csapatai, és a jóval ritkább csonttollúak (*Bombycilla garrulus*) 10-15 példányos csoportjai gyakran még a városközpontban is feltűntek, ahol az egyes utcákat és tereket szegélyező nyugati ostorfa és japánakác termésével táplálkoztak. Február első napjaiban, amikor már két hete napközben is fagypontra alatti hőmérséklet volt, a belvárosi Kazinczy-lakótelepen egy egerészölyvet láttam a négyemeletes házak felett keringeni, de akkor nem tulajdonítottam ennek különösebb jelentőséget. Néhány nap múlva újra megfigyeltem ugyanott, ettől kezdve kb. három héten keresztül – amikor csak tehettem – figyeltem a viselkedését. A madár a lapostetejű tömbházak felett alacsonyan repült, az ott nagy számban élő parlagi galambok (*Columba livia f. domestica*) csapatait mintegy átvizsgálva próbált meg zsákmányt ejteni. Miután ez több kísérletet követően sem sikerült neki, egy tömbház kéményére szállt le. A mozgása alapján egészségesnek tűnő ölyv tollazata ép volt, ennek ellenére a faj gyenge röpképességénél fogva bizonyos, hogy a jól repülő galambok közül nem tudott volna zsákmányolni. Erre csak sérült, beteg vagy legyengült galamb esetén lett volna esélye, ami többszöri próbálkozását figyelembe véve korábban talán már sikerrel is járt. Egy másik alkalommal viszont azt láttam, hogy az ugyancsak ott vadászó és zsákmányát gyakran valamelyik lapostetőn elfogyasztó karvalytól (*Accipiter nisus*) elvette prédáját. Minden bizonnyal máskor is ez lehetett az egerészölyv táplálékszerző taktikája. Az ott élő mintegy ezer elvadult parlagi galamb és nagyszámú balkáni gerle (*Streptopelia decaocto*) napi zsákmányszerzési lehetőséget biztosított a lakótelep környékén rendszeresen áttelelő két-három karvalynak, és ez esetben az ölyvnek is. Az egerészölyv a napok során egyre bizalmasabbá vált, előfordult, hogy egy-egy csendesebb hétfégi napon az egyébként igen forgalmas lakótelepi főút melletti fák csúcán a járókelőktől kb. 17-18 méterre is megült, amíg azok nem álltak meg alatta. Többször is megfigyeltem, amint napközben valamelyik tömbház kéményén álló alumínium szellőzőcsövön ülve és a tollait felűjva hosszasan melegedett. Az alvóhelyét nem tudtam megállapítani, de késő alkonyatkor még gyakran egy háztetőn vagy egy magasabb jegenye-

nyár csúcán üldögélt. Az is lehet, hogy valamelyik nagyobb parkban vagy a város külterületén éjszakázott. Február 23-án láttam utoljára, az ezt megelőző napokban jelentős enyhülés kezdődött, aminek következtében valószínűleg a városon kívül is talált már táplálékot, és csak a legzordabb időszakot töltötte a lakott területen. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

**Vörös vércse (*Falco tinnunculus*)
agresszív fészekfoglalása dolmányos varjútól
(*Corvus corone cornix*)**

*Kestrels (*Falco tinnunculus*) taking over new nest of Hooded Crow (*Corvus corone cornix*)*

Közismert, hogy a vörös vércse a többi sólyomféléhez (*Falconidae*) hasonlóan nem épít fészket, költésre más madarak – elsősorban a varjufélék (*Corvidae*) – korábban épített fészket foglalja el. Megfelelő fészkelőhely hiányában azonban gyakran előfordul, hogy a szarkát (*Pica pica*) kiveri frissen rakott fészkekből, amíg az még nem kezdte meg a tojásrakást. 1996 tavaszán egy másféle esettel találkoztam. Április 15-én a Szabakígyósi Tájvédelmi Körzetben távolból egy pusztai erdőfoltot figyeltem, ahol a fák koronaszintjében és közvetlenül azok fölött egy pár vörös vércsét és egy pár dolmányos varjút (*Corvus corone cornix*) láttam, amint feltűnően élénk kiáltozás közben kergetőztek. Az erdőfoltot átnézve abban csak egy nagyobb fészket találtam, ezért feltételeztem, hogy a madarak annak birtoklásáért harcoltak. A fészkek akácfán épült, kilenc méter magasan, a földről nézve jó állapotú dolmányosvarjú-fészkeknek tűnt. Május 5-én ellenőriztem a tartalmát, benne vörös vércse két frissen rakott tojását találtam. A fészkek anyagán látszott, hogy teljes egészében az évben készült, a csészéje fahánccsal, tollal, szőrrel puhára volt bélelve. Ettől a fészektől mintegy tíz méterre, egy másik akácfa tizenegy méter magasan lévő ágvilágában egy új varjufészket fedeztem fel, amiben a dolmányos varjú kotlott. Következő alkalommal május 30-án ellenőriztem mindkét fészket, ekkor a vörös vércse teljes fészekalja öt tojásból állt, a dolmányos varjúnak négy 5-7 napos fiókája volt. E megfigyelések alapján megállapítható, hogy a vörös vércsék a kész, de még üres fészkekből elverték a varjakat,

melyek – mivel ragaszkodtak revíriükhöz – kénytelenek voltak egy új fészket építeni maguknak. Valószínűnek tartom, hogy a dolmányosvarjú-pár fiatal, előző évi madaraktól állt – hiszen ez időszakban fajtársaik már nagyrészt kotlottak vagy fiókákat neveltek – másképp a vércsék a náluk jóval agresszívebb varjakat nem tudták volna elűzni a fészkekből. Végül a kezdeti rivalizálástól függetlenül mindkét faj sikeresen költött. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

**A székicsér (*Glareola pratincola*)
visszatelepődése a Kiskunság
szikes tavaira**

Collared Pratincoles

(Glareola pratincola) returning to their former breeding site on the saline lakes of Kiskunság

A székicsér korábban rendszeres fészkelő madarra volt a Fülöpszállás és Szabadszállás határában elterülő szikes tavaknak, így költött a Kis-réten és a Kelemen-széken (Bankovics 1979. *in*: Tóth K. /szerk./: Nemzeti Park a Kiskunságban. Natura, Budapest). Az 1980-as évek közepétől a faj mint költő madár eltűnt a területről (Boros 1998., *Partimadár* 6–7: 1–8.).

2000 júniusának elején Tőgye János és Vajda Zoltán jelezte, hogy amikor a Fülöpszállás határában elterülő Pörkőcén (a Kelemen-szék nagy felszigete) mozogtak, egy, illetve két székicsér rendszeresen riasztott, s szemmel láthatóan féltő magatartást tanúsított. Június 22-én a területen bent járva magam is láttam egy aggódó székicsért, június 24-én viszont kettő mozgott féltve körülöttem. Lessátorba bújtam, mire a madarak megnyugodtak, s az egyik leszállt elem kb. 60 méterre, ahol két kicsi pelyhes fiókáját etette. Mindkét szülő hordta a rovarokat, melyeket a Kelemen-szék és a Pörkőce felett zsákmányoltak, de ahogy esteledett és hűlt a levegő, az egyik szülő az etetést abbahagyta, s elkezdte melengetni a fiókákat. A területet július elején meglátogatva azonban a székicséreket már nem találtam meg, még a környék más kedvező területeinek átnézése után sem. Mivel a fiókák még nem érthették el a röpképességet, az a legvalószínűbb, hogy a területre bejáró róka (*Vulpes vulpes*) pusztította el őket. A Pörkőce egyébként

rendkívül kedvező élőhelyet nyújtott a székicséreknek, ugyanis a nagy és tartós vízborítás a sziki mézpázsitot (*Puccinellia limosa*) kiirtotta, a terület leszáradásával csak az elpusztult mézpázsitsomók maradtak vissza az egyébként kopár élőhelyen, s a Kelemen-szék feletti légtér optimális táplálkozási lehetőséget biztosított.

A Kiskunságban Apaj környékén van az egyedüli rendszeres székicsér-fészkelőhely, ahol Németh Ákos és Pigniczki Csaba megfigyelései szerint 2000-ben 7+1 pár fészkelte. Ezen a területen kívül még a Harta mellett elterülő Miklapusztán költött alkalmilag, például 1992 nyarán egy pár (Berdó 1992., *Partimadár* 1992/2: 8.). A kiskunsági szikések és mezőgazdasági területek jövőbeni fokozottabb ellenőrzésével esetleg újabb fészkelő párokra bukkanhatunk. – *Pigniczki Csaba, 6000 Kecskemét, Liget u. 1./b.*

Gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) költése nádaplanon

Nesting of Black-winged Stilt

*(Himantopus himantopus) on floating
reed mat*

Szegedtől néhány km-re található a hosszúhátú higrágyaszikkasztó, amely nem védett volta ellenére rendkívül fajgazdag, és számos ritka, fokozottan védett madárfajnak nyújt fészkelési lehetőséget (gólyatöcs, gulipán, küszvágó csér). Az alig 3 ha-nyi felületű szikkasztó medrének közepén egy 1-2 m széles földszáv húzódik, melyet szélének átvágásával szigetett alakítottunk. A korábbi években rendszeressé vált a küszvágó csérek megtelepedése a földszávon, és évről évre nőtt a költőpárok száma, de az ingadozó vízállás rendszeresen lemosta a sziget szélén levő fészkelőhelyeket. 1998 tavaszán nádaplanokat helyeztünk ki a sziget közelében a csérek költésének segítése érdekében, de a siker elmaradt, ugyanis a nádaplanokat dankasírályok foglalták el. 1999 májusában fészkelőállomány-felmérést végeztem a területen, és az egyik ilyen nádszigeten egy gólyatöcs négytojásos fészkeljét találtam. 1999 tavasza rendkívül vizes, csapadékos volt, ami azt eredményezte, hogy a szikkasztó pereménél besűrűsödött üledék nem tudott eléggé megszilárdulni ahhoz, hogy a gólyatöcs fészket rakjon rajta, nyilvánvalóan ezért választotta a nádaplant fészkelőhelyül. A költés

sikeres volt. Eltűnődve az eseten, annak ellenére, hogy nem olvastam e faj hasonló fészkelőhely-választásáról, elképzelhető, hogy e módszerrel tudatosan is segíthetnénk költésének sikerességében. – *Mészáros Csaba, 6792 Zsombó, Móricz u. 6.*

Gulipán (*Recurvirostra avosetta*) költése Selypnél

Breeding of Avocet

(Recurvirostra avosetta) near Selyp

1993. június 30-án Selyp (Lőrinci) és Petőfibánya között jártam a terepen, amikor a Selypi Cukorgyár Rt. ülepítőtávanál két gulipán riasztó viselkedésére figyeltem fel. Rövid keresés után az ülepítőtónak a műüttől délre eső részén egy szárazra került partszakasz gyér növényzete között meg is találtam két, kb. egyhetes fiókájukat. Ez az időpont meglehetősen későnek számít, valószínűleg másodköltésről volt szó. Az alföldi élőhelyeken a gulipán fészektelepeihez társuló széki lile helyett itt a kis lile (*Cbaradrius dubius*) fészkelte (ekkor ugyan csak a víz által kimosott tojásait találtam). A biotópban tartózkodtak még az alábbi partimadár-fajok: egy pár piros lábú cankó (*Tringa totanus*), egy pár füstös cankó (*Tringa erythropus*); két réti cankó (*Tringa glareola*) (e fajból egy elhullott példányt is találtam) és egy erdei cankó (*Tringa ochropus*). Július 20-án ismét meglátogattam a területet, és ekkor három, már repülő gulipánfiókát találtam. A fiókák csőre még szemmel láthatóan rövidebb volt, mint az öregeké, tollazatuk sötét részei barnák, szárnyfoltjuk piszkosfehér volt. A kislile-párt is három felnőtt fióka kísérte, tehát ez a faj is sikerrel költött itt. A száraz partszakaszon tartózkodot még egy pár bibic (*Vanellus vanellus*) is anyányi fiókáival, réti cankóból már kb. 30, billegetőcankóból (*Actitis hypoleucos*) kb. 20 példány, a pajzsoscankók (*Phylomachus pugnax*) pedig 8-10 példányos csapatokban mozogtak (a hímek részben még nászruhásak voltak). A legutóbb publikált 1991-es (Ecsedi 1993, *Partimadár* 1993/3: 4–27) és 1992-es (Boros & Szimuly 1993, *Partimadár* 1993/3: 35–39) országos gulipánfelmérés ponttérképeivel összevetve ez a gulipánnak az egyik legszámbajáró magyarországi költése. – *Dr. Solti Béla (Mátra Múzeum), 3200 Gyöngyös, Kossuth u. 40.*

**Vándorpartfutók (*Calidris melanotos*)
megfigyelése 1999 őszén
az Alföldön**

*Observation of Pectoral Sandpipers
(Calidris melanotos) on the Great Plain
in the autumn of 1999*

1998 őszén a Begécsi-víztárolón egy fiatal vándorpartfutót figyeltünk meg halastavi környezetben (Zalai & Vasas 1999, *Túzok* 4: 9–10.). Ez a kilencedik magyar adat mindannyiunk számára az első találkozás volt a fajjal.

1999. szeptember 13-án Zalai Tamás és később Borbáth Péter a hevesvezekényi Rakottýásban egy fiatal példányt figyelt meg. Ez a terület egy kis (3–4 ha) kiterjedésű ecsetpázsitos kaszálórét, mely az idei nyár rendkívül csapadékos időszaka alatt került víz alá. Egyes sekélyebb részekben a növényzet a víz hatására már kipusztult, kis kiterjedésű iszapfoltokat hagyva maga után, ami egyéb partfutók táplálkozási igényeit is kielégítette. A madár másnap még a területen tartózkodott.

A második megfigyelésre mintegy két héttel később, 1999. szeptember 28-án került sor a Kisújszállás melletti Csivag-halastó egyetlen, csapolt, már száradó állapotú medrében. Itt Zalai Tamás és Vasas András észlelt egy szintén fiatal példányt. A fiatal partfutó október 2-ig tartózkodott a területen.

A következő alföldi megfigyelés szintén Heves megyéhez kötődik. Tiszanána közelében 1999. október 16-án Zalai Tamás észlelt egy fiatal egyedet egy belvízzel borított iszapos szántóföldön (Legelő-dűlő). A madár csak néhány órát időzött a területen.

Utolsó alföldi észlelésére szintén az imént említett Tiszanána melletti belvízfolton került sor. Itt tíz nappal később, 1999. október 26-án figyelt meg egy szintén fiatal, ám az előző madárnál jóval kontrasztosabban mintázott, élénkebb színű példányt Borbáth Péter. Másnap a madarat már nem találtuk a területen.

A vándorpartfutó Európában a ritka, de rendszeresen előforduló fajok közé tartozik (Lewington *et al.* 1991. *A field guide to the rare birds of Britain and Europe*. Domino Books, St. Helier, p. 126–127). Ebben az évben azonban mind Angliában, mind Európában a faj nagyobb, inváziószerű beáramlását észlelték (Anonim 1999, *Birding World* 12: 345–363). Ezzel

párhuzamosan hazánkban összesen nyolc előfordulása volt 1999 szeptemberében és októberében (Hadarics Tibor és Szilágyi Attila szóbeli közlése), ami a korábbi bizonyított kilenc hazai előforduláshoz viszonyítva mindenképpen tekintélyes szám. – *Zalai Tamás*, 3360 Heves, Hősök u. 1./a; *Borbáth Péter* 3360 Heves, Kolozsvári u. 8./b; *Vasas András*, 5600 Békéscsaba, Rezeda u. 1.

**Erdei szalonka (*Scolopax rusticola*)
megfigyelése Budapest belvárosában**

*Observation of Woodcock (*Scolopax rusticola*)
in the downtown of Budapest*

1999. november 8-án a kora délutáni órákban munkahelyemen, a SOTE II. Szemészeti Klinikáján a betegek egy különös madárra hívták fel a figyelmemet. Teljes megdöbbenésemre egy kifejlett, ám első ránézésre sérült erdei szalonka tartózkodott az épületnek a klinikai tömb felé néző, kb. 2x3 méteres műanyag hullámpalával borított, bejáratot fedő tetején. A madár mindössze 80 centiméterre pihent attól az ablaktól, amely mögött még délután is jelentős embermozgás volt, sőt az épület felújításából adódó lármá csak ilyenkor kezdődött. Sajnos csak a munkámhoz legszükségesebb eszközök (alapobjektív, gyűrűvaku) voltak nálam, így csak 8-10

25. Erdi szalonka (*Scolopax rusticola*) a Belvárosban, Budapest, 1999. november 8. (Posztós Csaba) – Woodcock in the city centre of Budapest

felvételt készítettem a madárról. A kb. tízperces fotózás alatt egyáltalán nem reagált sem a körülötte támadt hirtelen csődületre, sem a gépzajra, de még a vakuvillanásokra sem; lógó jobb szárnyal, kissé nyitott csőrrel, mereven „maga elé” bámulva tűrte a körülötte történeteket. Így nagy volt a meglepetésem, amikor az ablakon kijutva érte nyúltam, erre ugyanis komótosan felkelt eredeti helyéről, magasra emelt farokkal tett néhány lépést a belső udvar felé, majd hangtalanul a levegőbe emelkedett és néhány gyors szárnycsapással eltűnt a bámézkodók szeme elől. Bár a szakirodalomban nem ismeretlen a vonuló erdei szalonkák megfigyelése nagyvárosokban, az eset mégis arra hívja fel a figyelmet, hogy vonulási időben a megszokottnál is figyelmesebben szemléljük közvetlen környezetünket. A megfigyeléshez nyújtott információért köszönetet mondok Sonyovszky Péternek és testvéreinek. – *Posztós Csaba, 1182 Budapest, Ganz u. 24., e-mail: pcsabi@egon.gyaloglo.hu*

Dankasirály (*Larus ridibundus*) szokatlan fészkelőhely-választása

*Unusual nest site of Black-headed Gull
(Larus ridibundus)*

1999 tavaszán a Körös-Maros Nemzeti Parkhoz tartozó Csanádi-(Montág-)pusztákon élőhelyjavítás céljából elárasztottak egy igen nagy kiterjedésű pusztarészt, melyből a költési időszakra 200-300 ha-os, 30-80 cm mélységű ecsetpázsitos mocsárrét alakult ki. Ez a táplálékban és fészkelőhelyben rendkívül gazdaggá váló terület mágnesként vonzotta a költeni vágyó vízi-, és partimadarakat. Május közepén megjelentek a vonuló szerkők (*Cblidonias spp.*), melyeknek mindhárom faja szép számban képviseltette magát. Több alkalommal láttunk udvarló kormos szerkőket (*Cblidonias niger*), melyből arra következtettünk, hogy lehetőség van esetleges megtelepedésükre. Az udvarló szerkők megfigyelése után néhány nappal szalmabálákat helyeztünk ki az ecsetpázsitos vízre, de minden igyekeztünk ellenére a madarak meg se kísérelték a fészkelést, és pár nap múlva el is tűntek a területről. Egy héttel a kihelyezés után megkerestük a szalmakupacokat, és meglepődve láttuk, hogy közülük kettőben tojás van, egy pedig kotlott volt. Dankasirály rakott rá fészket, ismerve e faj

alkalmazkodóképességét, nem éppen szenzációs az eset, de ezidáig még nem találkoztam és nem is hallottam a dankasirály ilyen jellegű fészkelőhely-választásáról. – *Mészáros Csaba, 6792 Zsombó, Móricz u. 6.*

Küszvágó csérek (*Sterna hirundo*) és dankasirályok (*Larus ridibundus*) telepes költése mesterséges környezetben *Common Terns (Sterna hirundo) and Black-headed Gulls (Larus ridibundus) nesting in artificial environment*

A *Túzok* 4. évfolyam 1–2. számában megjelent „Küszvágó csér (*Sterna hirundo*) költése művi környezetben” című cikkhez szeretnék néhány megjegyzést hozzáfűzni.

1989 óta ismerem a Biharugrai- és a Begécsi-halastavakat. 1997 óta én végzem a két tórendszer költőállományának felmérését is. 1994-ig visszamenően rendelkezésemre áll a területen költő madarak felmért állomány nagysága. Tájékoztató céljából az alábbi két táblázat tartalmazza a két tórendszeren költő küszvágó csér és dankasirály állományváltozását 1994–1999 között:

Küszvágó csér (*Sterna hirundo*)

Felmérés éve	Biharugrai-halastavak	Begécsi-víztároló	Összesen
1994	36 pár	91 pár	127 pár
1995	43 pár	34 pár	77 pár
1996	50 pár	33 pár	83 pár
1997	67 pár	66 pár	133 pár
1998	131 pár	96 pár	227 pár
1999	97 pár	110 pár	207 pár

Dankasirály (*Larus ridibundus*)

Felmérés éve	Biharugrai-halastavak	Begécsi-víztároló	Összesen
1994	70 pár	188 pár	258 pár
1995	230 pár	19 pár	249 pár
1996	165 pár	44 pár	209 pár
1997	105 pár	103 pár	208 pár
1998	–	85 pár	85 pár
1999	40 pár	70 pár	110 pár

1994 és 1997 között a két halastavon költő küszvágó csérek száma 80 pár és 130 pár között váltakozott. 1998. és 1999. években meghaladta

a 200 párat az itteni állomány. Ezt az ugrásszerűen nagy állománynövekedést annak köszönhetjük, hogy a csérek fészkelőhelyeit kis mértékben ugyan, de átalakítottuk az MME Békés Megyei Helyi Csoport tagjainak a segítségével.

A Biharugrai-halastavakon és a Begécsi-víztárolón nagyon jellegzetes, hogy az 50 ha-nál nagyobb tavak közepén 15x30 méteres alapterületű, betonból készült szigetek találhatóak, melyek kb. 0,5-0,8 méterrel emelkednek ki a vízből. Ezek közül a szigetek közül a jobb állapotban lévőkön, szám szerint haton előszeretettel költöttek a küszvágó csérek és a dankasirályok, színterületként átlagosan egy 3x30 méteres területen, amely csupasz betonpallókkal volt lefedve. A küszvágó csérek a fészkeket általában néhány nád- vagy gyékénylevéldarabból és a szigeten található apró kavicsokból hordták össze.

Mivel a csupasz betonról a szél könnyen lefújhatta a tojásokat vagy a kisebb fiókákat, úgy döntöttünk, hogy változtatunk a fészkelőhelyeken. 1997 tavaszán a szigetek peremére 10 cm magas akácdeszkákat rögzítettünk és közé sódert szórtunk 5 cm-es vastagságban. Összesen 210 m²-t fedtünk be ezzel a módszerrel. Valószínű, hogy ennek a változásnak köszönhetően ugrott meg a területen költő küszvágó csérek száma, pedig nem sokkal tettük természetszerűbbé a költőhelyeket.

A küszvágó csérek mellett a betonszigetek jellemző, nagy számú fészkelő faja a dankasirály. A küszvágó csér állománynövekedésével szemben viszont a dankasirály-állomány 1998-ban hirtelen visszaesett. Ennek a visszaesésnek igen egyszerű a magyarázata. A Biharugrai-halastavakon egyáltalán nem volt fészkelése, ami annak tudható be, hogy a két betonsziget alatt (ahol korábban költöttek) csak május végén kezdték visszatölteni a vizet a tóba. A dankasirályok ekkorra már elfoglalták a Begécsi-víztároló betonszigetein a fészkelőhelyeiket. Június elején már teljesen vízben állt a két sziget, és a környéken kóborló küszvágó csérek hamar megtalálták a fészkelésre alkalmas helyet, megelőzve az esetleg még nem költő dankasirályokat. A következő évben több pár költött ugyan, de még ez sem érte el az előző évek 200 pár feletti mennyiségét. A Biharugrai-halastavakon ugyanis az egyik szigeten ismét kizárólag küszvágó csérek költöttek.

Érdekességként még meg szeretném említeni, hogy az elmúlt nyolc évben (1998 kivételével)

egy-három pár szerezcsensirály (*Larus melanocephalus*) is sikeresen költött a Biharugrai-halastavak Szilas tavának betonszigetén, valamint a Begécsi-víztároló Kissziki-tavának egyik betonszigetén.

A fentiek alátámasztják, hogy a küszvágó csérek és dankasirályok megtelepedése mesterséges környezetben egyáltalán nem olyan meglepő, mint azt gondolnánk, sőt akár egy egész állomány is meglepészik az arra alkalmas helyeken.
– Vasas András, 5600 Békéscsaba, Rezeda u. 1.

**Kenti csérek (*Sterna sandvicensis*)
újabb előfordulása Fertőújlak közelében**
*New occurrence of Sandwich Tern
(Sterna sandvicensis) near Fertőújlak*

1999. július 28-án reggel a fertőújlaki élőhely-rekonstrukciós terület Borsodi-dűlő nevű részén madarásztam. Ezen a héten (július 25–31.) minden reggel kb. hattól kilenc óráig (esetleg tízig), illetve minden este hattól kilenc óráig kint voltam a területen. Minden esetben az elárasztott Borsodi-dűlő melletti megfigyelőtoronyból nézegettem (a rekonstrukció többi területére azok teljes kiszáradása miatt egyáltalán nem volt érdemes bemenni, hiszen ott szinte egyetlen madár sem volt). A Borsodi-dűlőben a vízszint szintén erősen lecsökkent már, az egész terület foltokban tcosogós volt, a magasabb részek már teljesen kiszáradtak, csak a szigetek körül volt mélyebb víz, a madarak – sirályok, partimadarak és récék – általában e mélyebb részek partján gyülekeztek. Az említett reggelen az egész hetihez hasonlóan gyönyörű napsütéses idő volt, gyenge északi széllel. Éppen a mélyebb víz szélében álldogáló gulipánokat (*Recurvirostra avosetta*) (57 pd) tanulmányoztam, mert közöttük észrevettem egy színes gyűrűvel jelölt madarat (az előző szombaton a szokásos madárszámlálásunk alkalmával Mogyorósi Sándorék a közeli Petőházán – a cukorgyár ülepítőin – két színes gyűrűkombinációval jelölt madarat figyelt meg; a gulipánok a két terület között ide-oda mozogtak, lehetséges, hogy ez egyike volt azoknak). Reggel háromnegyed hét volt, már hosszabb ideje ezt, a tőlem kb. 100 méterre a csapat közepén álldogáló gulipánt néztem 60-szoros nagyításon, mert a madár jobb lábán lévő elég magasnak tűnő sötét gyűrű

színét nem tudtam egyértelműen megállapítani (gondolom a ráakódott szennyeződés miatt). Egyszer csak a távcső látómezejébe bepüült egy kenti csér. Rögtön szóltam a megfigyelőtoronyban tartózkodó német madarásznak, hogy egy kenti csért látok, de mire kimondtam, már két madár volt a látómezőben. Visszavettem a zoomot 20-szoros nagyításra, hogy jobban tudjam követni a repülő madarakat, ekkor egy harmadik példányt is megpillantottam. Most már a kézítávcsővemhez nyúltam, és a vízparton pihenő gulipánok és sirályok felett alacsonyan repkedve öt kenti csért számoltam meg. Ezeken a csérekben kívül más madár nem volt a levegőben. A csérek öt-hat kört tettek alacsonyan a levegőben, közvetlenül a pihenő madárcsapat felett, úgy tűnt, mintha alkalmas helyet kerestek volna a leszálláshoz, de aztán mégis „meggondolták” magukat, szorosan egy csapatba összeállva elindultak keleti irányba. Ekkor kb. 30-40 méterre repültek el a megfigyelőhelyünk mellett (a toronynál egy kicsit magasabban), némileg már ellenfényben. Ezután egészen magasra felemelkedtek és határozott repüléssel keleti irányba távoztak. Sokáig követtem őket kézítávcsővel, majd amikor messzebbre kerültek, teleszkóppal, de amikor elérték a Nap vonalát, szem elől tévesztettem őket.

A madarakat csak röptükben láttam, viszonylag nagy termetűek, közvetlenül összehasonlítani ugyan nem tudtam őket semmi más hasonló fajjal, de a dankasirályoknál némileg nagyobbak tűntek, csak testük sokkal karcsúbb, és szárnyuk rendkívül hosszú és keskeny volt. Csőrük hosszú és vékony, hossza megegyezett a fej hosszával, az alsó csőrkván feltűnő kiszögellés nem látszott. A hát és a szárnyfedők világoszür-

kék, e szürke színnel feltűnő kontrasztban volt a fehér farcsík és farkok. A farkok enyhén villás, a szélső faroktollak nem voltak annyira megnyúlva, mint a küszvágó csér esetében. A karevezők szintén fehérek, a madarak röpképen felülről ez is nagyon feltűnő volt, bár olyan éles kontrasztot nem alkotott, mint a farcsík fehérsége. A belső kézevezők szürkések, a külső öt-hat kézevező viszont egészében sötétszürke színű, ami a madarak szárnyában egy jól elhatárolt sötét szárnyvéget eredményezett. Két példány esetében a külső kézevezők feltűnően sötétebbek voltak, mint a másik három madárnál, e két madarat második nyári tollazatúnak (3y) gondoltam. Alulról a külső kézevezők nem látszóttak sötétebbnek, csupán a szárny kézevezői részének a hátsó élén volt egy sötétszürke elmosódott sáv. Jól látszott a madarak fekete sapkája, ez két példánynál még fehér foltok nélküli volt, három másik madárnál viszont a homlok már fehér színű volt, de csak kb. a szem elülső vonaláig. A csérek csőre fekete színű volt, hegye kb. 8-10 mm kiterjedésben sárgás, mégpedig nagyon halvány citromsárga, majdhogynem sárgásfehér volt. Hangjukat nem hallottam. Egyebet a mindössze 2-3 percig tartó megfigyelés alatt nem tudtam megfigyelni. Hazaérve rögtön értesítettem más madarászokat is, bár a madarak oly határozottan repültek el keleti irányba, hogy itteni újbóli felbukkanásukra nem sok esélyt láttam. A következő három napon – a várakozásnak megfelelően – sem reggel, sem este nem bukkantak fel többé. A megfigyelést a Nomenclator Bizottság hitelesítette, a kenti csérnek ez volt a tizenkettedik előfordulása Magyarországon. – *Dr. Hadarics Tibor, 9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.*

Érdekes madármegfigyelések, 1999. november – 2000. január

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HADARICS TIBOR

E rovat számára kérjük beküldeni folyamatosan, vagy legkésőbb a lent megadott határidőig azon madárfajok adatait, amelyek magyar nevét *dőlt betűvel* szedtük a *Magyarország madarainak jegyzéke* című összeállításban (Túzok 1: 42-48). Természetesen helyt adunk gyakori fajok szokatlan helyen, a szokásostól eltérő időben vagy mennyiségben való megfigyeléseinek is. A lap évi négy számában mindig a megjelenést megelőző időszak adatait közöljük, az alábbiak szerint (zárójelben az adatok beküldési határideje):

1. szám: november–januári adatok (február 10.)

2. szám: február–áprilisi adatok (május 10.)

3. szám: május–júliusi adatok (augusztus 10.)

4. szám: augusztus–októberi adatok (november 10.)

Felhívjuk a figyelmet, hogy a határidők lejárta után is lehet még adatokat beküldeni, mivel az anyag végleges lezárására csak később kerül sor, s így akár az utolsó pillanatban érkezett adatok is bekerülhetnek a lapba. Saját munkánk megkönnyítése érdekében azonban kérünk mindenkit, hogy lehetőleg tartsa be a határidőket.

Az adatok beküldésekor kérjük megjelölni a pontos dátumot (tól–ig); a megfigyelés pontos helyét (településhatár és közelebbi hely); a példányszámokat; ha megállapítható a kort és az ivart; valamint a megfigyelő(k) nevét (kettőnél több megfigyelő esetén kérjük aláhúzással, vagy valamilyen más módon megjelölni azt, hogy kinek a nevét szerepeltessük az adat mellett Kovács P. és társai formában, mert minden megfigyelő nevének kiírására területi okok miatt nincs lehetőségünk). Ha a megfigyelt madárról fénykép is készült, azt is kérjük eljuttatni az adatokkal együtt dr. Hadarics Tibor vagy a *Túzok* szerkesztőségének címére. A fényképek sérülésmentes visszajuttatásáról gondoskodunk. Diát, színes vagy fekete-fehér papírképet egyaránt be lehet küldeni.

Az adatok hitelességéért kizárólag a megfigyelők felelnek. *A csillaggal (*) jelzett adatokat a Nomenclator Bizottság még nem bítelesítette, így azokat a Bizottság állásfoglalásáig fenntartással kell fogadni, idézésük kerülendő, ezért ezen adatoknál a megfigyelő nevét sem közöljük.* Nyomatékosan kérünk mindenkit, hogy a hitelesítő fajokról a megadott időpontokig a Nomenclator Bizottság számára is küldje el a részletes leírát.

Északi búvár (*Gavia stellata*): 11.01-jén a Tisza-tó Sarudi-öblében 1 *juv.*, Abádszalóki-öblében 2 *juv.* (Borbáth P. – Zalai T.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 2 *juv.* (Végvári Zs.); 11.03-án a Körmöspusztai-víztározólón (Weszelinov O.) és a Tisza-tó Abádszalóki-öblében (Zalai T.) 1-1 *juv.*; 11.04–08-ig a Biharugrai-halastavakon 1 *juv.* (Vasas A.); 11.05-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 4 (Ecsedi Z. és társai), a Tisza-tó Sarudi-öblében 1 *juv.* (Oláh J. és társai); 11.06-án a Virágoskúti-halastavon

1 *ad.* + 1 (Végvári Zs.); 11.07-én ugyanott 1 *ad.* (Szilágyi A. és társai), Keszthelynél a Balatonon 1 *ad.* (Vasas A. és társai); 11.11-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 4 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.12-én a Duna mohácsi szakaszán 3 (Kalocsa B.); 11.13-án Fenékpusztánál a Balatonon 1 *ad.* (Ciconia Klub), a Kis-Balaton I. ütemén (Pogányvári-víz) 1 (Lelkes A.), Fertőrákoson (Fertő, Rákosi-öböl) 1, a Fertő egyik belső taván (Herlakni-tó) 1 *juv.* (Mogyorósi S. és társai); 11.14-én a Szegeci-Fertőn 1 *juv.* (Nagy T.); 11.15-én Keszthelynél a Balatonon 1 *juv.* (Ciconia Klub), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 1 *juv.* (Hadarics T.); 11.16-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Zalai T.), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 2 *juv.* (Pest Környéki Madarász Kör), a szegeci Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 11.17-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 4 (Zalai T.), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 3 *juv.* (Hadarics T.); 11.18-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3, a kiskörei téli kikötőben 2 (Borbáth P.), a Duna váci szakaszán 1 *ad.* + 1 *juv.* (Selmeczi Kovács Á.), Fonyódligetnél a Balatonon 1 *ad.* (Ciconia Klub), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *juv.* (Hadarics T.); 11.19-én a Duna budapesti szakaszán (Margit-sziget) 1 (Kóta A.), Sződligetnél a Dunán 1 *ad.* + 1 *juv.* (Selmeczi Kovács Á.), Tihanynál a Balatonon 3 (Oláh J. és társai); 11.20-án a Szegeci-Fertőn 2 *juv.* (Domján A.), a szentesi Termál-tavon 1 *juv.* (Bod P. – Bede Á.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 8 (Oláh J. és társai), a Duna bajai szakaszán 4 (Kalocsa B.), Nagymarosnál a Dunán 2 *juv.* (Selmeczi Kovács Á. – Zakar V.), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 2 *juv.* (Hadarics T.); 11.21-én a Nórápi-halastavon 1 (Hencz P. – Varga F.); 11.22-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Zalai T.); 11.23-án ugyanott 1 (Zalai T.); 11.23–26-ig Baján (Sugovica) 1 (Mórocz A.); 11.25-én a Biharugrai-halastavakon 1 *juv.* (Vasas A.), Szigetszentmiklóson (Tűztöltő-hókony) 1 (Hajtó L.); 11.25–12.06-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.26-án Fenékpusztánál a Balatonon 1 *ad.* (Ciconia Klub), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 1 *juv.* (Hadarics T.), a Duna Vác és Sződliget közötti szakaszán 3 *juv.* (Bánfi P.); 11.27-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.* (Ciconia Klub), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* (Hadarics T.), a Duna visegrádi szakaszán 2 *ad.* + 3, a váci szakaszon 1 *juv.* (Magyar G. – Sós E.), Baja közelében a Dunán 7 (Kalocsa B.); 11.28-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 5 téli tollazatú (Rimóczi Á. – Góder R.); 11.29-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 11.30-án a Duna verőcei és kismarosi szakaszán 1-1 (Kókay Sz. – Bíró S.), visegrádi szakaszán 3 (Legányi M. – Vasuta G.); 11.30–12.01-jén a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *juv.* (Hadarics T. – Mogyorósi S.), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *imm.* (2y) pd-t észleltek (Ciconia Klub). 12.03-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon (Tar J.) és a Tisza-tavon (kiskörei téli kikötő) (Borbáth P.) 1-1; 12.05-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében

1 *ad.* (Zöld B. és társai), Kiskörénél 3 *juv.* (Emri T. és társai); 12.06-án Nyékládháza mellett (Nyéki-tó) 1 (Simay A. – Simay A.); 12.07-én Szigetszentmiklóson (Czuczorsziget) 2 (Hajtó L.); 12.08-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Zalai T.); 12.11-én Tihanynál a Balatonon (Sajkodi-öböl) 1 *juv.* (Ciconia Klub); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 téli tollazatú (Rimóczi Á. és társai), Kiskörénél 2 *juv.* (Seprényi A. és társai); 12.13–16-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Zalai T. és társai); 12.17-én a Balatonon Balatonakalinnál, Keszthelynél és a tihanyi mólónál 1-1, Tihanynál 3 (Oláh J. és társai); 12.18-án a Duna esztergomi szakaszán 1 (Albert L.), Koppánymonostornál a Dunán 2 (Szecsódi Gy.); 12.19-én Kiskörénél a Tisza-tavon 1 *juv.* pd-t láttak (Emri T. és társai).

Sarki búvár (*Gavia arctica*): 11.01-jén Kiskörénél a Tisza-tavon 2 *juv.* (Borbáth P. – Zalai T.); 11.03-án ugyanott 3 *juv.* (Zalai T.); 11.05-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 2 (Ecsedi Z. és társai), a Balatonon Fonyódligetnél 1 *juv.* (Ciconia Klub); 11.06-án a Balatonon Keszthelynél és Balatonyöröknél 1-1 *ad.* téli tollazatú (Ciconia Klub); 11.07-én szintén a Balatonon Balatonfürednél 4, Fonyódnál és Fonyódligetnél 1-1 (Oláh J. és társai); 11.08-án a Ráckevei-Duna szigetszentmiklósi szakaszán 1 (Hajtó L.); 11.11-én a Duna Pilismaróti-öblében 1 *juv.* (Kern R.); 11.11–15-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.12-én a Biharugrai-halastavakon 1 (Demeter L.), Vonyarcvashegynél a Balatonon 2 (Németh L.); 11.13-án a Duna Pilismarót feletti szakaszán 2, a Pilismaróti-öbölben 3 (Szimuly Gy. és társai); 11.14-én Visegrádnál a Dunán 1 (Jolsvai G.); 11.14–15-én Tihanynál a Balatonon 1 (Nagy L.); 11.15-én a Balaton Keszthelyi-öblében 2 *juv.*, a Kis-Balaton I. ütemén 1 *juv.* (Ciconia Klub); 11.16-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Zalai T.), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 (Pest Környéki Madarász Kör), a Nagykanizsa mellett Miklósfai-halastavakon 2 *juv.* (Ciconia Klub); 11.17-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 7 (Zalai T.), a Duna Gönyű és Szob közötti szakaszán 1 (Faragó S.), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 2 *juv.* (Ciconia Klub); 11.18-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Borbáth P.), Szántódnál a Balatonon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 11.19-én a Balatonon Tihanynál 10, Balatonfürednél 2, Balatonkenesénél 1 (Oláh J. és társai); 11.20-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 8, a Nagykunsági öntöző főcsatorna abádszalóki szakaszán 1 (Oláh J. és társai), Baja közelében a Dunán 1 (Kalocsa B.), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 (Hadarics T.); 11.21-én a Balatonon Fenékpusztánál 2 *ad.* (Ciconia Klub), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *ad.* + 2 *juv.* (Hadarics T.), a Duna Visegrádi-öblében 2, Pilismaróti-öblében 1 (Lendvai Cs. – Lendvai F.); 11.22-én a Fertőn (Rákosi-öböl) 3 (Hadarics T.); 11.23-án ugyanott 2 *ad.* (Riezing N.); 11.24-én a Biharugrai-halastavakon 1 *ad.* + 2 *imm.* (Vasas A.); 11.25-én a Duna Sződliget és Vác közötti szakaszán 2 *imm.* (Selmeczi Kovács Á.); 11.26–27-én a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 *imm.* (Hadarics T.), Balatonmáriafürdő a Nyugati-övcatornán 1 (Schmidt A.); 11.26–30-ig a Hansági-főcsatorna Fertőújlak közelében húzódozó szakaszán 1 téli tollazatú *ad.* (Pellinger A.; Hadarics T. és társai); 11.27-én Baja közelében a Dunán 2 (Kalocsa B.), a Duna visegrádi szakaszán 2 *ad.* (Magyar G. – Sós E.);

11.27–12.06. között a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.30-án a Fertőn (Rákosi-öböl) (Hadarics T.) és a Duna váci szakaszán (Kóky Sz. – Kóky B.) 2-2 pd-t figyeltek meg. 12.01-jén a Ráckevei-Duna szigetszentmiklósi szakaszán 2 (Hajtó L.); 12.02-án a Duna szobi szakaszán és a Pilismaróti-öbölben 1-1 *imm.* (Selmeczi Kovács Á.); 12.04-én a Duna gödi szakaszán 1 *imm.* (Selmeczi Kovács Á.); 12.05-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 *imm.* (Gyüre P. és társai), a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 (Hadarics T.); 12.06-án a Balatonon Keszthelynél 1 *imm.* (Ciconia Klub); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 téli tollazatú (Rimóczi Á. és társai); 12.17-én a Balatonon Tihanynál (Sajkodi-öböl) és Balatonfüzfőnél 1-1 (Oláh J. és társai); 12.18-án Balatonlellénél a Balatonon 1 (Oláh J. és társai); 12.20-án a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 téli tollazatú (Mogyorósi S. – Soproni J.); 12.22-én az ártándi kavicsbányatavon 1 (Weszelinov O.); 12.23-án a Ráckevei-Duna szigetszentmiklósi szakaszán 1 (Hajtó L.); 01.07-én az ártándi kavicsbányatavon 1 (Debrececi J. – Weszelinov O.); 01.12-én a Duna visegrádi szakaszán 1 pd-t láttak (Schmidt E.).

Vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*): 11.01-jén a hortobágyi Gyökérkúti-halastavon 2 *ad.* téli tollazatú (Gál A.); 11.06-án Fonyódnál a Balatonon 1 téli tollazatú (Ciconia Klub), a hortobágyi gyökérkúti-halastavon 1 *ad.* téli tollazatú (Zeke T. és társai); 11.07-én a Balatonon Szigligetnél 1 + 1, Balatonlellénél 1 (Oláh J. és társai), a Nórapi-halastavon 1 (Hencz P. – Varga F.); 11.08-án a hortobágyi Gyökérkúti-halastavon 2 *ad.* téli tollazatú (Weszelinov O.); 11.12-én a csanyleleki Sírőhegyi-halastavakon 1 *imm.* (Bánfi P.); 11.13-án Gyenesdiásnál a Balatonon 1 téli tollazatú, a Kis-Balaton I. ütemén (Bárándi-víz) 1 *ad.* vedlő (Ciconia Klub); 11.14-én a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 (Gyüre P. és társai), az Ohati-halastavakon (Simay A és társai) 3, a debreceni Fancsika II. víztárolón 3 *ad.* téli tollazatú (Gál A.); 11.14–15-én a hortobágyi Gyökérkúti-halastavon 3 *ad.* téli tollazatú (Zöld B. és társai; Weszelinov O.); 11.14–21-ig a debreceni Fancsika I. víztárolón 1 *ad.* téli tollazatú (Gál A.); 11.15-én Vonyarcvashegynél a Balatonon 1 téli tollazatú (Ciconia Klub); 11.17–20-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Zalai T. és társai); 11.22–23-án ugyanott 1 (Zalai T.); 11.24-én a Fertőn (Rákosi-öböl) 1 (Hadarics T.), a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 *ad.* téli tollazatú (Gál A.); 11.26-án a szarvasi Horváth-pusztán 1 (Oláh J.); 11.27-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Zalai T.); 11.29-én Balatonalmádinál a Balatonon 1 (Németh L. – Novák L.); 11.29–12.01-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.30-án a Fertőn (Rákosi-öböl) 2 pd-t figyeltek meg (Hadarics T.). 12.05-én a Tisza-tavon Abádszalóknál 3 (Seprényi A. és társai), Kiskörénél 1, a hortobágyi Gyökérkúti-halastavon 1 (Zöld B. és társai); 12.06-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 8 (Zalai T.); 12.08–12-ig ugyanott 2 (Zalai T. és társai); 12.11-én Tihanynál a Balatonon 1 téli tollazatú (Ciconia Klub); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 téli tollazatú (Rimóczi Á. és társai), Ráckeven (Senki-sziget) 3 (Hajtó L.); 12.17-én a Balatonon Tihanynál 2, Balatonfüzfőnél 1 (Oláh J. és társai); 12.21-én Nyékládházán (Nyéki-tó) 2 (Simay A. – Simay G.); 12.31-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 pd-t láttak (Zalai T.).

Füles vöcsök (*Podiceps auritus*): 11.01-jén a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 1 téli tollazatú *ad.* + 1 *juv.* (Emri T.), a Tisza-tó Sarudi-öblében 4 téli tollazatú *ad.* + 1 vedlő (Zalai T. – Borbáth P.; Emri T. és társai); 11.02-án a Tisza-tó Sarudi-öblében 5 téli tollazatú + 1 vedlő (Szilágyi A. és társai), Fenékpusztánál a Balatonon* 3 *ad.* + 2 *juv.*; 11.03-án a Tisza-tó Sarudi-öblében 2 téli tollazatú (Zalai T.), Fenékpusztánál a Balatonon* 3; 11.03–05-ig a szegedi Fehér-tavon 1 *ad.* téli tollazatú (Mészáros Cs.); 11.05-én* a naszályi Ferenccmajori-halastavakon 3 *juv.*; 11.06-án* a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 2 *ad.* téli tollazatú, a naszályi Ferenccmajori-halastavakon 1 *ad.* + 4 *juv.*, Vonyarcvashegynél a Balatonon 1 *ad.* téli tollazatú (Németh N. és társai); 11.07-én* a Balaton Keszthelyi-öblében 1 téli tollazatú; 11.09-én Tiszafürednél a Tiszán 1 *ad.* téli tollazatú (Gál L. és társai); 11.13-án* a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 téli tollazatú, Fenékpusztánál a Balatonon 5 téli tollazatú, a Fertő egyik belső taván (Herlakni-tó) 3 téli tollazatú, a naszályi Ferenccmajori-halastavakon 5 *juv.*; 11.14-én a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 1 *ad.* téli tollazatú + 1 *juv.* (Emri T. és társai), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 4 téli tollazatú; 11.15-én* Fenékpusztánál a Balatonon 4 téli tollazatú, a Keszthelyi-öblében 1 téli tollazatú, a Kis-Balaton I. ütemén 1 téli tollazatú; 11.16-án* a Balatonon Fenékpusztánál 4, Keszthelynél 2; 11.17–18-án* a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.*; 11.18-án* a Balatonon Fenékpusztánál, Keszthelynél és Szántódnál 1-1 *juv.*; 11.19-én* a Balaton Keszthelyi-öblében 1, Tihanynál 1 téli tollazatú, a naszályi Ferenccmajori-halastavakon 1 *juv.*; 11.20-án a Hortobágyi-halastavon 1 *ad.* téli tollazatú (Seprenyi A. és társai), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében* 1 téli tollazatú, a zalaegerszegi Gébárti-tavon* 1 téli tollazatú; 11.20–26-ig* a Duna bajai szakaszán 1; 11.21-én a Fertőn (Rákosi-öböl) 2 *ad.* téli tollazatú + 1 *imm.* (Iy) (Hadarics T.); 11.23-án* ugyanott 1 *ad.*; 11.24-én a Biharugrai-halastavakon 1 *juv.* (Vasas A.); 11.25-én ugyanott 2 *juv.* (Vasas A. és társai); 11.25–26-án* Fenékpusztánál a Balatonon 1 téli tollazatú; 11.26-án* Keszthelynél a Balatonon 3 téli tollazatú; 11.30-án* a Duna nagymarosi szakaszán 1 téli tollazatú; 12.01-jén a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 *juv.* (Zalai T.); 12.02-án* Balatonboglárnál a Balatonon 1 *ad.*; 12.05-én Kiskörénél a Tiszavon 1 *juv.* (Gyüre P. és társai), Tihanynál a Balatonon* 2; 12.06-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 téli tollazatú (Zalai T.); 12.08-án és 12.11-én a Biharugrai-halastavakon 1 *juv.* (Vasas A.); 12.12–19-ig* Süttőnél a Dunán 1; 12.19-én* a Sumonyi-halastavon 1 *juv.* madár került szem elé.

Kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*): 11.01-jén a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 6 (Emri T.), az Ohati-halastavon 31 (Gál A.); 11.03-án a Kőrmösdpusztai-víztárolón 6 (Weszelinov O.); 11.04–08-ig a Biharugrai-halastavakon 1 (Vasas A.); 11.05-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 6 (Ecsedi Z. és társai); 11.06-án a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 6, a Hortobágyi-halastavon 1 (Zöld B. és társai); 11.07-én a Hortobágyi-halastavon 16 (Pap G. – Emri T.); 11.08-án a Gyökérrkúti-halastavon 2 (Weszelinov O.), a Hortobágyi-halastavon 10 (Végvári Zs.); 11.12-én a Kőrmösdpusztai-víztárolón 3 (Demeter L.), Petőfiszállás határában a Péteri-tavon 5 (Pigniczki Cs.); 11.13-án a Hortobágyi-halastavon 35 (Gyüre P.), a

palkonyai halastavakon 2 (Kis Borbás L. – Kis Borbás Zs.); 11.14-én a hortobágyi Gyökérrkúti-halastavon 18 (Zöld B. és társai), az Ohati-halastavon 21 (Emri T. és társai), a tömörkényi Csaj-tavon 2 *ad.* téli tollazatú (Bod P. – Bede Á.; Fodor A. és társai); 11.15-én a hortobágyi Derzsi-halastavon 2, az Ohati-halastavon 9 (Weszelinov O.); 11.16-án a szegedi Fehér-tavon 1 *ad.* (Mészáros Cs.); 11.20-án a Hortobágyi-halastavon 70 (Emri T. és társai); 11.22-én a Tisza szegedi szakaszán (Boszorkány-sziget) 30 (Paulovics P.); 11.23-án ugyanott 5 (Barkóczy Cs.); 11.24-én a hortobágyi Csécsi- és Derzsi-halastavon 2-2 (Gál A.); 11.25-én a Duna szőlőligeti szakaszán 1 *ad.* (Selmeczi Kovács Á.); 11.26-án a Tisza szegedi szakaszán (Boszorkány-sziget) 1 (Teleki B. és társai); 11.27-én Bajánál a Dunán 3 (Kalogcsa B.); 11.28-án a geszti Begécsi-víztárolón 2 (Vasas A.), a szegedi Fehér-tavon 40 pd-t láttak (Kókai K.); 12.01-jén a Tisza szegedi szakaszán 3 (Fodor A.); 12.02-án a Duna Pilismaróti-öblében 3 (Selmeczi Kovács Á.); 12.05-én Szigetszentmiklóson (Árpád-strand) 18 (Hajtó L.); 12.06-án a Szegedi-Fertőn és a Fehér-tavon 12 (Nagy T.; Fodor A.); 12.09–11-ig a geszti Begécsi-víztárolón 5 (Vasas A. és társai); 12.12-én az Abony melletti halastavon 1 (Legényi M. – Vasuta G.); 12.14-én a szegedi Fehér-tavon 2 (Bártol I.), a geszti Begécsi-víztárolón 8 (Vasas A.); 12.17-én a hortobágyi Csécsi-halastavon 10 (Weszelinov O. – Besenyei L.), a Begécsi-víztárolón 11 (Vasas A.), a szegedi Fehér-tavon 5 (Nagy T.); 12.18-án a Duna Gőd és Szőlőliget közötti szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.), a hortobágyi Csécsi-halastavon 10 (Gyüre P.), a Derzsi-halastavon 6 (Weszelinov O. – Debreceni J.), a Fényesi-halastavon 2 (Weszelinov O. és társai), a Hortobágyi-halastavon 23 (Gyüre P.), a szegedi Fehér-tavon 5 (Nagy T.); 12.19-én a geszti Begécsi-víztárolón 6 (Vasas A.); 12.21-én ugyanott 2 (Vasas A.); 12.23-án a Tisza szegedi szakaszán 1 (Domján A.); 12.24-én Vác közelében a Dunán 2 (Selmeczi Kovács Á.); 12.27-én a Tisza szegedi szakaszán 9 (Kókai K. – Barkóczy Cs.), a Sebes-Körösön Körösszegapátinál 3 *ad.* + 19 *imm.* (Weszelinov O.), Vácnál a Dunán 1 (Selmeczi Kovács Á., Zakar V.); 12.29-én a Tisza szegedi szakaszán 3, Újszentivánon 3 (Kókai K.), a váci révnél a Dunán 2 pd-t észleltek (Oláh S. – Szalai K.). 01.07-én Nagymarosnál a Dunán 2 (Fodor A. – Szűcs Cs.); 01.08-án a szegedi Fehér-tavon 1 *ad.* (Mészáros Cs.; Nagy T.), a Szegedi-Fertőn 7 (Nagy T.), a Tisza szegedi szakaszán 9 (Kasza F.), Szőlőligetnél a Dunán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 01.09-én a Szegedi-Fertőn 5 (Kókai K.), Körösszegapátinál a Sebes-Körösön 1 (Vasas A.); 01.13-án a Duna váci szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.), a Sebes-Körösön Körösszakálnál 4 *ad.* + 3 *imm.* (Weszelinov O.); 01.14-én Vácnál a Dunán 2 (Szinai P. és társai); 01.15-én a Tisza szegedi szakaszán 3 (Ampovics Zs. – Domján A.), a szegedi Fehér-tavon 1, a Szegedi-Fertőn 3 (Nagy T.), a Sebes-Körösön Körösszegapátinál 4 (Vasas A.); 01.19-én Szegednél a Tiszán 14 (Kasza F.); 01.21-én ugyanott 1 (Kókai K.); 01.22-én ugyanott 6 (Kasza F.), a Duna váci szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á. – Sevcsik A.); 01.23-án Szegednél a Tiszán 7 (Nagy T.); 01.28-án Körösszakál közelében a Sebes-Körösön 7 (Vasas A.); 01.29-én a Tisza szegedi szakaszán 2 (Ampovics Zs.), Vácnál a Dunán 2 (Schmidt A. – Kóvári I.); 01.30-án a Szegedi-Fertőn 8 (Kókai K.); 01.30–31-én a Tisza szegedi szakaszán 1 pd-t figyeltek meg (Kasza F.; Nagy T.).

Bakcsó (*Nycticorax nycticorax*): 11.07-én a tömörkényi Csaj-tavon 1 *juv.* (Bod P. – Bede Á.); 11.12-én a szegedi Fehér-tavon 3 (Fodor A.); 12.19-én (Nagy T. – Törő K.) és 12.26-án (Kókai K.) ugyancsak a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.*; 01.08-án a hortobágyi Akadémiai-halastavon 1 *imm.* (2y) pd-t észleltek (Gál A.).

Szürke gém (*Ardea cinerea*): 11.02-án Tiszásas mellett a Tiszánál 1 melanisztikus pd-t láttak (Lőrincz I. – Zalai T.).

Kanalasgém (*Platalea leucorodia*): Két meglehetősen késői, decemberi adatot kaptunk: 12.02-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *juv.* (Szilágyi A.); 12.09-én a Szegedi-Fertőn 1 pd-t láttak (Mészáros Cs. – Sirkó Z.).

Énekes hattyú (*Cygnus cygnus*): 12.11-én és 12.17-én a szabadkígyósi Nagy-gyöpön 1 *ad.* (Forgách B.); 12.25–01.08-ig a szegedi Fehér-tavon 2 *ad.* (Fodor A. és társai; Kókai K.); 12.26-án* a Duna esztergomi szakaszán (Garam-torkolat) 1 *imm.* (1y); 01.16-án* a Balatonon Balatonfürednél 1 *ad.*; 01.29-én* Algyó közelében (Békás) 2 *ad.* pd került szem elé. Az 1996/97-es tél óta minden télen a Ráckevei-Dunán telelő család 01.21-én bukkant fel először a szigetszentmiklósi Úttörő-hókönyben, ezúttal négy fiókájukat is magukkal hozták, ezek a madarak 02.08-ig tartózkodtak a környéken (Hajtó L.; Kókay B.; Fodor A.), eközben felkeresték a korábbi teleken megismert táplálkozóhelyeket (Árpád- és Oláh-strand, Tűzoltóhóköny, Taksony, Paradicsom-sziget). A családon kívül 01.27-én* a szigetszentmiklósi Oláh-strandon 1 *ad. bím* pd is feltűnt, melyet sikerült megfogni és meggyűrűzni is.

Kis lilik (*Anser erythropus*): 11.04-én a Biharugrai-halastavon 2 *ad.* (Vasas A.); 11.06-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 9 (Tar J.); 11.07-én ugyanott 1 *juv.* pd-t láttak (Szilágyi A. és társai). A fertőújlaki Borsodi-dűlőben 11.13-án 1 *ad.* pd. került szem elé (Hadarics T. és társai), s ugyanezt a madarat látták 11.16-án a Fertőd határában fekvő Tőzeggyármajor közelében (Pellinger A.) és 11.20-án ismét a Borsodi-dűlőben (Pellinger A. – Hadarics T.). 12.18-án* a Dinnyési-Fertőn 2 *ad.* + 2 *juv.* pd-t figyeltek meg.

Indiai lúd (*Anser indicus*): 11.06–07-én* a tömörkényi Csaj-tavon, 12.16-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében (Zalai T.), 12.28-án és 12.30-án a Kis-Balaton I. ütemén (Ciconia Klub), 01.15-én* pedig a Rétszilasi-halastavon láttak 1-1 *ad.* pd-t.

Apácalúd (*Branta leucopsis*): A fertőújlaki Borsodi-dűlőben 11.01-jén (Pellinger A.) és 11.04-én (Hadarics T.) 2-2, 11.13-án 1 (Hadarics T. és társai), 11.15-én 2 (Pellinger A., Fersch A.), 11.20-án 1 *ad.* + 1 *imm.* (1y) pd-t láttak (Hadarics T. – Pellinger A.). 11.16-án a tatai Öreg-tavon 2 (Musicz L.); 12.11-én a Kis-Balaton I. ütemén (Bárándi-víz) 1 (Ciconia Klub); 12.19-én (Emri T. és társai) és 12.23-án (Borbáth P. – Zalai T.) Tiszánána határában 1-1; 12.25-én a Kis-Balaton I. ütemén (Bárándi-víz) 2 *ad.* + 1 *imm.* (1y) (Ciconia Klub); 12.28-án ugyancsak a Kis-Balaton I. ütemén 4 pd került szem elé (Ciconia Klub).

Örvös lúd (*Branta bernicla*): 12.20-án Sarud határában (Nánai-úti-dűlő) 1 *ad. ssp. bernicla* pd-t figyeltek meg (Zalai T. – Borbáth P.).

Vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*): 11.01-jén a hortobágyi Dinnyés-lapason 2 (Ecsedi Z. és társai), a Hortobágyi-halastavon 14 (Szilágyi A. – Tar J.); 11.03-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Szemadám Gy. – Végvári Zs.); 11.03–05-ig a tatai Öreg-tavon 7 (Musicz L.); 11.04-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3 (Szemadám Gy. – Végvári Zs.), a Biharugrai-halastavon 2 (Vasas A.); 11.05-én a Virágoskúti-halastavon 6 (Ecsedi Z. és társai); 11.06-án a hortobágyi Mátá-pusztán 2 (Zöld B. – Zeke T.), a Hortobágyi-halastavon 8 (Zeke T. és társai), a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *imm.* (Hördör I. – Szilágyi A.), a kardoskúti Fehér-tavon (Bod P. – Bede Á.) és a fülöpszállási Kelemen-széken (Pigniczki Cs.) 1-1 *ad.*, a tatai Öreg-tavon 4 (Csonka P.); 11.07-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 *ad.* + 6 *imm.* (Szilágyi A. és társai), a hortobágyi Bivalyhalmi-halastavon 1 (Tar J.), a Hortobágyi-halastavon 1 (Emri T.); 11.12-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 (Végvári Zs.), Pálmonostora határában 1, a pusztaszeri Büdös-széken 12 (Pigniczki Cs.), a tömörkényi Csaj-tavon 4 (Bánfi P.); 11.13-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 4 (Hadarics T. és társai), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 55 (Zeke T.); 11.14-én a tömörkényi Csaj-tavon 4 (Fodor A. és társai); 11.16-án a Virágoskúti-halastavon 16 (Tar J.); Kardoskúton 14 (Kotymán L.), a Fertődhez tartozó Tőzeggyármajor közelében 3 *imm.* (Pellinger A.); 11.24-én a Biharugrai-halastavon 3 (Vasas A.), a hortobágyi Parajoson 1 (Gál A.); 11.25-én a tatai Öreg-tavon 1 (Szimuly Gy. – Musicz L.); 11.27-én a kardoskúti Fehér-tavon 3 (Oláh J. és társai); 11.30-án a geszti Begécsi-víztárolón 3 pd-t láttak (Vasas A.). 12.04-én a kardoskúti Fehér-tavon 4 (Fodor A.); 12.11-én a Kis-Balaton I. ütemén (Bárándi-víz) 1 *imm.* (Ciconia Klub); 12.12-én a Nagyiváni-pusztán 1 (Kovács G.); 12.14-én a geszti Begécsi-víztárolón 2 (Vasas A.), a kardoskúti Fehér-tavon 11 (Nagy T.); 12.16-án a Biharugrai-halastavon 2 (Vasas A.); 12.19-én a tatai Öreg-tavon 1 (Musicz L.), Tiszánána közelében 3 (Seprényi A. és társai); 12.20-án a Sarud melletti Nánai-úti-dűlőben 5 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.23-án a tiszánánai Boronás-lapason 4 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.26-án a tatai Öreg-tavon 1 (Musicz L.); 12.28-án a Kis-Balaton I. ütemén 1 *ad.* + 1 *imm.* (Ciconia Klub); 12.29-én Tüskevár határában (Körtvély-szer) 2 (Kincses M. – Vasuta G.); 12.31-én Kisszőlős közelében 3, Tüskevár mellett 2 (Kincses M. – Vasuta G.); 01.15-én a szegedi Fehér-tavon 2 *ad.* (Nagy T.); 01.29-én Algyó mellett (Békás) 3 *ad.* pd-t figyeltek meg (Nagy T.).

Bütykös ásólúd (*Tadorna tadorna*): 11.07-én a szegedi Fehér-tavon 5 (Kókai K.); 11.12-én a csanyteleki Síróhegyi-halastavon 1 (Bánfi P.), a Makó-Rákos melletti Montág-pusztán 1 (Kotymán L.); 11.14-én a szegedi Fehér-tavon 2 (Nagy T.); 11.16-án ugyanott 6 *ad.* + 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 11.18-án a szarvasi Horváth-pusztán 1 tojó (Oláh J. – Ecsedi Z.); 11.19-én a kabai cukorgyár ülepítőin 2 tojó (Zeke T.); 11.20-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Zalai T. és társai); 11.25–12.17. között a geszti

Begécsi-víztárolón 2 (Vasas A. és társai); 12.02-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *ad.* tojó (Szilágyi A.); 12.05-én a Sarudnál a Tisza-tavon 5 (Emri T. és társai); 12.06-án a szegedi Fehér-tavon 7 (Nagy T.; Fodor A.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Zalai T.); 12.11-én a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 tojó (Hódör I. – Szilágyi A.); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Zöld B. és társai); 12.16-án ugyanott 1 (Zalai T.); 12.17–18-án a szegedi Fehér-tavon 7 (Nagy T.); 12.19-én a Gelej melletti víztárolón 1 hím (Sipos R. – Szabó A.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Zöld B. és társai); 12.20-án Sarud közelében (Nánai-úti-dűlő) 6 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.21-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 (Zalai T.); 12.22-én a Biharugrai-halastavakon 3 (Vasas A.); 12.24-én Kiskörénél a Tisza-tavon 6 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.26-án a szegedi Fehér-tavon 2 (Kókai K.); 01.02-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Rimóczi Á. – Gődér R.); 01.15-én Körösnagyharsány mellett (Sebes-Körös) 1 (Vasas A.); 01.31-én a Kis-Balatonon 1 *ad.* tojó pd-t láttak (Ciconia Klub).

Kissasszonyréce (*Aix sponsa*): 11.30-án* a Balmazújvárosi Magdolnában láttak 1 pd-t.

Mandarinréce (*Aix galericulata*): 11.07-én a Kis-Balatonon, a zalavári töltés mellett észleltek 1 *ad.* hím – minden bizonnyal fogságból szökött – pd-t (Bárdos I. – Bárdos B.). 01.15-én* a Rétszilasi-halastavakon szintén 1 *ad.* hím pd került szem elé.

Üstökösréce (*Netta rufina*): 11.03-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 tojó + 1 *imm.* (Szilágyi A.); 11.07-én Balatonboglárnál a Balatonon 1 hím + 3 tojó (Oláh J. és társai); 11.13-án a Fertő egyik belső taván (Hidsegéti-tó) 50 (Mogyorósi S. és társai), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 tojó (Hadarics T.), a Dinnyési-Fertőn 13, a Velencei-tavon 4 (Fenyvesi L.); 11.13–14-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 2 hím (Gál A.; Gyüre P. és társai); 11.15-én Várpalota mellett (Sárrét) 1 tojó (Somogyi B.); 11.29-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 1 *imm.* (Szilágyi A.); 11.30–12.01-jén a Fertőrákosi-öbölben (Fertő) 1 *imm.* vagy tojó (Hadarics T.); 12.03-án Szigligetnél a Balatonon 1 (Németh L.); 12.04-én Szigetszentmiklóson 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L.); 12.12–17-ig a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 hím (Ciconia Klub); 12.14-én a kardoskúti Fehér-tavon 1 *ad.* tojó (Nagy T.); 12.19-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.* tojó (Ciconia Klub); 12.20-án a Fertőn (Homoki-csatorna) 1 pár (Mogyorósi S. – Soproni J.); 12.28-án Szigetszentmiklóson 1 *imm.* (1y) hím madarat észleltek (Hajtó L.). 01.26-án a Fertő Fertőrákosi-öblében 5 hím + 3 tojó (Mogyorósi S.); 01.29-én a fertőújlaki Madárvárta-öbölben 35 pd-t láttak (Hadarics T.).

Hegyi réce (*Aythya marila*): 11.01-jén a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 tojó (Pellinger A.); 11.02-án a Tisza-tó Sarudi-öblében 2 tojó vagy *juv.* (Szilágyi A. és társai); 11.03-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 tojó (Szilágyi A.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Riezing N. és társai); 11.05-én Fonyódligetnél a Balatonon 1 tojó (Ciconia Klub); 11.06-án Fonyódnál 1 tojó (Ciconia Klub); 11.07-én a Balatonon Fonyódnál és Fonyódligetnél 1-1, Keszthelynél 3 tojó, Szántódnál 11 hím + 33 tojó vagy *juv.*

(Oláh J. és társai), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *juv.* tojó (Hadarics T.); 11.11-én a Duna szobi szakaszán 1 *juv.* tojó (Kern R.); 11.12-én Keszthelynél a Balatonon 1 (Németh L.); 11.13-án a Balatonon Fenékpusztánál 1 tojó, Vonyarcvashegyenél 1 *juv.* (Ciconia Klub); 11.15-én a Kis-Balaton I. ütemén 1 tojó (Ciconia Klub); 11.16-án Tisza-tó Sarudi-öblében 8 tojó (Zalai T.); 11.18-án a Balatonon Fenékpusztánál 1 *imm.* hím + 12 tojó, Fonyódligetnél 1 *imm.* hím + 11 tojó, Szántódnál 30 *ad.* hím + 5 *imm.* hím + 76 tojó vagy *juv.*, a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.* tojó (Ciconia Klub); 11.19-én a Balatonon Keszthelynél 1 (Németh L.), Szántódnál és Tihanynál 2 tojó (Zalai T. és társai), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.* tojó + 1 *imm.* hím (Ciconia Klub), a kabai cukorgyár ülepítőin 2 tojó (Zeke T.); 11.20-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 hím + 6 tojó vagy *juv.* (Oláh J. és társai), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 tojó (Hadarics T. – Pellinger A.), Szigetszentmiklós mellett (Úttörő-hókony) 1 *ad.* tojó (Hajtó L.); 11.21-én Fenékpusztánál a Balatonon 2 hím + 3 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub), a Duna verőcei szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 11.22–23-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 tojó (Zalai T.); 11.24-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.25-én a Biharugrai-halastavakon 3 (Vasas A.), a Balatonon Fenékpusztánál 7 *ad.* hím + 1 *imm.* hím + 16 tojó vagy *juv.*, Szántódnál 6 *ad.* hím + 5 tojó vagy *juv.*, a zalaegerszegi Gébárti-tavon 6 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.26-án a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 1 tojó (Szemadám Gy.), a Balatonon Fenékpusztánál 2 *ad.* hím + 7 tojó vagy *juv.*, Keszthelynél 6 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.27-én Tisza-tó Abádszalóki-öblében 28 (Zalai T.), a Duna Pilismaróti-öblében 2 tojó vagy *juv.* (Magyar G. – Sós E.; Lendvai Cs. és társai), Fertőújlak közelében a Hansági-főcsatornán 1 tojó (Hadarics T. és társai), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 tojó (Ciconia Klub); 11.28–29-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 12 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.29-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 *juv.* pd-t észleltek (Szilágyi A.; Végvári Zs.). 12.02-án a Duna Pilismaróti-öblében 1 *ad.* hím + 10 tojó (Selmeczi Kovács Á.); 12.04-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 12.05-én a Pilismaróti-öbölben 2 *ad.* hím + 25 (Kern R. – Vasas A.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében több mint 20 (Emri T. és társai); 12.06-án ugyanott 12 (Zalai T.); 12.07-én a Balatonon Fonyódnál 6, Tihanynál 5 tojó vagy *juv.* (Magyar G. – Sós E.); 12.08-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 10 (Zalai T.); 12.09-én a Szegedi-Fertőn 1 tojó (Mészáros Cs. – Sirkó Z.); 12.10-én a Duna Visegrádi-öblében 1 *imm.* hím + 3 tojó (Fodor A.); 12.11-én a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 3 (Kóta A.), Tihanynál a Balatonon 10 *ad.* hím + 30 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 37 (Gyüre P. és társai), a balmazújvárosi Magdolnában 1 vedlő hím + 2 tojó vagy *juv.* (Szilágyi A.), a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 1 *imm.* (1y) hím + 1 *ad.* tojó + 1 tojó vagy *juv.* (Sós E.); 12.13-án a balmazújvárosi Magdolnában 1 hím + 1 *juv.* (Végvári Zs.); 12.16-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 40 (Zalai T.); 12.17-én a Balatonon Balatongyörökknél 1 hím + 1 tojó, Balatonalmádi és Balatonkenese között 2 tojó, Keszthelynél 1 tojó (Oláh J. és társai), a Duna Visegrádi-öblében 4 (Fodor A.); 12.17–18-án Fenékpusztánál a

Balatonon 12 hím + 29 tojó vagy *juv.* (Borbáth P. és társai); 12.18-án a Duna budapesti szakaszán 1 hím + 1 tojó (Oláh S. – Szalai K.), Süttőnél a Dunán 2 *imm.* hím + 2 *ad.* tojó + 17 *juv.* (Riezing N.), a Balatonon Keszthelynél 2 tojó (Lelkes A.), a Tisza szegedi szakaszán 1 hím + 1 tojó (Ampovics Zs.); 12.19-én a Tisza-tó abádszalóki részén 2 hím + 5 tojó (Zöld B. és társai); 12.20-án a Tisza-tó Sarudi-öblében 16 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.21-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 4 hím + 12 tojó (Zalai T.), Visegrádnál a Dunán 22-25 (Sós E.); 12.22-én Balatonyöröknél a Balatonon 4 (Megyer Cs. és társai); 12.23-án a budapesti Óbudai-sziget mellett (Duna) 2 tojó (Lendvai Cs. – Lendvai F.); 12.24-én a Dunán Almásfüzitőnél és Dunaalmásnál 1-1 *ad.* hím, Süttőnél 4 *imm.* hím + 1 *ad.* tojó + 3 *juv.* (Riezing N.); 12.26-án Ráckeve közelében (Ráckevei-Duna) 2 tojó (Szemadám Gy.); 12.29-én a Duna süttői szakaszán 4 *imm.* hím + 7 *juv.* vagy tojó (Csonka P.); 12.31-én ugyanott 1 tojó, Visegrádnál pedig 17 hím + 7 tojó + 3 + 2 pd-t figyeltek meg (Magyar G. – Sós E.). A Duna gödi szakaszán 3 madár tartózkodott a 12.18. és a 02.25. közötti időszakban (Selmeczi Kovács Á. és mások). 01.02-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 15 hím + 18 tojó vagy *juv.* (Rimóczi Á. – Gődér R.); 01.05-én Balatonfűzfő mellett, a Nitrokémia Rt. utótisztító tavain 1 tojó (Szelle E.); 01.06-án a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 1 tojó (Szemadám Gy.); 01.08-án Ráckevénél (Ráckevei-Duna) 2 tojó (Szemadám Gy.), a Tisza-tó Sarudi-öblében 5 tojó (Schmotzer A. – Zalai T.); 01.14-én Dunakeszinél 2 (Liszonyi G.); 01.15-én a Duna dömösi szakaszán 27 (Jolsvai G.), a Pilismaróti-öbölben 3 (Albert L.), a Tisza szegedi szakaszán 2 hím + 1 tojó (Domján A. – Ampovics Zs.); 01.18-án Halászetek közelében (Malonyai-sziget) 1 hím + 1 tojó (Hajtó L. és társai); 01.21-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 tojó (Zalai T.); 01.23-án a Tisza szegedi szakaszán 1 hím + 1 tojó (Nagy T.); 01.24-én a Duna pilismaróti szakaszán kb. 30 (Kókay Sz. és társai); 01.26-án Szigetszentmiklóson (Ráckevei-Duna, Oláh-strand) 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 01.27-én a Duna Szob és Zebegény közötti szakaszán 5 *ad.* hím + 15 *ad.* tojó + 15 *imm.* (Szemadám Gy.); 01.29-én a Tisza szegedi szakaszán 1 hím + 1 tojó (Ampovics Zs.); 01.31-én a Duna Vác és Göd közötti szakaszán 1 *imm.* hím pd került szem elé (Selmeczi Kovács Á.).

Pehelyréce (*Somateria mollissima*): 11.01-jén (Lendvai Cs. – Szél L.) és 11.05-én (Schmidt E.; Gyüre P. és társai) a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 1 *imm.* hím; 11.05-én Balatonboglárnál a Balatonon 1 *imm.* hím + 2 *juv.* (Ciconia Klub); 11.16-án a Duna váci szakaszán 3 (Gyüre P. és társai); 11.07-én Szántódnál a Balatonon 1 *imm.* hím (Oláh J. és társai); 11.13-án Balatonberénynél 2 *juv.* + 1 *imm.* hím (Ciconia Klub), a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 4 (Pető Á.); 11.19-én a Balaton Keszthelyi-öblében 5 + 3 (Németh L.), Tihanynál a Balatonon 1 *imm.* hím (Zalai T. és társai); 11.20-án vagy 11.21-én a Dunakanyarban 4 (Pető Á.); 11.21-én Keszthelynél a Balatonon 5 *ad.* tojó (Ciconia Klub); 11.25–27-ig ugyanott 4 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.27-én a Duna Süttő és Neszmély közötti szakaszán 1 hím (Winkler F.); 11.28-án Balatonberénynél a Balatonon 1 tojó vagy *juv.*, Keszthelynél 1 *imm.* hím + 4 tojó (Ciconia Klub). A

Keszthelyi-öbölben (Balaton) 12.02-án (Ciconia Klub) és 12.06–07-én 2 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub; Sós E. – Magyar G.); 12.10-én 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 12.12-én 1 *imm.* hím (Talabér G.); 12.17–19-ig 1 *juv.* madár tartózkodott (Oláh J. és társai; Ciconia Klub; Lelkes A.).

Jegesréce (*Clangula hyemalis*): 11.15-én a Balatonon Fenékpusztánál 1 *ad.* tojó, Keszthelynél 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.18-án Fenékpusztánál 1 *ad.* tojó + 1 *imm.* (Ciconia Klub); 11.18–19-én Keszthelynél 1 *imm.* (Ciconia Klub; Németh L.); 11.22-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 tojó (Zalai T.); 11.24–26-ig a Tisza szegedi szakaszán 1 *imm.* (1y) tojó (Paulovics P. és mások); 11.25-én a Balatonon Keszthelynél 2 *imm.*, Szántódnál 1 tojó vagy *imm.* (Ciconia Klub); 11.26-án Keszthelynél a Balatonon 5 tojó vagy *imm.* + 1 *ad.* hím (Ciconia Klub); 11.27-én ugyanott 2 *juv.* + 2 tojó + 1 *ad.* hím (Ciconia Klub), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 tojó + 3 *juv.* (Zalai T. – Borbáth P.), a Duna szobi szakaszán (Magyar G. – Sós E.) és a Pilismaróti-öblében (Békés E. és társai) 1-1 tojó; 11.28-án Balatonfűzfő határában, a Nitrokémia Rt. utótisztító taván 1 *juv.* tojó (Szelle E.), a Balaton Keszthelyi-öblében 1 *imm.* hím + 6 *imm.* (1y) tojó (Ciconia Klub); 11.29-én a Tisza szegedi szakaszán 1 pd-t láttak (Homor P.). 12.02-án Keszthelynél a Balatonon 2 *juv.* + 1 *imm.* tojó (Ciconia Klub), a Duna Pilismaróti-öblében 1 tojó (Selmeczi Kovács Á.), a tömörkényi Csajtavon 1 tojó (Bánfi P.); 12.04-én a Csajtavon 1 *imm.* (1y) tojó (Domján A. – Tokody B.); 12.05-én a Duna esztergomi szakaszán 1 tojó (Vasas A.), Keszthelynél a Balatonon 4 tojó vagy *juv.* + 1 hím (Talabér G.); 12.06-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Zalai T.), a Balaton Keszthelyi-öblében 1 *ad.* hím + 2 tojó + 9 *imm.* (Ciconia Klub); 12.07-én a Keszthelyi-öbölben 1 *juv.* (Sós E. – Magyar G.); 12.08-án a Tisza szegedi szakaszán 1 tojó (Barkóczi Cs.); 12.09-én a Keszthelyi-öbölben 1 *juv.* (Ciconia Klub); 12.10-én ugyanott 1 *ad.* hím + 1 tojó + 3 *juv.* (Ciconia Klub); 12.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 5 tojó (Rimóczi Á. és társai), a Balaton Keszthelyi-öblében 1 hím + 1 tojó (Talabér G.); 12.16-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 tojó (Zalai T.); 12.17-én a Balaton Gyenesdiás és Balatonyörök térségében 1-1 tojó, Fonyódnál 10, Keszthelynél 2 *ad.* hím + 1 *imm.* hím + 7 tojó + 4 *imm.* (Oláh J. és társai); 12.18-án a Balatonon Balatonberénynél és Fonyódnál 1-1 tojó (Oláh J. és társai), a Duna süttői szakaszán 2 *juv.* vagy tojó (Csonka P. és társai); 12.18–19-én Keszthelynél a Balatonon 8 (Lelkes A.), 12.19-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 3 tojó (Emri T. és társai); 12.29-én a Duna süttői szakaszán 1 *juv.* vagy tojó (Csonka P. – Bagdi A.); 12.31-én ugyanott 1 tojó pd-t észleltek (Magyar G. – Sós E.). A Tisza-tó Abádszalóki-öblében 01.02-án 1 tojó, 01.08-án 2 tojó (Rimóczi Á. – Gődér R.); a Duna esztergomi szakaszán 01.15-én 2 pd-t láttak (Albert L.). 01.24-én a Duna 1698 fkm-énél 1, az 1701 fkm-nél 2 pd került szem elé (Kókay Sz. és társai).

Fekete réce (*Melanitta nigra*): A Balatonon Fenékpusztánál 11.13-án és 11.15–16-án 1 tojó, 11.18-án 2 tojó, 12.11-én 1 tojó (Ciconia Klub), Tihanynál 11.14–15-én 2 tojó (Nagy L.); a Fertő Fertőrákosi-öblében 11.16-án 1

tojó (Pest Környéki Madarász Kör); a Dunán 12.30-án a Pilismaróti-öbölben 2 tojó (Lendvai Cs.), 01.27-én Szob és Zebegény között 1 tojó (Szemadám Gy.), 01.31-én Szódligetnél 1 *ad.* hím pd-t figyeltek meg (Selmeczi Kovács Á.; Oláh S. – Szalai K.).

Füstös réce (*Melanitta fusca*): 11.11–15-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 3 (Borbáth P. – Zalai T.); 11.16–18-ig ugyanott 6 (Zalai T. – Borbáth P.); 11.18-án a Balatonon Fenékpusztánál 2 tojó (Ciconia Klub); 11.20-án a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 1 tojó (Zalai T. és társai); 11.25-én Fenékpusztánál a Balatonon 2 tojó (Ciconia Klub); 11.27-én a Duna Pilismaróti-öbölben 5 (Bajor Z. és társai), Visegrádnál 3 tojó vagy *juv.* (Magyar G. – Sós E.); 11.29-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 *juv.* (Végvári Zs.; Tar J.; Ecsedi Z. – Oláh J.); 11.30-án a Duna Visegrád és Zebegény között szakaszán 10 tojó vagy *imm.*, Zebegénynél 3 tojó vagy *imm.* (Kókay Sz. – Bíró S.); 12.02-án a Duna váci szakaszán 3 tojó vagy *imm.* (Selmeczi Kovács Á.); 12.10-én Visegrádnál 11 tojó vagy *imm.* (Fodor A.); 12.17-én Nagymarosnál 11 (Fodor A.); 12.17–18-án Fenékpusztánál a Balatonon 3 (Oláh J. és társai); 12.18-án Süttőnél a Dunán 1 *ad.* hím + 1 *imm.* (Csonka P. és társai); 12.18–02.25. között a Duna gödi szakaszán 9 (Selmeczi Kovács Á. és társai); 12.21-én a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben (Zalai T.), a Duna visegrádi szakaszán 6 tojó vagy *imm.* (Sós E.); 12.24-én Süttőnél a Dunán 1 tojó (Riezing N.); 12.30-án Visegrádnál a Dunán 3 tojó (Lendvai Cs. – Lendvai F.); 01.02-án a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 1 hím + 1 tojó (Rimóczi Á. – Gődér R.); 01.24-én a Duna 1670 fkm-énél 9 pd-t láttak (Kókay Sz. és társai).

Örvös bukó (*Mergus serrator*): 11.05-én Fonyódnál a Balatonon 4 *imm.* hím + 19 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub), a szegedi Fehér-tavon 6 tojó vagy *juv.* (Fodor A. – Bede Á.); 11.07-én Szántódnál a Balatonon 13 (Oláh J. és társai), a szegedi Fehér-tavon 1 tojó (Kókai K.); 11.08-án a Biharugrai-halastavakon 9 (Vasas A.); 11.09-én a Tisza-tó poroszói részén a Valki-medencében 9, a Kőhid-lapason 1 tojó (Zalai T. és társai); 11.11-én a Duna Pilismaróti-öbölben 1 tojó vagy *juv.* (Kern R.); 11.13-án a Balatonon Fenékpusztánál 15 *juv.* vagy tojó (Ciconia Klub), a Duna gödi szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 11.13–18-ig a Duna váci szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 11.14-én a hortobágyi Derzsi- és Fényesi-halastavon 1 tojó vagy *juv.* (Emri T. és társai); 11.16-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 1 *ad.* hím (Ciconia Klub), a szegedi Fehér-tavon 1 tojó (Mészáros Cs.); 11.17-én a Fertő Fertőrákosi-öbölben 2 *juv.* (Hadarics T.); 11.19-én a Duna váci szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 11.21-én a Fertőrákosi-öbölben (Fertő) 3 *juv.* (Hadarics T.); 11.22-én ugyanott 2 *juv.* (Hadarics T.); 11.22–23-án a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 2 tojó (Zalai T.); 11.23–25-ig a Fertőn (Fertőrákosi-öböl) 3 *juv.* (Hadarics T.); 11.24–30-ig a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 tojó (Gál A.); 11.25-én a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 1 (Borbáth P.), a Biharugrai-halastavakon 2 tojó, a geszti Begécsi-víztárolón 4 tojó (Vasas A.), Kiskörénél a Tisza-tavon 3 (Borbáth P.), a Duna váci szakaszán 1 tojó (Selmeczi Kovács Á.); 11.26-án a Balatonon Fenékpusztánál 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.26–27-én a fertőújfalui Borsodi-dűlőben 1 nyugalmi ruhás hím

(Pellinger A. és társai); 11.27-én a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 4 (Zalai T.), a Duna almásneszmélyi szakaszán 1 tojó vagy *juv.* (Magyar G. – Sós E.), Keszthelynél a Balatonon 1 (Németh L.), a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *ad.* hím (Ciconia Klub); 11.28-án a geszti Begécsi-víztárolón 11 (Borbáth P.); 11.29–12.01-ig a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 tojó vagy *juv.* (Ciconia Klub); 11.30-án a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 4 tojó vagy *juv.* (Kókay Sz. és társai); 11.30–12.01-jén a Fertő Fertőrákosi-öbölben 3 *juv.* (Hadarics T. – Mogyorósi S.); 12.01-jén a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 1 hím + 2 tojó (Zalai T.); 12.04-én a zalaegerszegi Gébárti-tavon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 12.19-én a Tisza-tó Abádszalóki-öbölben 1 tojó vagy *juv.* (Emri T. és társai), a Szegedi-Fertőn 1 tojó (Nagy T. és társai); 01.08-án a Dunán Szódligetnél 2 (Selmeczi Kovács Á.); 01.24-én a Duna 1675 fkm-énél 2 tojó, a váci Duna-szakaszon 1 hím pd-t figyeltek meg (Kókay Sz. és társai).

Halcsonkfarkú réce (*Oxyura jamaicensis*): 11.02-án a tatai Öreg-tavon 2 nyugalmi ruhás hím vagy *imm.* madarat figyeltek meg (Csonka P.).

Vörös kánya (*Milvus milvus*): 11.16-án Pacsa közelében 1 (Lelkes A.); 12.24-én Jászszentandrásnál 1 *ad.* (Borbáth P. – Zalai T.); 12.29-én Gara mellett 1 (Nagy T. és társai), Tüskevár határában (Körtvély-szer) 1 *imm.* (Kincses M. – Vasuta G.); 01.08-án Szarvas közelében (Káka) 2 (Oláh J.); 01.10-én Heves határában 1 pd-t figyeltek meg (Fatér I.).

Kékes rétihéja (*Circus cyaneus*): 11.18-án a makó-rákosi Montág-pusztán 84, 11.26-án a Királyhegyesi-pusztán 103 pd-t számláltak (Mészáros Cs. – Kotymán L.).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*): 11.09-én* 1 *juv.* pd-t láttak a Nagyiváni-pusztán.

Pusztai ölyv (*Buteo rufinus*): 11.01-jén a balmazújvárosi Darassa-pusztán 1 (Szilágyi A.); 11.03-án a Kunmadarasi-pusztán (Kovács G.) és a balmazújvárosi Kis-szegben (Hortobágy Természeti és Természeti Védelmi Egyesület) 1-1; 11.03–05-ig Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 (Hajtó L.); 11.06-án a kardoskúti Fehér-tónál 1 (Bod P. – Bede Á.); 11.07-én a Nagyiváni-pusztán 3 (Kovács G.), a Túrkeve melletti Csejt-pusztán 1 (Pabar Z. – Szabó M.); 11.12-én a Kunmadarasi-pusztán 3 (Kovács G.); 11.15-én Kétegyháza határában (Vizes-völgy) 1 (Forgách B.); 11.16-án Szigetszentmiklós mellett (Nyilas) 1 (Hajtó L.); 11.18-án a Kunmadarasi-pusztán 2 (Kovács G.); 11.26-án a Nagykopáncsi-pusztán 1 *juv.* (Mészáros Cs. – Kókai K.); 12.06-án Szigetszentmiklós mellett (Nyilas) 1 (Hajtó L.); 12.14-én a kardoskúti Fehér-tónál 1 (Nagy T.); 12.15-én a Nagykopáncsi-pusztán 1 (Kotymán L.); 01.20-án Pitvaros közelében 1 (Domján A.); 01.28-án Berettyóújfalun határában (Baglyas) 1 (Vasas A. – Ványi R.); 01.29-én a Tószeg melletti Sári-legelőn 1 *ad.* pdt került szem elé (Legányi M. – Vasuta G.).

Fekete sas (*Aquila clanga*): 11.01-jén* a hortobágyi Disznó-földön 1; 11.20–21-én* a Környei-tónál és az Által-érenél 1 *ad.*; 12.03-án a Nagykopáncsi-pusztán 1 *imm.* (3y)

(Mészáros Cs. és társai); 12.19-én* a Kis-Balaton II. ütemén (Zimány) 1 *imm.*; 01.15-én* a fertőújlaki Borsodidűlőben 1 *ad* pd-t láttak.

Szirti sas (*Aquila chrysaetos*): 11.06-án Mezőtárkány határában (Szőr-hát) 1 *imm.* (1y) (Ambrus B.); 01.28-án Csökmő határában (Nagy-Szőcskőd) szintén 1 *imm.* pd-t figyeltek meg (Demeter L.).

Halászsas (*Pandion haliaetus*): 11.11-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblénél láttak 1 pd-t (Borbáth P. – Zalai T.).

Kis sólyom (*Falco columbarius*): 11.01-jén a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Hadarics T.), Zalaegerszegen (Besenyő) 1 *ad.* hím (Ciconia Klub); 11.03-án Balmazújváros mellett (Rácok-szigete) 1 hím (Hortobágy Természetvédelmi Egyesület), a Kőrmödspusztai-víztárolónál 1 tojó vagy *juv.* (Weszelinov O.), Szigetszentmiklós közelében 1 *ad.* + 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L.); 11.04-én Szigetszentmiklósán 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 11.05-én ugyanott 2 *ad.* hím (Hajtó L.), a Szücsi melletti Kopasz-hegyen 1 *ad.* hím (Solti B. – Szabó T.); 11.06-án a hortobágyi Álom-zugban 1 (Hódör I. – Szilágyi A.), a Hortobágyi-halastónál 1 tojó (Zeke T. és társai); 11.07-én a fertőújlaki Borsodidűlőben 1 tojó (Hadarics T.), Hevesvezekény határában (Rakotyas) 1 tojó (Ambrus B.), a szabadszállási Zab-széknel 1 tojó vagy *juv.* (Kókay B.); 11.08-án a hortobágyi Kun Györgypusztán 1 (Végvári Zs.), Tarnaszentmiklós határában (Ludas) 1 (Borbáth P.); 11.12-én Zsáka mellett (Belső-Ásvány-dűlő) 1 (Weszelinov O.); 11.13-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *juv.* vagy tojó, Fertőújlak és Nyárliget között 1, a Kapuvár melletti Kistölgyfamajornál 1 (Hadarics T.), Szigetszentmiklósán 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L.); 11.17-én a hortobágyi Pente-zugban 1 (Végvári Zs.); 11.19-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1, a nagyhegyesi Elepi-halastónál 2 (Végvári Zs.); 11.20-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Emri T. és társai), a fülöpszállási Kelemen-széknel 1 *juv.* vagy tojó (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 11.21-én Csökmő mellett (Körös-sziget) és Zsáka határában (Csipszila) 1-1 (Demeter L.), Zalaegerszegen (Besenyő) 1 *ad.* hím (Talabér G.); 11.25-én Magyarcsanakón 1 (Domján A.); 11.26-án a Szarvas melletti Horváth-pusztán 1 (Oláh J.); 11.27-én a kardoskúti Fehér-tónál (Oláh J.) és a kiskörei Nagy-gyepen (Borbáth P. – Zalai T.) 1-1 tojó, a Pomázi-síkon 1 (Jolsvai G. és társai); 11.28-án Erdőbényén 1 (Demeter I. – Demeter L.), Furta mellett (Kordasziget) 1, Komádi határában (Török-sziget) 1 (Vasas A.), a nádudvari Szelencésen 1 hím (Ecsedi Z. – Oláh J.); 11.29-én a balmazújvárosi Pap-réten 1 tojó (Tar J.); 11.30-án Átány mellett (Százaz-bő) 1 (Ambrus B.), a hortobágyi Pente-zugban 1 hím pd-t láttak (Gál A.). 12.01-jén Szigetszentmiklósán 1 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó (Hajtó L.); 12.03-án a Nagykapáncsi-pusztán 1 *imm.* (1y) (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 12.04-én Szigetszentmiklósán 1 *ad.* tojó (Hajtó L.); 12.05-én a hortobágyi Fényesi-halastónál 1 (Emri T. és társai); 12.06-án Kiskörénél (Vár-fenek) 1 tojó (Zalai T.), Szigetszentmiklósán 2 (Hajtó L.); 12.07-én Budapest XVIII. kerületében 1 tojó (Szalai K.); 12.08-án a hortobágyi Görbe-háton 1 (Végvári Zs.); 12.09-én Furta határában (Acsás-dűlő) 1 (Demeter L. – Weszelinov O.); 12.15-én Hatvan mellett (Nagygombos) 1 (Solti B.);

12.16-án a kardoskúti Fehér-tónál 1 *imm.* (1y) (Mészáros Cs. és társai); 12.18-án a dunatetőtleni Sós-éri-pusztán 1 *ad.* hím (Pigniczki Cs. – Tögye J.), Szigetszentmiklósán 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L.); 12.19-én a szegedi Fehér-tónál 1 (Kókai K.); 12.20-án Szigetszentmiklósán 2 *ad.* + 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L.); 12.21-én Bokod mellett 1 (Csonka P.); 12.23-án Tiszanána határában (Boronás-lapos) 1 tojó (Borbáth P. – Zalai T.); 12.26-án a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 1 tojó (Hódör I.), Hernádnémeti határában (Vadvizes-dűlő) 1 (Sefőző J.); 12.27-én Duna-haraszti mellett (Káposztások) 1 *ad.* tojó (Hajtó L. és társai), a szabadkígyósi Nagy-gyöpön 1 (Boldog G. és társai); 12.29-én Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 *ad.* hím (Hajtó L. – Nagy S.), Tüskevár mellett (Körtvély-szer) 1 tojó (Kincses M. – Vasuta G.); 12.31-én Debrecenben 1 hím pd-t észleltek (Pásti Cs.). 01.01-jén a hortobágyi Folyásháton 1 tojó (Ecsedi Z. – Oláh J.), Veszprémgalsán 1 *ad.* hím (Kincses M. – Vasuta G.); 01.04-én Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 3 (Hajtó L.); 01.05-én a szigetszentmiklói Laki-hegyen 1 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó (Hajtó L. és társai); 01.06-án a Püspökhatvani-víztárolónál 1 hím (Rottenhoffer I. – Petrás A.); 01.07-én a környei Általérnél 1 (Riezing N.), Sárrétudvari mellett (Lőrincmajor) 1 hím (Demeter L.), Tiszaszentimrén 1 (Borbáth P. – Zalai T.); 01.08-án Szarvas mellett (Káka) 1 tojó (Oláh J.), a szigetszentmiklói Laki-hegyen 2 *ad.* hím (Hajtó L. és társai), Szeged mellett (Szék-hát) 1 *ad.* hím + 1 tojó (Nagy T.); 01.09-én Balmazújváros közelében 1 (Végvári Zs.); 01.09–10-én a nádudvari Szelencésen 1 (Végvári Zs.); 01.10-én a szigetszentmiklói Laki-hegyen 1 *ad.* hím (Hajtó L. és társai); 01.11-én Környén 1 hím (Csonka P.); 01.12-én Hajdúszoboszlón 1 tojó (Oláh J.), Kübekházán 1 hím (Domján A.), Szigetszentmiklós mellett (Nyilas) 1 *ad.* hím + 1 *imm.* (2y) hím (Hajtó L.), a szombathelyi szennyvíztisztító-teleplén 1 (Ruisz K.); 01.13-án Körösszakál mellett (Sebes-Körös) 1 tojó vagy *juv.* (Weszelinov O.); 01.14-én a Királyhegyesi-pusztán 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.), a szigetszentmiklói Laki-hegyen 2 *ad.* hím (Hajtó L. és társai); 01.15-én a hortobágyi Nyári-járáson 1, a Hortobágyi-halastónál 1 hím (Emri T.), a Kőrmödspusztai-víztárolónál 1 (Demeter L.), a szegedi Tisza-árterén 1 tojó (Kasza F.); 01.16-án Harta mellett (gátórház) 1 *ad.* hím, Kalocsán 1 *imm.* (2y), Ráckeven (Szűrű) 1 *ad.* tojó (Hajtó L.); 01.18-án a szigetszentmiklói Laki-hegyen 1 *ad.* hím (Hajtó L. és társai); 01.19-én Kecskéden 1 (Csonka P.), Miskolc közelében (Badonyi-bérc) 1 (Sipos R. – Piller E.); 01.20-án Apaj-pusztán 1 hím (Katoná Cs.), Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 *ad.* hím + 1 *imm.* (2y) hím (Nagy S.), Biharugra mellett (Ugrai-rét) 1 (Vasas A.); 01.22-én Felsőpakonyánál 1 (Benei B.), a Hortobágyi-halastónál 1 tojó (Zeke T. és társai); 01.23-án Debrecen mellett (Szigát) 1 tojó (Pásti Cs.), a fertőújlaki Legénytónál 1 (Váci M.), Örkény mellett 1 tojó (Legányi M. – Vasuta G.); 01.25-én Cegléd közelében 1 (Domján A.); 01.26-án Komádi határában (Török-sziget) 1 (Vasas A.); 01.29-én Biharugrán (Peszere) 1 pd-t figyeltek meg (Tóth I. – Vasas A.).

Vándorsólyom (*Falco peregrinus*): A szegedi fogadalmi templom párkányzatán éjszakázott egész időszakban (11.01–01.31.) 1 *ad.* vagy *subad.* tojó pd, e három hónap

alatt a madarat szinte minden nap megfigyelték (Nagy T.; Fodor A.; Bede Á.; Csathó A. I. és sokan mások). 11.01-jén (Hadarics T.) és 11.03–04-én (Riezing N. és társai; Hadarics T.) a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.*; 11.03-án Szigetszentmiklóson 1 *ad.* tojó (hajtó L.); 11.04-én ugyanott 1 *ad.* tojó + 1 *imm.* (1y) hím (Hajtó L. és társai); 11.06-án a kardoskúti Fehér-tónál 1 *imm.* tojó (Bod P. – Bede Á.); 11.07-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Hadarics T.); 11.08-án a hortobágyi Derzsi-halastónál 1 *ad.* (Weszelinov O.); 11.13-án (Hadarics T. – Laczik D.) és 11.15-én (Pellinger A.) a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.*; 11.16-án a szegedi Fehér-tónál 1 tojó (Mészáros Cs.), Szigetszentmiklóson 1 *ad.* hím (Horváth Z. – Nagy S.); 11.18-án a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 11.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* + 1 *imm.* (1y) (Hadarics T.), Szigetszentmiklóson 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 11.25-én Budapesten (Sasadi út) 1 (Novák Cs.); 11.26-án a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 11.17-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben és a Hansági-főcsatorná-nál 1 *ad.* (Hadarics T. és társai); 11.28-án a geszti Begécsi-víztárolónál 1 *ad.* (Vasas A.); 11.29-én a Nagyviváni-pusztán 1 *imm.* pd-t láttak (Kovács G.). 12.03-án a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *ad.* + 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 12.06-án a szegedi Fehér-tónál és a Szegedi-Fertőn 1 *imm.* (1y) (Fodor A.; Nagy T.), Szigetszentmiklóson 1 *imm.* (1y) tojó (Hajtó L.); 12.08-án Kardoskúton 1 (Kotymán L.); 12.09-én a Szegedi-Fertőn 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Sirkó Z.); 12.13-án a zalaegerszegi Gébárti-tónál 1 *imm.* (Ciconia Klub); 12.18-án Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 12.23-án a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *imm.* (1y) (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 12.27-én Dunaharaszti mellett (Káposztások) 1 *imm.* (1y) hím + 1 *imm.* (1y) tojó (Hajtó L. és társai), a nagygyarosi Szent Mihály-hegyen 1 (Németh L.); 12.30-án a pitvarosi Nagyeri-pusztán 1 *imm.* pd-t észleltek (Kókai K. – Mészáros Cs.). 01.05-én Balatonfűzfő mellett, a Nitrokémia Rt. utótisztítótavánál 1 (Szelle E.); 01.06-án a nagyhegyesi Elepi-halastónál 1 (Végyvári Zs.); 01.08-án a szegedi Fehér-tónál 1 *imm.* (2y) (Mészáros Cs.); 01.13-án a Gyula melletti Szana-zugban 1 (Forgách B.), Komádi határában (Sebes-Körös) 1 *imm.* (Weszelinov O.); 01.14-én Algyő közelében 1 (Torday L.); 01.15-én és 01.23-án a szegedi Tisza-ártéren 1-1 (Kasza F.); 01.26-án Vácon 1 pd-t észleltek (Rottenhoffer I.).

Kis sárszalonka (*Lymnocyptes minimus*): 11.03-án a szegedi Fehér-tavon 1 (Mészáros Cs.); 11.03–04-én a bal-mazúvárosi Magdolnában 1 (Szilágyi A.; Szemadám Gy. – Végyvári Zs.); 11.19-én a hortobágyi Görbe-hátan szintén 1 pd-t észleltek (Végyvári Zs.).

Erdei szalonka (*Scolopax rusticola*): 11.06-án Csillebércen (Budapest) 1 (Harangi I.); 11.09-én Mezőkovácsháza közelében (Rajta-erdő) 1 (Bránya K.); 11.10-én Rostalló mellett (Kemence patak völgye) 1 (Gál A.); 11.16-án Fertőrákoson (Külső-Rákosi-erdő) 1 (Steiger K.); 11.19-én a debreceni Mézeshegyi-víztárolónál 1 (Gál A.), Karancslapujtó közelében (Kotroczópuszta) 1 (Rozgonyi S.); 11.21-én Petőfibánya és Hatvan-Nagygyombos között 1 (Solti B.); 11.27-én Hatvannál 1 (Solti B.); 11.29-én Mezőhegyes kö-

zelében (58-as erdő) 2 (Bránya K.); 12.11-én szintén Mezőhegyes közelében (4-es erdő) 2 (Bránya K.); 12.17-én a Mezőkovácsháza melletti Rajta-erdőben 1, Mezőhegyes mellett (29-es erdő és Kendergyár) 2 + 1 pd került szem elé (Bránya K.).

Billegetőcankó (*Actitis hypoleucos*): A Duna partján 11.27-én Almásneszmélynél (Magyar G. – Sós E.), 12.18-án pedig Süttőnél (Riezing N.) láttak 1-1 pd-t.

Szélesfarkú halfarkas (*Stercorarius pomarinus*): 11.07-én a Balatonon Szántódnál (Oláh J. és társai), Fonyódliget-nél* és Fonyód-Bélatelepnél* észleltek 1-1 *juv.* madarat.

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*): 11.26-án* a Balaton Keszthelyi-öblében láttak 1 *ad.* madarat.

Halászsirály (*Larus ichthyaetus*): 11.16-án a szegedi Fehér-tavon 1 *ad.* pd-t láttak (Mészáros Cs.).

Szerecsensirály (*Larus melanocephalus*): 11.07-én Szántódnál a Balatonon 1 *imm.* (1y) (Oláh J. és társai); 11.11-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 *ad.* téli tollazatú (Hadarics T.); 11.13-án a Kis-Balaton I. ütemén 1 *ad.* téli tollazatú (Ciconia Klub); 11.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* téli tollazatú (Hadarics T. és társai); 12.04-én a kardoskúti Fehér-tavon 1 *imm.* (1y) (Fodor A.); 01.29-én (Ampovics Zs.) és 01.31-én (Nagy T.) a szegedi Fehér-tavon 1-1 pd-t láttak.

Heringsirály (*Larus fuscus*): 11.04–24-ig a Biharugrai-halastavakon 1 *ad. ssp. fuscus* (Vasas A.); 11.11-én a Kapuvár határában lévő Kistölgyfajamajr közelében 1 *ad.* téli tollazatú *ssp. graellsii/intermedius* (Hadarics T.); 11.16-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 1 *imm.* (1y) (Ciconia Klub); 11.25-én a geszti Begécsi-víztárolón 1 *imm.* (1y) (Vasas A.); 11.27-én a kardoskúti Fehér-tavon 1 (Oláh J.); 12.06-án a szegedi Fehér-tavon 1 *imm.* (1y) (Nagy T.); 12.14-én* a kardoskúti Fehér-tavon 1 *ad. ssp. graellsii/intermedius/heuglini* pd-t figyeltek meg.

Ezüstsirály (*Larus argentatus*): 11.05-én* a szegedi Fehér-tavon 1 *ad.* téli tollazatú; 11.30-án a Fertő Fertőrákosi-öblében 1 *ad.* téli tollazatú *ssp. argentatus* (Hadarics T. – Mogyorósi S.); 12.11–12-én* a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 *ad.* téli tollazatú; 12.17-én* Balatonfűre-den 1 *ad.*, a szegedi Fehér-tavon 1 *ad. ssp. argentatus*; 12.24-én* a Duna almásfűzitői és dunaalmási szakaszán 1 *imm.* (1y) pd került szem elé.

Dolmányos sirály (*Larus marinus*): A szegedi Fehér-tavon 11.03-án (Mészáros Cs.), 11.05-én (Fodor A. és társai), 11.07-én (Kókai K.), 11.14-én (Nagy T.), 12.11-én* és 12.17-én* 1 *ad.*, 11.16-án* pedig 1 *imm.* (1y) pd-t figyeltek meg.

Csüllő (*Rissa tridactyla*): 12.02-án a tömörkényi Csaj-tavon láttak 1 *imm.* (1y) pd-t (Bánfi P.).

Fattyúszerkő (*Cblidonias hybridus*): A Tisza-tó Sarudi-öblében 11.02-án 2 (Oláh J. és társai); a szegedi Fehér-

tavon 11.05-én (Mészáros Cs.) és 11.07-én (Kókai K.) 1; a kardoskúti Fehér-tavon 12.14-én 1 *imm.* (1y) (Nagy T.; Bártol I.); a szegedi Fehér-tavon 12.14-én, 12.17-én (Nagy T.) és 12.19-én (Nagy T. és társai) 1 *imm.* (1y) pd-t láttak.

Kék galamb (*Columba oenas*): 11.18-án a makó-rákosi Montág-pusztán 440 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 11.26-án Pitvaros közelében a Csanádi-pusztákon 626 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 12.04-én Battonya határában (Sziondagyp) 180-300 (Csathó A. I.); 12.30-án a Pitvaros melletti Nagyéri-pusztán 400 (Mészáros Cs. – Kókai K.); 01.08-án Csökmő közelében (Nagy-Szőcskőd) kb. 750 pd-t láttak (Weszelinov O.).

Vadgerle (*Streptopelia turtur*): 12.20-án a körösszakáli vasútállomásnál láttak 2 pd-t (Vasas A.).

Gyöngybagoly (*Tyto alba*): 12.24–25-én* és 01.19-én* Átányban (Kőrei és Posta út köze) észleltek 1 fehér mellű (*ssp. alba*) madarat.

Hóbagoly (*Nyctea scandiaca*): 01.21-én* Nyáregyháza mellett észleltek 1 pd-t.

Réti fülesbagoly (*Asio flammeus*): 11.09-én az átányi Nagy-Fertőnél 2 (Zalai T.); 11.18-án Püspökladány határában (Nagy-Kerek-tiszta) 1 (Demeter L.); 11.20-án a Hortobágyi-halastónál (Seprenyi A. és társai) és a Tiszta-tó Abádszalóki-öblénél (Zalai T. és társai) 1-1; 11.21-én a balmazújvárosi Kis-szegben 1 (Tar J.); 11.25-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 1 (Szilágyi A.); 11.26-án a Királyhegyesi-pusztán 2 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 11.29-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Ecsedi Z. és társai); 11.30-án ugyanott 2 (Tar J.), a Nagyiváni-pusztán 1 (Kovács G.); 12.03-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 3 (Végvári Zs.), a Makó-Rákos melletti Montág-pusztán 2, a Nagykopáncsi-pusztán 9 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 12.06-án a hortobágyi Ökör-földön 4 (Végvári Zs.); 12.14-én a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.), a kardoskúti Fehér-tónál 4 (Nagy T.); 12.16-án a Nagykopáncsi-pusztán 19 (Mészáros Cs. és társai); 12.23-án Átány határában (kubikgödörök) 22 (Borbáth P. – Zalai T.), a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 6 (Végvári Zs.); 12.24-én ugyancsak a hajdúszoboszlói Angyalháza 9 (Végvári Zs.); 12.29-én Csökmő határában (Szöcskődi-legelő) 5 (Vasas A. és társai); 12.30-án a Nagykopáncsi-pusztán 10 (Mészáros Cs. – Kókai K.); 01.23-án Apaj-pusztán 5 (Bajor Z. és társai); 01.27-én A Királyhegyesi- és a Nagykopáncsi-pusztán 1-1 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 01.29-én Balmazújváros belterületén 1 pd-t észleltek (Szilágyi A.).

Rozsdástorkú pityer (*Anthus cervinus*): 11.13-án a Hortobágyi-halastónál 12 (Emri T.); 11.24-én Nemescső közelében 3 (Németh Cs.); 12.02-án a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 2 pd-t észleltek (Szilágyi A.).

Havasi pityer (*Anthus spinoletta*): 11.01-jén a balmazújvárosi Magdolnában 6 (Végvári Zs.); 11.02-án Berettyóújfalu mellett (Újfalusi-legelő) és Bojt határában (Ölyvös-ér) 1-1 (Weszelinov O.); 11.03-án a Körmösdpusztai-víztároló-

lónál 5 (Weszelinov O.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben kb. 25 (Riezing N. és társai); 11.04-én a balmazújvárosi Magdolnában kb. 10 (Szemadám Gy. – Végvári Zs.); 11.05-én Fonyódligetén 1 (Ciconia Klub), Szombathelyen (Olád) 2 (Ruisz K.), a szegedi Fehér-tavon 1 (Fodor A. és társai); 11.06-án a zalaegerszegi skanzen mellett 1, a Gébárti-tónál 2 (Ciconia Klub); 11.07-én a Zempléni-hegységben (Bohó-rét) 1 (Gál A.); 11.11-én a balmazújvárosi Daru-Karinkó-pusztán 1, a hortobágyi Nyíró-lapason 2 (Végvári Zs.); 11.12-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1, a hortobágyi Görbe-háton 2, a Kis-Álomzugban 1 (Végvári Zs.), a Környei-tónál 3 (Riezing N.), Zsáka határában (Belső-Ásvány-dűlő és Horgas) 1 + 1 (Weszelinov O.); 11.13-án a Kis-Balaton I. ütemén 2 (Ciconia Klub), a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 4, a tatai Öreg-tónál 9 (Riezing N.), Esztergomnál a Duna-parton 6 (Albert L.), a Hortobágyi-halastónál 12 (Emri T.); 11.14-én Apaj-pusztán kb. 10 (Szemadám Gy.), a Szegedi-Fertőn 1 (Nagy T.); 11.15-én a hortobágyi Akadémiai-halastónál 5 (Weszelinov O.); 11.16-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub); 11.17-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 12 (Szilágyi A. és társai); 11.18-án Fenékpusztán 1 (Ciconia Klub); 11.19-én a nádudvari Szelencésen és a hortobágyi Görbe-háton 1-1 (Végvári Zs.), a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 3 (Riezing N.), a zalaegerszegi Gébárti-tónál 1 (Ciconia Klub); 11.20-án a Környei-tónál 6 (Riezing N.); 11.21-én a debreceni Mézeshegyi-víztárolónál 1 (Gál A.), a debreceni szeméttelen 3 (Tar A. – Zöld B.), Fenékpusztán 1 (Ciconia Klub); 11.23-án Balmazújvárosban 1 (Végvári Zs.); 11.25-én a Nagyiváni-pusztán 20 (Kovács G.), a balmazújvárosi Magdolnában 2 (Végvári Zs.); 11.26-án Keszthelyen 1 (Ciconia Klub), a Környei-tónál 4 (Riezing N.), Vác és Sződliget között (Duna-part) 1 (Bánfi P.); 11.27-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 11.29-én ugyanott 4, a nagyhegyesi Elepi-halastavon pedig 1 pd-t láttak (Végvári Zs.). 12.02-án Balatonlellén 1 (Ciconia Klub); 12.03-án Hevesen 1 (Borbáth P.); 12.04-én a balmazújvárosi Magdolnában (Végvári Zs.) és a debreceni Mézeshegyi-víztárolónál (Gál A.) 2-2; 12.06-án a hortobágyi Nyári-járáson 1, a balmazújvárosi Magdolnában 10 (Végvári Zs.); 12.07-én Fonyód-Bélatelepen (Magyar G. – Sós E.) és a balmazújvárosi Magdolnában (Végvári Zs.) 2-2; 12.09-én szintén a Balmazújváros melletti Magdolna-pusztán 4 (Szilágyi A.); 12.11-én ugyanott 3 (Végvári Zs.), a nagyhegyesi Elepi-halastónál 1 (Hódör I., – Szilágyi A.); 12.11–12-én a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 4 (Riezing N.); 12.15-én a balmazújvárosi Magdolnában 2 (Végvári Zs.); 12.16-án a hortobágyi Nyári-járáson 1 (Végvári Zs.); 12.17-én a hortobágyi Akadémiai-halastónál 1 (Weszelinov O.), a Kis-Álomzugban 4, az Ökör-földön 17 (Végvári Zs.), a balmazújvárosi Magdolnában 2 (Végvári Zs.); 12.18-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon és a balmazújvárosi Magdolnában 1-1 (Végvári Zs.); 12.22-én Balmazújváros mellett 2, a hortobágyi Malomházán 1 (Végvári Zs.); 12.23-án a Kunmadarasi-pusztán 16 (Kovács G.); 12.25-én a debreceni szeméttelen 20 (Tar A. – Zöld B.), a Környei-tónál 2 (Riezing N.); 12.26-án a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 12.30-án a tatai Öreg-tónál 2 (Riezing N.); 12.31-én a geszti Begécsi-víztárolónál 1 pd-t figyeltek meg (Oláh J. és társai). 01.01-jén Zalaegerszegen (Ciconia

Klub) és a hortobágyi Folyás-háton (Ecsedi Z. – Oláh J.) 1-1; 01.02-án Tüskevár és Apácatorna közelében (Torna-patak) 1 (Kincses I. – Vasuta G.); 01.02-án (Kóta A.) és 01.04-én Budapesten a Rákospataknál (Zugló) (Bajor Z. – Kóta A.) 1-1; 01.06-án a Kunmadarasi-pusztán 3 (Kovács G.); 01.14-én Biharkeresztes határában (Kutas-főcsatorna) 1 (Weszelinov O. – Futó R.); 01.15-én a Kis-Balatonon 1 (Ciconia Klub), a Körnösdpusztai-víztárolón 2 (Demeter L.); 01.27-én a zsadányi Kivágási-legelőn 1 (Vasas A.); 01.31-én a hortobágyi Nyíró-lapason 1 pd-t észleltek (Végvári Zs.).

Csontollú (*Bombycilla garrulus*): 11.16-án Budapest XVI. kerületében kb. 20 (Neményi L.); 11.29-én Karancslapujtón 2 (Rozgonyi S.); 11.30-án Zsombón 1 (Mészáros Cs.); 12.03-án Budapesten, a Kertészeti Egyetem arborétumában 1 (Kincses L.); 12.09-én a budapesti Sas-hegy közelében (Hegyalja út) 27 (G. Gorman); 01.26-án Dunakeszin 1 pd bukkant fel (Fodor A.).

Havasi szürkebegy (*Prunella collaris*): 11.05-én Mogyoróska mellett, a Regéci vár romjain 2 (Gál A.); 11.06-án a Szigligeti váron 1 ad. (Ciconia Klub); 11.20-án a Belpátfalva melletti Bél-kövön 3 + 1 (Katona Cs.); 11.27-én a Szigligeti váron 4 (Legányi M. – Vasuta G.); 11.28-án ugyanott 5 (Ciconia Klub); 12.04-én a belpátfalvi Bél-kövön 1 (Katona Cs.); 12.06-án a visegrádi Salamon-toronyon 1 (Békefiné Moór Gy.); 12.11-én a Szigligeti váron 2 (Ciconia Klub); 12.16-án a visegrádi Salamon-toronyon 1 (Békefiné Moór Gy.); 01.11-én a Gerecsse egyik kőbányájában 11 pd-t láttak (Csonka P. és társai).

Énekes rigó (*Turdus philomelos*): 11.27-én a váci révnél 1 (Magyar G. – Sós E.); 12.24-én a budapesti Népligetben 1 (Szalai K.); 12.24. és február vége között a Göd és Vác közötti Duna szakasz ártéri erdeiben kb. 10 (Selmezi Kovács Á.); 01.10-én Budapest XVIII. kerületében 1 (Szalai K.); Püspökszilágyon 1 (Rottenhoffer I.); 01.17-én Csongrádon 1 (Domján A.); 01.23-án Apaj-pusztán 2 pd-t észleltek (Bajor Z. és társai).

Szőlőrigó (*Turdus iliacus*): Viszonylag gyakori faj révén csak a 10 pd-nál nagyobb csapatokra vonatkozó adatokat közöljük: novemberben a debreceni egyetem (KLTE) botanikus kertjében rendszeresen lehetett 20-80 pd-t látni (Emri T.); 11.02. Sarud, Tisza-tó 12 (Ecsedi Z. és társai); 11.04–07. Nyíregyháza-Rozsrétszőlő, Szelkó-tó kb. 50 (Privigyei Cs. – Petrilláné Bartha E.); 11.05. Szigetszentmiklós, Nyilas 45-50 (Hajtó L.); 11.06. Szeged, Tisza-ártér 27 (Kasza F.); 11.07. Budapest, Népliget 55 (Szalai K.); 11.11. Szigetszentmiklós, Nyilas 15-20 (Hajtó L.); 11.13. Hortobágyi-halastó 10 (Seprényi A. – Emri T.); 11.16. Szigetszentmiklós, Nyilas 45-50 (Hajtó L.); 11.18. Márokpapi 16 (Privigyei Cs.); 11.19. Hortobágy, Bivalyhalmi-erdő 15 (Végvári Zs.); 11.20. Fót, Károlyi-kastély parkja 25 (Legányi M. – Vasuta G.); 11.20. Szeged, Tisza-ártér 12 (Kasza F.); 11.20. Szigetszentmiklós, Tűzoltó-hókony 80-100 (Hajtó L.); 11.22. Nagyvarsány, Szársomlyó 25 (Ónodi M.); 11.23. Budapest, Népliget 39, Budapest, XVIII. kerület 14 (Szalai K.); 11.26. Szőlőliget, Duna-part 18 (Bánfi P.); 11.27. Debrecen, botanikus kert 18 (Gál A.); 11.28. Debrecen, Fancsika I. víztároló 15 (Gál A.);

11.30. Szigetszentmiklós, Alsó-bucka 45-50 (Hajtó L.); 12.04. Budapest, Népliget 26 (Szalai K.), Debrecen, Fancsika II. víztároló 17 (Gál A.); 12.07. Budapest, Pestszentlőrinc 22 (Szalai K.); 12.08. Szigetszentmiklós, Alsó-bucka 150-200 (Hajtó L.); 12.09. ugyanott 80-100 (Hajtó L.); 12.10. Budapest, Margit-sziget min. 40 (Göggös Zs. – Kóta A.); 12.11. Szeged, Tisza-ártér 12 (Kasza F.); 12.12. Lakitelek, Töserdő 21 (Pigniczki Cs.); 12.14. Budapest, Népliget kb. 25 (Schmidt E.); 12.15. Budapest, Kertészeti Egyetem arborétuma 35-40 (Kincses L.), Szigetszentmiklós, Nyilas 15-20 (Hajtó L.); 12.16. Budapest, Városliget min. 25 (Kóta A.); 12.22. Szőlőliget 10 (Szalai K.); 12.23. Szigetszentmiklós, Alsó-bucka 45-50 (Hajtó L.), Kecskemét 19 (Pigniczki Cs.); 12.24. Budapest, Népliget 46 (Szalai K.); 12.25. Szigetszentmiklós, Alsó-bucka 19 (Hajtó L.); 01.02. Budapest, Népliget 54 (Szalai K.), Szeged, Stefánia 10 (Kókai K.); 01.03. Budapest, Kőbánya 60-70 (Kincses L.), Kecskemét 22 (Pigniczki Cs.); 01.08. Budapest, Népliget 12-15 (Schmidt E.); 01.11. Kecskemét 27 (Pigniczki Cs.); 01.12. ugyanott 22 (Pigniczki Cs.); 01.19. Tököl, Laposkaszkéla 35-40 (Hajtó L.); 01.25. Szigetszentmiklós, Alsó-bucka kb. 200 pd (Hajtó L.).

Berki poszáta (*Cettia cetti*): 11.13-án* a Kis-Balaton I. ütemén, a zalavári töltés mellett 1 éneklő hím madarat észleltek.

Csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): 11.25-én Vác közelében (Duna-part) 1 (Selmezi Kovács Á.); 12.01-jén Szegeden (Tisza-hullámtér) 1 (Homor P.); 12.07-én Balatonmáriafürdőn 1 (Magyar G. – Sós E.); 12.31-én a Duna Pilismaróti-öblénél 1 (Magyar G. – Sós E.); 01.08-án Vác mellett (Duna ártère) 1 (Selmezi Kovács Á.); 01.14-én Zalaegerszegen (Berzsenyi út) 1 pd-t láttak (Ciconia Klub).

Tüzesfejű királyka (*Regulus ignicapillus*): 11.04-én Zalaegerszeg-Császboszok közelében 1 imm. (1y) hím (Ciconia Klub); 11.06-án a szegedi Fűvészkertben 1 (Laurinyecz B.); 11.11-én Szigetszentmiklós közelében (Nyilas) 35-40 (Hajtó L.); 11.16-án ugyanott 8 (Hajtó L.); 11.20-án a szigetszentmiklósi Tűzoltó-hókonyánál 80-100 (Hajtó L.); 11.29-én ugyanott 60-70 (Hajtó L.); 12.04-én Szigetszentmiklóson (Nyilas) 17 (Hajtó L.); 12.08-án ugyanott 12 (Hajtó L.); 12.09-én ugyanott 3 (Hajtó L.); 12.13-án a szigetszentmiklósi Tűzoltó-hókonyánál 60-70 (Hajtó L.); 12.24-én ugyanott 45-50 (Hajtó L.); 01.02-án Badacsonyan 1 (Berényi Zs.); 01.19-én Tököl határában (Laposka-szkéla) 4 pd-t észleltek (Hajtó L.).

Hajnalmadár (*Tichodroma muraria*): A Nagyvarsány melletti Szársomlyón 11.15-én látták az első madarat (Ónodi M.), 11.17. és 01.31. között rendszeresen lehetett ott 2 pd-t látni (Ónodi M. és társai). 01.09-én a Gerecsében is észleltek 1 pd-t (Csonka P.).

Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes*): 11.27–28-án Debrecenben a KLTE botanikus kertjében 1 ssp. *macro-rhynchus* (Gál A. és társai); 11.30-án a Bükkben (Hórvölgy) 1 (Emri T.); 12.04-én a bükki Őr-kőnél 1 (Katona Cs.); 01.30-án a Bükk-fennsíkon (Nagy-mező) 2 pd-t figyeltek meg (Balázs P.).

Kormos varjú (*Corvus corone corone*): A fertőüljaki Borsodi-dűlőben 11.04-én és 11.07-én 1-1 (Hadarics T.); a Túrkeve melletti halastónál 11.07-én 2 (Pabar Z. – Szabó M.); Balatonberény közelében 11.13-án 1 (Ciconia Klub); a tömörkényi Csaj-tónál 12.04-én 2 (Domján A. – Tokody B.); Szombathelyen (Olad) 12.12-én 1 (Ruisz K.); Fonyódon 12.19-én 1 (Ciconia Klub); Fertőbozon 01.20-án 1 pd-t észleltek (Mogyorósi S.).

Sárgacsőrű kenderike (*Carduelis flavirostris*): 11.01-jén a hortobágyi Csécsi-halastónál 70 (Gál A.), a hortobágyi Pente-zugban (Kurvás) 1 (Szilágyi A.); 11.04-én a balmazújvárosi Daru-Karinkó-pusztán 32 (Végvári Zs.); 11.06-án a hortobágyi Mátá-pusztán 50 (Zöld B. és társai), a tömörkényi Csaj-tónál 12 (Domján A. – Bánfi P.); 11.07-én a szabadszállási Zab-széknél kb. 80 (Kóky B.); 11.08-án Pély határában (János-lapos) 12 (Borbáth P.); 11.12-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 20, a hortobágyi Ökör-földön 25 (Végvári Zs.), a tömörkényi Csaj-tónál 12 (Bánfi P.); 11.13-án a balmazújvárosi Daru-Karinkó-pusztán 3 (Végvári Zs.), a hortobágyi Kékes-pusztán 120 (Gál A.), a szabadszállási Zab-széknél kb. 20 (Kóky Sz.); 11.17-én a hortobágyi Pente-zugban 3 (Végvári Zs.); 11.18-án Fenékpusztán 1 (Ciconia Klub); 11.19-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 50, a nádudvari Szelencésen 40 (Végvári Zs.), Mezőcsát mellett 1 (Katona Cs.); 11.21-én Fenékpusztán 25 (Ciconia Klub); 11.25-én a hortobágyi Mátán 5 (Végvári Zs.); 11.26-án Fenékpusztán 3 (Ciconia Klub); 11.27-én a kardoskúti Fehér-tónál 80 (Nagy T. és társai); 11.29-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 pd-t láttak (Végvári Zs.). 12.02-án a hortobágyi Nyíró-lapon 2 (Szilágyi A.), a tömörkényi Csaj-tónál 26 (Bánfi P.); 12.03-án a Nagykopáncsi-pusztán 6 (Mészáros Cs. – Kotymán L.), a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 40 (Végvári Zs.); 12.04-én a balmazújvárosi Magdolnában 40 (Végvári Zs.); 12.06-án a hortobágyi Nyári-járáson 55 (Végvári Zs.); 12.07-én ugyanott 20 (Végvári Zs.); 12.08-án a hortobágyi Mátán 12 (Végvári Zs.); 12.11-én a hortobágyi Nyíró-lapon 12 (Végvári Zs.); 12.12-én a balmazújvárosi Magdolnában 60 (Végvári Zs.), a Nagyiváni-pusztán 50 (Kovács G.), a Jászkarajenő melletti Karai-halastónál 20 (Legányi M. – Vasuta G.); 12.14-én Tarnaszentmiklós határában (Ludas) 60 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.16-án a Kunmadarasi-pusztán 400 (Kovács G.); 12.17-én a hortobágyi Ökör-földön 7 (Végvári Zs.); 12.23-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 10 (Végvári Zs.); Kardoskúton 30, a makó-rákosi Montág-pusztán 24 (Mészáros Cs. – Kotymán L.), a Királyhegyesi-pusztán 800 (Mészáros Cs. – Kókai K.), Tiszánána határában (Boronás-lapos) 12 (Borbáth P. – Zalai T.); 12.24-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 5 (Végvári Zs.); 12.26-án a hortobágyi Juhos-háton 250 (Tar J.); 12.29-én a hortobágyi Görbe-háton 120 (Végvári Zs.), a szegedi Tisza-árterén 3 (Kókai K.); 12.30-án a nagykopáncsi-pusztán 20, a makó-rákosi Montág-pusztán 24 (Kókai K.), a királyhegyesi Blaskovic-pusztán 800 pd-t számláltak (Mészáros Cs. – Kókai K.). 01.01-jén Átány határában (Nagy-Fertő) 39 (Ambrus B.); 01.03-án a Nagyiváni-pusztán 80 (Kovács G.), Szegváron (Kurca-part) 20 (Óze P.); 01.07-én Szerp határában (Gatály) 63 (Demeter L.); 01.08-án a hortobágyi Hárm-

pusztán 50, a hortobágyi Akadémiai-halastónál 150 (Gál A.), a Szeged melletti Szék-háton 35 (Nagy T.); 01.14-én a makó-rákosi Montág-pusztán 50 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 01.15-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 3, a hortobágyi Nyíró-lapon 85 (Dobi A. – Szilágyi A.); 01.16-án a Nagyiváni-pusztán 48 (Kovács G.); 01.22-én a hortobágyi Mátá-pusztán 8 (Zeke T. és társai); 01.23-án a hortobágyi Nyári-járáson 14 (Gavia Klub); 01.26-án Balmazújváros belterületén 20 (Szilágyi A.); 01.28-án Berettyó-újfalú határában (Baglyas) 21, a Körmösdpusztai-víztárolónál 25 (Vasas A. – Ványi R.); 01.29-én a balmazújvárosi Nagy-sziken 4 (Hódör I.), a fülöpszállási Kelemen-széken 13 pd-t láttak (Lendvai Cs. és társai).

Zseze (*Carduelis flammea*): 11.14-én a tömörkényi Csaj-tónál 2 (Fodor A. és társai); 11.21-én a debreceni szeméttelen 3 (Zöld B. – Tar A.); 11.23-án Dunaharaszti határában (Káposztások) 45-50 (Hajtó L.); 11.25-én Szödligetnél a Duna-parton 3, a Duna árterében 1 (Selmeczi Kovács Á.); 11.27-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 11.28-án dobai Erdődy-kastély parkjában 4 (Vasuta G.); 11.30-án Zalaegerszegen (Gorkij út) 1 tojó (Ciconia Klub); 12.17-én Szombathelyen, az újperinti halastavaknál 12 (Ruisz K.); 01.18-án Debrecen-Józsán 2 (Weszelinov O.); 01.22-én* a Szombathely melletti Petőfi-telen 18 *ssp. cabaret* pd-t figyeltek meg.

Sarkantyús sármány (*Calcarius lapponicus*): 11.06-án a hortobágyi Mátá-pusztán 5 (Zöld B. és társai); 11.12-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 4, a hortobágyi Görbe-háton 1, a szintén hortobágyi Ökör-földön 5 (Végvári Zs.); 11.14-én a Nagyiváni-pusztán 2 (Kovács G.); 11.18-án a balmazújvárosi Daru-Karinkó-pusztán 1 (Végvári Zs.); 11.19-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 7, a nádudvari Szelencésen 6 (Végvári Zs.); 11.28-án a Kunmadarasi-pusztán 1 (Kovács G.); 11.30-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 4 (Végvári Zs.); 12.04-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 12.14-én a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.); 12.16-án a Kunmadarasi-pusztán 2 (Kovács G.); 12.21-én a Nagykopáncsi-pusztán 2 (Kotymán L.); 12.26-án a Maros hullámtérben 1 (Kotymán L.); 01.26-án a Püspökszilágy melletti Arany-pataknál 1 pd-t észleltek (Rottenhoffer I.).

Hósármány (*Plectrophenax nivalis*): 11.01-jén a balmazújvárosi Daru-Karinkó-pusztán 1 (Tar J.); 11.05-én Keszthelyen 1 *imm.* hím (Ciconia Klub); 11.13-án Fonyódon 1 téli tollazatú hím (Ciconia Klub); 11.19-én a nagyhegyesi Elepi-halastónál 2 (Végvári Zs.); 11.24-én Erdősziget közelében 1 (Szilágyi A.); 11.26-án Hernádnémeti határában (Vadvizes-dűlő) 39 (Serfőző J.); 12.26-án a hortobágyi Nyári-járáson 1 tojó (Emri T.), a hernádnémeti Vadvizes-dűlőben 12 + 1 (Serfőző J.); 12.31-én ugyanott 2 (Serfőző J.); 01.06-án a nagyhegyesi Elepi-halastónál 1 (Végvári Zs.); 01.08-án a Csököm melletti Szöcsködi-pusztán 1 (Demeter L. – Lisztes J.); 01.14-én a Királyhegyesi-pusztán 1 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 01.25-én a Hortobágyon (Kónya) 1 (Végvári Zs.); 01.29-én Körösteretlén közelében 240 (Legányi M. – Vasuta G.); 01.30-án a Nagyiváni-pusztán 82 pd-t figyeltek meg (Kovács G.).

Bajszos sármány (*Emberiza cia*): 11.13-án Bükk-szent-
erzsébet határában (Nagy-kő) 4 (Katona Cs.); 11.22-én a
Nagyharsány melletti Szársomlyón 8 pd-t láttak (Ónodi M.).

A következő személyeknek köszönjük az adatok beküldé-
sét: Ambrus Béla, Balázs Péter, Bánfi Péter, Barkóczi
Csaba, Bede Ádám, Bende Zsolt, Beneci Béla, Berényi
Zsombor, Borbáth Péter, Brányi Krisztián, Csathó András
István, Cser Szilárd, Csonka Péter, Demeter László,
Domján András, Emri Tamás, Faragó Ádám, Faragó Imre
Csaba, Fodor András, Forgách Balázs, Gál András, Gál
Szabolcs, Gerard Gorman, Gődér Róbert, Gyüre Péter,
Hadarics Tibor, Hajtó Lajos, Harangi István, Haraszthy
László, Hencz Péter, Horváth András, Hódör István, Jánky
Szilvia, Kasza Ferenc, Katona Csaba, Kazinczi Zoltán, Kern
Rolland, Kis Borbás Lajos, Kókai Károly, Kókay Szabolcs,
Kóta András, Kotymán László, Kovács Gábor, Kovács
Gergely, Lelkes András, Magai Ferenc, Mészáros Csaba,
Mogyorósi Sándor, Morvai József, Nagy Tamás, Németh

Norbert, Oláh János, Ónodi Miklós, Pásti Csaba, Pellingner
Attila, Petrovics Zoltán, Pigniczki Csaba, Privigyei Csaba,
Riezing Norbert, Rottenhoffer István, Rozgonyi Sándor,
Ruisz Kornél, Sáfrány János, Schmidt Egon, Serfőző
József, Simay Attila, Sipos Roland, Solti Béla, Somogyi
Balázs, Sós Endre, Szalai Kornél, Szél László, Szelle Ernő,
Szemadám György, Szilágyi Attila, Takács Norbert,
Talabér Gergő, Tar János, Török Zoltán, Vasas András,
Vasuta Gábor, Végvári Zsolt, Vincze Szabolcs, Weszelinov
Ottó, Winkler Ferenc, Zalai Tamás, Zeke Tamás, Zöld
Barna Mihály.

Néhány adat a Magyar Madártani és Természetvédelmi
Egyesület internetes levelezőlistáiról, a Pest Környéki
Madarász Kör Füzike című lapjának aktuális, 37. és 38.
számaiból, valamint az Egyesülethez beküldött szinkron-
jelentőlapokról származik.

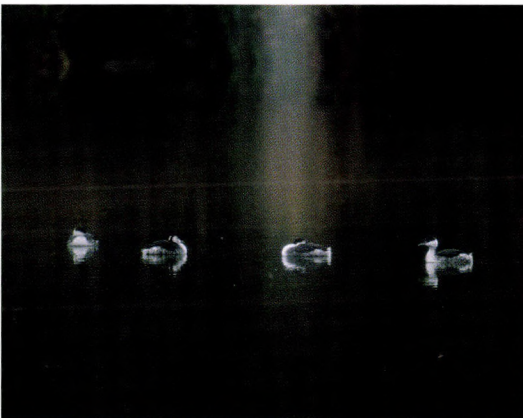
Összeállította: Dr. Hadarics Tibor,
9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.

26. Sarki búvár (*Gavia arctica*) ad., Fertőújlak, Hansági-
főcsatorna, 1999. november 27. (Hadarics Tibor) – Adult
Black-throated Diver

27. Füles vöcsök (*Podiceps auritus*), Fertő, Herlakni-tó,
1999. november 13. (Mogyorósi Sándor) – Slavonian Grebe

28. Füles vöcsök (*Podiceps auritus*), Zalaegerszeg, Gébárti-
tó, 1999. november 14. (Faragó Imre Csaba) – Slavonian
Grebes

29. Indiai lúd (*Anser indicus*) ad., Rétszilas, Rétszilasi-halás-
tavak, 2000. január 15. (Kalotás Zsolt) – Adult Bar-headed
Goose

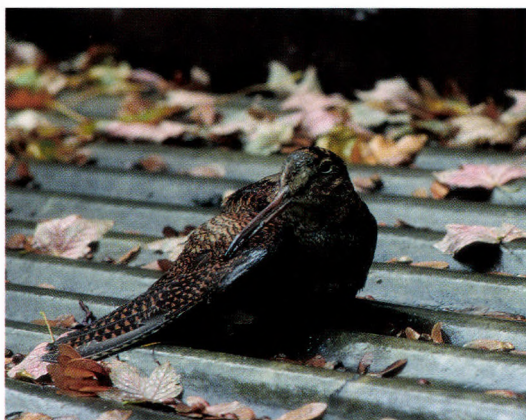
30. Pehelyréce (*Somateria mollissima*), Keszthely, Balaton, 1999. november 27. (Vasuta Gábor) – Eider

31. Jegesréce (*Clangula hyemalis*), Keszthely, Balaton, 1999. november 28. (Dóczy István) – Long-tailed Duck

32. Füstös réce (*Melanitta fusca*) juv., Balmazújváros, Magdolna, 1999. november 29. (Cursorius/ifj. Oláb János) – Juvenile Velvet Scoter

33. Erdi szalonka (*Scolopax rusticola*), Budapest, 1999. november 8. (Posztós Csaba) – Woodcock

34. Havasi szürkebegy (*Prunella collaris*), Szigliget, 1999. november 28. (Cser Szilárd) – Alpine Accentor

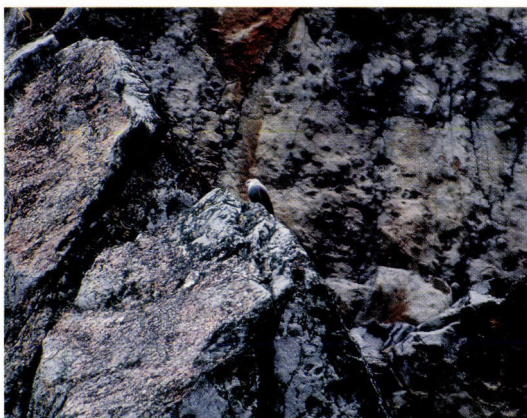
35. Havasi szürkebegy (*Prunella collaris*), Szigliget, 1999. december 11. (Cser Szilárd) – Alpine Accentor

36. Havasi szürkebegy (*Prunella collaris*), Bélapátfalva, Bél-kő, 1999. november 20. (Cser Szilárd) – *Alpine Accentor*

37. Tüzesfejű királyka (*Regulus ignicapillus*) hím, Zalaegerszeg-Csács, 1999. november 4. (Farágó Imre Csaba) – *Male Firecrest*

38. Hajnalmadár (*Tichodroma muraria*), Nagyharsány, Szársomlyó, 1999. december 15. (Ónodi Miklós) – *Wallcreeper*

39. Hősármány (*Plectrophenax nivalis*) hím, Fonyód, 1999. november 13. (Farágó Imre Csaba) – *Male Snow Bunting*

40. Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes macro-rhynchos*), Debrecen, 1999. november 27. (Zeke Tamás) – *Nutcracker*

41. Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes macro-rhynchos*), Debrecen, 1999. november 27. (Tar Attila) – *Nutcracker*

Érdekes madármegfigyelések, 2000. február – április

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HADARICS TIBOR

E rovat számára kérjük beküldeni folyamatosan, vagy legkésőbb a lent megadott határidőig azon madárfajok adatait, amelyek magyar nevét *dólt betűvel* szedtük a *Magyarország madarainak jegyzéke* című összeállításban (Tüzek 1: 42–48). Természetesen helyt adunk gyakori fajok szokatlan helyen, a szokásostól eltérő időben vagy mennyiségben való megfigyeléseinek is. A lap évi négy számában mindig a megjelenést megelőző időszak adatait közöljük, az alábbiak szerint (zárójelben az adatok beküldési határideje):

1. szám: november–januári adatok (február 10.)

2. szám: február–áprilisi adatok (május 10.)

3. szám: május–júliusi adatok (augusztus 10.)

4. szám: augusztus–októberi adatok (november 10.)

Felhívjuk a figyelmet, hogy a határidők lejárta után is lehet még adatokat beküldeni, mivel az anyag végleges lezárására csak később kerül sor, s így akár az utolsó pillanatban érkezett adatok is bekerülhetnek a lapba. Saját munkánk megkönnyítése érdekében azonban kérünk mindenkit, hogy lehetőleg tartsa be a határidőket.

Az adatok beküldésekor kérjük megjelölni a pontos dátumot (tól–ig); a megfigyelés pontos helyét (településhatár és közelebbi hely); a példányszámokat; ha megállapítható a kort és az ivart; valamint a megfigyelő(k) nevét (kettőnél több megfigyelés esetén kérjük aláhúzással, vagy valamilyen más módon megjelölni azt, hogy kinek a nevét szerepeltessük az adat mellett Kovács P. és társai formában, mert minden megfigyelő nevének kiírására terjedelmi okok miatt nincs lehetőségünk). Ha a megfigyelt madárról fénykép is készült, azt is kérjük eljuttatni az adatokkal együtt dr. Hadarics Tibor vagy a *Tüzek* szerkesztőségének címére. A fényképek sérülésmentes visszajuttatásáról gondoskodunk. Diát, színes vagy fekete-fehér papírképet egyaránt be lehet küldeni.

Az adatok hitelességéért kizárólag a megfigyelők felelnek. *A csillaggal (*) jelzett adatokat a Nomenclator Bizottság még nem hitelesítette, így azokat a Bizottság állásfoglalásáig fenntartással kell fogadni, idézésük kerülendő, ezért ezen adatoknál a megfigyelő nevét sem közöljük.* Nyomatékosan kérünk mindenkit, hogy a hitelesítendő fajokról a megadott időpontokig a Nomenclator Bizottság számára is küldje el a részletes leírást.

Északi búvár (*Gavia stellata*): 02.16-án a Duna budapesti szakaszán láttak 1 pd-t (Kóky Sz. és társai).

Sarki búvár (*Gavia arctica*): 02.06-án Ráckevidénél a Ráckevei-Dunán (Malom-öböl) 1 (Hajtó L.); 02.16-án ugyancsak a Ráckevei-Dunán Szigetszentmiklósnál (Tűzoltó-hó-kony) 1 pd-t figyeltek meg (Hajtó L.).

Vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*): 03.17-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 3 (Gál A.); 03.17–20-ig a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 (Gál A.); 03.18-án a Körömszpusztai-víztárolón 2 (Demeter L.); 03.19-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 1 (Weszelinov O.); 03.21-én a

naszályi Ferencmajori-halastavon 2 (Csonka P. – Szimuly Gy.); 03.22-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 *ad.* (Borbáth P. – Zalai T.); 03.26-án a Debrecen melletti Halápi-víztárolón 2 (Gál A.), a nádudvari Őzesen 20 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.28-án a Hortobágyi-halastavon 1 *ad.* (Konyhás S.), a nádudvari Őzesen 3 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.30-án a debreceni Fancsika I. víztárolón 4 (Gál A.); 03.31-én Fertőújlakon 1, a naszályi Ferencmajori-halastavon 3 pd-t láttak (Riezing N.). 04.01-jén Balmazújváros határában (Megyeri-lapos) 1 *ad.* (Tar J. és társai); 04.03-án Hont közelében (Alsó-rét) 1 (Selmeczi Kovács Á.), a nádudvari Őzesen 8 (Oláh J. és társai); 04.04-én a debreceni Mézeshegyi-víztárolón 3 (Gál A.); 04.04–16-ig a debreceni Fancsika I. és Fancsika II. víztárolón 2-2 (Gál A.); 04.05-én a Tisza-tó Sarudi-medencéjében 1 *ad.* (Zalai T.); 04.07-én a nádudvari Őzesen 4 *ad.* (Konyhás S.); 04.08-án a debreceni Mézeshegyi-víztárolón 2 (Weszelinov O. – Debreceni J.), a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 1 *ad.* (Ciconia Klub); 04.10-én a hortobágyi „bombázótéren” 2 *ad.* (Borbáth P. – Zalai T.), a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Vasas A.); 04.11-én a Darvasi-halastavon 1 (Vasas A.); 04.13-án a nádudvari Őzesen 12 (Oláh J.); 04.15-én a hortobágyi Pente-zugban 2 (Gál A.), a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Demeter L.), a tömörkényi Csaj-tavon 2 *ad.* (Barkóczy Cs. – Kiss E.); 04.16-án a hortobágyi Csécsi-halastavon 3 (Weszelinov O. – Bessenyei B.), a hortobágyi Derzsi-halastavon 1 (Bessenyei B.), a Hortobágyi-halastavon 1 (Oláh J.); 04.17-én Sarud határában (Hídvég-puszta) 1 *ad.* (Zalai T.); 04.20-án Jásztelek mellett (Mizsei-vésztároló) 1 *ad.* (Zalai T.); 04.21-én a szegedi Fehér-tavon és a Szegedi-Fertőn 1-1 (Nagy T.); 04.22-én a csongrád-bokrosi Sós-tón 1 *ad.* (Bod P. – Bede Á.), a gyulai Tavasz-réten 4 (Marik P.); 04.22-én vagy 04.23-án Sármellék közelében a Kis-Balatonon 1 (Homonnai I.); 04.22-én a konyári Kerek-fenéken 4 *ad.* (Fodor A. – Szűcs Cs.); 04.23-án ugyanott 7 *ad.* (Fodor A. – Szűcs Cs.); 04.26-án a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Demeter L. – Vasas A.); 04.27-én Jászkárhalmi határában (Borsóhalmi-vésztároló) 4 *ad.* (Zalai T.); 04.28-án a nádudvari Őzesen 2 *ad.* (Konyhás S.); 04.29–30-án Jásztelek mellett (Mizsei-vésztároló) 2 *ad.* pd-t észleltek (Zalai T.; Oláh J. – Zalai T.).

Füles vöcsök (*Podiceps auritus*): 04.20-án* a nádudvari Őzesen 1; 04.26-án a Körömszpusztai-víztárolón 1 *ad.* nászruhás (Demeter L. – Vasas A.); 04.28-án* a Nádudvar határában lévő Őzesen ismét 1 *ad.* pd-t figyeltek meg.

Feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*): 03.20-án a Sumonyi-halastavon 57 (Ónodi M.); 04.13-án a Nádudvar melletti Őzesen 327 pd-t számláltak (Oláh J.).

Kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*): 02.01-jén a geszti Begécsi-víztárolón 4 (Vasas A.); 02.05-én a Szegedi-Fertőn 7 (Kókai K. – Keresztes G.); 02.10–12-ig a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Czirle Cs. és társai); 02.15-én a sze-

gedi Fehér-tavon 1 *imm.* (2y) (Bede Á. – Csathó A. I.); 02.19-én a Tisza szegedi szakaszán 15 (Kasza F.); 02.22-én a geszti Begécsi-víztárolón 4 (Vasas A.); 02.23-án a Sebes-Körös körösnagyharsányi szakaszán 5 (Vasas A.), a Tisza szegedi szakaszán 16 (Kasza F.); 02.24-én a Duna váci szakaszán 1 (Selmeczi Kovács Á.); 02.27-én a Tisza szegedi szakaszán 1 (Kasza F.); 03.05-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Kókai K.); 03.10-én a Duna sződligeti szakaszán 2 (Selmeczi Kovács Á.); 03.18-án a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Vasas A.); 03.21-én a Sebes-Körös körösszakáli szakaszán 2 *imm.* (Weszelinov O.), a Szarvas melletti Iskolaföldön 21 (Ampovics Zs.); 03.24-én a Sebes-Körös körösnagyharsányi szakaszán 2 (Vasas A.); 03.26-án a Hortobágyi-halastavon 20 (Emri T. – Zöld B.); 03.29-én a Pellérdi-halastavon 12 (Madas K. – Oltai L.); 03.30-án a debreceni Fancsika I. víztárolón 1 pd-t láttak (Gál A.). 04.02-án a Hortobágyi-halastavon 12 (Konyhás S.); 04.08-án a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Vasas A.); 04.09-én a Hortobágyi-halastavon 25 (Zöld B. – Emri T.); 04.10-én ugyanott 20 (Konyhás S.); 04.12-én ugyanott 11 (Demeter L.); 04.13-án a nádudvari Ózesen 1 (Oláh J.); 04.14-én a makórakosi Montág-pusztán 8 (Mészáros Cs.); 04.15-én a Biharugrai-halastavon 5, a geszti Begécsi-víztárolón 8 (Vasas A.); 04.16-án a hortobágyi Derzsi-halastavon 1 (Bessenyei B. – Weszelinov O.), a Hortobágyi-halastavon 34 (Oláh J.); 04.22-én vagy 04.23-án a Kis-Balaton II. ütemén (Ingó 2 (Homonnai I.); 04.24-én a Biharugrai-halastavon 6 (Vasas A. – Zalai T.); 04.26-án ugyanott 1 (Demeter L. – Vasas A.), a Hortobágyi-halastavon 6 pd került szem elé (Konyhás S.).

Batla (*Plegadis falcinellus*): 03.31-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 04.03-án a pusztaszeri Bűdös-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 04.13-án a nádudvari Ózesen 4 (Oláh J.); 04.16-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Oláh J.); 04.26-án a hortobágyi Kun György-pusztán 1 pd-t figyeltek meg (Weszelinov O.).

Énekes hattyú (*Cygnus cygnus*): 02.01-jén* Szigetszentmiklós közelében (Fancsek) 2 *ad.* hím + 1 *imm.* (2y) tojót láttak (az egyik hím azonos a január végén Szigetszentmiklóson látott és meggyűrűzött madárral); ugyanazt a csapatot 02.04-én* Halászkertnél észlelték. 02.05-én* Halászkertnél az 1996/97-es tél óta minden télen itt telelő család (amelyik most négy fiókájával érkezett) – és 250-300 bütykös hattyú (*Cygnus olor*) – társaságában 1 *ad.* hím + 1 *imm.* (2y) tojót pd-t figyeltek meg, amelyek nem azonosak a február első napjaiban észlelt madarak egyikével sem; szintén 02.05-én* a szigetszentmiklói Tűzoltó-hókonyban két újabb madarat, 1 *ad.* + 1 *imm.* (2y) hím pd-t is láttak, melyeket ugyanott 02.08-án* meg is gyűrűztek. 02.14-én* a szigetszentmiklói Úttörő-hókonyban felbukkant az az *imm.* (3y) pd is, amely az előző télen is (1998.12.27-től 1999.02.24-ig) ezen a környéken tartózkodott (akkor sikerült sárga nyakgyűrűvel – AT25 – megjelölni). 02.12-én* a Cserebökényi-pusztán is felbukkant 2 pd 03.01-jén* 1 *ad.* pd-t láttak a cinkotai (Budapest) Naplás-tavon.

Kis lilik (*Anser erythropus*): 02.07-én a Nagyvíványi-pusztán 5 (Kovács G.); 02.10-én Balmazújváros határában

(Bakóc) 2 *ad.* (Tar J.); 02.11-én a Nagyvíványi-pusztán 3 (Kovács G.); 02.15-én* a geszti Begécsi-víztárolón 1 *ad.*; 02.27-én Nádudvar határában (Ózes) 1 *ad.* (Tar J.); 03.28-án a Hortobágyi-halastavon 44 (Konyhás S.); 04.04-én a hortobágyi Kun György-pusztán 12 (Emri T.), Máta-pusztán 33 (Emri T.); 04.04-05-én a hortobágyi Dinnyés-laposon és a Rókási-legelőn 48 (Tar J.); 04.06-án a Dinnyés-laposon 48 (Oláh J. – Tar J.); 04.07-én Kunmadaras közelében (Kókony) 55 (Kovács G.); 04.22-én Máta-pusztán 4 pd-t láttak (Emri T.). A Fertőújlak melletti Borsodi-dűlőben 03.11-12-én* 2 *imm.* (2y), 03.15-16-án* 1 *imm.* (2y), 03.19-én* 1 *ad.* + 2 *imm.* (2y), 03.20-án* 1 *ad.*, 03.22-én* 1 *ad.* + 2 *imm.* (2y) pd-t figyeltek meg; az *ad.* madár nagyon sokáig kitartott a területen (feltehetően sérült volt, bár a repülését ez nem látszott): 03.28-31-ig* a Borsodi-dűlőben, 04.02-án*, 04.08-09-én*, 04.14-én* és 04.22-én* a Nyéki-szálláson, 04.29-30-án* pedig ismét a Borsodi-dűlőben látták.

Apácalúd és nyári lúd hibridje (*Branta leucopsis* X *Anser anser*): Március elején 1 pd-t láttak a Hortobágyi-halastavon (Tar J.).

Apácalúd (*Branta leucopsis*): A fertőújlaki Borsodi-dűlőben egy hónapon át többször láttak 1 *ad.* + 1 *imm.* (2y) pd-t: a madarak 02.23-24-én (Pellinger A.; Hadarics T.), 02.29-én (Pellinger A. – Goda I.), 03.06-08-ig (Pellinger A. – Laczik D.; Riezing N.) és 03.20-21-én kerültek szem elé (Pellinger A. – Laczik D.). 02.25-én a Nagyvíványi-pusztán 1 (Kovács G.); 03.03-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Zöld B.); 03.04-én a hortobágyi Cserepes-pusztán 1 (Tar J.); 03.10-én a szabadszállási Kerek-széken 1 (Pigniczki Cs.); 03.11-én a Kiskunságban 1 (Pigniczki Cs.); 03.18-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Emri T. és társai); 03.25-26-án Kócsújfalu közelében 5 (Kovács G.; Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.26-án (Tar A. és társai) és 03.28-án (Konyhás S.) a Hortobágyi-halastavon 4 pd-t figyeltek meg.

Örvös lúd (*Branta bernicla*): A hortobágyi Megyes- és Dinnyés-laposon 02.20-án* 1 *ad.*; a Hortobágyi-halastavon 02.22-én 2 *ad.* (Zöld B. és társai), 02.23-án* 1; szintén a Hortobágyon március elején* 2 pd-t észleltek.

Vörösnakú lúd (*Branta ruficollis*): 02.05-én a Hortobágyon (Kopasz-Kócs) 2 (Gál A.), a szegedi Fehér-tavon 5 (Nagy T.), a Szegedi-Fertőn 1 (Kókai K. – Keresztes G.); 02.09-én a Nagyvíványi-pusztán 27 (Kovács G.); 02.10-én Balmazújváros határában (Bakóc) 3 (Tar J.), a hortobágyi Nyíró-laposon (Szilágyi A. – Gál A.) és a Kunmadarasi-pusztán (Kovács G.) 2-2; 02.11-én a pusztaszeri Bűdös-széken 6 (Pigniczki Cs. – Tajti L.); 02.12-én a tömörkényi Csaj-tavon 3 (Barkóczy Cs. – Homor P.), Vác közelében a Duna felett 2 (Selmeczi Kovács Á. – Sebők L.); 02.13-án a szegedi Fehér-tavon 1 *imm.* (2y) (Nagy T. – Törő K.), a hortobágyi Cserepes-pusztán 2, a Dinnyés-laposon 3 (Tar J.); 02.14-én a hortobágyi Dinnyés-laposon 7 (Tar J.); 02.15-én ugyanott 8 (Tar J.), a Biharugrai-halastavon 3 (Vasas A.); 02.16-án a geszti Begécsi-víztárolón 3 (Czirle Cs. és társai), a hortobágyi Dinnyés-laposon 5 (Tar J.); 02.18-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Hortobágy Természetvédelmi Egyesület); 02.19-én a dunatetőtleni

Sós-éri-pusztán 7, a fülöpszállási Kelemen-széken 2 (Pigniczki Cs. – Tögye J.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 12 + 2 (Hadarics T. és társai); 02.20-án a hortobágyi Dinyés-lapason 3 (Tar J.); 02.22-én a Hortobágyi-halastavon 10-12 (Zöld B. és társai); 02.23-án ugyanott 2 (Tar J.; Kovács G.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 3 (Pellinger A.); 02.25-én ugyanott szintén 3 (Mogyorósi S. és társai), Kardoskúti-halastavon 15 (Fodor A.); 02.26-án a Szabadszállás melletti Kerek- és Zab-széken 3 *ad.* + 1 *imm.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 02.26-án vagy 02.27-én a tömörkényi Csajtavon 3 (Barkóczy Cs.); 02.27-én a kardoskúti Fehér-tavon 18 (Bod P. – Bede Á.), a nádudvari Özsen 18 (Tar J.), a Hortobágyi-halastavon 1 (Kovács G.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 17 + 1 (Hadarics T. és társai); 02.28-án a Nagyváni-pusztán 2 (Kovács G.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3 (Tar J.); 02.29-én a Kunmadarasi-pusztán 1 (Kovács G.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 7 pd-t láttak (Pellinger A. – Goda I.). 03.02-án a pusztaszeri Büdös-széken 2 *ad.* (Pigniczki Cs.); 03.03-án a szabadszállási Zab-széken 25 (Pigniczki Cs.), a Hortobágyi-halastavon 3 (Zöld B.), a kardoskúti Fehér-tavon 23 (Fodor A. – Kotymán L.); 03.04-én a pusztaszeri Büdös-széken 15 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 03.05-én a fertőújlaki Cikesben 13 (Pellinger A.), a Hortobágyi-halastavon 5 (Emri T. – Zöld B.), a kardoskúti Fehér-tavon 16 (Nagy T. és társai); 03.06-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 11 (Pellinger A. – Laczik D.), a Hortobágyi-halastavon 4 (Kovács G.); 03.07-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 16 *ad.* + 3 *imm.* (2y) (Riezing N.); 03.08-án a fertőújlaki vasútállomás közelében 13 (Pellinger A. – Laczik D.), a Sarud közelében egy belvízen 1 (Szilágyi A. és társai), a hortobágyi Kis-Jusztuson 4 (Hortobágyi Természetvédelmi Egyesület), a Kunmadarasi-pusztán 1 (Kovács G.); 03.10-én Szabadszállás közelében (Korhany) 27, a szintén szabadszállási Pipás-réten 5 (Pigniczki Cs.), Tiszafüred határában 1 (Kovács G.); 03.11-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 4 (Pellinger A.), Fülöpszállás közelében 9 (Selmeczi Kovács Á. és társai), a Kiskunságban összesen 32 (Pigniczki Cs.); 03.12-én a Nagyváni-pusztán 2 (Kovács G.); 03.13-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3 (Tar J.), a hortobágyi Csécsihalastavon 3 (Kovács G.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 9 (Homor P.); 03.14-én a kardoskúti Fehér-tavon 29 (Nagy T.), a Nádudvar melletti „bombázótéren” 14 (Kovács G.; Tar J.); 03.15-én Fertőújlak közelében 14 (Riezing N.); 03.16-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 22 (Pellinger A. – Szimuly Gy.); 03.17-én ugyanott 18 (Pellinger A. – Laczik D.), a kardoskúti Fehér-tavon 17 (Fodor A.); 03.18-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 14 (Kárpáti L.), a Hortobágyi-halastavon 2 (Emri T. és társai); 03.19-én Tiszafüred mellett 16 (Kovács G.); 03.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 17 (Pellinger A. – Laczik D.); 03.21-én ugyanott 15 (Laczik D.); 03.22-23-án ugyanott 19 (Pellinger A. és társai; Kárpáti L.); 03.23-án Tiszafüred határában 5 (Kovács G.); 03.25-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 10 (Mogyorósi S. és társai), Kócsújfalu mellett 17 (Kovács G.); 03.26-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 12 (Pellinger A.), Kócsújfalu mellett 40 (Kovács G.; Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.27-én Kócsújfalu mellett 15 (Kovács G.); 03.29-én Darvas határában (Darvasi-halastavak) 5 (Vasas A.); 04.11-én a kardoskúti Fehér-tavon 4 *imm.* (2y) pd-t figyeltek meg (Fodor A.). A hortobágyi Meggyes-lapason 1 pd hosszan kitartott:

03.30-án (Kovács G.), 04.17-én vagy 04.18-án (Bessenyei L.), 04.26-án (Zalai T. és társai), 04.28-án (Oláh J. – Tar J.) és 04.30-án is látták (Kovács G.), s valószínűleg ugyanezt a madarat észlelték április közepén a Hortobágyi-halastavon is (M. Fichtler).

Bütykös ásólúd (*Tadorna tadorna*): Február közepétől folyamatosan meg lehetett figyelni néhány pd-t a fertőújlaki élőhely-rekonstrukciós területen és annak környékén, a madarak gyakran párban mozogtak: a Borsodi-dűlőben 02.13-án 1 (Pellinger A.), 02.19-én 1 hím (Hadarics T. és társai), 02.22-én 4 (Pellinger A. – Fersch A.), 02.23-án 2 (Pellinger A.), 02.27-én 1 hím (Pellinger A. – Hadarics T.), 02.29-én 2 hím (Riezing N.), 03.05-én 1 pár + 2 hím (Mogyorósi S. és társai), 03.06-án 4 (Pellinger A. – Laczik D.), 03.07-én 5 hím + 2 tojó (Riezing N.), 03.08-án 4 hím + 2 tojó (Pellinger A. – Laczik D.), 03.12-én 2 hím (Hadarics T. és társai), 03.13-án 6 (Homor P.), 03.19-én 2 pár (Pellinger A.), 03.20-án 2 (Pellinger A. – Laczik D.), 03.21-én 5 (Laczik D.), 03.22-én 10 (Pellinger A. és társai), 03.23-án 14 (Kárpáti L.), 03.26-án 2 pár + 2 hím (Pellinger A.), 03.30-31-én 4 (Hadarics T.; Riezing N.), 04.02-án 1 pár (Mogyorósi S. és társai), 04.09-én 1 pár + 1 (Pellinger A.), 04.18-án 2 (Pellinger A.), 04.21-én 4 (Riezing N.), 04.22-én 2 pár (Pellinger A.), 04.24-én és 04.26-án 5 (Pellinger A.), 04.29-én 1 pár (Pellinger A. – Mogyorósi S.), 04.30-án 1 pár + 1 hím (Hadarics T.), a Nyéki-szálláson 02.19-én 4 (Hadarics T. és társai), 03.12-én 4 hím + 2 tojó (Pellinger A. – Hadarics T.), 03.13-án 6 (Homor P.), 03.19-én 2 (Pellinger A.), 03.21-én 5 (Laczik D.), 03.25-én 3 hím + 2 tojó (Pellinger A.), 03.26-án 2 pár (Pellinger A.), 04.02-án 1 pár (Mogyorósi S. és társai), 04.11-én 1 pár + 1 hím (Pellinger A. – Riezing N.), 04.15-én 1 pár (Pellinger A.), 04.24-én és 04.26-án 3 (Pellinger A.), 04.29-én 1 (Pellinger A. – Mogyorósi S.), 04.30-án 2 (Hadarics T.); a Pap-réten 04.02-án 1 hím + 1 tojó pd-t láttak (Mogyorósi S. és társai); valószínűleg az élőhely-rekonstrukción mozgó madarak közül bukkant fel 1 pár 03.25-én a petőházi cukorgyár ülepítőin is (Pellinger A.). Ezeken kívül 02.05-én a Kis-Balaton I. ütemén 3 (Ciconia Klub); 02.19-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 pár + 2 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 02.26-án a szabadszállási Zab-széken 4 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 03.03-án a Kelemen-széken 2 *ad.*, a Zab-széken 5 (Pigniczki Cs.); 03.10-én a Zab-széken 5 (Pigniczki Cs.); 03.11-én a Kelemen-széken 1 (Pigniczki Cs.; Selmeczi Kovács Á.); 03.12-én a Zab-széken 5 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 03.19-én a szegedi Fehér-tavon és a Szegedi-Fertőn 1-1 (Nagy T.); 03.20-án a szabadszállási Zab-széken 5 (Pigniczki Cs.); 04.13-án Báránd határában (Futaki-rész) 1 hím (Demeter L.), a dunatetőleni Böddi-széken 1 hím (Pigniczki Cs.); 04.14-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 (Zöld B.); 04.15-én a Biharugrai-halastavon 1 (Vasas A.), a tömörkényi Csajtavon 1 (Barkóczy Cs. – Kiss E.; Domján A. – Bánfi P.); 04.16-án a kabai cukorgyári ülepítőkon 1 hím (Oláh J.); 04.21-én a szegedi Fehér-tavon 1 tojó (Nagy T.); 04.22-én a dunatetőleni Böddi-széken 1 pár + 3 (Pigniczki Cs.), a kabai cukorgyár ülepítőin 6 (Gyüre P. – Zöld B.); 04.27-28-án a Nádudvar melletti Borzasi-halastavon 1 (Oláh J.; Konyhás S.); 04.30-án a dunatetőleni Böddi-széken 1 pár madarat észleltek (Schmidt A. – Kóvári I.).

Fütyülő réce (*Anas penelope*): 02.19-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1000, a Hosszú-széken 120, a szabadszállási Zab-széken 540 pd-t számoltak (Pigniczki Cs. – Tögye J.); a Kelemen-széken 02.24-én 1800 (Pigniczki Cs.), 02.26-án 1400 (Pigniczki Cs. – Tögye J.), 03.03-án 2900, 03.09-én 2100, 03.11-én 2700, 03.20-án 3100 madarat vettek számba (Pigniczki Cs.).

Nyíl farkú réce (*Anas acuta*): A fülöpszállási Kelemen-széken 03.31-én 408 pd-t számláltak (Pigniczki Cs.).

Üstökös réce (*Netta rufina*): A Fertő-tavon és a mellette lévő élőhely-rekonstrukciós területen a faj rendszeresen megfigyelhető: 02.05. Madárvárta-öböl 140 (Pellinger A.); 02.15. Fertő kb. 300 (Mogyorósi S. – Váci M.); 02.23. Fertőrákosi-öböl 15 (Hadarics T.); 03.19. Fertő 110 (Mogyorósi S. – Soproni J.); 03.31–04.01. Fertőújlak 3 hím + 2 tojó (Riezing N.; Domoki F. és társai); 04.02. Borsodi-dűlő 1 pár (Hadarics T.); 04.11. ugyanott 16 (Riezing N.); 04.14. Nyéki-szállás 4 (Riezing N.); Borsodi-dűlő 20 (Hadarics T.); 04.20. Fertőújlak 1 pár (Szemadám Gy.); 04.26. Borsodi-dűlő 669 hím + 316 tojó (Riezing N.); 04.27. ugyanott 661 hím + 351 tojó + 22 (Pellinger A.); 04.29. ugyanott 856 hím + 333 tojó (Pellinger A. – Mogyorósi S.); 04.30. ugyanott 840 hím + 310 tojó (Hadarics T.). A Kis-Balatonon ugyancsak rendszeres a faj, bár kisebb számban fordul elő: 04.20. Kányavári-sziget 3, Zimány 2 pár + 1 hím + 1 tojó (Ciconia Klub); 04.22. vagy 04.23. Zala-berek 1 pár, Sármellék 2 hím (Homonnai I.); 04.24. Balatonhídvég 1 hím, Balatonmagyaród 1 pár (Vasuta G.); 04.28. Sármellék 1 hím (Homonnai I.). A további dunántúli adatok a következők: 02.25. Naszály, Ferencmajori-halastavak 2 hím + 1 tojó (Riezing N.); 03.20. Sumonyi-halastó 1 hím (Ónodi M.); 03.21. Ferencmajori-halastavak 1 pár (Csonka P. – Szimuly Gy.); 03.24. ugyanott 4 hím + 2 tojó (Riezing N.); 03.30. Nórapi-halastó 1 tojó (Hencz P.); 03.31. Naszály, Ferencmajori-halastavak 2 hím + 4 tojó (Riezing N.); 04.01. Dinnyési-halastavak 2 pár (Fekete S. – Szél L.); 04.08. Rétszilasi-halastavak 2 (Gyimesi Á.); 04.19. Dinnyési-Fertő 3 hím + 1 tojó (Szemadám Gy.); 04.24. Rétszilasi-halastavak 1 pár + 1 hím (Schmidt A.); 04.28. Naszály, Ferencmajori-halastavak 2 (Riezing N.). A faj a Dunától keletre továbbra is csak szóróányosan fordul elő: 02.19–03.01-ig a Tisza-tavon 1 hím (Hortobágy Természeti Védelmi Egyesület); 03.05-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 hím (Rimóczi Á. – Gődér R.), a Hortobágyi-halastavon 2 (Emri T. – Zöld B.); 03.12-én a Biharugrai-halastavon 1 tojó (Szilágyi A. – Vasas A.); 03.18-án a geszti Begécsi-víztárolón 1 tojó (Vasas A.); 03.27-én ugyanott 1 pár (Vasas A.); 04.01-jén az Akasztói-halastavakon 2 hím + 3 tojó (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 04.03-án a pusztaszeri Büdös-széken 1 hím (Pigniczki Cs.); április közepén a tiszalipári Sós-tón 1 pár (Németh L.); 04.16-án a Hortobágyi-halastavon 1 hím + 1 tojó (Oláh J.); 04.22-én a Biharugrai-halastavakon 1 pár (Zalai T. és társai), a dunatetőtleni Böddi-széken 2 hím + 2 tojó (Pigniczki Cs.), a kiskunfélegyházi Nagy-sóstavon 1 *ad.* hím (Bod P. – Bede Á.); 04.23-án a szabadszállási Csaba-széken 3 hím (Pigniczki Cs. és társai); 04.27-én a hortobágyi Meggyes-lapson 1 hím + 1 tojó (Tar J.); 04.28-án ugyanott 1 hím pd-t láttak (Oláh J. – Tar J.).

Hegyi réce (*Aythya marila*): 02.03-án a Duna Pilismaróti-öblében 13 hím + 13 tojó (Kern R.); 02.05-én a csanyleleki Sírőhegyi-halastavon 1 hím + 1 tojó (Ámповics Zs. – Domján A.); 02.06-án a Duna Pilismaróti-öblében 16 (Lendvai Cs. – Lendvai F.), Ráckevenél (Ráckevei-Duna) 3 hím + 4 tojó (Hajtó L.); 02.12-én a Pilismaróti-öbölben 19 (Albert L.); 02.13-án a Duna Visegrádi-öblében 25 (Jolsvai G.), Ráckevenél (Ráckevei-Duna) 6 hím + 11 tojó (Hajtó L.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 6 hím + 14 tojó (Zalai T.), a szegedi Fehér-tavon 1 hím (Nagy T. – Törő K.); 02.16-án a hortobágyi Kun György-pusztán 1 tojó (Tar J.), a Duna visegrádi szakaszán 6 (Kókay Sz. és társai); 02.17-én a Duna Pilismaróti-öblében 13 hím + 19 tojó (Kern R.); 02.18-án Szigetszentmiklóson (Árpád-strand) 2 hím + 2 tojó (Hajtó L.); 02.19-én a Duna Pilismaróti-öblében 4 (Bajor Z. és társai); 02.20-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 hím (Rimóczi Á. és társai); 02.24-én Ráckevenél a Ráckevei-Dunán 4 hím + 11 tojó (Hajtó L.); 02.26-án Fenékpusztánál a Balatonon 4 hím + 3 tojó (Ciconia Klub), a Duna Pilismaróti-öblében 11 hím + 11 tojó (Lendvai Cs.); 02.27-én Fenékpusztánál a Balatonon 80 (Ciconia Klub); 02.28-án a Duna váci szakaszán 1 hím + 1 tojó pd-t láttak (Selmeczi Kovács Á. – Takács E.). 03.03-án a szegedi Fehér-tavon 1 hím (Nagy T.); 03.08-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Hortobágy Természeti Védelmi Egyesület); 03.11-én a Biharugrai-halastavakon 3 hím + 1 tojó (Szilágyi A. – Vasas A.), a Duna Pilismaróti-öblében 11, Visegrádi-öblében 23 (Fodor A.), Fenékpusztánál a Balatonon 140 (Ciconia Klub); 03.12-én a szabadszállási Zab-széken 2 hím + 1 tojó (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 03.18-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 8 hím + 9 tojó vagy *juv.* (Sári K. és társai); 03.19-én a szegedi Fehér-tavon (Nagy T.; Kókai K.) és a Szegedi-Fertőn (Nagy T.) 1-1 hím; 03.20-án a Tisza-tavon a Poroszlói-medencében 2 hím + 2 tojó, a Sarudi-medencében 14 *ad.* hím + 2 *imm.* hím + 14 tojó, az Abádszalóki-öbölben 5 hím + 5 tojó (Zalai T. és társai); 03.22-én a Tisza-tó Sarudi-medencéjében 1 hím + 1 tojó, az Abádszalóki-öbölben 6 hím + 3 tojó (Borbáth P. – Zalai T.); 03.23-án a Hortobágyi-halastavon 1 tojó (Kovács G.); 03.24-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 *ad.* tojó (Riezing N. – Argai S.); 03.25-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 5 hím + 1 tojó (Rimóczi Á. – Gődér R.); 03.26-án a nádudvari Őzesen (Ecsedi Z. – Oláh J.) és a szegedi Fehér-tavon (Kókai K. – Cseh J.) 1-1 hím; 03.31-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 3 hím + 4 tojó pd-t figyeltek meg (Riezing N.). 04.01-jén a Hortobágyi-halastavon 1 hím + 1 tojó (Kovács G.); 04.03-án a nádudvari Őzesen 1 hím + 1 tojó (Oláh J. és társai); 04.07-én ugyanott 1 hím (Konyhás S.); 04.08-án a szegedi Fehér-tavon 3 hím (Domján A.); 04.10-én a hortobágyi „bombázótéren” 1 hím + 1 tojó (Borbáth P. – Zalai T.), a szegedi Fehér-tavon 1 hím (Nagy T.); 04.12-én a Tisza-tó Sarudi-medencéjében 2 hím + 2 tojó (Zalai T.); 04.17-én ugyanott 3 hím + 3 tojó pd-t észleltek (Zalai T.).

Pehelyréce (*Somateria mollissima*): 03.11-én Balatonberénynél a Balatonon 4 (Ciconia Klub); 04.29–30-án az Ártánd melletti kavicsbányatavon 1 *imm.* (2y) hím pd-t figyeltek meg (Weszelinov O. és társai; Vasas A.).

Jegesréce (*Clangula hyemalis*): 02.13-án a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Zalai T.), a Duna Pilismaróti-öblében 2 tojó (Taba Gy. – Ugrai Z.; Jolsvai G.); 02.17-én a Pilismaróti-öbölben 3 hím + 2 tojó (Kern R.); 02.19-én ugyanott 3 (Bajor Z. és társai); 02.19–03.01-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Hortobágy Természetvédelmi Egyesület); 02.26-án a Duna Pilismaróti-öblében 2 tojó (Lendvai Cs.); 03.05-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 tojó (Rimóczi Á. – Góder R.); 03.11-én Fenékpusztánál a Balatonon 1 hím (Ciconia Klub), a Duna Pilismaróti-öblében 2 *ad.* hím + 2 *imm.* (2y) hím + 1 tojó (Fodor A.); 03.20-án a Tisza-tó Sarudi-medencéjében 1 téli tollazatú hím (Zalai T. és társai); 03.22–30-ig a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 téli tollazatú hím (Borbáth P. – Zalai T.); 03.23-án a Duna Pilismaróti-öblében 2 pár (Kókay Sz.); 03.25-én ugyanott 2 *ad.* hím + 2 *imm.* (2y) hím + 1 tojó (Fodor A.); 03.30-án ugyanott 3 hím + 2 tojó (Kern R.); 04.01-jén a Duna szobi szakaszán 4 (Schmidt E.); 04.02-án (Pest Környéki Madarász Kör), 04.07-én (Fodor A.) és 04.09-én (Lendvai Cs.) a Duna Pilismaróti-öblében 5; 04.12-én a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 2 téli tollazatú hím + 1 téli tollazatú tojó + 1 nyári tollazatú tojó (Zalai T.); 04.15-én ugyanott 1 *imm.* hím pd-t figyeltek meg (Győrössy T. – Zöld B.).

Fekete réce (*Melanitta nigra*): 02.05-én a Duna szőliget-i szakaszán 1 *ad.* hím (Selmeczi Kovács Á.); 02.13-án a Duna Pilismaróti-öblében 1 tojó madarat észleltek (Taba Gy. – Ugrai Z.).

Füstös réce (*Melanitta fusca*): 02.02-án a Duna süttöi szakaszán 4 *imm.* (Csonka P.); 02.16-án a Duna váci szakaszán 9 (Kókay Sz. és társai); 02.18-án a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 *imm.* vagy tojó (Csonka P.); 03.03-án a Duna gödi szakaszán 9 *imm.* (Selmeczi Kovács Á.); 03.11-én a Duna Pilismaróti-öblében 1 tojó vagy *imm.* (2y) (Fodor A.); 03.23-án ugyanott 3 (Kókay Sz.); 03.25-én ugyanott 3 *imm.* (2y) (Fodor A.); 03.24-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 3 pd-t láttak (Argai S.).

Örvös bukó (*Mergus serrator*): 02.06-án a Duna visegrádi szakaszán és a Visegrádi-öbölben 2 *imm.* vagy tojó (Sós E. – Molnár Z.; Lendvai Cs. – Lendvai F.); 02.16-án ugyancsak a Duna visegrádi szakaszán 2 tojó (Kókay Sz. és társai); 03.19-én a szegedi Fehér-tavon 2 (Kókai K.); 03.25-én (Fodor A.), 03.30-án (Kern R.) és 04.02-án (Pest Környéki Madarász Kör) a Duna Pilismaróti-öblében 3 tojó; 04.15-én a tömörkényi Csaj-tavon 1 *ad.* tojó pd-t figyeltek meg (Barkóczy Cs. – Kiss E.).

Vörös kánya (*Milvus milvus*): 03.12-én a Makád melletti halastavaknál 1 pár nászrepülését figyelték meg (Vasuta G.). 03.20-án Kópháza közelében (Kő-hegy) 1 (Hadarics T.); 04.04-én Bátya mellett 1 *ad.* (Hajtó L.); 04.23-án Pilisszentlászló és Szentendre között 1 *ad.* pd-t észleltek (G. Gorman).

Rétisas (*Haliaeetus albicilla*): A Geszt melletti Kis-Vátyon-pusztán 02.12-én 69 (Czirle Cs. és társai), 02.19-én 66 éjszakai pd-t számláltak (Tóth I. – Vasas A.). A Hortobágyi-halastavon 02.13-án 16, a hortobágyi Zám-pusztán

02.14-én 12, a Hortobágyi-halastavon 03.23-án 20 madár tartózkodott (Kovács G.); a Hortobágyon és a Tisza-tavon a 02.23-i számláláskor összesen 80 pd-t észleltek (Tar J.).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*): 03.26-án a hortobágyi Mátán 1 *ad.* hím (Emri T. és társai); 03.28-án* a nádudvari Szelencésen 1 hím; 04.02-án Nagyiván szélén 1 *ad.* hím (Kovács G.); 04.07-én* a nádudvari Szelencésen 1 *imm.* (2y) hím, Zsáka határában (Nagy-Nyomás) 1 *ad.* tojó; 04.13-án* a balmazújvárosi Darassa-pusztán 1 tojó; 04.13–14-én* a pitvarosi Blaskovics-pusztán 1 *ad.* hím; 04.19-én* Bugyi határában (Deszkás-Úrbó) 1 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó; 04.23-án a hortobágyi Zám-pusztán 1 *ad.* hím (Kovács G. – Kovács G.); 04.24-én* Szarvas közelében (Káka) 1 tojó; 04.25-én* a hortobágyi Borzasi-halastónál 1 *ad.*; 04.26-án* a hortobágyi Zám-pusztán 1 *ad.* hím pd-t láttak.

Pusztai ölyv (*Buteo rufinus*): 02.03-án a Nagykopáncsi-pusztán 1 *imm.* (2y) (Mészáros Cs. – Kotymán L.), Csanádpalota közelében 1 (Domján A.); 02.06-án a Nagykopáncsi-pusztán 1 (Kókai K. – Keresztes G.); 03.01-jén Berettyóújfalun határában (Baglyos) 1 (Vasas A.); 03.10-én ugyanott 1 pár (Demeter L. – Vasas A.); 03.11-én Fenékpusztánál 1 (Ciconia Klub); 03.14-én Berettyóújfalunál (Baglyos) 2 (Vasas A.); 03.14–16-ig a balmazújvárosi Darassa-pusztán 1 (Hortobágy Természetvédelmi Egyesület); 03.24-én Berettyóújfalunál mellett (Baglyos) 2 (Vasas A.), Nyíregyháza-Rozsrétszőlő közelében 1 *ad.* (Privigyei Cs.); 03.26-án Berettyóújfalunál (Baglyos) 1 (Vasas A.); 04.07-én ugyanott 1 (Demeter L. – Vasas A.), a nádudvari Szelencésen 1 (Oláh J.); 04.09-én a hortobágyi Mátán 1 (Emri T. – Zöld B.); 04.14-én Berettyóújfalunál közelében (Baglyos) 2 (Demeter L. – Vasas A.), Nagykopáncsi-pusztán 1 *ad.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 04.19-én Bugyi közelében (Szűnyog-pusztá) 2 *ad.* (Hajtó L. és társai); 04.20-án a Kis-Balaton II. üteménél 1 (Ciconia Klub); 04.21-én a balmazújvárosi Darassa-pusztán 1 (Oláh J.); 04.27-én ugyanott 2 *ad.* pd-t észleltek (Konyhás S.).

Fekete sas (*Aquila clanga*): 02.23-án* a Biharugrai-halastavaknál 1 *imm.* (3y); 03.07-én* a fertőújlaki Borsodidűlőben 1; 04.12-én* Nádudvar határában (Ózes, Borzas és Német-sziget) 1 *imm.* (2y) pd-t láttak.

Szirti sas (*Aquila chrysaetos*): 02.04-én Kecskemét közelében (Ballószög) 1 *imm.* (2y) (Szemadám Gy.); 02.08-án Kunpeszér mellett (Dög-hegy) 1 *imm.* (2y) (Fáter I. – Péchy T.); 02.16-án Györgyartló mellett (Tiszakarádi-főcsatorna) 1 *imm.* (2y) pd-t figyeltek meg (Privigyei Cs.).

Törpesas (*Hieraetus pennatus*): 04.11-én Tiszánána határában 1 sötét színváltozatú (Fáter I. – Bóhm A.); 04.21-én a Kis-Balaton mellett (Kápolnapusztá) szintén 1 sötét színváltozatú madarat láttak (Ciconia Klub).

Halászsas (*Pandion haliaetus*): 02.27-én a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub); 03.16-án Köröszegapáti határában (Halastó-dűlő) 1 (Vasas A.); 03.21-én Szarvas mellett (Iskolaföld) 1 (Ampovics Zs.); 03.23-án Fertőrákos és Balf között 1 (Mogyorósi S.); 03.24-én a

naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 (Argai S.), Bonyhád közelében (Aparhanti-patak) 1 (Teleki B.), a szegedi Fehér-tónál 1 (Nagy T. és társai); 03.25-én a Nórápi-halastónál 1 (Hencz P. és társai), a tömörkényi Csaj-tónál 1 (Bod P. – Bede Á.), a Szegedi-Fertőnél 2 (Mészáros Cs.); 03.25–26-án a hortobágyi Fényesi-halastónál 1 (Gál A.; Simay A. és társai); 03.26-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 2 (Spakovszky P.); 03.27-én a Püspökhatvani-víztárolónál 1 (Rottenhoffer I.); 03.28-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben és Sarród közelében (Gagarin-major) 1-1 (Pellinger A. – Laczik D.), a nádudvari Őzesen 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.30-án Szigetmonostor határában (Merszán) 1 (Czirok G. és társai); 03.31-én Fertőújlakon és a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1-1 *ad.* pd-t láttak (Riezing N.). 04.01-jén a Velencei-tó dinnyési részén 2, a Dinnyési-halastavaknál 1 (Fekete S. – Szél L.), Szécsény határában (Szécsényi-rét) 1 (Havaj K. és társai); 04.02-án a Debrecen melletti Fancsikai-tavaknál 1 (Juhász L. és társai), a hortobágyi Derzsi-halastavaknál 1 (Simay A. és társai); 04.04-én Szegeden (Tisza) 1 (Barkóczi Cs.); 04.08-án a szegedi Fehér-tónál 1 (Domján A.), a geszti Begécsi-víztárolónál 1 (Vasas A.), a debreceni Mézeshegyi-tónál 1 *ad.* (Weszelinov O. és társai), Makkoshotyka mellett (Kék-szűrő) 1 (Petrovics Z.), Szegilong határában (Meszes-major) 1 (Petrovics Z.), a Velencei-hegységben (Hurka-völgy) 1 (Riezing N.), a Rétszilasi-halastavaknál 1 (Gyimesi Á.), a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub); 04.09-én a Hortobágyi-halastónál 1 (Zöld B. – Emri T.), Szolnok mellett (Tisza-ártér) 1 (Ugrai Z.); 04.10-én a Körömspuztai-víztárolónál 1 (Vasas A.); 04.10–12-ig a nyíregyházi Szelkő-tónál 1 hím + 1 tojó (Privigyei Cs.); 04.11-én Darvas határában (Darvasi-halastavak) 1 (Vasas A.), a Püspökhatvani-víztárolónál 1 (Rottenhoffer I.); 04.12-én a Hortobágyi-halastónál 1 (Demeter L.); 04.15-én Biharugra közelében (Cserepes) és a Biharugrai-halastavaknál 1-1 (Vasas A.), a geszti Kis-Vátyon-pusztán 1 (Vasas A.), a Körömspuztai-víztárolónál 1 (Demeter L.), a hortobágyi Gyökérkúti-halastónál 1 (Simay A.), a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub); 04.16-án a Nemesahany melletti Sárosfői-halastónál 1 (Vasuta G.); 04.19-én Furta határában (Peres) 1 (Demeter L.); 04.20-án a Kis-Balaton I. üteménél (Kányavári-sziget) 1 tojó (Ciconia Klub); 04.22-én vagy 04.23-án a kis-balatoni Diás-szigetnél 1 pd-t figyeltek meg (Palkó S.).

Fehérkarmú vércse (*Falco naumanni*): 03.25-én* Apajpusztán 1; 04.22-én a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *ad.* hím madarat észleltek (Mészáros Cs. és társai).

Kis sólyom (*Falco columbarius*): 02.03-án Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 (Hajtó L.); 02.04-én Vasad közelében 1 (Benei B.); 02.05-én Gesztely mellett (Kemely) 1 (Petrovics Z.), a Hortobágyon (Kopasz-Kócs) 1 tojó (Gál A.); 02.06-án Királyhegyes közelében 1 *imm.*, a Nagykopáncsi-pusztán 1 hím (Kókai K. – Keresztes G.); 02.13-án Kiskörénél 1 (Zalai T.); 02.15-én Gyöngyös és Gyöngyospata között 1 (Solti B.), Szigetszentmiklós határában (Nyilas) 1 *ad.* tojó (Hajtó L.); 02.16-án Zsáka mellett (Nagy-dűlő) 1 (Demeter L.); 02.17-én Szigetszentmiklós-nál (Nyilas) 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 02.18-án a Dunatetőtlen melletti Oltó-halomnál 1 tojó (Pigniczki Cs.);

02.19-én a dunatetőtleni Böddi-széknel 1 tojó (Pigniczki Cs. – Tögye J.), Geszt mellett (Kis-Vátyon) 1 (Tóth I. – Vasas A.); 02.22-én Gyöngyöspatán 1, Gyöngyospata és Gyöngyös között 1 hím (Solti B.); 02.24-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Hadarics T.), a ráckevei Öreg-hegyen 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 02.27-én a makó-rákosi Montág-pusztán 1 tojó (Nagy T. – Törő K.); 02.29-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 tojó vagy *imm.* (2y) (Riezing N.); 03.06-án a Püspökhatvani-víztárolónál 1 (Rottenhoffer I.); 03.10-én Komádi mellett (Csébi-sziget) 1 (Demeter L. – Vasas A.); 03.13-án a Körömspuztai-víztárolónál 1 (Vasas A.); 03.15-én Olaszliszka határában (Alsó-mező) 1 (Petrovics Z.); 03.23-án a hortobágyi Dinnyés-lapason 1 tojó (Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.25-én Kunszentmiklós mellett (nagy-rét) 1 tojó (Pigniczki Cs. és társai); 03.31-én Fertőújlakon 1 *ad.* hím (Riezing N.); 04.01-jén Mád közelében 1 tojó (Ecsedi Z. – Oláh J.), Tállya határában (Körtvélyesi-dűlő) 1 (Petrovics Z.); 04.04-én a nádudvari Szelen-césen 1 (Konyhás S.); 04.06-án a hortobágyi Dinnyés-lapason 1 hím (Oláh J. – Tar J.); 04.07-én a tarnaszentmiklósi Hamvajvári-dűlőben 1 hím (Zalai T.); 04.08-án az átányi Nagy-Fertőnél 1 tojó (Zalai T.); 04.12-én Heves határában (Vercel) 1 (Zalai T.); 04.13–14-én a pitvarosi Blaskovics-pusztán 1 *ad.* hím (Barkóczi Cs. – Bede Á.); 04.18-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 tojó (Szilágyi A.); 04.19-én a gyulavári Málványdi-erdőnél 1 tojó (Marik P.), Zsáka határában (Kigyós) 1 pd-t láttak (Demeter L.).

Vándorsólyom (*Falco peregrinus*): A megelőző tél folyamán a szegedi fogadalmi templom párkányzatán éjszakázó *ad.* vagy *subad.* tojó pd-t egész februárban meg lehetett ott figyelni (Bede Á.; Csathó A. I.; Fodor A. – Barkóczi Cs.), a madár egészen 03.07-ig tartózkodott Szegeden (Bede Á.), a dóm mellett 02.04-én az egyetem udvarán (Homor P.), 02.26–27-én pedig a Tisza árterén is megfigyelték (Kasza F.). 02.05-én a fülöpszállási Kelemen-széknel 1 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 02.06-án a ráckevei Öreg-hegyen 1 *ad.* (Hajtó L.); 02.24-én (Pigniczki Cs.) és 02.26-án (Pigniczki Cs. – Tögye J.) a fülöpszállási Kelemen-széknel 1 *ad.*; 02.26-án a tatai Öreg-tónál 1 (Musicz L.); 02.27-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Hadarics T. – Váczi M.); 03.05-én ugyanott 1 *ad.* + 1 *imm.* (2y) (Hadarics T. és társai), a pilisi Dömörkapunál 1 pár (Vasuta G.); 03.06-án Fertőújlaknál 1 *ad.* (Pellinger A. – Laczik D.); 03.07-én ugyanott 1 *imm.* (Riezing N.); 03.08-án ugyanott 1 *ad.* (Pellinger A. – Laczik D.); 03.09-én a fülöp-szállási Kelemen-széknel 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 03.11-én a Kiskunságban 1 (Pigniczki Cs.); 03.17-én a Kelemen-széknel 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 03.19-én Fertőújlaknál 1 (Pellinger A.); 03.20-án ugyanott 2 (Pellinger A. – Laczik D.); 03.20-án és 03.24-én a fülöpszállási Kelemen-széknel 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 04.01-én a Kelemen-szék mellett (Pörköce) 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 04.14-én a makó-rákosi Montág-pusztán 1 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 04.30-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *subad.* pd-t láttak (Hadarics T.).

Gólyatöcs (*Himantopus himantopus*): Április végén összesen 170–200 pd tartózkodott Szabadszállás, Fülöpszállás és Dunatetőtlen szikesein (Pigniczki Cs. – Tögye J.).

Parti lile (*Charadrius biaticula*): Vonulási időszakában halastavakon, elárasztásokon szinte állandóan megfigyelhető néhány madár, ezért csak azokat a megfigyeléseket közöljük, amikor 10 pd-nál nagyobb mennyiséget láttak egyszerre. 03.17-én a hortobágyi Csécsi-halastavon 21 (Gál A.); 03.19-én a hortobágyi Akadémiai-halastavon 10 (Simay A. és társai), a Csécsi-halastavon 18, a Fényesi-halastavon 14, az Ohati-halastavon 12 (Weszelinov O.), a Szegezi-Fertőn 55 (Nagy T. és társai), a naszályi Ferencmajori-halastavakon 11 (Argai S.); 03.21-én Fertőújlakon 16 (Riezing N.), a naszályi Ferencmajori-halastavakon 25 (Csonka P. – Szimuly Gy.); 03.24-én a Szegezi-Fertőn 16 (Domján A.); 03.31-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 14 (Riezing N.); 04.29-én a dunatétleni Böddi-széken 11 pd-t számláltak (Pigniczki Cs. – Tögye J.).

Havasi lile (*Charadrius morinellus*): 03.16-án 1 pd-t észleltek a fertőújlaki Borsodi-dűlőben (Riezing N.).

Fehérfarkú lilebíbic (*Chettusia leucura*): 04.28–29-én* 1 ad. pd került szem elé a Jászjákóhalma határában létesített ún. Borsóhalmi-vésztárolón.

Fenyérfutó (*Calidris alba*): 04.23-án a szegedi Fehér-tavon 2 (Kókai K.), a geszti Begécsi-víztárolón 1 téli tollazatú (Vasas A. – Zalai T.); 04.26-án a Biharugrai-halastavakon 1 (Demeter L. – Vasas A.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Riezing N.); 04.29–30-án a Jászjákóhalma melletti Borsóhalmi-vésztárolón 1 vedlő (Oláh J. és társai); 04.30–05.01-jén a dunatétleni Böddi-széken 2 nászruhás madarat figyeltek meg (Schmidt A. – Kóvári I.).

Kis sárszalonna (*Lymnocyptes minimus*): Apaj-pusztán 03.18-án 1 pd került szem elé (Szemadám Gy.). Letkés határában egy belvízfoltnál 03.20–04.14. között rendszeresen 5 pd-t láttak (Horváth G. – Selmecci Kovács Á.), 04.15-én vagy 04.16-án ugyanott 5-6 pd nászrepülését figyelték meg (Selmecci Kovács Á.). A Gyula melletti Tavasz-réten 04.22-én 1 pd-t észleltek (Marik P.).

Nagy sárszalonna (*Gallinago media*): 04.22-én a szabadkígyósi Makkosháti-legelőn észleltek 1 pd-t (Marik P.).

Erdei szalonka (*Scolopax rusticola*): 03.04-én a Sopron melletti Szárhalmi-erdőben 1 (Steiger K.); 03.09-én a nyíregyházi Sóstói-erdőben 1 (Hódör I.); 03.11-én Tiszasziget mellett (Tisza-ártér) 1 (Kasza F.); 03.15-én a soproni Szárhalmi-erdőben 1 (Homonnai I. és társai); 03.17-én Tiszafürednél 2 (Kovács G.); 03.19-én az Úrkút melletti Kabhegyen 1 (Somogyi B.); 03.23-án a zebegényi Malompataknál 1 (Rottenhoffer I.); 03.24-én Dubicsány közelében (Sajó-ártér) 1 (Katona Cs.), a gyulavári Kőrös-erdőben 1 (Marik P.); 03.30-án a debreceni Nagyerdőben 1 (Zöld B.); 04.02-án Balatonederics közelében (Sipos-torok) 1 (Vasuta G.); 04.07-én a gyulavári Málványdi-erdőben 1 (Marik P.); 04.08-án a Senta melletti Baláta-tónál 1 pd-t figyeltek meg (Kasza F.).

Kis goda (*Limosa lapponica*): 03.26-án a dunatétleni Böddi-széken 1 (Oroszi Z. – Fidrich R.); 04.03-án a Hajdúszoboszlói-halastavakon 1 (Oláh J. és társai); 04.30-án a

Jászjákóhalma határában létesített Borsóhalmi-vésztárolón 1 pd-t észleltek (Oláh J. és társai).

Kis póling (*Numenius phaeopus*): A kis póling a tavaszi vonulás során az Alföldön viszonylag gyakori madár, ezért az alföldi adatok közül csak a tíznél nagyobb példányszámú csapatokra vonatkozókat közöljük: 03.19. Hortobágy, Derzsi-halastó kb. 50 (Simay A. és társai); 03.22. Makó-Rákos, Montág-pusztá 17 (Mészáros Cs.); 03.28. Sárrétudvari, Lőrinc-major 23 (Demeter L.); 03.29. Pusztaföldvár 70 (Fodor A.); 04.03. ugyanott 128 + 55 (Fodor A.), Pusztaszter, Büdös-szék 11 (Pigniczki Cs.); 04.04. Pusztaföldvár 275 (3 csapatban) (Fodor A.); 04.05. ugyanott 121 (Fodor A.); 04.07. Fülöpszállás, Pörköce 20 (Pigniczki Cs.), Váncsod, Váncsodi-legelő 10, Zsáka, Nagy-Durás 39 (Demeter L. – Vasas A.), Zsáka, Csátó 27 (Demeter László), Pusztaföldvár 87 (Szűcs Cs.); 04.08. Pusztaföldvár 13 (Szűcs Cs.); 04.09. ugyanott 17 (Fodor A.); 04.10. Körmödszuztai-víztároló 19 (Vasas A.), Pusztaföldvár 26 (Fodor A.); 04.11. Kardoskút, Fehér-tó 226, Kútvolgy 22 (Fodor A.); 04.12. Orosháza 17 (Fodor A.); 04.13. Pitvaros, Blaskovics-pusztá 160 (Barkóczy Cs. – Bede Á.), Újkígyós, Julisziget 28 (Forgách B.), Orosháza 39 (Fodor A.), Sárrétudvari, Lőrinc-major 12 (Demeter L.), Zsáka, Csátó 60 (Vasas A.); 04.14. Királyhegyesi-pusztá 50, Makó-Rákos, Montág-pusztá 110, Nagykopáncsi-pusztá 100 (Mészáros Cs. – Kotymán L.), Kaba, szennyvíztavak 16 (Zöld B.); 04.15. Csanádi-puszták 125 (Nagy T.), Kardoskút, Fehér-tó 20 (Nagy T.); 04.19. Gyulavári, Nagy-rét 72-75 (Marik P.), Újiráz, Teleki-oldal 17, Váncsod, Váncsodi-legelő 38 (Demeter L.); 04.20. Pusztaföldvár 10 (Fodor A.); 04.21. Királyhegyesi-pusztá 140 (Mészáros Cs.), Cserebőkényi-pusztá 14, Fábiansbestyén, Külső-pusztá 120 (Bede Á. – Balla I.), Fülöpszállás, Kelemen-szék 10 (Pigniczki Cs.); 04.22. Makó-Rákos, Montág-pusztá 20 (Mészáros Cs. és társai); 04.23. Geszt, Begécsi-víztároló 22 pd (Vasas A. – Zalai T.). A faj a Dunántúlon csak néhány alkalommal bukkant fel: 03.28–29. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 (Pellinger A. – Laczik D.); 03.31. ugyanott 3 (Pellinger A.); 04.08. és 04.15. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak 2-2 (Ciconia Klub); 04.21. Fertőújlak 2 (Riezing N.); 04.22. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 (Pellinger A.); 04.24. Fertőújlak (majorság mellett) 11 (Pellinger A.); 04.26. ugyanott 8 (Pellinger A.); 04.29. Fertőújlak Borsodi-dűlő 11 (Pellinger A. – Mogorósi S.); 04.30. ugyanott 14 pd (Hadarics T.).

Tavi cankó (*Tringa stagnatilis*): 03.24-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 (Argai S.; Riezing N.); 03.28-án a kabai cukorgyár ülepítőin 3 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 03.29-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 5 (Pellinger A. – Laczik D.); 03.30-án ugyanott 1 (Hadarics T.); 03.31-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 ad. (Pigniczki Cs.), a dunatétleni Böddi-széken 5 (Pigniczki Cs. – Pálkás Cs.); 04.01-jén az Akasztói-halastavakon 1, a dunatétleni Bába- és Böddi-széken 2-2 (Pigniczki Cs. – Tögye J.), a nádudvari Ózesen 3 (Kovács G.); 04.03-án a Hajdúszoboszlói-halastavon 3 (Oláh J. és társai), a pusztaszteri Büdös-széken 1 (Pigniczki Cs.); 04.04-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 (Pellinger A.); 04.05-én a kisteleki Tóalján 1 ad. (Domján A.); 04.07-én a dunatétleni Bába-széken 6

nászruhas *ad.*, a Böddi-széken 3 nászruhas *ad.* (Pigniczki Cs. – Tőgye J.), Komádi határában (Balázs-pusztá) 4 (Demeter L. – Vasas A.); 04.08-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 8 (Hadarics T. – Ragacs Zs.); 04.09–10-én ugyanott 2 (Pellinger A.); 04.10-én a szegedi Fehér-tavon 2 (Nagy T.); 04.11-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2, a Nyéki-szálláson 4 (Pellinger A. – Riezing N.); 04.12-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Nagy T. – Barkóczy Cs.); 04.13-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 6 (Pellinger A.), a dunatétleni Böddi-széken 1 (Pigniczki Cs.), a nádudvari Őzesen 1 (Oláh J.); 04.14-én Fertőújlakon 2 *ad.* (Riezing N.), a kabai cukorgyár ülepítőin 13 (Zöld B.), a makó-rákosi Montág-pusztán 1 (Mészáros Cs. – Kotymán L.), a sándorfalvai Székaljban 2 (Nagy T.); 04.15-én a dunatétleni Bába-széken 1 (Pigniczki Cs.), Tiszanána közelében 4 (Győrösy T. – Zöld B.), a kardoskúti Fehér-tavon 1 (Nagy T.); 04.16-án a kabai cukorgyár ülepítőin 4 (Oláh J.); 04.18-án ugyanott 5 *ad.* (Konyhás S.); 04.19-én Bugyi határában (Borjú-járás) 4 (Hajtó L. és társai); 04.22-én a kabai cukorgyár ülepítőin 3 (Gyüre P. – Zöld B.); 04.27-én ugyanott 1 (Oláh J.); 04.28-án a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 (Riezing N.); 04.29-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Pellinger A. – Mogyorósi S.), a pusztaszeri Büdös-széken 1 (Tajti L. és társai); 04.30-án a Jászjákóhalma határában létesített Borsóhalmi-véztározón 1 (Oláh J. és társai), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 pd-t figyeltek meg (Hadarics T.).

Szerecsensirály (*Larus melanocephalus*): 02.10-én a Tisza szegedi szakaszán 1 (Veprík R. – Kasza F.); 02.29-én ugyanott 1 *ad.* téli tollazatú (Fodor A. – Barkóczy Cs.); 03.07–08-án a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* (Mészáros Cs.; Domján A.); 03.14-én a kardoskúti Fehér-tavon 2 *ad.* (Nagy T.); 03.19-én a szegedi Fehér-tavon 12 *ad.* (Nagy T.); 03.21-én a Fertő Rákosi-öblében 2 *ad.* (Mogyorósi S.); 03.23-án a fülöpszállási Kelemen-széken 3 *ad.* (Pigniczki Cs.), a Duna visegrádi szakaszán 1 *ad.* (Kókay Sz.); 03.24-én a Szegedi-Fertőn és a Fehér-tavon 17 (Nagy T. és társai); 03.25-én a Szegedi-Fertőn 25 (Mészáros Cs.); 03.27-én a Püspökhatvani-víztározón 1 (Rottenhoffer I.); 03.28-án a szegedi Fehér-tavon 2 (Bede Á. – Márton G.); 03.31-én a fülöpszállási Kelemen-széken 2 pd-t láttak (Pigniczki Cs.). 04.01-jén a Biharugrai-halastavakon 1 *ad.* (Vasas A.), a fülöpszállási Kelemen-széken 2 *ad.*, a szabadszállási Zab-széken 1 *imm.* (2y) (Pigniczki Cs. – Tőgye J.), a Dinnyési-halastavakon 2 *ad.* (Fekete S. – Szel L.); 04.02-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 (Hadarics T. és társai); 04.07-én a dunatétleni Bába-széken 6 pár (Pigniczki Cs. – Tőgye J.); 04.08-án a Rétszilasi-halastavakon kb. 10 (Gyimesi Á.), a Biharugrai-halastavakon 2 *ad.* (Vasas A.); 04.11-én Fertőújlakon 2 *ad.* (Riezing N.); 04.13-án a Solt melletti Járás-pusztán 3 *ad.*, Fülöpszállás határában (Pörköce) 1 (Pigniczki Cs.), a nádudvari Őzesen 1 *ad.* (Oláh J.); 04.14-én a szegedi Fehér-tavon 4 *ad.* (Domján A.), a Körmösdpusztai-víztározón 3 (Demeter L. – Vasas A.), Gárdonynál a Velencei-tó mellett 2 *ad.* (Fodor A.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 (Hadarics T.); 04.15-én a Biharugrai-halastavakon 10 (Vasas A.), a hortobágyi Pente-zugban 1 (Gál A.); 04.16-án a fülöpszállási Kelemen-széken 22 *ad.*, a szabadszállási Kerek-széken 1 *ad.*, a Zab-széken 2 *ad.* + 1 *imm.* (3y) (Pigniczki Cs.); 04.17-én a fülöpszállási

si Kelemen-széken 39 *ad.* (Pigniczki Cs.), a geszti Begécsi-víztározón 1 (Vasas A.), Várpalota mellett (Sárrét) 2 *ad.* + 1 *subad.* (Somogyi B.); 04.18-án Fertőújlakon 2 *ad.* (Riezing N.), a fülöpszállási Fehér-széken 4 *ad.* (Pigniczki Cs.), a nádudvari Borzason 2 *ad.* (Konyhás S.), a Körmösdpusztai-víztározón 2 *ad.* (Vasas A.); 04.20-án a Kis-Balaton II. ütemén (Zimány) 4 *ad.* (Ciconia Klub), a fülöpszállási Kelemen-széken 22 *ad.* (Pigniczki Cs. és társai); 04.21-én Fertőújlakon 12 *ad.* (Riezing N.), Balatonmagyaródon 1 *ad.* (Ciconia Klub), Várpalota mellett (Sárrét) 2 *ad.* (Somogyi B.), a Fülöpszállás határában lévő Borda-tanya mellett szántókon 10 *ad.*, a Kelemen-széken 68 *ad.* (Pigniczki Cs.), a fülöpszállási Fehér-széken 3 (Lendvai Cs.); 04.21–22-én a Körmösdpusztai-víztározón 4 *ad.* (Vasas A. és társai); 04.22-én a Biharugrai-halastavakon 5 *ad.* + 2 *imm.* (3y) (Zalai T. és társai), a Körmösdpusztai-víztározón 4 *ad.* (Tőgye J. és társai), a szegedi Fehér-tó mellett (Nagy-Fekete) 2 *ad.* (Domján A.), a dunatétleni Böddi-széken 2 *ad.* (Pigniczki Cs.); 04.24-én Balatonhídvégnél a Kis-Balatonon 1 *ad.* (Vasuta G.), a Rétszilasi-halastavakon 20 (Schmidt A.), Kiskundorozsma mellett (Hosszú-hát) 2 (Kókai K.), a geszti Begécsi-víztározón 1, a Biharugrai-halastavakon 1 *ad.* (Vasas A. – Zalai T.); 04.26-án Fertőújlakon 2 (Riezing N.), a Körmösdpusztai-víztározón 1, a Biharugrai-halastavakon 9 *ad.* + 1 *imm.* (3y) (Demeter L. – Vasas A.); 04.28-án a Körmösdpusztai-víztározón 1 *ad.* + 1 *imm.* (3y) (Vasas A. – Ványi R.), a nádudvari Borzason 1 *ad.* (Konyhás S.); 04.29-én a Biharugrai-halastavakon 6 *ad.* + 6 *imm.* (3y) (Vasas A.), a pusztaszeri Büdös-széken 4 *ad.*, a fülöpszállási Kelemen-széken 40 *ad.*, a dunatétleni Böddi-széken 2 (Pigniczki Cs. – Tőgye J.); 04.30-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 pár (Hadarics T.), a dunatétleni Böddi-széken 1 (Schmidt A. – Kővári I.), a fülöpszállási Kelemen-széken 62 (Pigniczki Cs. – Vajda Z.), a Balástya melletti Müller-széken 2 *ad.* (Barkóczy Cs. és társai), a Körmösdpusztai-víztározón 1 *ad.* + 2 *imm.* (3y) pd-t észleltek (Vasas A.).

Vékonycsőrű sirály (*Larus genei*): 04.22-én* a Biharugrai-halastavakon 1 *imm.* (2y); 04.25-én* a Nádudvar melletti Borzasi-halastónál 1 *ad.* pd került szem elé.

Heringsirály (*Larus fuscus*): 03.12-én a Fertő Fertőrákosi-öblében 1 *ad.* (Homor P.); 03.17-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben (Pellinger A. – Laczik D.) és a Szegedi-Fertőn (Ampovics Zs.) 1-1 *ad.*; 03.19-én a szegedi Fehér-tavon és a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Nagy T.) + 1 *ad.* *ssp. intermedius/graellsii**; 03.21-én a Fertő Fertőrákosi-öblében 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Mogyorósi S.); 03.24-én a szegedi Fehér-tavon és a mellette lévő szántón (Nagy-Fekete) 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Nagy T. és társai); 03.26-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Pellinger A.); 03.31-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Pigniczki Cs.), a nádudvari Őzesen 1 *ad.* (Kovács G.), a Szegedi-Fertőn 4 *ad.* *ssp. fuscus* (Bede Á.) + 1 *ad.* *ssp. intermedius/graellsii** pd-t láttak. 04.01-jén a tömörkényi Csajtavon 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Bod P. – Bede Á.); 04.08-án a Biharugrai-halastavakon 1 *ad.* *ssp. fuscus* (Vasas A.); 04.10-én a szegedi Fehér-tavon 3 *ad.* *ssp. fuscus*, a Szegedi-Fertőn 2 *ad.* *ssp. fuscus* (Nagy T.); 04.11-én a szege-

di Fehér-tavon 1 *ad. ssp. fuscus* (Bede Á.); 04.12-én ugyanott 3 *ad. ssp. fuscus* + 1 *subad. ssp. fuscus* (Nagy T. – Barkóczy Cs.); 04.14-én a Szege-di-Fertőn 1 *ad. ssp. fuscus* (Nagy T.); 04.15-én a Duna gödi szakaszán 1 *ad.* (Horváth G. – Sevcsik A.); 04.16-án a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad. ssp. fuscus* (Pigniczki Cs.); 04.18-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *imm.* (2y) + 1 *subad.* (Pellinger A.); 04.21-én a szege-di Fehér-tavon 2 *subad. ssp. fuscus*, Szeged mellett (Szék-hát) 1 *ad. ssp. fuscus* (Nagy T.); 04.22-én a szege-di Fehér-tó mellett (Nagy-Fekete) 2 *ad. ssp. fuscus* (Domján A.); 04.24-én a Biharugrai-halastavakon 1 *ad. ssp. fuscus* pd-t észleltek (Vasas A. – Zalai T.). A szege-di Fehér-tavon 04.10-én*, 04.12-én* és 04.14–15-én* 1 *ad. ssp. beuglini* pd-t figyeltek meg; ugyan-ezen az alfajhoz (*ssp. beuglini*) tartozó, de 1 *imm.* (3y) madarat láttak 04.23-án* a geszti Begécsi-víztárolón is.

Ezüstsírály (*Larus argentatus*): 04.28-án* a Makád letti halastónál észleltek 1 *ad.* pd-t.

Dolmányos sírály (*Larus marinus*): 03.13-án* 4 pd-t észleltek a Balatonon.

Kacagócsér (*Gelocbelidon nilotica*): A Kőrmösdpusztai-víztárolón 04.14-én 1 *ad.* (Demeter L. – Vasas A.), 04.15–16-án 2 *ad.* (Demeter L.; Oláh J.), 04.18-án* 1, 04.19-én 2 *ad.* (Weszelinov O.), 04.21-én* 1 *ad.* pd került szem elé; a Jászjákóhalma határában létesített Borsóhalmi-vész-tárolónál 04.30-án* 1 *ad.* pd-t láttak.

Lócsér (*Sterna caspia*): 03.25–26-án a Szege-di-Fertőn 1 (Mészáros Cs.; Kókai K. – Cseh J.); 03.31-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 2 *ad.* (Riezing N.); 03.31-én a Szege-di-Fertőn 1 *ad.* (Kókai K. – Cseh J.; Bede Á.); 04.01-jén az Akasztói-halastavon 3 *ad.* nászruhás (Pigniczki Cs. – Tógye J.), a tömörkényi Csaj-tavon 1 *ad.* (Bod P. – Bede Á.); 04.02-én a hortobágyi Derzsi-halastavon 1 (Simay A. és társai); 04.07-én a dunatetőtleni Bába-széken 8 *ad.* nászruhás (Pigniczki Cs. – Tógye J.); 04.08-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Pellinger A.), a Dinnyési-halastavakon 1 (Lendvai Cs. és társai), a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Vasas A.), a szege-di Fehér-tavon 2 (Domján A.); 04.10-én a Szege-di-Fertőn 2 *ad.*, a szege-di Fehér-tavon 5 *ad.* (Nagy T.); 04.11-én a Szege-di-Fertőn 1 *ad.*, a szege-di Fehér-tavon 3 *ad.* (Bede Á.); 04.12-én a szege-di Fehér-tavon 1 *ad.* (Nagy T. – Barkóczy Cs.); 04.13-án a dunatetőtleni Böddi-széken 3 *ad.* nászruhás (Pigniczki Cs.); 04.14-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 *ad.* (Hadarics T.; Riezing N.), a Kőrmösdpusztai-víztárolón 1 (Demeter L. – Vasas A.), a Szege-di-Fertőn 1 *ad.* (Nagy T.);

Sarki csér (*Sterna paradisaea*): 04.12-én 1 *ad.* nászruhás pd-t figyeltek meg a Tisza-tó Abádszalóki-öblében (Zalai T.).

Fehérszárnyú szerkő (*Cblidionias leucopterus*): 04.20-án a Kunmadarasi-pusztán 200, 04.28-án a Nagyiváni-pusztán 900 vonuló madarat észleltek (Kovács G.).

Füleskuvik (*Otus scops*): 04.17-én 3 hím szolt a pécsi Árnas utcában (Ónodi M.). Az Ágfalva melletti Arbesz-rét

szélén 04.17-én és 04.20-án 1-1 (Udvardy F.), 04.27-én 2 pd-t észleltek (Udvardy F. és társai). 04.29-én a debreceni Nagyerdőben láttak 1 pd-t (Konyhás S.).

Törpekuvuk (*Glauclidium passerinum*): Telkibánya határában (Borinzás) 04.01-jén* és 04.15-én* hallottak 1 madarat szólni.

Réti fülesbagoly (*Asio flammeus*): Március elején Balmazújváros belterületén 1 (Szilágyi A.); 03.18-án Szécsény közelében (Szécsényi-rét) 1 (Havaj K. és társai); 04.01-jén Környe és Kocs között 1 (Riezing N.); 04.03-án Fonyód és Kaposvár között 2 + 2 (Németh L.); 04.07-én a nádudvari Szelencésen 1 pd-t észleltek (Oláh J.).

Szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*): Újfehértó közelében 04.21-én (Oláh J.) és 04.23-án (Tar J.) 6 éneklő hímét számoltak. 04.23-án az éneklőkön kívül még 3 pd is szem elé került ugyanott (Tar J.).

Mongol pityer (*Anthus godlewskii*): 04.04-én* a hortobágyi Kis-Jusztuson észlelt egy külföldi megfigyelő egy pd-t, de a madarat a későbbiekben az intenzív keresés ellenére sem találták meg újra.

Rozsdástorkú pityer (*Anthus cervinus*): 04.10-én Pusztaföldvár közelében 1 (Fodor A.); 04.15-én a Csanádipusztákon 1 (Nagy T.); 04.16-án a kabai cukorgyár ülepítőinél 1 (Oláh J.); 04.17-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 (Konyhás S.), 04.18-án ugyanott 2 (Szilágyi A.); 04.21-én Balatonmagyaródon 1 *ad.* (Ciconia Klub); 04.26-án Fertőújlak közelében 1 (Riezing N.); 04.28-án a Jászjákóhalma melletti Borsóhalmi-vész-tárolónál 1 *ad.* (Zalai T.); 04.30-án Soltsszentimre határában (Csaba-rét) 1 *ad.* nászruhás madarat észleltek (Pigniczki Cs. – Tógye J.).

Havasi pityer (*Anthus spinoletta*): 02.05-én a Szege-di-Fertőn 3 (Keresztes G. – Kókai K.); 02.11-én a Bokodtónál 2 (Riezing N.); 02.12-én a Sumonyi-halastónál 6 (Ónodi M.); 02.17-én a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 (Riezing N.); 02.19-én a hortobágyi Mátán 20 (Emri T. és társai), a Nagykanizsa melletti Miklósfai-halastavaknál 80 (Ciconia Klub); 02.22-én a Hortobágyi-halastónál 2 (Zöld B. – Seprényi A.); 02.26-án ugyanott 12 (Emri T. és társai); 02.27-én a Debrecen melletti Halápi-víztárolónál 5 (Gál A.), a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 10 (Ciconia Klub); 03.03-án (Zöld B.) és 03.05-én (Emri T. – Zöld B.) a Hortobágyi-halastónál 1-1; 03.07-én Fertőújlakon 1 (Riezing N.); 03.16-án ugyanott 7 (Riezing N.); 03.17-én a hortobágyi Derzsi-halastónál 1 (Gál A.), a kardoskúti Fehér-tónál 1 (Fodor A.); 03.19-én a szege-di Fehér-tónál (Nagy T.) és a Szege-di-Fertőn (Nagy T. és társai) 1-1; 03.20-án a debreceni Fancsika I. víztárolónál 1 (Gál A.); 03.21-én Fertőújlakon 3 (Riezing N.); 03.24-én a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 (Riezing N.); 03.31-én Fertőújlakon 5, a Ferencmajori-halastavakon kb. 25 (Riezing N.); 04.01-jén a Dinnyési-halastavaknál 6 nászruhás *ad.* (Fekete S. – Szél L.); 04.11-én Fertőújlakon 1 (Riezing N.); 04.18-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 pd-t észleltek (Szilágyi A.).

Kucsmaéberlegető (*Motacilla flava feldegg*): 03.31-én a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 *ad.* hím (Riezing N.); 04.01-jén a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Domoki F. és társai); 04.09-én Dombegyháza határában (Dombegyházi-gyep) 1 *ad.* hím (Bede Á. – Csathó A. I.); 04.15-én ugyanott 1 *ad.* hím (Csathó A. I.); 04.16-án Forráskút közelében (Szalmáskert) 2 hím (Mészáros Cs.); 04.21–22-én a makó-rákosi Montág-pusztán 1 hím (Mészáros Cs. – Kotymán L.; Mészáros Cs. és társai); 04.22-én Ambrózfalva közelében 1 hím pd-t figyeltek meg (Mészáros Cs. – Kókai K.).

Barázdabillegető brit-szigeteki alfaja (*Motacilla alba yarrellii*): 02.27-én* és 03.11-én* láttak 1-1 *ad.* pd-t a Nagykanizsa melletti Miklósfai-halastavaknál.

Havasi szürkebegy (*Prunella collaris*): 02.18-án a Nagyharsány melletti Szársomlyón 18 (Ónodi M.), 02.19–04.02-ig ugyanott rendszeresen 1-7 (Ónodi M. és társai); 03.15-én a Nagymaros melletti Remete-barlangnál 2 (Selmeczi Kovács Á. – Zakar V.); 04.09-én a Regéci vár romjain 1 pd-t figyeltek meg (Gál A.).

Örvös rigó (*Turdus torquatus*): 03.25-én Abádszalók közelében (Tisza-tó) 2 hím (Rimóczy Á. – Gődér R.); 03.27-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 (Végvári Zs.); 04.02-án a Hortobágyi-halastónál 1 tojó (Konyhás S.), Várpalota mellett (Hideg-völgy) 1 *ad.* tojó (Somogyi B.); 04.04-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 (Szilágyi A. és társai), a nádudvari Szelencésen 1 (Konyhás S.); 04.05-én Abádszalóknál (Tisza-tó) 1 *imm.* (2y) hím (Zalai T.); 04.08-án Pilisszentkereszt határában (Pilis) 2 (Selmeczi Kovács Á.), a Várpalota melletti Hideg-völgyben 1 *ad.* tojó (Somogyi B.); 04.10-én Tököl közelében (Laposka-székéla) 1 *ad.* hím (Hajtó L.); 04.12-én az Úrkúthoz közeli Kab-hegyen 1 *ad.* hím pd-t figyeltek meg (Somogyi B.).

Szólórigó (*Turdus iliacus*): Viszonylag gyakori átvonuló révén csak a 10 pd-nál nagyobb létszámú csapatokra vonatkozó megfigyeléseket közöljük: 02.13. Szigetszentmiklós (Nyilas) 15-20 (Hajtó L.); 02.16. ugyanott 11 (Hajtó L.); 02.23. ugyanott 35-40 (Hajtó L.); 02.25. ugyanott 19 (Hajtó L.); 03.10. ugyanott 17 (Hajtó L.); 03.16. ugyanott 29 (Hajtó L.); 03.31. Fülöpszállás (Kigyós) 10 (Pigniczki Cs.).

Csikosfejű nádiposzáta (*Acrocephalus paludicola*): Az első éneklő hímekeket (2 pd) 04.20-án észlelték a Nagyiváni-pusztán (Kovács G.).

Tüzesfejű királyka (*Regulus ignicapillus*): 02.01-jén Vaskút közelében 1 (Elekcs P. és társai); 02.10-én a kerepesi Husztina-erdőben 1 (Sali I.); 02.18-án a budapesti Kerepesi temetőben 1 (Horváth G. és társai); 02.19-én a szegedi Fűvészkertben 2 (Nagy T. és társai); 02.22-én Szigetszentmiklós határában (Tűzoltó-hókony) 6 (Hajtó L.); 02.25-én a budapesti Kerepesi temetőben 1 (Horváth G. és társai); 03.01-jén Szigetszentmiklós közelében (Tűzoltó-hókony) 21 (Hajtó L.); 03.08-án a szintén Szigetszentmiklós melletti Alsó-réteken 11 (Hajtó L.); 03.15-én a budapesti Kerepesi temetőben (Pest Környéki Madarász Kör) és a Népligetben (Szalai K.) 1-1; 03.17-én a nyíregy-

házi főiskola botanikus kertjében 1 (Hódör I.); 03.18-án Vác mellett (Duna-ártér) 1 (Selmeczi Kovács Á. – Zakar V.); 03.30-án Pély határában (Akol-hát) 1 hím pd-t láttak (Zalai T.). 04.02-án Biharugrán 2 (Vasas A.), a hortobágyi Pente-zugban 4 hím + 2 tojó (Gál A.); 04.07-én Bükkzentlászlon 1 (Simay G. – Báthori L.), Furtán 1 (Vasas A.); 04.08-án a battonyai Sziondai-gyepen 2 (Csathó A. I. és társai), a budapesti Gellért-hegyen 1 hím + 1 tojó (Berényi Zs.); 04.09-én a battonyai Gulya-gyepen 2-4 (Csathó A. I. – Bede Á.); 04.10–11-én a nyíregyházi Szelkő-tónál 1 hím (Privigyei Cs.); 04.15-én a hortobágyi Pente-zugban 1 tojó (Gál A.); 04.20-án a soproni egyetem botanikus kertjében 2 pd-t figyeltek meg (Hadarics T. és társai).

Hajnalmadár (*Ticodroma muraria*): A Nagyharsány melletti Szársomlyón 02.01–03.04. között rendszeresen meg lehetett figyelni 1 pd-t (Ónodi M.), március végén ugyanott 1 nászruhás + 1 téli tollazatú pd került szem elé (Wágner L. – Dudás Gy.); 03.06-án Belpátfalva határában (Bél-kő) 1 (Katona Cs.); 04.03-án a Szentendre melletti Dömörkapunál 1 pd-t észleltek (Molnár I. L.).

Nagy örgébics (*Lanius excubitor*): Februárból 112, márciusból 59, áprilisból pedig 4 adatot kaptunk. A februári és a márciusi adatok a következőképpen oszlottak meg: 02.01–05. között 12 adat (13 pd); 02.06–10. között 15 adat (16 pd); 02.11–15. között 23 adat (23 pd); 02.16–20. között 34 adat (36 pd); 02.21–25. között 18 adat (18 pd); 02.26–29. között 10 adat (10 pd); 03.01–05. között 6 adat (8 pd); 03.06–10. között 12 adat (16 pd); 03.11–15. között 12 adat (13 pd); 03.16–20. között 15 adat (16 pd); 03.21–25. között 11 adat (11 pd); 03.26–31. között 3 adat (3 pd). Az áprilisi adatok a következők: 04.02. Tököl (Laposka-székéla) 1 (Hajtó L.); 04.12. Taksony (temető) 1 (Hajtó L.); 04.16. Ráckeve (Óreg-hegy) 1 (Hajtó L.); 04.19. Bugyi (Deszkás-Ürbő) 1 pd (Hajtó L. és társai).

Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes*): 02.19-én Répás-huta közelében a Balla-völgyben és a Hór-völgyben 1 *ssp.* *caryocatactes* (Lengyel Sz. és társai); 02.25-én Ómassa közelében (szentléleki turistaház) 1 (Fidrich R. – Kiss H.); 04.08-án a kismarosai János-hegyen 1 pd-t figyeltek meg (Horváth G.).

Kormos varjú (*Corvus corone corone*): 02.05-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 1 (Pellinger A.); 02.21-én Hidegségen 1 (Mogyorósi S.); 03.12-én a fertőrákosi üdülőtelepen 1 (Homor P.); 03.13-án Fertőbozon és Fertőhomokon 1-1 (Pellinger A. – Szimuly Gy.); 03.16-án a sarródi Lászlómajornál 1 (Pellinger A. – Szimuly Gy.); 03.19-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 1 (Pellinger A.); 04.12-én a Tisza-tó Sarudi-medencéjénél 1 (Zalai T.); 04.17-én Fertőbozon és Fertőhomokon 1-1 pd-t láttak (Mogyorósi S.).

Sárgacsőrű kenderike (*Carduelis flavirostris*): 02.02-án a Nagyiváni-pusztán 20 (Kovács G.); 02.06-án a Hortobágyon (Kopasz-Kócs) 3 (Gál A.), a makó-rákosi Montág-pusztán 2 (Keresztes G. – Kókai K.); 02.09-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 20 (Szemadám Gy. – Végvári Zs.); 02.10-én a Kunmadarasi-pusztán 40 (Kovács G.);

02.11-én a Hortobágyon (Kopasz-Köcs) 4 (Gál A.); 02.18-án a Királyhegyesi-pusztán 30 (Mészáros Cs.); 02.19-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 14 (Váci M. és társai), a hortobágyi Mátán 40 (Emri T. és társai); 02.25-én a Nagyiváni-pusztán 110 (Kovács G.), Kardoskúton 17 (Fodor A.); 02.27-én a makó-rákosi Montág-pusztán 21 (Nagy T. – Törő K.), a kardoskúti Fehér-tónál 3 (Bod P. – Bede Á.); 03.03-án Kardoskúton 50 (Fodor A. – Kotymán L.); 03.05-én ugyanott 80 (Barkóczy Cs. és társai); 03.09-én a Királyhegyesi-pusztán 20 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 03.17-én a hortobágyi Pente-zugban 30 pd-t láttak (Gál A.).

Zseze (*Carduelis flammea*): 03.28-án Kondó határában (Ludna-pusztá) láttak kb. 10 pd-t (Vizslán T.).

Sarkantyús sármány (*Calcarius lapponicus*): 02.09-én 1 pd-t észleltek a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán (Szemadám Gy. – Végvári Zs.).

Hósármány (*Plectrophenax nivalis*): 02.03-án a hortobágyi Dinnyés-lapason 18 pd-ból álló csapatát figyelték meg (Tar J.).

Bajszos sármány (*Emberiza cia*): A Nagyharsány melletti Szársomlyón 02.18. és 03.13. között rendszeresen meg lehetett figyelni 3-16 pd-t, 02.24-én 16, február végén 15-25, 03.04-én 16 pd-t számláltak (Ónodi M.); ugyanott 04.28-án 3 hím + 1 tojó madarat láttak (Ónodi M.). 02.29-én Budaörs mellett 1 (Schmidt E.); 04.19-én és 04.21-én a bükkii Garadna-völgy melletti dolomitbányában láttak 1 pd-t (Kóta A.).

Kerti sármány (*Emberiza hortulana*): 04.19–20-án Sarródon 1 hím + 1 tojó (Széll P.); 04.26-án Mecseknádasdon 1 tojó pd-t észleltek (Ónodi M.).

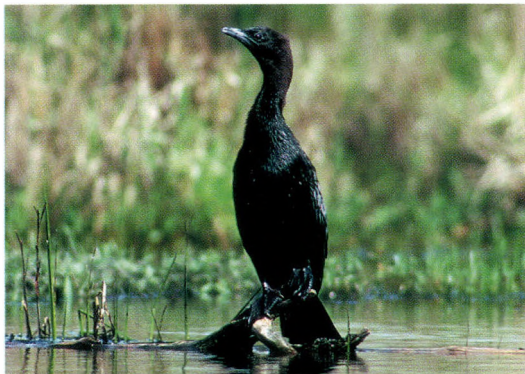
Erdei sármány (*Emberiza rustica*): 04.21-én* Fertőújlak közelében, a Hansági-főcsatorna zsilipjénél egy svéd madarász látott egy átvedlő hím pd-t, de a madarat a későbbiekben sajnos nem sikerült újból megtalálni.

A következő személyeknek köszönjük az adatok beküldését: Barkóczy Csaba, Bede Ádám, Benei Béla, Berényi Zsombor, Csathó András István, Cser Szilárd, Demeter László, Domján András, Faragó Ádám, Faragó Imre Csaba, Fidrich Róbert, Fodor András, Forgách Balázs, Gál András, Gál Szabolcs, Hadarics Tibor, Hajtó Lajos, Hencz Péter, Kasza Ferenc, Katona Csaba, Kern Rolland, Kis Borbás Lajos, Kókai Károly, Konyhás Sándor, Kóta András, Kovács Gábor, Marik Pál, Mészáros Csaba, Mogyorósi Sándor, Nagy Tamás, Oláh János, Ónodi Miklós, Pellinger Attila, Petrovics Zoltán, Pigniczki Csaba, Privigyei Csaba, Riezing Norbert, Sali István, Schmidt Egon, Simay Attila, Solti Béla, Somogyi Balázs, Sós Endre, Szalai Kornél, Széll László, Szelle Ernő, Szemadám György, Tar János, Teleki Balázs, Vasas András, Vasuta Gábor, Vizslán Tibor, Weszelinov Ottó, Zalai Tamás, Zöld Barna Mihály.

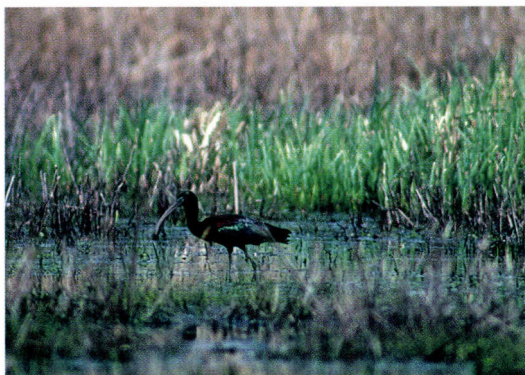
Néhány adat a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület internetes levelezőlistáiról, a Pest Környéki Madarász Kör Füziké című lapjának aktuális, 38. és 39.

számaiból, valamint az Egyesülethez beküldött szinkron-jelentőlapokról származik.

Összeállította: Dr. Hadarics Tibor,
9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.

42. Kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) ad., Hortobágy, Mátá-pusztá, 2000. április 26. (Tar Attila) – Adult Pygmy Cormorant

43. Batla (*Plegadis falcinellus*) ad., Hortobágy, Mátá-pusztá, 2000. április 1. (Tar Attila) – Adult Glossy Ibis

44. Kis lilikek (*Anser erythropus*) Hortobágy, Mátá-pusztá, 2000. április 1. (Tar Attila) – Lesser White-fronted Geese

45. Apácaludak (*Branta leucopsis*) és kis lilikek (*Anser erythropus*), Hortobágy, Máta-puszta, 2000. április 1. (Tar Attila) – Barnacle Geese and adult Lesser White-fronted Geese

46. Apácaludak (*Branta leucopsis*), Hortobágy, Máta-puszta, 2000. április 1. (Tar Attila) – Barnacle Geese

47. Apácaludak (*Branta leucopsis*), Hortobágy, Máta-puszta, 2000. április 1. (Tar Attila) – Barnacle Geese

48. Vörösnyakú ludak (*Branta ruficollis*), Hortobágy, Máta-puszta, 2000. március 16. (Tar Attila) – Red-breasted Geese

49. Vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*), Hortobágy, Máta-puszta, 2000. április 1. (Tar Attila) – Red-breasted Goose

50. Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes caryocatactes*), Répáshuta, Hór-völgy, 2000. február 19. (Zeke Tamás) – Nutcracker

A Túzok megvásárolható korábbi számai

A Túzok korábban megjelent számai közül az alábbiak a készlet erejéig még megvásárolhatóak az MME központjában (1121 Budapest, Költő utca 21.):

1996. június (1. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>Rendszer és sorrend a mai ornitológiában * A pásztorvadár batározása * A havasi sarlósfecske első megfigyelése * A havasipinty első megfigyelése * Vékonycsőrű póling megfigyelése a Hortobágyon</i>	
1996. december (1. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>A sarki csér batározása * Királyfűzike első hazai megfigyelése</i>	
1997. március (2. évfolyam 1. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1995. évi jelentése * Beszámoló mongóliai madártani expedíciókról</i>	
1997. június (2. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>Megfigyelések a kis béja hazai fészkelése során * Berki poszáta első hazai adata * Törpekuvuk előfordulása Magyarországon * Objektív előtt: a tuskés bibic</i>	
1997. szeptember (2. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>A pásztorvadár inváziói Magyarországon * A Böddi-szék ismertetése a Bonaparte-partfutó első hazai megfigyelése kapcsán * Sivatagi lile második hazai megfigyelése * Bütykös ásolúd újabb hazai fészkelése</i>	
1997. december (2. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>A vándorsólyom fészkelése a 20. században Magyarországon * A partimadarak szaporodási rendszerének evolúciója</i>	
1998. március (3. évfolyam 1. szám)	300 Ft
<i>A feketeszárnyú székicsér batározása és előfordulása Magyarországon * A szalagos keresztcsőrű harmadik magyarországi adata</i>	
1998. június (3. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1996. évi jelentése * Amerikai csörgő réce Magyarországon * Kanadai lúd a Fertő mellett * Sarki lúd a Fertő környékén * Objektív előtt: a barnahasú pusztaityúk</i>	
1998. szeptember (3. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>Nagy halfarkas előfordulása a Fertőn * A Madárgyűrzési Központ 1997. évi jelentése * Magyar vonuláskutató expedíciók Tunéziában * Objektív előtt: az ékfarkú lile</i>	
1998. december (3. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1997. évi jelentése * Fecskesirály második magyar adata * Objektív előtt: a tarvarjú</i>	
1999. március (4. évfolyam 1–2. szám)	300 Ft
<i>Kucsmás poszáta második magyarországi adata * Vándorpartfutó a Begécsi-víztárolón * Pásztogém a Fertő mellett * Rozsdás nádiposzáta 5. adata Magyarországon * Vékonycsőrűsirály-megfigyelések * Objektív előtt: a szavannasas</i>	
1999. szeptember (4. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>A gulipán költésbiológiája és fioka-örökbefogadási viselkedése * Sivatagi típusú fészkeképzési viselkedés búbospacsirtáknál * Énekes battyú 20. századi előfordulásai Magyarországon * Fehérfakú lilebibic észlelése * Aranytilék tömeges vonulása a Tiszántúlon</i>	
1999. december (4. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1998. évi jelentése * Kanadai lúd a Kis-Balatonon * Balkáni jakopáncs műbelyei</i>	

Az MME Nomenclator Bizottság 1999. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról. 1

MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 1

Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) a dunatétleni Böddi-széken: a harmadik adat Magyarországról. PIGNICZKI CSABA . . . 17

Rövid közlemények

Csőrgő réce (*Anas crecca*) költése a Körömszpusztai-víztárolón. IFJ. OLÁH JÁNOS, VASAS ANDRÁS ÉS ZALAI TAMÁS 20

Kontyos réce (*Aythya fuligula*) fészkelése Kabán. ZEKE TAMÁS 20

Repülő tőkés récét (*Anas platyrhynchos*) zsákmányoló rétisas (*Haliaeetus albicilla*). HADARICS TIBOR 21

Csoportosan éjszakázó barna rétihéják (*Circus aeruginosus*). MARIK PÁL 22

Szarkafigókat (*Pica pica*) sorozatban zsákmányoló héja (*Accipiter gentilis*). MARIK PÁL 22

Városban telelő egerészölyv (*Buteo buteo*). MARIK PÁL 23

Vörös vércse (*Falco tinnunculus*) agresszív fészekfoglalása dolmányos varjútól (*Corvus corone cornix*). MARIK PÁL 24

A székicsér (*Glareola pratincola*) visszatelepedése a Kiskunság szikes tavaira. PIGNICZKI CSABA 24

Gólyatölcs (*Himantopus himantopus*) költése nádpaplanon. MÉSZÁROS CSABA 25

Gulipán (*Recurvirostra avosetta*) költése Selypnél. SOLTI BÉLA 25

Vándorpartfutók (*Calidris melanotos*) megfigyelése 1999 őszén az Alföldön.

ZALAI TAMÁS, BORBÁTH PÉTER, VASAS ANDRÁS 26

Erdi szalonka (*Scolopax rusticola*) megfigyelése Budapest belvárosában. POSZTÓS CSABA 26

Dankasirály (*Larus ridibundus*) szokatlan fészkelőhely-választása. MÉSZÁROS CSABA 27

Küszvágó csérek (*Sterna birundo*) és dankasirályok (*Larus ridibundus*) telepes költése mesterséges környezetben.

VASAS ANDRÁS 27

Kenti csérek (*Sterna sandvicensis*) újabb előfordulása Fertőújlak közelében. HADARICS TIBOR 28

Érdekes madármegfigyelések, 1999. november – 2000. január 30

Érdekes madármegfigyelések, 2000. február–április. 45

Címlap: Kis kárókatónák (*Phalacrocorax pygmeus*), Hortobágy, Mátápuszta, 2000. április 26. TAR ATTILA

Contents

The 1999 Annual Report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee. MME NB 1

Observation of Buff-breasted Sandpiper (*Tryngites subruficollis*) on Böddi-szék near Dunatétlen. CSABA PIGNICZKI. 17

Notes

Breeding of Teal (*Anas crecca*) on the Körömszpuszta reservoir. JÁNOS OLÁH, JR., ANDRÁS VASAS AND TAMÁS ZALAI 20

New breeding record of Tufted Duck (*Aythya fuligula*) near Kaba. TAMÁS ZEKE 20

Flying Mallard (*Anas platyrhynchos*) captured by White-tailed Eagle (*Haliaeetus albicilla*). TIBOR HADARICS 21

Communal roosting of Marsh Harriers (*Circus aruginosus*). PÁL MARIK 22

Goshawk (*Accipiter gentilis*) repeatedly preying on Magpie (*Pica pica*) nestlings. PÁL MARIK 22

Buzzard (*Buteo buteo*) wintering in town centre. PÁL MARIK 23

Kestrels (*Falco tinnunculus*) taking over new nest by attack. PÁL MARIK 24

Return of Collared Pratincole (*Glareola pratincola*) as a breeding species to the saline lakes of Kiskunság. CSABA PIGNICZKI 24

Nesting of Black-winged Stilt (*Himantopus himantopus*) on floating reed mat. CSABA MÉSZÁROS 25

Breeding of Avocet (*Recurvirostra avosetta*) near Selyp. BÉLA SOLTI 25

Observation of Pectoral Sandpipers (*Calidris melanotos*) on the Great Plain in the autumn of 1999. TAMÁS ZALAI, PÉTER BORBÁTH & ANDRÁS VASAS 26

Observation of Woodcock (*Scolopax rusticola*) in the downtown of Budapest. CSABA POSZTÓS 26

Unusual nest site of Black-headed Gull (*Larus ridibundus*). CSABA MÉSZÁROS 27

Common Terns (*Sterna birundo*) and Black-headed Gulls (*Larus ridibundus*) nesting in artificial environment. ANDRÁS VASAS 27

New occurrence of Sandwich Tern (*Sterna sandvicensis*) near Fertőújlak. TIBOR HADARICS 28

Recent reports, November 1999 – January 2000. 30

Recent reports, February–April 2000 45

Front cover: Pygmy Cormorants (*Phalacrocorax pygmeus*), Hortobágy, Mátápuszta, 26 April 2000. ATTILA TAR

Túzok

5. évfolyam
3-4. szám
2000. december

Madártani Tájékoztató

Túzok 1977–1995 között Madártani Tájékoztató
ISSN 1416-020X

Szerkesztők: Dr. Magyar Gábor, Dr. Hadarics Tibor

Szerkesztőség: Túzok, MME, 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon & fax: 1-275-6267. E-mail: tuzok@mme.hu

Levelezés: A cikkeket és más írásokat a Szerkesztőségbe kérjük küldeni, a faunisztikai megfigyeléseket Dr. Hadarics Tibor (9400 Sopron, Ív u. 14. Telefon 99-325-079 E-mail: sitke@axelero.hu), a ritkaságok leírását a Nomenclator Bizottság (MME NB, 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon 1-391-1749, fax 1-391-1785) részére.

Előfizetés: Az éves előfizetési díj 2000-re az MME tagjainak 2800 Ft, egyébként 3500 Ft, külföldre 5000 Ft. Az előfizetési díj készpénz-átutalási megbízással vagy bankátutalással fizethető be az MME számlájára (OTP, Budapest, XII. 11712004-20011215).

A Túzok a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) lapja, amely évente négy számban jelenik meg. A lap elsősorban a Magyarországon előforduló madarak terepi megfigyelésével és vizsgálatával kapcsolatos cikkeket és rövid közleményeket közöl, de szélesebb érdeklődésre számot tartó írásokat a madártan más területeiről is szívesen fogad. A lap olyan írásokat nem közöl, amelyek másutt már megjelentek vagy kizárólag faunisztikai adatközlésre szorítkoznak. A magyar és tudományos madárnevek tekintetében a Magyarország madarainak névjegyzéke (Budapest, 1998, Madártani Intézet), formai kérdésekben a lap e száma mérvadó. Örömmel fogadunk fényképeket és rajzokat, amelyeket eredeti állapotban juttatunk vissza a tulajdonosnak. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

Az MME a BirdLife International képviselő szervezete Magyarországon

Elnök: Kállay György (telefon: 30-559-2877)

Ügyvezető igazgató: Horváth Zsolt (telefon: 1-391-1768)

Titkárság: 1121 Budapest, Költő u. 21. Telefon & fax: 1-275-6267. E-mail: mme@mme.hu

© Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, 2000

Nyomdai előkészítés és nyomás: Winter Fair, 6724 Szeged, Pacsirta u. 1. Tel: 62-432-027. E-mail: winterfair@axelero.hu

A Túzok 5. (2000. évi) évfolyama 2004. januárban jelent meg.

Túzok

From 1977–1995 published as *Madártani Tájékoztató*

Túzok From 1977–1995 published as *Madártani Tájékoztató*
ISSN 1416-020X

Editors: Dr. Gábor Magyar and Dr. Tibor Hadarics

Editorial office: Költő u. 21., H-1121 Budapest, Hungary. Telephone & fax: +36-1-275-6267.

Subscriptions: Annual subscriptions for 2000 is 2800 Ft for MME members, 3500 HUF for non-members in Hungary, 5000 HUF (or € 20) for subscribers outside Hungary. Subscriptions should be sent by Bank Transfer to OTP Bank, Budapest XII., Account number: 11712004-20011215.

Túzok is issued quarterly by BirdLife Hungary (formerly the Hungarian Ornithological and Nature Conservation Society – MME). Túzok welcomes original papers and notes on Hungarian birds, as well as occasional reviews and articles on all aspects of ornithology. Photographs and drawings are also welcomed.

BirdLife Hungary (formerly the Hungarian Ornithological and Nature Conservation Society – MME)

President: György Kállay (Telephone: +36-30-559-2877)

Director: Zsolt Horváth (Telephone: +36-1-391-1768)

Address: Költő u. 21., H-1121 Budapest, Hungary. Telephone & fax: +36-1-275-6267. E-mail: mme@mme.hu

Volume 5 of Túzok was published in January, 2004.

A sarki csér (*Sterna paradisaea*) újabb előfordulása Magyarországon

HADARICS TIBOR

A Fertőújlak melletti élőhely-rekonstrukciós terület Borsodi-dűlő nevű elárasztott részén 1999. május 15-én egy öreg nászruhás sarki csért figyeltünk meg. A megfigyelést a Nomenclator Bizottság a faj ötödik hitelesített magyarországi adataként elfogadta (érdekes, hogy ebből az öt adatból három ugyanerről az élőhely-rekonstrukciós területről származik).

A megfigyelés körülményei

1999. május 15-én, szombaton délelőtt szokásos hétvégi madárszámlálást végeztünk a közigazgatásilag Sarródhhoz tartozó Fertőújlak közelében lévő élőhely-rekonstrukciós területen (Fertő-Hanság Nemzeti Park). Az időjárás szép napsütéses, viszonylag szélcsendes volt. Már korra reggeltől kint voltunk a területen, Hadarics Tibor, Mogyorósi Sándor és Soproni János az elárasztott Borsodi-dűlőben (itt volt a legtöbb madár) végezte a számlálást, eközben Pellinger Attila, Johannes Laber és Váczi Miklós bementek a Nyéki-szállásra és a Pap-rétre (utóbbi területek abban az időszakban nem voltak elárasztva, így csak kevés madár mozgott arrafelé). Azt beszéltek meg, hogy miután mindenütt elvégezzük a felmérést, a Borsodi-dűlőben lévő megfigyelőtoronyban találkozunk megbeszélni az eredményeket.

Tíz óra körül végeztünk is mindenhol, és a megbeszélte helyen találkoztunk. Ott ekkor már sok külföldi (főleg német és osztrák) madarász is nézelődött. Míg beszélgettünk néha-néha belepillantgattunk a felállított teleszkópokba, hátha még látunk valami érdekeset. A beszélgetés közben az elárasztás közepén lévő szigeten fészkelő 5-6 pár kuszvágó csért (*Sterna hirundo*) tanulmányoztam, a madarak elég sokat repkedtek, s éppen a kézevezőtollaik közötti kontrasztot próbáltam rajtuk megfigyelni (egyes példányokon ez nagyon erősen látszott, másokon viszont alig). Miután elúntam a kuszvágó

csérek tanulmányozását, elfordítottam a távcsöveget, s a szigettől balra, a területen az úttal párhuzamosan futó valamikori kis árok partja miatt a vízből kiemelkedő gyér növényzetcsík felett egy vadászó csért pillantottam meg. A madáron rögtön feltűnt, hogy eltér a néhány perce tanulmányozott kuszvágó csérektől, első pillantásra a mozgása különbözött tőlük: míg a kuszvágó csérek erőteljes szárnycsapásokkal repültek és határozottan csaptak le a vízbe, addig ez a madár alacsonyan, szerkőszzerűen imbolygott a víz felett, gyakran lenyúlt csőrével a vízfelszínre, és láthatóan onnan szedegetett valamit. Zuhánórepléssel a vízbe csapni a megfigyelés teljes időtartama alatt mindössze kétszer láttam. A madár tőlünk kb. 80-100 m-re lehetett, s folyamatosan a víz felett alacsonyan repkedett. Jószerivel az enyhe északi széllel szembe fordulva szinte egy helyben állt, ilyenkor jól lehetett látni szárnya aljának a mintázatát is, mert szárnyait kissé feltartva próbált egy helyben lebegni. Leszállni egyszer sem láttuk. A sarki csérnek határozott madarat kb. fél órán át figyeltük folyamatosan, de később is bele-belepillantgattunk a teleszkópokba: a csér ekkor már állandóan a terület hátsó részén, egy sarokban vadászgatott. Dél tájban hazamentünk és értesítettük a megfigyelőhálózat tagjait.

Délután hat óra körül Oláh János, Vasas András, Zalai Tamás és Molnár Balázs még meg tudta figyelni a madarat, amely ekkor szintén a terület hátsó sarkában vadászgatott, ekkor leszállni is látták néhány pillanatra.

A madarat aznap még sok külföldi madarász megfigyelte, de a későbbi napokon itt már nem került szem elé. Viszont másnap, azaz 1999. május 16-án a határ túloldalán is megfigyelték, mégpedig a Borsodi-dűlővel szinte közvetlenül szomszédos, ugyancsak vízállásos Neudegg nevű területen, az adatot azóta az osztrák ritkaság-bizottság (Avifaunistische Kommission) hitelesítette is (Martin Riesing *in litt.*).

A sarki csér részletes leírása

A madár alkatát tekintve valamivel kisebbnek és karcsúbbnak tűnt a küszvágó csérekénél, röpte egészen szerkőszerű volt. Nyaka rövidebb, feje kisebb és kerekesebb, csőre rövidebb és finomabb, nem annyira árszerű, inkább enyhén ívelt volt. Szélső faroktollai feltűnően hosszúak voltak, a szembe szél hullámosan lobogtatta őket (bár ez a közeli megfigyelésnél, amikor a hátteret a víz képezte, nem is volt annyira feltűnő). A rövid nyak és kis fej, illetve a megnyúlt faroktollak miatt úgy tűnt, mintha szárnyai nem a test középső részén, hanem kissé előbbre helyezkednének el.

Mivel alacsonyan a víz felett repkedett, mi pedig fent voltunk a megfigyelőtoronyban, jól meg tudtuk figyelni a szárnyának felső oldalán lévő mintázatot (pontosabban a mintázatlanságot) is. Háta és szárnya, a szárnyfedők és az evezők egyaránt egyöntetű halványszürkék voltak, a küszvágó csérekre ilyenkor jellemző kontraszt (a sötétebb vedletlen külső kézevezők és a friss világosabb belső kézevezők között) egyáltalán nem volt megfigyelhető rajta. Sapkája a csórtőtől a tarkóig koromfekete. Felső farkfedői és faroktollai hófehérek voltak, ez jól elütött a hát szürke színétől, amikor hátulról láttuk a madarat. A test alsó oldala a küszvágó csérekénél sötétebb volt, kissé szürkés színű, de ezt nehéz volt megítélni, minthogy e tájék egyébként is árnyékos volt. A testalj szürkés színét két ponton lehetett jól érzékelni: egyrészt a madár pofája, fülfedői (a fekete sapka alatti rész) határozottan világosabbak voltak, egy fehér pofafoltot alkottak, amely folt a testalj szürke színétől azért nem vált el élesen, de mégis határozottan megfigyelhető volt (a testalj és a fehér pofa között olyan nagy kontraszt nem volt, mint a fattyúszerkők esetében); másrészt a madár szárnybélése tiszta fehér színű volt, és ennél a has mindig sötétebbnek látszott. A szárny alsó oldala hófehér volt, ez a széllal szembe repülő, és sokszor kissé feltartott szárnyakkal szinte egy helyben lebegő madáron jól megfigyelhető volt, ugyanígy jól lehetett látni a kézevezők keskeny fekete szegélyét is, amely éles határu, vékony, fekete szegésként jelentkezett a szárnyvégeken (nem pedig elmosódottan, mint a küszvágó csérekénél). Egyébként a legjobb határozóbélyegnek ezt találtuk, a hófehér szárnybéléssel erősen

kontrasztos, éles határu, vékony szegés a szárny alsó felületén markánsan különbözött a küszvágó csérek szárnyának alsó mintázatától. A madár csőre egyöntetű piros volt, talán kissé sötétebb a küszvágó csérekénél (de ezt reptében elég nehéz megítélni), a csőr vége nem volt fekete. A madáron ennyit tudtunk megfigyelni, egyszer sem ült le, így azokat a bélyegeket – rövid láb és az evezőkön túlnyúló faroktollak –, amelyek az ülő madáron jellemzőek, nem láthattuk. A madár később a terület hátsó (nyugati) részére ment át, ott már nagyon távol volt ugyan (lehetett úgy 800-1000 méterre is), de mégis könnyedén meg lehetett találni távcsővel. Ekkor végig a nádszegély előtt vadásztatott (a korábban leírt szerkőszerű módon), és a nád mint háttér előtt nagyon feltűnő volt a két szélső hosszú faroktolla, amelyeket hullámzóan lobogtatott a madárnak szembe fújó gyenge szél. Ekkor egyébként két fattyúszerkővel (*Chlidonias hybridus*) vadásztatott együtt. Hangját nem hallottuk.

A sarki csér hazai előfordulásai

A sarki csér cirkumpoláris elterjedésű madárfaj: Eurázsia és Észak-Amerika sarki és szubarktikus területeinek tengerpartjain, szigetein fészkel. Közismert, hogy vonulása során a világ leghosszabb utat megtevező madara, hiszen teletterülete az Antarktisz körüli tengerek torlaszjégzónájában van. A vonulás során ragaszkodik a nyílt tengerhez és a tengerpartokhoz, a szárazföld belsejében rendkívül ritkán jelenik meg, bár Európa legtöbb országában megfigyelték már a tengerpartoktól távol is (Magyar 2000). A sarki csérnek több nem kellően bizonyított, illetve bizonytalan adata mellett négy hiteles előfordulása volt korábban Magyarországon (Magyar et al. 1998). Először a Szegedi-Fertőn figyeltek meg és fényképeztek le egy fiatal példányt 1991. október 12–14-ig (Nagy 1992). 1991. november 8-án a Hortobágyi-halastavon láttak egy példányt. A fertőújlaki élőhely-rekonstrukció Nyéki-szállás nevű elárasztásán 1993. július 29-én (Pellinger 1993), valamint 1995. április 23–24-én egy-egy *ad.* nászruhas madarat észleltek. A sarki csér és a küszvágó csér terepi határozásáról, vonulásáról, illetve a sarki csér európai, a szárazföld belsejéből származó elő-

fordulásairól Magyar Gábor írt összefoglaló tanulmányt (Magyar 1996).

**Summary: New occurrence of Arctic Tern
(*Sterna paradisaea*) in Hungary**

On May 15, 1999 an adult Arctic Tern was observed in breeding plumage on a restored wetland near Fertőújlak (Sarród, Győr-Moson-Sopron county). This was the 5th accepted record in Hungary. It is noteworthy that three out of the five records came from this site. The bird was observed the following day in the neighbouring Austria. The paper gives a description on the observed individual and a short review on the previous Hungarian records.

Irodalom

- Magyar G. 1996. A sarki csér (*Sterna paradisaea*) és a kúszvágó csér (*Sterna hirundo*) előfordulása és egymástól való elkülönítése Közép-Európában. Túzok 1: 153–163.
- Magyar G. 2000. Sarki csér (*Sterna paradisaea*). In: Haraszthy L. (szerk.): Magyarország madarai. 2., javított kiadás. Mezőgazda, Budapest. p. 193–194.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. 1998. Nomenclator avium Hungariae. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest. p. 80.
- Nagy T. 1992. A sarki csér (*Sterna paradisaea*) megjelenése a szegedi Fertőn. Aquila 99: 173.
- Pellinger A. 1993. Sarki csér (*Sterna paradisea*) a Fertő tavon. Aquila 100: 277.

Dr. Hadarics Tibor
9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.
E-mail: sitke@axelero.hu

Objektív előtt: az örvös lúd (*Branta bernicla*)

Az örvös lúd hazánk szórványosan előforduló madárfaja, a hazai madarászok számára talán a legizgalmasabb faj az ún. tengeri ludak (*Branta spp.*) között, hiszen jóval ritkábban kerül szem elé, mint a vörösnakú vagy akár az apácalúd. Ennek egyik oka az, hogy a faj vonulása és telelése során sokkal inkább kötődik a tengerpartokhoz az előző fajoknál.

A hatalmas elterjedési területű örvös lúdnak jelenleg három alfaját különböztetjük meg, ezek közül Európában a *bernicla* és a *brota* alfajok előfordulása rendszeres, míg a *nigricans* alfaj szórványos kóborló, 150 alatti adattal. A fajjal való behatóbb foglalkozás aktualitását a jelenlegi taxonómiai vita adja, mely ezeket az alfajokat faji rangra emelné. A *nigricans* és *brota* alakoknál DNS-vizsgálatokat végeztek, és ezek alapján többen önálló fajnak tartják e formákat.

1998 őszén Jersey szigetén magam is nagyobb tömegben figyelhettem meg a fajt. Ezen a 70 négyzetkilométeres területen rendszeres átvonuló és téli vendég a *bernicla* (a sötét hasú) és a *brota* (a világos hasú) alfaj is. A *berniclaból* mintegy 1600, a *brotaból* pedig kb. 100 a Jersey-n tartózkodó maximális mennyiség, utóbbiak szinte kizárólag a sziget déli részén található St. Aubin-öbölben találhatóak meg.

A Magyarországon mintegy 35 alkalommal észlelt *bernicla* alfaj Északnyugat-Szibériában költ, elterjedési területe a Jamal-félszigettől keleten a Tajmír-félsziget nyugati részéig terjed, jellegzetes tundrai fészkelőfaj. Az alfaj az Északi-tenger mentén és Délkelet-Angliában telel. A megfigyelések nálunk is szinte kizárólag október és március közé esnek, de későbbi adata (május) is ismert. Magyarországon eddig kizárólag ez az alfaj került elő.

A *brota* alfaj Kanada sarki területein, Észak-Grönlandon, Svalbardon és a Ferenc József-földön költ, és az Atlanti-óceán két oldalán telel. Élőhelye a sötét hasú alakkal egyezik meg. A Palearktiszból származó egyedek Dániában (Jylland) és Északkelet-Angliában telelnek (Northumberland).

A *nigricans* alfaj Kanada nyugatra eső sarki tundráin, Alaszkában és Északkelet-Szibériában

költ, nyugaton a Tajmír-félszigetig, ahol elterjedési területe összeér a *bernicláéval*. A Csendes-óceán két oldalán (Kaliforniában, illetve a kínai partok mentén) telel. A Brit-szigeteken évente megfigyelik, 60-nál több adata van, de ez a szám valószínűleg kevesebb egyedet takar, csak ugyanazok a példányok kerülnek elő több helyről, illetve a különböző években ugyanazok a madarak tűnnek fel. A megfigyelések szinte kizárólag az elmúlt negyedszázadból kerültek ki, ami valószínűleg a megfigyelőhálózat bővülésének és az egyre jobb optikai eszközöknek köszönhető. Jó példa erre, hogy Jersey-n 1982 és 1988 között évente előkerült valószínűleg ugyanaz a telelő egyed. Közel hasonló számú adata van Hollandiából, de Svédországban és Finnországban is látták már.

Jersey-n az elmúlt 15 évben (hasonlóan más helyekhez Nyugat-Európában) az örvös ludak színes gyűrűs jelölését végezték holland kutatók. Madarakat a költőhelyeken is gyűrűztek, rakétahálós fogási módszerrel. A faj egyébként gyakran telepekben költ, sokszor pehelyécékkel együtt.

A három alfaj – vagy faj – határozása viszonylag egyszerű, de a fényviszonyok szerepe is nagyon lényeges (a szürke, illetve barna színek különböző árnyalatainak elbírálásakor). A fiatal madarak nyaka örv nélküli, a szárnyfedők vége fehéren szegett, ez utóbbi megmarad a második naptári év nyarán történő vedlésig.

1998 valószínűleg nagyon rossz év volt az örvös ludakra nézve, amit alátámaszt, hogy a Jersey-n telelő és átvonuló madár csapatok szinte kizárólag öreg madaraktól álltak, fiatalokat csak elvétve lehetett látni, holott a faj családi kötelékben vonul és telel. Összehasonlításként 1997-ben az ősszel megfigyelt csapatok 20%-a fiatal, első éves madár volt. Ennek ellenére a *bernicla* alfaj az elmúlt 40 évben közel megtízszerezte állomány nagyságát.

Az Európában ritkaságnak számító *nigricans* felül (dolmány és válltollak) sötétebb, összenyomásában vaskosabbnak, zömökebb nyakúnak tűnik. Feltűnő, elkülönülő fehér folt van a madár testoldalán, nagy méretű fehér nyakfoltja

(örve) elől majdnem vagy teljesen összeér. Az Anglia keleti partjain, a *bernicla* csapataiban feltűnő madarak valószínűleg Szibériából, az Írországból *broták* között megfigyeltek Kanadából származnak, az örvöslúd-csapatban gyakran a csapat periferiáján tartózkodnak. Alfajok közötti hibridizációt leírtak, az utódok a szülők jegyeit együttesen mutatják, ilyenek a képen látható *bernicla* x *nigricans* hibridek is. A *bernicla* teste viszonylag rövid, nyaka hosszabbnak tűnik, felül sötétszürkét mutat, alul inkább barnásszürkét. A *brotá* a világos hasú alak, de nem csak az alsótesten, hanem felül is jóval világosabb tónusú a színezete.

Telelőhelyén az örvös lúd elsősorban tengerifűvel (*Zostera*) és zöldmoszattal (*Ulva*) táplálkozik, ezért is látható ritkábban a szárazföld belsőjében (apró puhatestűek is szerepelnek az étrendjében, de a növényi táplálék a döntő). Magyarországon libacsapatokban bárhol számíthatunk felbukkanására, de apró mérete és egyszerű színei miatt gyakran nehéz lehet a madarat a pihenő ludak között megtalálni.

– Dr. Sós Endre

51. Örvöslúd (*Branta bernicla*)-csapat, Jersey (Mick Dryden) – Flock of four Brent Geese on a mudflat

52. Örvös lúd (*Branta bernicla*) repülő csapata, Jersey (Mick Dryden) – Flying flock of Brent Geese

53. Gyűrűs örvös lúd (*Branta bernicla*), Jersey (Mick Dryden) – A ringed individual of Brent Goose

54. Örvös lúd (*Branta bernicla*) csapata, Jersey (Mick Dryden) – Flock of Brent Geese on a grassland

Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) előfordulása a Fertő mellett

SZIMULY GYÖRGY & MOGYORÓSI SÁNDOR

A Fertő keleti partján fekvő Hansági-főcsatorna déli nádszegélyében (a Hansági-főcsatorna és az ún. Körgát találkozásánál) 1999. szeptember 7-én délelőtt a tizenegy órás ellenőrzés során egyéb nádi madárfajok mellett egy rozsdás nádiposzáta fogtunk függönyhálóval. Már a hálóból történő kiszedéskor feltűnő volt kicsi, szinte fizikenagyságú testmérete, valamint feltűnő világos szemöldöksávja. Azonnal tudtuk, hogy „kivel” hozott össze bennünket a madarászserencse. A többi madár kiszedése után a táborhelyhez siettünk, majd ezek jelölése, méreteinek felvétele és szabadon engedése után, elkezdtük a rozsdás nádiposzáta alaposabb vizsgálatát és leírását. A méretek felvétele és a leírás elkészítése után a madarat meggyűrűzve szabadon engedték. A befogás napján és az azt megelőző napokban rendkívül meleg nyári időjárás volt. A madarat látták: Szimuly György, Mogyorósi Sándor, Pellingner Attila, dr. Hadarics Tibor és Molnár Balázs. Az adatot a Nomenclator Bizottság hitelesítette, így ez a rozsdás nádiposzáta hatodik hazai előfordulása.

A madár részletes leírása

Kisméretű nádiposzáta, összességében tekintve vörhenyes és olív barnás színezettel. A madár felsőoldala világos vörhenyesbarna volt, a háton rozsdás, a farcsíkon és a felső farokfedőkön erősen rozsdás árnyalattal. Az alsóoldal az álltól az alsó farokfedőig krémszínű volt, a nyak hátsó oldaláról elmosódott vörhenyesbarna színezet húzódott a mell oldalára a szárnyhajlat előtt. A madárnak nagyon feltűnő, széles, krémféher szemöldöksávja volt, ez a szem előtt eléggé elmosódott határú volt, a szem felett és mögött viszont élesen határolt és nagyon kifejezett, hátul viszont megint elmosódottan végződött. A szemöldöksáv a legszélesebb pontján majdnem olyan vastag volt, mint a szem átmérője, s mintegy 4 mm-rel húzódott a szem mögé. A szemöldöksáv felett elmosódottan egy sötétbar-

nás szegés volt látható, amely mintegy elválasztotta a szemöldöksávot a gyengén vörhenyes árnyalatú fejtetőtől. A fejtető a hátnál sokkal gyengébben volt vörhenyes árnyalatú barna, inkább szürkésnek lehetne mondani, a tarkó viszont egyértelműen szürkésbarna volt, sötétebb tónusú akár a nyak hátsó oldalának, akár a fejtetőnek a tollazatánál. A fülfedők valamivel sötétebbek voltak a környező területeknél, különösen a felsők, miáltal gyenge szemsávot képeztek. Közvetlenül a szem előtt is volt egy elmosódott sötétebb folt. Az evezőtollak szürkésbarnák voltak, keskeny vörhenyes szegéssel, a kéz- és a karfedők hasonló színűek, de – főleg a karfedőkön – a tollak szegése sokkal szélesebb és kifejezettebben rozsdabarna színű volt. A középfedők valamivel fakóbb vörhenyes szegéssel rendelkeztek, a kifestők viszont összességükben inkább sötétbarnák voltak, kevesebb vörhenyes árnyalattal. A vállvezetők közepe sötét szürkésbarna, szegésük széles rozsdabarna volt. A faroktollak ugyancsak vörhenyes szürkésbarnák voltak, fakóbb szegéssel.

A felső csőrakáva feketésbarna volt, az alsó csőrakáva viszont csak a csúcs felőli harmadában volt ilyen sötét, töfele világos sárgásbarna volt, a két szín között elmosódott határvonallal. A lábak világosbarnák, hússzínűek, a szivárványhártya sötét olív barna volt. A madár nyelvén két sötét folt látszott.

Fogságban tartása idején és elengedésekor hangot nem adott.

A madarat friss tollazata és két fekete nyelvöltja alapján ezévi fiatal madárnak határoztuk. Fiatal madaraknál nehézséget jelenthet az alfajok elkülönítése, főleg költőterületeitől több ezer kilométerre, de méretei alapján feltételezhető, hogy a madár a *septima* alfajhoz tartozik (amint a hazánkban kézrekerült rozsdás nádiposzátaik mindegyike).

A madár biometriai adatai a következők:

Szárny (teljes feszítésnél): 57 mm

Farok: 51 mm

Farok/szárny arány: 0,89

55. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) juv., Fertőújlak, Hansági-főcsatorna, 1999. szeptember 7. (Molnár Balázs) – Juvenile Paddyfield Warbler

56. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) juv., Fertőújlak, Hansági-főcsatorna, 1999. szeptember 7. (Hadarics Tibor) – Juvenile Paddyfield Warbler

Leghosszabb kézevezők: 3. és 4.
 Szárnyformula: 2, 4, 05, 6, 8, 9
 A szárnycsúcs és az első karevező különbsége: 13 mm.
 Az 1. (csőkevényes) kézevező csúcsa a kézfedők csúcsával volt egy magasságban (0).
 A 2. kézevező csúcsa a 7-ikkel volt egy magasságban.
 A 2. kézevező belső zászlójának bemetszése: 12 mm
 A 2. kézevezőn lévő bemetszés 4 mm-rel esik a karevezők csúcsa alá.
 A 3. kézevező belső zászlójának bemetszése: 10 mm
 A 3. kézevező bemetszése a karevezők csúcsa fölé ér, kb. a 10. kézevező csúcsával esik egybe.
 Szűkítés a 3., a 4. és az 5. kézevező külső zászlóján volt (a 3. határozottan, a 4. kissé, míg az 5. enyhén szűkített).
 Csőr a koponyától: 14,8 mm
 Csőr a tollasodástól: 9,7 mm
 Testtömeg: 8,4 g
 Kondíció: 0

A faj korábbi hazai előfordulása

A rozsdás nádiposzáta elterjedési területén belül hozzánk legközelebb eső duna-deltai fészkelők (*ssp. septima*) vonulása július és szeptember vége között zajlik (Csörgő 2000). Feltételezhető, hogy az itteni költőállományból származott a megfogott példány is. Évről évre rendszeresen előfordul a faj őszi kóborlásai során Nyugat-Európa országaiban is. Hazánkban 1978 augusztusában került elő elsőként a Fülöpháza melletti Kondor-tónál (Györgypál & Bankovics 1980), majd ezt követően további négy alkalommal: Fenékpusztán, a Balaton nádszegélyében 1992 szeptemberében és 1995 áprilisában, a Hansági Fehér-tónál 1995. júliusában (Magyar et al. 1998), a Sumonyi-halastónál pedig 1998. augusztus 4-én (Gyurácz 1999). Ez így a hatodik hazai előfordulása a fajnak. Valamennyi magyarországi példány madárgyűrtés során került befogásra.

Summary: Occurrence of Paddyfield Warbler (*Acrocephalus agricola*) near Lake Fertő

A juvenile Paddyfield Warbler was netted near Lake Fertő at Fertőújlak (Győr-Moson-Sopron county) in the southern reed belt of Hanság main canal on 7th September 1999. The bird was released after it had been ringed, measured and photographed. Body measurements indicated that the specimen probably belonged to the race *septima*. This is the sixth accepted record for Hungary. The authors give a detailed description and biometrical data of the specimen and give an overview of previous Hungarian records of Paddyfield Warbler, all of them netted individuals.

Irodalom

- Csörgő T. 2000. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*). In: Haraszthy L. (szerk.) Magyarország madarai. 2., javított kiadás. Mezőgazda Kiadó, Budapest. p. 303.
- Györgypál Z. & Bankovics A. 1980. Feldrohrsänger (*Acrocephalus agricola* Jerdon) in der ungarischen Fauna. *Aquila* 86: 73–85.
- Gyurácz J. 1999. A rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) ötödik előfordulása Magyarországon. *Túzok* 4: 15–16.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. 1998. Nomenclator avium Hungariae. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest. p. 109.

*Szímuly György 2890 Tata, Keszthelyi út 9.
 Mogyorósi Sándor 9400 Sopron, Hátulsó u. 7.*

Érdekes madármegfigyelések, 2000. május – július

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HADARICS TIBOR

E rovat számára kérjük beküldeni folyamatosan, vagy legkésőbb a lent megadott határidőig azon madárfajok adatait, amelyek magyar nevét *dőlt betűvel* szedtük a *Magyarország madarainak jegyzéke* című összeállításban (Tüzek 1: 42–48). Természetesen helyt adunk gyakori fajok szokatlan helyen, a szokásostól eltérő időben vagy mennyiségben való megfigyeléseinek is. A lap évi négy számában mindig a megjelenést megelőző időszak adatait közöljük, az alábbiak szerint (zárójelben az adatok beküldési határideje):

1. szám: november–januári adatok (február 10.)

2. szám: február–áprilisi adatok (május 10.)

3. szám: május–júliusi adatok (augusztus 10.)

4. szám: augusztus-októberi adatok (november 10.)

Felhívjuk a figyelmet, hogy a határidők lejártja után is lehet még adatokat beküldeni, mivel az anyag végleges lezárására csak később kerül sor, s így akár az utolsó pillanatban érkezett adatok is bekerülhetnek a lapba. Saját munkánk megkönnyítése érdekében azonban kérünk mindenkit, hogy lehetőleg tartsa be a határidőket.

Az adatok beküldésekor kérjük megjelölni a pontos dátumot (tól–ig); a megfigyelés pontos helyét (településhatár és közelebbi hely); a példányszámokat; ha megállapítható a kort és az ivart; valamint a megfigyelő(k) nevét (kettőnél több megfigyelő esetén kérjük aláhúzással, vagy valamilyen más módon megjelölni azt, hogy kinek a nevét szerepeltessük az adat mellett *Kovács P. és társai* formában, mert minden megfigyelő nevének kiírására terjedelmi okok miatt nincs lehetőségünk). Ha a megfigyelt madárról fénykép is készült, azt is kérjük eljuttatni az adatokkal együtt dr. Hadarics Tibor vagy a *Tüzek* szerkesztőségének címére. A fényképek sérülésmentes visszajuttatásáról gondoskodunk. Diát, színes vagy fekete-fehér papírképet egyaránt be lehet küldeni.

Az adatok hitelességéért kizárólag a megfigyelők felelnek. A csillaggal (*) jelzett adatokat a Nomenclator Bizottság még nem hitelesítette, így azokat a Bizottság állásfoglalásáig fenntartással kell fogadni, idézésük kerülendő, ezért ezen adatoknál a megfigyelő nevét sem közöljük. Nyomatékosan kérünk mindenkit, hogy a hitelesítendő fajokról a megadott időpontokig a Nomenclator Bizottság számára is küldje el a részletes leírást.

Vörösnakú vöcsök (*Podiceps griseigena*): A Hortobágyon a Kunkápolnási-mocsarakban (Szőke-fenek, Kókonya, Ecse-zug) összesen 65-70 pár, a Meggyes-laposon 3-5 pár, a Csécsi-halastavon 1 pár fészkel (Kovács G.). 05.03-án az Újszász melletti szikes tavon 1 ad. (Zalai T. és társai); 05.09-én a Bodrogkeresztúr határában lévő Fekete-tavon 3 (Petrovics Z.); 05.09-én a gyulai Tavasz-réten 1 (Marik P.); 05.11-én a fülöpszállási Csaba-széken 1 ad. (Pigniczki Cs.); 05.13-án a Hortobágyi-halastavon 2 (Kovács G. és társai); 05.16-án Tiszasúly mellett (Tiszántér) 3 ad. (Germán P. – Zalai T.); 05.19-én a hortobágyi Meggyes-laposon 1 ad. (Konyhás S.); 05.21-én Görbeháza

közelében 1 (Simay A. és társai), a nádudvari Ózesen 1 ad. (Konyhás S.), a gyulai Tavasz-réten 1 (Marik P.); 05.24-én Görbeháza mellett 2 pár (Simay A. – Simay G.); 05.27-én a nádudvari Ózesen 1 (Oláh J.); 05.28-án a Kis-Balaton II. ütemén 1 pár + 2 (Homonnai I. és társai); 05.31-én Görbeháza mellett (Kapros) 6 (Oláh J.); 06.04-én a gyulai Tavasz-réten 1 juv. (Marik P.); 06.06-án a Jászkóhalma mellett véstárolón 1 ad. (Zalai T.); 06.19-én a hortobágyi Akadémiai-halastavon 2 + 1 (Végyvári Zs.); 06.24-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 2 (Végyvári Zs.); 06.28-án az Akadémiai-halastavon 1 juv. (Végyvári Zs.); 07.28-án a Tiszavasvári melletti halastavakon 1 juv. pd-t láttak (Weszelinov O. és társai).

Feketenakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*): Kunmadaras határában (Kókonya és Szőke-fenek) 05.11-én 320 pd-t számláltak (Kovács G.). A Gyula melletti Tavasz-réten 160-170 pár fészkel (Marik P.).

Kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*): A Hortobágyon hat telepen összesen 110-120 pár költött (négy telep volt a Hortobágyi-halastavon, egy a nádudvari Német-szigetben, egy pedig a Kunkápolnási-mocsarak Kis-Darvas-fenek nevű részén) (Kovács G.); ennek megfelelően a Hortobágyon rendszeresen megfigyelhető volt, legnagyobb számban a Hortobágyi-halastavon: 05.03. 40, 05.14. 50 (Végyvári Zs.), 05.15. 40 (Konyhás S.), 05.18. 40, 05.20. 50, 05.22. 20 (Végyvári Zs.), 05.28. 30 (Oláh J.), 06.04. 40 (Emri T. – Zöld B.), 06.08. 20 (Vasas A.), 06.19. 47, 06.21. 30 (Végyvári Zs.), 06.23. 35 (Zöld B.), 07.12. 80, 07.18. 101 pd (Végyvári Zs.). A Tisza-tó Valki-medencéjében min. 5 pár fészkel (05.17-én min. 10 ad. madarat figyeltek meg amint fészekanyagot hordtak) (Vass L. és társai). Néhány pár költött a Tiszaalpár melletti Alpári-réten is, ott 05.20-án 4 ad. (Bod P. – Bede Á.), 06.18-án 3 ad. (Barkóczy Cs. és társai), 07.25-én 8 ad. madarat láttak (Bede Á. – Márton G.); az izzasági Kolon-tavon 1 pár fészkel (Németh Á. és társai). A Kis-Balaton II. ütemén is rendszeresen meg lehetett figyelni kis kárókatónákat, 05.28-án pl. 7 pd-t láttak (Homonnai I. és társai), költése valószínű, de nem bizonyított.

Borzas gödény (*Pelecanus crispus*): 06.12-én* 1 pd-t észleltek a pusztaszeri Büdös-széken.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*): 06.28-án a fülöpszállási Kerek-széken 153, 07.06-án a Kelemen-széken 115, 07.07-én a szabadszállási Zab-széken 158 pd-t számláltak (Pigniczki Cs.).

Batla (*Plegadis falcinellus*): A Hortobágyi-halastavon 2 pár fészkel, és valószínűleg még 2-3 pár költött a Hortobágy más halastavain is (Kovács G.). 05.03-án a Hortobágyi-halastavon 2 (Böhm A.), Tetétlen határában (Sziget) 1 (Vasas A.); 05.05-én a hortobágyi Kun György-pusztán 2

(Konyhás S.); 05.16-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Oláh J. és társai); 05.18-án a hortobágyi Kun György-pusztán 1 (Konyhás S.); 05.21-én a makó-rákosi Montágy-pusztán 1 (Kókai K.), a Hortobágyon (Szatmári-telek) 1 (Oláh J. – Ecsedi Z.); 05.24-én a hortobágyi Kun György-pusztán 4 (Oláh J.); 05.26-án a pusztaszeri Bűdös-széken 2 (Oláh J.); 05.27–28-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Konyhás S.); 05.28-án a Biharugrai-halastavakon 3 (Vasas A.); 05.30-án Pálmonostora határában a Péteri-tavon 2 (Domján A.); 05.31-én a hortobágyi Kun György-pusztán 3 (Kovács G.); 06.06-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Végyvári Zs.); 06.08-án a hortobágyi Kun György-pusztán 3 (Vasas A.); 06.10-én Petőfiszállás határában a Péteri-tavon 1 (Szabó A. – Szabóné Bíró K.); 06.11-én a hortobágyi Kun György-tavon 1 (Végyvári Zs.); 06.16-án a Kun György-pusztán 8 (Konyhás S.); 06.18-án a Hortobágyi-halastavon 5 (Kovács G.); 06.22-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 06.23–24-én ugyanott 2 *ad.* (Pigniczki Cs. – Tőgye J.; Pigniczki Cs. – Lengyel Sz.); 06.24-én a pusztaszeri Bűdös-széken 1 (Beretzk Péter Munkacsoport), a Szege-di-Fertőn 1 (Kókai K. és társai); 06.27-én a fülöpszállási Kelemen-széken 2 (Szemadám Gy.), a Szege-di-Fertőn 2 *imm.* (Nagy T.); 06.28-án a fülöpszállási Kelemen-széken 2 (Pigniczki Cs.); 06.29-én a Kun-madarasi-pusztán 5 (Kovács G.); 07.08-án a fülöpszállási Kelemen-széken 2 *ad.* (Pigniczki Cs.); 07.17-én a nádudvari Őzesen 2 (Oláh J.); 07.23-án a Nádudvar melletti Német-szigeten 3 (Kovács G.); 07.24–25-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 07.27-én a Hortobágyon (Nagy-Kapros) 1 (Simay G. – Simay A.); 07.28-án a fülöpszállási Kelemen-széken 1 pd-t láttak (Pigniczki Cs.).

Kanalgém (*Platalea leucorodia*): A fülöpszállási Kelemen-széken 07.06-án 117, 07.08-án 146, 07.15-én 148 (Pigniczki Cs.); a szabadszállási Zab-széken 07.20-án 140 pd-t számláltak (Pigniczki Cs.).

Vetési lúd (*Anser fabalis*): 05.28–30-ig 1 pd (*ssp. rossicus*) tartózkodott a Jászsádkóhalma határában létesített Borsóhalmi-vésztárolón (Zalai T.).

Kis lilik (*Anser erythropus*): A fertőújlaki élőhely-rekonstrukciós területen egész tavasz folyamán hosszan kitartó *ad.* madarat 05.06–07-én* láttak utoljára a Borsodi-dűlőben.

Vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*): A Hortobágyon hosszan kitartott 1 pd: 05.06-án a Meggyes-lapason, 05.25-én és 06.24-én a Cserepes-pusztán (Konyhás S.), 05.27–07.15-ig rendszeresen a Dinnyés-lapason látták (Oláh J.; Tar J.; Végyvári Zs.; Emri T. – Zöld B.; Seprényi A. és társai).

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*): 06.21–22-én (Mészáros Cs. és társai; Kókai K.) és 06.24-én (Kókai K. és társai) 1 *ad.* tojót láttak a Szege-di-Fertőn.

Bütykös ásólúd (*Tadorna tadorna*): Fertőújlak és Sarród környékén sokszor meg lehetett figyelni párban mozgó madarakat, többször észlelésre gyanús körülmények között is, de költését nem sikerült bizonyítani (Hadarics T.); az e területről származó adatok a következők: 05.06.

Nyéki-szállás 3 (Pellinger A.); 05.07. Gagarin-major 1 *ad.* hím (Hadarics T.); 05.09. Bő-Sarród és Gagarin-major 1 pár (Goda I.; Hadarics T.); 05.12. Nyéki-szállás 3 pár + 1 hím (Hadarics T.); 05.14. Borsodi-dűlő 4 (Ecsedi Z. és társai), Nyéki-szállás 2 pár (Pellinger A. – Mogyorósi S.); 05.15. Nyéki-szállás 3 pár (Goda I.); 05.18. ugyanott 2 (Pellinger A.); 05.19. Borsodi-dűlő 1 pár (Goda I.); 05.20. Gagarin-major 2 (Mogyorósi S.); 05.21. Borsodi-dűlő 5 (Pellinger A. – Neuwirth N.); 05.23. Petőháza, cukorgyári ülepítők 1 pár (Pellinger A.); 05.25. Borsodi-dűlő 4 (Pellinger A.); 05.26. ugyanott 1 pár (Goda I.); 05.27-én Borsodi-dűlő és Nyéki-szállás 2-2 (Mogyorósi S.); 05.29. Petőháza, cukorgyári ülepítők 1 pár (Hadarics T.); 05.31. Borsodi-dűlő 1 *ad.* + 1 *juv.* (Vasuta G.); 06.02. Borsodi-dűlő 2 pár, Nyéki-szállás 1 pár (Pellinger A.); 06.03. Borsodi-dűlő 3 (Pellinger A.); 06.05. és 06.07. ugyanott 2 pd (Pellinger A.). 05.05-én a Szege-di-Fertőn 4 *ad.* (Nagy T. és társai); 05.06-án a kabai cukorgyári ülepítőin 1 pár (Oláh J. – Zalai T.); 05.07-én a dunatétleni Böddi-széken 1 pár + 2 *ad.* hím + 1 (Pigniczki Cs. – Tőgye J.); 05.09-én ugyanott 4 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó (Pigniczki Cs. – Nagy T.); 05.10-én a szabadszállási Kis-réten 1 *ad.* hím (Pigniczki Cs.); 05.12-én a dunatétleni Böddi-széken 4 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó (Pigniczki Cs.), Fülöpszállás határában (Pörköce) 1 *ad.* hím (Pigniczki Cs. – Lengyel Sz.); 05.18-án a dunatétleni Böddi-széken 1 pár (Pigniczki Cs.); 05.19-én az Akasztói-halastavakon 1 pár (Pigniczki Cs. – Utassy T.); 05.20-án a dunatétleni Böddi-széken 1 pár (Pigniczki Cs. – Tőgye J.); 05.20-án a Szege-di-Fertőn 1 tojó (Domján A.); 05.22-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 1 (Kovács G.); 05.23-án a hortobágyi Dinnyés-lapason 2 (Tar J.); 05.24–25-én Fülöpszállás határában (Pörköce) 1 tojó (Pigniczki Cs.); 05.27–29-ig a Körmödspusztai-víztárolón 1 pár (Demeter L. – Vasas A.); 05.28-án a fülöpszállási Kelemen-szék mellett (Pörköce) 4 *ad.* hím + 2 *ad.* tojó (Pigniczki Cs.); 06.02-án a Biharugrai-halastavakon 1 (Czirle Cs. – Vasas A.), a Körmödspusztai-víztárolón 3 (Vasas A. és társai); 06.04-én a Biharugrai-halastavakon 4 (Czirle Cs. – Vasas A.); 06.17-én a Körmödspusztai-víztárolón 1 hím (Zalai T. és társai); 06.24-én és 06.26-án a szabadszállási Zab-széken 1 *ad.* hím (Pigniczki Cs.); 07.19-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); 07.24–25-én ugyanott 1 pár + 10 *juv.* (Pigniczki Cs.); 07.28-án ugyanott 1 *juv.* pd-t láttak (Pigniczki Cs.).

Fütyülő réce (*Anas penelope*): 05.23-án a Hortobágyi-halastavon mintegy 2000 madarat számláltak (Kovács G.).

Kendermagos réce (*Anas strepera*): A fertőújlaki Borsodi-dűlőben 06.14-én 970 (Pellinger A.), 06.17-én 1400 (Pellinger A. – Mogyorósi S.), 06.24-én 850 pd-t számoltak (Mogyorósi S. – Laczik D.).

Csörgő réce (*Anas crecca*): 05.18-án a makó-rákosi Montágy-pusztán egy fészket találtak hét tojással (Mészáros Cs. – Kókai K.).

Üstökösreçe (*Netta rufina*): A Fertő tavon és a mellette lévő élőhely-rekonstrukciós területen a faj rendszeresen megfigyelhető: 05.04. Borsodi-dűlő 1280, Nyéki-szállás 11 (Riezing N.); 05.06. Borsodi-dűlő 668 hím + 196 tojó

(Pellinger A.); 05.07. ugyanott 640 hím + 170 tojó (Hadarics T.); 05.09. Nyéki-szállás 330 hím + 100 tojó (Hadarics T.); 05.14. Borsodi-dűlő min. 100 (Ecsedi Z. és társai); 05.31. ugyanott 6 (Vasuta G.); 07.13. Fertő 1 *ad.* tojó + 6 *pull.* (Mogyorósi S.). A további dunántúli adatok a következők: 05.06. vagy 05.07. Sárkeresztúr 1 pár (Oláh S.); 05.28. Kis-Balaton, II. ütem 6 (Homonnai I. és társai); 06.02. Tata, Réti-halastavak 1 hím (Bátky G.); 06.04. Kis-Balaton, II. ütem 1 tojó (Homonnai I. és társai); 06.16. Balatonlelle, Irmapusztai-halastavak 1 hím + 1 tojó (Balázs P.); 06.30. Tata, Réti-halastavak 1 hím pd (Bátky G.). A faj a Dunától keletre továbbra is csak szóróványosan fordul elő: 05.07. Biharugrai-halastavak 1 *ad.* hím (Vasas A.); 05.13-14. Szegedi-Fertő 1 hím + 1 tojó (Nagy T.; Domján A.); 05.24. Nádudvar, Német-sziget 1 hím (Kovács G.); 05.26. ugyanott 1 hím + 1 tojó (Kovács G.); 05.31. ugyanott 2 hím pd (Végvári Zs.).

Pehelyréce (*Somateria mollissima*): Az ártándi kavicsbányatavon 05.02-án (Demeter L. – Vasas A.), 05.15-én (Vasas A. – Ványi R.) és 05.18-án (Zöld B.) láttak 1 *imm.* hím pd-t. 05.20-án 1 *ad.* hím madarat figyeltek meg a Duna váci szakaszán és a Visegrádi-öbölben (Pest Környéki Madarász Kör).

Vörös kánya (*Milvus milvus*): A Dráva-melléken és a Csepel-szigeten költött 1-1 pár (MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály – Bagyura J.). 06.18-án a Sumonyi-halastónál láttak 1 *ad.* pd-t (Ónodi M.).

Dögkeselyű (*Neopron percnopterus*): 06.06-án Hajós határában, a Duna-völgyi-főcsatorna közelében találtak egy legyengült *ad.* (valószínűleg fogságból szökött) madarat (Stefán L. és társai).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*): 05.05-én* 1 *ad.* tojó madarat észleltek a Hortobágyon (Macskatelek).

Kis héja (*Accipiter brevipes*): A Gyula melletti Szana-zugban 05.01-03-ig (Forgách B. – Gubányi E.), 05.06-07-én és 05.11-én 1 *ad.* hím pd-t láttak (Forgách B.), ugyanezt a madarat észlelték 05.10-én (Forgách B.), 05.14-én (Tóth I. – Forgách B.), 06.03-án és 06.07-én a Sarkad határában lévő Sarkadremetei-erdőben (Forgách B.), ahol 06.24-én frissen kivedlett tollakat is találtak (Tóth I. – Forgách B.).

Vörösfarkú egerészölyv (*Buteo buteo vulpinus*): 05.15-én* Erdőbénye közelében (Omlási-kút), 05.18-án* Komlóska határában (Pusztavár), 07.07-én* pedig a püspökládányi Ágota-pusztán láttak 1-1 pd-t.

Pusztai ölyv (*Buteo rufinus*): 2000-ben három pár fészkelését állapították meg Magyarországon: a Balmazújváros melletti Darassa-pusztán évek óta költő pár fészkelése – hasonlóan a tavalyi évhez – sikertelen volt (a fészkekben záptojások voltak) (Tar J.), a Bihari-síkon, Berettyóújfalú határában (Baglyos) költő pár két fiókát repített (Ványi R.), és ugyancsak sikeres volt a Törtel térségében fészkelő pár költése is, ez a pár három fiókát repített (MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály – Bagyura J.). A balmazújvárosi Darassa-pusztán egy hím pusztai ölyv tojó ege-

részölyvvel állt párba, de a költés sikertelen volt (Tar J.). Májusban Adács közelében is láttak egy pusztaiölyv-párt fészkek mellett (Solti B.), de esetleges költésről további információk nincsenek. A fészkelőhelyek környékén a költési időben természetesen rendszeresen meg lehetett figyelni a madarakat, egyéb területekről az alábbi adatokat kaptuk: 05.01-10. Boldogkőváralja (Pukkanctanya) 1 *imm.* (Petrovics Z.); 05.12. Tiszacsege (Cserepes) 1 *ad.* (Konyhás S.); 05.16. Tiszafüred 1 (Kovács G.); 05.20. Tiszacsege (Cserepes) 1 *ad.* (Konyhás S.); 05.21. Szeged (repülőter) 1 *imm.* (Ampovics Zs. és társai); 05.26. és 06.03. Kardoskút, Fehér-tó 1 (Fodor A.); 06.04. Hortobágy (Kecsképuszta) 1 (Emri T. – Zöld B.); 06.05. Kétegyháza (Vizes-völgy) 1 (Forgách B.); 06.06., 06.30. és 07.04. Makó-Rákos (Montágpuszta) 1 *imm.* (Mészáros Cs.); 06.30. Nagykopáncs (Kopáncsi-puszta) 1 *ad.* + 2 *imm.* (Mészáros Cs.); 07.04. ugyanott 2 *subad.* + 1 *imm.* (Mészáros Cs.); 07.07. Szabadkigyós (Apáti-puszta) 1 pd (Forgách B.).

Pusztai sas (*Aquila nipalensis*): 07.22-én* a balmazújvárosi Darassa-pusztán láttak 1 pd-t.

Szirti sas (*Aquila chrysaetos*): A Zempléni-hegységben négy revír volt ismert (MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály – Bagyura J.). 05.07-én a Pilisben figyeltek meg 1 pd-t (Bárdos I. – Bárdos B.).

Törpesas (*Hieraaetus pennatus*): 07.12-én 1 pd-t láttak a Hortobágyi-halastónál (Szemadám Gy.).

Halászsas (*Pandion haliaetus*): 05.02-án a Békéscsaba melletti Cserépyári-halastónál 1 (Marik P.); 05.05-én a Szegedi-Fertőn (Barkóczy Cs. és társai) és a szegedi Fehértónál (Nagy T. és társai) 1-1; 05.07-én a Karcag melletti Kecskertónál 1 (Kazinczi Z.); 05.08-án az izsáki Kolontónál 1 (Nagy T. és társai); 07.13-án a Pölöskei-tónál 1 (Ciconia Klub); 07.30-án a szegedi Fehértónál és a Szegedi-Fertőnél 1-1 pd-t láttak (Kókai K.).

Vándorsólyom (*Falco peregrinus*): A Dunazug-hegységben és az Északi-középhegységben összesen három revír vált ismertté, közülük egyben volt sikeres költés (MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály – Bagyura J.). 05.04-én Fertőújlakon 1 *ad.* (Riezing N.); 05.15-én Letkés közelében (Ipoly) 1 (Horváth G. és társai); 05.19-én a fonyódi Nagy-berekben 1 *ad.* (Németh L.); 06.30-án a makórákosi Montágpusztán 1 *ad.* hím (Mészáros Cs.); 07.25-én a dunatetőleni Böddi-széknél 1 *juv.* (Pigniczki Cs.); 07.26-án a szabadszállási Zab-széknél 1 *juv.* (Pigniczki Cs.); 07.27-én a fülöpszállási Kelemen-széknél 1 *juv.* pd-t láttak (Pigniczki Cs. – Németh Á.). 07.21-09.09-ig 1 *ad.* hím tartózkodott Pécsen (Toronyház) (Ónodi M.).

Csigaforgató (*Haematopus ostralegus*): 05.06-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 6 (H. Spinler); 05.07-én a szarvasi Horváthpusztai-halastavon 1 (Oláh J.); 05.08-án a nádudvari Borzason 1 (Kovács G.); 05.12-13-án a szegedi Fehértavon 1 *ad.* (Domján A. – Nagy T.); 05.22-én a püspökládányi Ágota-pusztán 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.; Kovács G.); 05.23-án a Jásztelek mellett létesített Mizsei-vésztárolón 1 *ad.* (Zalai T.); 05.27-én a Polgári-halastavon 3 (Simay A. –

Simay G.); 05.29-én a balmozújvárosi Virágoskúti-halastavon 4 (Tar J.); 05.31–06.01-jén ugyanott 1 (Tar J.; Végvári Zs.); 06.06-án a Jásztelek melletti Mizsei-véztárolón 1 *ad.* pd-t figyeltek meg (Zalai T.).

Gólyatöcs (*Himantopus bimantopus*): Békéscsaba és Gyula között (Makkos-hát, Pej-rét, Tavasz-rét) 70-75 pár költött (Marik P.). 06.21-én egy melanisztikus pd-t észleltek a Szegedi-Fertőn (Kókai K.). 07.08-án a fülöpszállási Kelemen-széken 251, 07.15-én a szintén Fülöpszállás határában lévő Partos-széken 119 pd-t számláltak (Pigniczki Cs.).

Székicsér (*Glareola pratincta*): 07.23-án a Karcag melletti Ecse-zugban 19 (Kovács G.), a Szarvas melletti Décsirizsföldeken 33 *ad.* + 40 *juv.* pd-t láttak (Oláh J.).

Parti lile (*Charadrius biaticula*): A faj vonulási időben kis számban szinte minden vizes élőhelyen megjelenik, ezért csak a 10 pd-nál nagyobb csapatokra vonatkozó adatokat közöljük: 05.06. Jászkóhalma, Borsóhalmi-véztároló 16 (Oláh J. és társai); 05.09. Dunatétlen, Böddi-szék 19 (Pigniczki Cs. – Nagy T.); 05.12. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 10 (Pellinger A. – Laczik D.), Dunatétlen, Böddi-szék 32 (Pigniczki Cs.); 05.12. Szeged, Fehér-tó 13 (Domján A.); 05.13. Szabadszállás, Hosszú-szék 12 (Pigniczki Cs.), Szeged, Fehér-tó 19 (Nagy T.); 05.14. Dunatétlen, Böddi-szék 48 (Pigniczki Cs.), Szabadszállás, Hosszú-szék 13 (Pigniczki Cs. és társai), Szeged, Fehér-tó 28 (Nagy T. – Oláh J.), Fertőújlak, Borsodi-dűlő 16 (Pellinger A. – Mogorósi S.); 05.15. Dunatétlen, Böddi-szék 36 (Nagy T. és társai), Jászkóhalma, Borsóhalmi-véztároló 14 (Germán P. – Zalai T.), Szarvas, Décsi-rizsföldek 20 (Oláh J.); 05.16. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 10 (Hadarics T.), Jászkóhalma, Borsóhalmi-véztároló 11 (Germán P. – Zalai T.); 05.17. Szeged, Fehér-tó 22 (Domján A.); 05.20. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 19 (Mogorósi S.), Dunatétlen, Böddi-szék 17 (Pigniczki Cs. – Tögye J.), Hortobágy, Fényesi-halastó 11 (Konyhás S.); 05.21. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 33 (Pellinger A. – Neuwirth N.); 05.24. Dunatétlen, Böddi-szék 31 (Pigniczki Cs.), Szeged, Fehér-tó 16 (Fodor A. – Barkóczy Cs.), Hortobágy, Fényesi-halastó 18 (Oláh J.); 05.25. Dunatétlen, Böddi-szék 23 pd (Pigniczki Cs. – Oláh J.); 07.29. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 10 pd (Pellinger A.).

Széki lile (*Charadrius alexandrinus*): A dunatétleni Böddi-széken 06.10-én 56 *ad.* + 2 *pull.*, 06.24-én 106 *ad.* + 2 *pull.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.), 06.30-án 62 (Pigniczki Cs.), 07.02-án 65 (Vasuta G.), 07.05-én 50-55 (Schmidt A. – B. Bernson), 07.08-án 38 pd-t számláltak (Pigniczki Cs.).

Ázsiai pettyeslile (*Pluvialis fulva*): 05.14–15-én 1 *ad.* nászruhás (valószínűleg hím) madarat figyeltek meg a Fertőújlak melletti Borsodi-dűlőben (H. Spinler és társai).

Fehérfarkú lilebíbic (*Chettusia leucura*): 05.06–09-ig* a Jászkóhalma határában létesített Borsóhalmi-véztárolón 1 *ad.*; 05.14-én a Harta melletti Mikla-pusztán 1 *ad.* (Boros E. és társai); 05.24-én* a püspökladányi Ágota-

pusztán (Boda-zug) 1 *ad.*; 07.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben szintén 1 *ad.* pd-t figyeltek meg (Molnár B. és társai).

Fenyérfutó (*Calidris alba*): 05.05-én a szegedi Fehértavon 2, a Szegedi-Fertőn 5 (Nagy T. és társai); 05.06-án a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *ad.* (Oláh J. – Zalai T.); 05.07-én a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Vasas A.), a szegedi Fehértavon 1 (Nagy T. – Domján A.); 05.09-én a dunatétleni Böddi-széken 2 *ad.* (Pigniczki Cs. – Nagy T.); 05.12-én a szegedi Fehértavon 2 vedlő *ad.* (Domján A.), a dunatétleni Böddi-széken 3 *ad.* (Pigniczki Cs.); 05.13–14-én a szegedi Fehértavon és a Szegedi-Fertőn 2-2 (Nagy T.); 05.14-én a szentesi Termál-tavon 1 (Bedé A.); 05.15-én a dunatétleni Böddi-széken 8 (Nagy T. és társai); 05.17-én a szegedi fehér-tavon 1 *ad.* (Domján A.); 05.20-án a Szegedi-Fertőn 4 (Domján A.); 05.20–21-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 2 (Oláh J.; Oláh J. és társai); 05.22-én a püspökladányi Ágota-pusztán (Boda-zug) 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 05.30-án a Szegedi-Fertőn 4 (Nagy T.); 06.10-én a Biharugrai-halastavakon 1 (Vasas A.); 06.18-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 4 *ad.* pd-t figyeltek meg (Ciconia Klub).

Sárjáró (*Limicola falcinellus*): 05.18-án a Jászkóhalma határában létesített Borsóhalmi-véztárolón 1 *ad.* (Zalai T.); 05.19-én a szegedi Fehértavon 1 (Nagy T.); 05.20-án a dunatétleni Böddi-széken 2 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 05.22-én a püspökladányi Ágota-pusztán (Boda-zug) 6 (Ecsedi Z. – Oláh J.; Kovács G.); 05.24-én a dunatétleni Böddi-széken 1 pd-t láttak (Pigniczki Cs.). 07.23–25-ig a nádudvari Német-szigeten 1 *juv.* (Kovács G.); 07.24-én a hortobágyi Tinólaposi-halastavon 1 pd-t észleltek (Tar J.).

Nagy sárszalonna (*Gallinago media*): 05.03-án a gyulai Tavasz-réten 1 (Marik P.); 05.06-án a hortobágyi Ökör-földön 1 (Végvári Zs.); 05.21-én a gyulai Tavasz-réten 1 (Marik P.); 06.01-jén a Gyula melletti Pej-réten 1 pd-t észleltek (Marik P.).

Kis goda (*Limosa lapponica*): 05.06-án 1 pd-t láttak a Jászkóhalma határában létesített Borsóhalmi-véztárolón (Zalai T.).

Kis póling (*Numenius phaeopus*): 05.01-jén a fertőrákosi üdülőtelepen 1 (Mogorósi S.); 05.06-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben és a Nyéki-szálláson 5 (H. Spinler; Pellinger A.); 05.07-én a fülöpszállási Kelemen-széken 3 (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 05.09-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 1 (Pellinger A.); 05.12-én a dunatétleni Böddi-széken 1 (Pigniczki Cs.); 05.13-án a Szegedi-Fertőn 2 (Nagy T.); 05.14-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 5, a Nyéki-szálláson 3 (Pellinger A. – Mogorósi S.); 05.16-án a Körmösdpusztai-víztárolón 1 (Demeter L. – Vasas A.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Hadarics T.); 05.19-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 3 (Goda I.), a dunatétleni Bába-széken 1 (Pigniczki Cs. – Utassy T.); 05.21-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Pellinger A. – Neuwirth N.); 05.27-én a fertőújlaki Nyéki-szálláson 3 (Pellinger A. – Mogorósi S.); 05.30-án a kardoskúti Fehértavon 2 + 1 (Fodor A.); 06.03-án ugyanott 2 (Fodor A.); 06.06-án a makó-rákosi

Montág-pusztán 1 (Mészáros Cs.); 06.11-én Pusztaföldvár közelében 14 (Fodor A.); 06.12-én a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.); 06.15-én a kardoskúti Fehér-tónál 15 (Fodor A.); 06.16-án ugyanott 19 (Fodor A.); 06.17-én a Körmösdpusztai-víztárolón 1 (Oláh J. és társai); 06.19-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 19 (Konyhás S.), a kardoskúti Fehér-tónál 15 (Fodor A.); 06.23-án a Hortobágyi-halastavon 2 (Zöld B.); 06.25-én a kabai cukorgyár ülepítőin 3 (Konyhás S.), a Nagyiváni-pusztán 2 (Kovács G.); 06.26-án a Hortobágyi-halastavon 2 (Zöld B.), Kardoskúton 100 (Domján A. – Preszner S.), a szabadszállási Zab-széken 1 (Pigniczki Cs.); 06.27-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Nagy T.); 06.29-én a Soltszentimre melletti Csaba-réten 12 (Pigniczki Cs.); 06.30-án a dunatetőlenti Böddi-széken 5 (Pigniczki Cs.), a szabadszállási Zab-széken 11 (Pigniczki Cs. – Tögye J.), a Jászjákóhalma melletti Borsóhalmi-vésztárolón 1 (Zalai T. és társai), a makó-rákosi Montág-pusztán 1, a Nagykopáncsi-pusztán 2 (Mészáros Cs.); 07.01-jén a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 07.02–03-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Pellinger A. és társai; Vasuta G.); 07.04-én a makó-rákosi Montág-pusztán 13 (Mészáros Cs.); 07.06-án a fülöpszállási Kelemen-széken 4 (Pigniczki Cs.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 4 (Pellinger A.); 07.07-én a Körmösdpusztai-víztárolón 24 (Vasas A.); 07.08-án a Biharugrai-halastavon 1 (Vasas A. és társai), a kardoskúti Fehér-tavon 30 (Oláh J. és társai), a fülöpszállási Kelemen-széken 10, a dunatetőlenti Böddi-széken 4 (Pigniczki Cs.); 07.09-én a Nagyiváni-pusztán 4 (Kovács G.); 07.11-én a nádudvari Szelencsén 5 (Végvári Zs.), a kardoskúti Fehér-tavon 1 (Fodor A.); 07.12-én a Körmösdpusztai-víztárolón 22 (Vasas A.); 07.13-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 70 (Konyhás S.); 07.14-én a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.), a fábiansebestyéni Mátéffi-gyepen 3 (Bede Á.); 07.15-én a nádudvari Szelencsén 3 (Konyhás S.); 07.16-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Mogyorósi S.); 07.18-án a Szentesi-Fertőn 1 (Bede Á.), a Biharugrai-halastavon 2 (Czirle Cs. – Vasas A.); 07.19-én a Kunmadarasi-pusztán 15 (Kovács G.); 07.21-én a Körmösdpusztai-víztárolón 4 (Pigniczki Cs. – Zalai T.); 07.22-én a tömörkényi Csaj-tavon 1 (Bod P. – Bede Á.); 07.23-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 12 (Pellinger A.); 07.24-én Szentés határában (Belső-Ecsér) 1 (Bede Á.); 07.24–25-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 (Pigniczki Cs.); 07.26-án a hortobágyi Karácsony-fokon 3 (Végvári Zs.), a Körmösdpusztai-víztárolón 14 (Vasas A.), a szabadszállási Zab-széken 3 (Pigniczki Cs.); 07.27-én a Körmösdpusztai-víztárolón 3 (Vasas A.); 07.28-án a fülöpszállási Kelemen-széken 1 pd-t észleltek (Pigniczki Cs.).

Tavi cankó (*Tringa stagnatilis*): 05.04-én a nádudvari Ózesen 1 (Oláh J.); 05.14-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Mogyorósi S. – Hadarics T.); 05.17-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *ad.* (Konyhás S.); 05.24-én a püspökladányi Ágota-pusztán (Boda-zug) 1 (Oláh J.); 05.30-án a kardoskúti Fehér-tavon 1 (Fodor A.); 06.02-án a Biharugrai-halastavon 2 (Czirle Cs. – Vasas A.), a szatymazi Makra-széken 2 (Nagy T. – Molnár Gy.); 06.04-én Kiskundorozsma mellett (Hosszú-hát) 2 (Kókai K. – Cseh J.), a Biharugrai-halastavon 2 (Czirle Cs. – Vasas A.); 06.06-án a makó-rákosi Montág-pusztán 2 (Mészáros Cs.); 06.10-én

a balatonfüzfői Nitrokémia Rt. ülepítőin 1 (Szelle E.), a szabadszállási Csaba-széken 2 *ad.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.), a Szegedi-Fertőn 5 nászruhas *ad.* (Domján A. – Ampovics Zs.); 06.11-én ugyancsak a Szegedi-Fertőn 2 (Kókai K.); 06.14-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 nászruhas *ad.* (Pellinger A.); 06.16-án a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *ad.* (Konyhás S.); 06.17-én a Szegedi-Fertőn 2 (Mészáros Cs.); 06.19-én ugyanott 1 *ad.* (Domján A.); 06.21-én ugyanott 5 (Mészáros Cs. és társai); 06.25-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *ad.* (Konyhás S.), a Solt melletti Járás-pusztán 1 *ad.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 07.02-án a fülöpszállási Hármás-pusztán 3 (Vasuta G.); 07.04-én a szintén Fülöpszállás mellett lévő Kelemen-széken 1 *ad.* (Kovács D. és társai); 07.05-én a dunatetőlenti Böddi-széken 1, a Kelemen-széken 4 (Schmidt A. – B. Bernson); 07.08-án a kardoskúti Fehér-tavon 11 (Oláh J. és társai); 07.10-én Pálmonostora határában a Péteri-tavon 2 *ad.* (Pigniczki Cs.); 07.11-én a kardoskúti Fehér-tavon 4 *juv.* (Fodor A.); 07.13-án Kardoskúti 2 (Oláh J.); 07.15-én a fülöpszállási Partos-széken 14 (Pigniczki Cs. – Felföldi T.); 07.17-én a kabai cukorgyár ülepítőin 2 (Oláh J.); 07.19-én a szabadszállási Zab-széken 4 *ad.* (Pigniczki Cs.); 07.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Pellinger A. és társai); 07.21-én a Körmösdpusztai-víztárolón 1 *ad.* (Pigniczki Cs. – Zalai T.), a Dinnyési-Fertőn 4 (Lendvai Cs.); 07.22-én a Körmösdpusztai-víztárolón 2 (Oláh J. és társai); 07.23-án a nádudvari Német-szigetben 13 (Kovács G.), a szentesi Termál-tavon 1 (Bede Á. – Márton G.); 07.24-én a nádudvari Német-szigetben 5 *ad.* + 1 *juv.* (Végvári Zs.); 07.24–25-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* téli tolatatú (Pigniczki Cs.); 07.25-én a dunatetőlenti Böddi-széken 1 (Pigniczki Cs.); 07.28-án a fülöpszállási Csaba-széken 4, a Kelemen-széken 10 (Pigniczki Cs.), a tiszavasvári Fehér-sziken 1 (Futó R. és társai); 07.29-én a szentesi Termál-tavon 2 pd-t figyeltek meg (Bede Á.).

Terekcankó (*Xenus cinereus*): 05.13-án a Körmösdpusztai-víztárolón 1 *ad.* (Demeter L. – Vasas A.); 05.17-én az Abádszalók határában lévő Meleghtanyai-ülepítőkön 2 *ad.* (Zalai T. – Germán P.); 05.20–21-én* a hortobágyi Fényesi-halastavon 2; 06.28-án a kabai cukorgyár ülepítő-tavain 1 pd-t figyeltek meg (Futó R.).

Kőforgató (*Arenaria interpres*): 05.06–07-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 vedlő (Pellinger A.; Hadarics T.); 05.07-én a nádudvari Borzasi-halastavon 1 nászruhas *ad.* (Konyhás S.); 05.09-én a Püspökhatvani-víztárolón 1 (Rottenhoffer I.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 vedlő (Pellinger A.); 05.12-én és 05.14-én a dunatetőlenti Böddi-széken 1 hím + 1 tojó (Pigniczki Cs.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Hadarics T.; Mogyorósi S. – Hadarics T.); 05.14-én a szabadszállási Hosszú-széken 1 *ad.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.), a szegedi Fehér-tavon 2 (Nagy T. és társai); 05.17–19-ig Abádszalók határában (Meleghtanyai-ülepítő) 1 *ad.* hím (Germán P. – Zalai T.); 05.19-én a szegedi Fehér-tavon 2 *ad.* hím + 1 *ad.* tojó (Nagy T.); 05.22-én és 05.24-én a püspökladányi Ágota-pusztán (Boda-zug) 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.; Kovács G.; Oláh J.); 05.24-én az abádszalóki Meleghtanyai-ülepítőkön 1 *imm.* vagy tojó (Zalai T.), a fülöpszállási Kelemen-szék mellett (Pörköce) 2 nászruhas *ad.* (Pigniczki Cs.); 05.27-én a Körmösdpuszt-

tai-vízátrolón 1 (Demeter L. – Vasas A.); 05.28-án a fülöpszállási Kelemen-széken 4 nászruhás *ad.* (Pigniczki Cs.); 05.30-án a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* hím + 1 *imm.* hím + 1 *ad.* tojó (Nagy T.); 05.30–06.01-ig a Jászjákóhalma határában létesített Borsóhalmi-vésztárolón 1 *ad.* hím (Zalai T.); 06.02-án az abádszalóki Meleghtanyai-ülepítőkon 2 *ad.* (Zalai T.); 06.12-én a Körömödpusztai-vízátrolón 1 (Vasas A.); 06.17-én (Mészáros Cs.), 06.19-én (Domján A.) és 06.21-én (Mészáros Cs. – Kókai K.) a Szegedi-Fertőn 1 nászruhás *ad.*; 07.26-án a szabadszállási Zab-széken 1 nászruhás *ad.* pd-t figyeltek meg (Pigniczki Cs.).

Vékonycsőrű víztaposó (*Phalaropus lobatus*): 05.10-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 tojó (Konyhás S.); 05.27-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 nászruhás tojó (Mogyorósi S.); 06.03-án a kardoskúti Fehér-tavon 3 *ad.* tojó madarat láttak (Fodor A.).

Laposcsőrű víztaposó (*Phalaropus fulicarius*): 05.20–23-ig a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *ad.* tojó (Emri T. és társai); 05.26-án* a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 vedlő pd-t figyeltek meg.

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*): 07.15-én* a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* világos színváltozatú; 07.22-én* a szegedi Fehér-tavon 1 *imm.* (2y), a tömörkényi Csaj-tavon szintén 1 *imm.* (2y) világos színváltozatú; 07.26-án* a szegedi Fehér-tavon 1 sötét színváltozatú *juv.*; 07.29-én* a nádudvari Özesen 1 *imm.* (2y); 07.30-án Karcag közelében 1 sötét színváltozatú *ad.* pd-t figyeltek meg (Magyar G. és társai).

Halászsírlány (*Larus ichthyaetus*): 06.03-án a Körömödpusztai-vízátrolón 1 nászruhás *ad.* pd-t láttak (Demeter L.). 06.22-én* és 06.24-én* 1 nászruhás *ad.* pd tűnt fel a Hortobágyi-halastavon, s valószínűleg ugyanezt a madarat figyeltek meg ott 06.27-én*, 07.02-án* és 07.06-án*, valamint a hortobágyi Tinólaposi-halastavon 07.24-én* is. 06.27-én* a Körömödpusztai-vízátrolón szintén láttak 1 *ad.* pd-t. A szegedi Fehér-tavon 07.19-én (Mészáros Cs.), 07.22-én (Domján A. – Ampovics Zs.; Mészáros Cs. – Kókai K.) és 07.30-án (Kókai K.) észleltek 1 *ad.* nászruhás madarat.

Vékonycsőrű sírlány (*Larus genei*): 06.02-án* a hortobágyi Fényesi-halastavon 1; 06.30-án és 07.17–21-ig a Jászjákóhalma határában létesített Borsóhalmi-vésztárolón 1 *imm.* (2y) pd-t figyeltek meg (Zalai T. és társai).

Heringsírlány (*Larus fuscus*): 05.07-én a fülöpszállási Kelemen-széken 1 *ad.* *ssp.* *fuscus* (Pigniczki Cs. – Tögye J.); 05.12-én a szegedi Fehér-tó mellett (Nagy-Fekete) 1 *imm.* (3y) (Domján A.); 05.13-án a Szegedi-Fertőn 1 *subad.* + 1 *imm.* (2y) (Nagy T.); 05.20-án ugyanott 1 *ad.* *ssp.* *fuscus* (Domján A.); 05.21-én a tömörkényi Csaj-tavon 1 *ad.* + 1 *imm.* (3y) (Homor P.); 06.12-én a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* (Kókai K. – Hajdú M.); 06.21–22-én* a szentesi Termál-tavon 1 *imm.* (3y) *ssp.* *graellsii/intermedius*; 07.12-én a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 1 *juv.* (1y) (Ciconia Klub); 07.23-án a szentesi Termál-tavon 1 *ad.* *ssp.* *fuscus* pd-t láttak (Bede Á. – Márton G.).

Kacagócsér (*Gelocbelidon nilotica*): 05.09-én* a kabai cukorgyár ülepítőin 2 *ad.*; 05.27-én* a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3; 05.31-én* a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.*; 05.31–06.01-jén* a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1; 06.10-én* a fülöpszállási Kerek-széken 3 *ad.*; 06.12-én* a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1; 06.17-én* és 06.09-én* a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.*; 06.26-án* a szabadszállási Zab-széken 1 *ad.*; 07.19-én* ugyanott 1 *ad.*; 07.28-án* a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 1 *juv.* pd-t figyeltek meg.

Lócsér (*Sterna caspia*): A fertőújlaki Borsodi-dűlőben 05.06-án 1 (Pellingner A.); Szegilong határában (Keselyűsrét) 05.06-án 1 (Petrovics Z.); a hortobágyi Fényesi-halastavon 05.18-án (Végvári Zs.) és 05.20-án (Konyhás S.) 1-1 *ad.*; a dunatetőtleni Böddi-széken 05.20-án 1 *ad.* (Pigniczki Cs. – Tögye J.); a Körömödpusztai-vízátrolón 05.29-én (Vasas A.) és 06.01-jén (Domján A. – Vasas A.) 1-1, 06.02–03-án 2 (Vasas A. és társai), 06.17-én 1 *ad.* (Oláh J. és társai), 06.27-én 3 (Oláh J.); a fülöpszállási Kelemen-széken 06.24-én 1 *ad.* (Pigniczki Cs.); a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 07.31-én 1 *ad.* pd-t láttak (Ciconia Klub).

Sarki csér (*Sterna paradisaea*): 06.24-én 1 *ad.* nászruhás madarat figyeltek meg a Fertőújlak melletti Borsodi-dűlőben (Mogyorósi S.).

Kis csér (*Sterna albifrons*): A Szegedi-Fertőn 05.05-én 2 *ad.* (Barkóczy Cs. és társai); a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 05.27-én 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.); a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 07.10-én 3 *ad.*, 07.12-én 9 *ad.*, 07.17-én 2 *ad.* (Ciconia Klub); a Dinnyési-Fertőn 07.19-én (Fekete S. – Szél L.) és 07.21-én (Lendvai Cs.) 1 *ad.* nászruhás pd-t figyeltek meg.

Fattyszerkő (*Cblidionias hybridus*): A Hortobágyon a Kunkápolnási-mocsarak Nagy-Darvas-fenék nevű részén 400-420 pár, a Hortobágyi-halastavon szintén 400-420 pár, a Borzasi-halastavon 40 pár fészelt; a Tisza-tavon 200 pár költött (Kovács G.).

Fehérszárnyú szerkő (*Cblidionias leucopterus*): A Nagyiváni-pusztán 05.02-án 1300, 05.06-án 3000, 05.13-án 4000 madarat számláltak (Kovács G.). A Nagyiváni-pusztán, Nagyiván és a borzasi erdő közötti mintegy 6 km hosszú és 1,5-3 km széles sávban kb. 2000 pár fészelt, ami már önmagában 25%-kal több, mint az 1999-es teljes hortobágyi költőállomány; a Hortobágyon ezenkívül Angyalháza 10, a Hagymáson 50, a Tarhoson 20 pár fészelt még (Kovács G.).

Füleskuvik (*Otus scops*): 05.02-én Ipolyvece közelében (ártér) 1 (Selmeczi Kovács Á.); 05.04-én vagy 05.05-én a pécsi Árnyas utcában 4-5 hím, a pécsi vasútállomásnál 1 hím, a Malomvölgyi-tónál 3 (Ónodi M. – Németh L.); 05.08-án Erdőbénye határában 1 (Petrovics Z.); 05.09-én Kömlő közelében (Kocsordos) 2 *ad.* (Borbáth P. – Zalai T.); 05.17-én az ágfalvi Arbesz-rét mellett 1 (Udvardy F.); 05.18-án Miskolcon (Mikes Kelemen u.) 1 (Simay A.); 05.25-én a budapesti Naplás-tónál 3 (Kóta A. és társai);

05.26-án Nádudvaron 2 (Oláh J.); 06.03-án Keleméren 2 (Privigeyi Cs. és társai); 06.04-én Pécsen (Nagydeindol) 1 (Ónodi M.); 06.18-án a pécsi Árnys utcában 3 (Szemadám Gy. – Ónodi M.); 07.27-én Nagyszékely közelében 1 pd-t észleltek (Vasuta G.).

Uráli bagoly (*Strix uralensis*): 2000-ben a Zempléni-hegységben mindössze 6 pár fészelt csak (Petrovics Z.).

Gatyáskuvik (*Aegolius funereus*): Júniusban* a Bükk déli részén egy hetekig intenzíven szülő madarat észleltek.

Szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*): 05.08-án* Jászfákóhalma határában láttak 1 éneklő hím pd-t. 05.14–15-én* 1 éneklő hímét észleltek a fertőújlaki Borsodi-dűlőben (Ürge-domb). 06.08-án 7 pd-t figyeltek meg Újfehértó közelében (Oláh J.).

Kucsmás billegető (*Motacilla flava feldegg*): 05.05-én a makó-rákosi Montág-pusztán 1 hím (Mészáros Cs.); 05.17-én a kabai cukorgyár ülepítőinél 1 ad. hím (Konyhás S.); 05.18-án a Királyhegyesi-pusztán 1 hím, a makó-rákosi Montág-pusztán 4 hím (Mészáros Cs.); 05.21-én Görbeháza mellett 1 hím (Simay A. és társai); 05.21-én a királyhegyesi Blaskovics-pusztán 1 hím (Kókai K.); 05.23-án a Szeged melletti Hosszú-háton 1 hím (Mészáros Cs.); 06.06-án a makó-rákosi Montág-pusztán 1 hím pd-t láttak (Mészáros Cs.).

Rozsdástorkú pityer (*Anthus cervinus*): 05.06-án a Szarvas melletti Décsi-rizsföldeken 1 (Oláh J.); 05.08-án a hortobágyi Zám-pusztán 2 (Végvári Zs.), Dunakeszi közelében 1 (Fodor A.); 05.10-én a kabai cukorgyár ülepítőinél 1 pd-t észleltek (Konyhás S.).

Pusztai hantmadár (*Oenanthe isabellina*): 05.26–27-én a Zákányszék határában fekvő Lódri-szék közelében figyeltek meg 1 imm. (2y) hím madarat (Nagy T. és társai).

Csíkosfejű nádiposzáta (*Acrocephalus paludicola*): Júniusban a Hortobágy déli pusztáin összesen 640-660 éneklő hímét vettek számba (Kovács G.).

Halvány geze (*Hippolais pallida*): 05.25-én Szegeden (újszegedi Tisza-hullámtér) 3 éneklő hím (Bede Á.); 05.27-én Szegeden 1 éneklő hím (Végvári Zs.); június elején a szegedi Boszorkány-sziget északi csúcán min. 5 éneklő hím (Bede Á.); 06.04-én a szegedi Tisza-ártéren 2 (Kasza F.); 06.10-én Tiszasziget határában (Tisza-ártér) 1 (Kasza F.); 06.11-én Szegeden (Tisza-ártér) 2 pd-t észleltek (Kasza F.); 06.02-án a nádudvari Borzason és Nagyivánban (Bem apó u.) láttak 1-1 éneklő hím madarat (Végvári Zs.).

Tüzesfejű királyka (*Regulus ignicapillus*): 05.21-én 1 éneklő hímét észleltek a Kelet-Mecsekben (Réka-völgy) (Schmidt A.).

Nagy őrgébics (*Lanius excubitor*): Újkér határában (Kövecses) 06.03-án 1 ad. pd-t láttak (Hadarics T.), ugyanott 06.07–08-án frissen kirepült négy fiókát etető párt láttak

(Hadarics T. – Mogyorósi S.), 06.13-án ugyanott 1 pd került szem elé (Hadarics T.).

Vörösfejű gébics (*Lanius senator*): 06.20-án* Tokaj közelében észleltek 1 pd-t.

Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes*): A Mátrában 07.11-én Galyatetőnél, 07.12-én pedig Bagolyirtásnál láttak 1-1 ad. pd-t (Mészáros Cs.).

Kormos varjú (*Corvus corone corone*): 05.23-án Fertőhomokon 2 + 1 (Mogyorósi S.); 05.27-én Sopronkőhida mellett (Piuszpuszta) 1 (Hadarics T.); 06.09-én a fertőújlaki élőhely-rekonstrukciós területen 1 (Szemadám Gy.); 07.28-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavknál 1 pd került szem elé (Ciconia Klub).

Pásztormadár (*Sturnus roseus*): 05.19-én Tállyán 8 (Oláh J.); 05.21-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 26 (Oláh J. – Ecsedi Z.), a Szabadkigyós melletti Makkoshátilegélőn 35-38 (Marik P.), Ásotthalom határában (Rókabögyös) 14 (Krnács Gy. – Nagy B.); 05.22-én a gyulai Pejréten 26 (Forgách B.); 05.24-én Besenyőtelken 15 (Kovács G. – Schmidt A.), Karcagon 7 (Kovács G.), a tiszafüredi Patkós-csárdánál 25-30 (A. Sovinc – Schmidt A.); 05.25-én a fülöpszállási Fehér-széknel 10 ad. (Oláh J. – Pigniczki Cs.), a hortobágyi Zám-pusztán 19 + 11 (Végvári Zs.); 05.26-án Pusztaszor közelében 34 + 29 (Oláh J.), a szentesi Termáltonál 70 (Zalai T. és társai), Cserebökényben 72, a szarvasi kompnál 22 (Oláh J.), a Fülöpszállás határában lévő Borda-tanyánál 73 ad. + 10 imm. (2y) (Pigniczki Cs. – Soltész A.), a Kelemen-széknel 17 ad. (Pigniczki Cs.), a szintén Fülöpszállás melletti Sátán-halomnál 6 ad. (Pigniczki Cs. – Tögye J.); a Jásztelek melletti Mizsei-vész-tárolónál 28 (Zalai T.); a hortobágyi Zám-pusztán 30 (Kovács G.); 05.27-én Balmazújvárosban 40 (Végvári Zs.), a hortobágyi Mátán 2 ad., Hortobágy faluban 21 ad. (Konyhás S.), a fülöpszállási Borda-tanyánál 1 ad. (Tögye J.), Kájánújfaluban 2 ad. (Bede Á.), Szegeden 30 (Végvári Zs.); 05.27–28-án Kabán 35 (Oláh J.); Emri T. – Zöld B.); 05.28-án Szegeden (Baktó) 4 (Barkóczy Cs. – Kiss Zs.), az izsáki Kolon-tónál 9 ad. (Németh Á. és társai), Abaujkéren 10 (Petrovics Z.); 05.30-án az izsáki Kolon-tónál 2 ad. (Németh Á. – Madarász B.); 06.02-án Nagycserkesz határában (Púpos-halom) 1 (Csernák J.); 06.04-én ugyanott 13 pd-t figyeltek meg (Privigeyi Cs. és társai).

Karmazsinpírók (*Carpodacus erythrinus*): 07.09-én* Kisbucsnán 1 ad. hím + 1 ad. tojó pd-t láttak; 07.18-án* 1 ad. tojó madarat gyűrűztek az izsáki Kolon-tónál.

Sővényársármány (*Emberiza cirrus*): A pécsi Tettyén 1 pár költött (Ónodi M.).

Bajszos sármány (*Emberiza cia*): A Nagyarsány melletti Szársomlyón 9 pár költött (Ónodi M.). 05.05-én a nagy-marosi Szent Mihály-hegyen 1 (Horváth G. és társai); 05.28-án Tatabánya mellett 2 (Riezing N.); 06.02-án Gánt közelében 1 (Riezing N.); 06.03-án a felsőtárkányi Peskőnél 5 (Katona Cs.); 07.22-én Tarnalesz határában (Dagadó-far) 1 hím pd-t láttak (Katona Cs.).

Kerti sármány (*Emberiza hortulana*): Mecseknádasd közelében 3 pár költött (Ónodi M.).

Kucsmás sármány (*Emberiza melanocephala*): 05.12-én Pély határában (Kelemen-dűlő) 1 ad. hím pd-t figyeltek meg (Fatér I. és társai).

A következő személyeknek köszönjük az adatok beküldését: Balázs Péter, Barkóczy Csaba, Bátky Gellért, Bede Ádám, Bóhm András, Cser Szilárd, Domján András, Faragó Ádám, Faragó Imre Csaba, Fitala Csaba, Fodor András, Forgách Balázs, Gál Szabolcs, Hadarics Tibor, Hencz Péter, Kasza Ferenc, Kazinczi Zoltán, Kis Borbás Lajos, Kókai Károly, Konyhás Sándor, Kóta András, Kovács Gábor, Kováts Dávid, Marik Pál, Mészáros Csaba, Mogyo-

rósi Sándor, Nagy Tamás, Oláh János, Ónodi Miklós, Pellinger Attila, Petrovics Zoltán, Pigniczki Csaba, Privigyei Csaba, Riezing Norbert, Schmidt András, Simay Attila, Szabó András, Szél László, Szele Ernő, Szemadám György, Tar János, Vasas András, Vasuta Gábor, Végvári Zsolt, Zalai Tamás, Zöld Barna Mihály.

Néhány adat a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület internetes levelezőlistájáról, a Pest Környéki Madarász Kör Füzi ke című lapjának aktuális, 39. és 40. számaiból, valamint az Egyesülethez beküldött szinkron-jelentőlapokról származik.

Összeállította: *Dr. Hadarics Tibor,*
9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.

57. Kis lilik (*Anser erythropus*) ad., Fertőújlak, Borsodi-dűlő, 2000. május 7. (Hadarics Tibor) – Adult Lesser White-fronted Goose

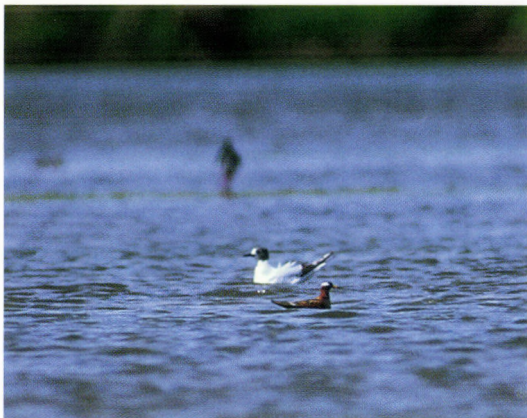
58. Csigaforgató (*Haematopus ostralegus*), Szarvas, 2000. május 7. (Cursorius/íjf. Oláh János) – Oystercatcher

59. Fehérfarkú lilebíbic (*Cbettusia leucura*) ad., Jászfákóhalma, 2000. május 7. (Cursorius/íjf. Oláh János) – Adult White-tailed Plover

60. Fehérfarkú lilebíbic (*Cbettusia leucura*) ad., Harta, Mikla-pusztá, 2000. május 14. (Boros Emil) – Adult White-tailed Plover

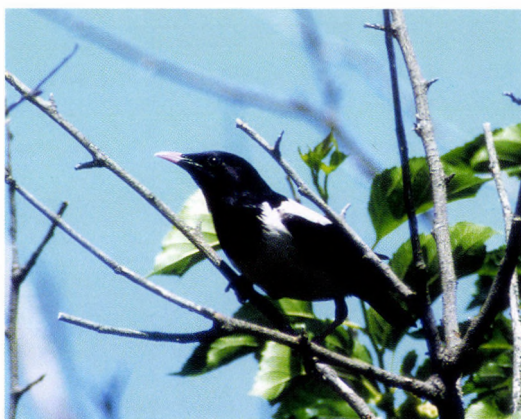
61. Laposcsőrű víztaposo (*Pbalaropus fulicarius*) tojó, Kaba, 2000. május 21. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Female Grey Plover

62. Lócsér (*Sterna caspia*) ad., Körmösdpuszta, 2000. június 27. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Adult Caspian Tern

63. Pusztai hantmadár (*Oenanthe isabellina*) hím, Zákány-szék, 2000. május 26. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Male Isabelline Wheatear

64. Pásztormadár (*Sturnus roseus*) ad. hím, Pusztaszér, 2000. május 26. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Adult male Rose-coloured Starling

65. Kucsmás sármány (*Emberiza melanocephala*) hím, Heves, 2000. május 12. (Cursorius/íjf. Oláb János) – Male Black-headed Bunting

Érdekes madármegfigyelések, 2000. augusztus – október

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HADARICS TIBOR

E rovat számára kérjük beküldeni folyamatosan, vagy legkésőbb a lent megadott határidőig azon madárfajok adatait, amelyek magyar nevét *dőlt betűvel* szedtük a *Magyarország madarainak jegyzéke* című összeállításban (Tüzek 1: 42-48). Természetesen helyt adunk gyakori fajok szokatlan helyen, a szokásostól eltérő időben vagy mennyiségben való megfigyeléseinek is. A lap évi négy számában mindig a megjelenést megelőző időszak adatait közöljük, az alábbiak szerint (zárójelben az adatok beküldési határideje):

1. szám: november-januári adatok (február 10.)

2. szám: február-áprilisi adatok (május 10.)

3. szám: május-júliusi adatok (augusztus 10.)

4. szám: augusztus-októberi adatok (november 10.)

Az adatok beküldésekor kérjük megjelölni a pontos dátumot (tól-ig); a megfigyelés pontos helyét (településhatár és közelebbi hely); a példányszámokat; ha megállapítható a kort és az ivart; valamint a megfigyelő(k) nevét (kettőnél több megfigyelő esetén kérjük aláhúzással, vagy valamilyen más módon megjelölni azt, hogy kinek a nevét szerepeltessük az adat mellett Kovács P. és társai formában, mert minden megfigyelő nevének kiírására terjedelmi okok miatt nincs lehetőségünk). Ha a megfigyelt madárról fénykép is készült, azt is kérjük eljuttatni az adatokkal együtt dr. Hadarics Tibor vagy a *Tüzek* szerkesztőségének címére. A fényképek sérülésmentes visszajuttatásáról gondoskodunk. Diát, színes vagy fekete-fehér papírképet egyaránt be lehet küldeni.

Az adatok hitelességeért kizárólag a megfigyelők felelnek. *A szlaggal (*) jelzett adatokat a Nomenclator Bizottság még nem bitelesítette, így azokat a Bizottság állásfoglalásáig fenntartással kell fogadni, idézésük kerülendő, ezért ezen adatoknál a megfigyelő nevét sem közöljük.* Nyomatékosan kérünk mindenkit, hogy a hitelesítendő fajokról a megadott időpontokig a Nomenclator Bizottság számára is küldje el a részletes leírását.

Északi búvár (*Gavia stellata*): 10.22-én a Duna dunakeszi szakaszán 1 *juv.*, a Pilismaróti-öblében 1 *ad.* (Fodor A. – Szűcs Cs.); 10.29-én a szegedi Fehér-tavon 1 téli tollazatú *ad.* (Nagy T. és társai); 10.31-én a Duna budapesti szakaszán (Óbudai-sziget) 1 pd-t figyeltek meg (Szalai K.).

Sarki búvár (*Gavia arctica*): A Tisza-tó Abádszalóki-öblében 10.17-én 2 (Zalai T.); a Püspökhatvani-víztárolón 10.23-án 1 *juv.* (Rottenhoffer I. és társai); a Duna Esztergom és a Búbánat-völgy közötti szakaszán 10.29-én és 10.31-én 1 pd-t láttak (Laposa D.).

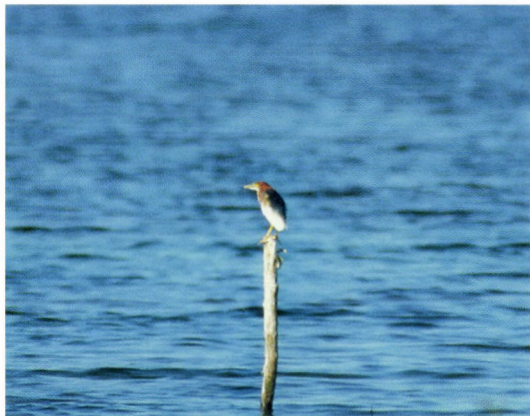
Kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*): 08.12-én Balatonfüzfő mellett, a Nitrokémia Rt. utótisztító tavain 184 *ad.* + 145 *juv.* (Szelle E. – Barta Z.); 08.19-én a Szegedi-Fertőn 380 (Kókai K. – Keresztes G.); 09.16-án a Balatonfüzfő melletti utótisztító tavakon 159 (Szelle E.); 10.16-án a szegedi Fehér-tavon és a Szegedi-Fertőn 156 pd-t számláltak (Nagy T.).

Búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*): 08.12-én a Sumonyi-halastavon 350 (Ónodi M.); 09.16-án a Szegedi-Fertőn 199 pd-t számoltak (Nagy T.).

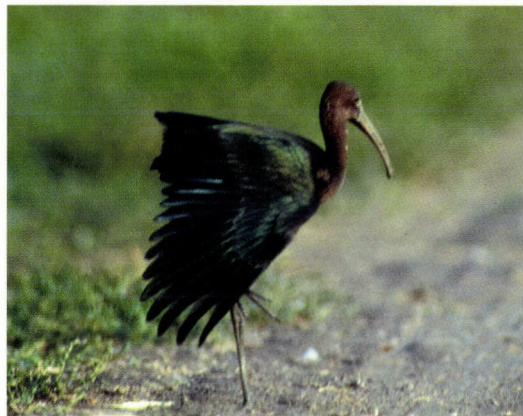
Vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*): 08.11-én a Nórápi-halastavon 1 (Varga F. és társai); 08.12-én a hortobágyi Derzsi-halastavon 1 (Bessenyei B. – Weszelinóv O.), a Fényesi-halastavon 2 (Gyüre P.), a Jusztuson 1 (Bessenyei L.), a Kunkápolnási-mocsárban 2 (Kovács G.); 08.13-án a hortobágyi Fényesi-halastavon 8 *juv.* (Simay A. – Simay G.); 08.17-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 (Ciconia Klub); 08.21-én a Szegedi-Fertőn 1 *juv.* (Nagy T. és társai); 08.25-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 *juv.* (Oláh J.); 08.28-án a Szegedi-Fertőn 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 09.04-én a hortobágyi Ohati-halastavon 2 *juv.* (Nagy T. és társai); 09.08-án a hortobágyi Fényesi-halastavon 1 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.09-én a hortobágyi Akadémiai-halastavon 1 *ad.*, a Gyökekrúti-halastavon 1 (Gyüre P.) (Simay A. – Simay G.), a Levelek melletti víztárolón 1 *juv.* (Debreceni J. – Weszelinóv O.); 09.11-28-ig a Duna Pilismaróti-öblében 1 *juv.* (Kern R.; Horváth G. – Selmecezi Kovács Á.); 09.16-án a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 (Gyüre P.), a Derzsi-halastavon 4 *ad.* + 6 *juv.* (Weszelinóv O.), a Fényesi-halastavon 1 (Gyüre P.; Weszelinóv O.), a Hortobágyi-halastavon 40 (Gyüre P.), a Szegedi-Fertőn 1 *juv.* (Mészáros Cs.; Nagy T.); 09.20-án a Kisvárda melletti horgásztavakon 1 vedlő *ad.* (Weszelinóv O.); 09.24-én a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* (Domján A.); 09.26-án a hortobágyi Ohati-halastavon 1 *juv.* (Simay G.); 10.01-jén a Tisza-tó Abádszalóki-öblében 1 (Zalai T.); 10.08-án a Szegedi-Fertőn 1 *ad.* + 2 *juv.* (Ampovics Zs. – Domján A.); 10.18-án ugyanott 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 10.23-án Fenékpusztánál a Balatonon 1 (Ciconia Klub); 10.26-án a naszályi Ferencmajori-halastavon 1 pd került szem elé (Riezing N.).

Füles vöcsök (*Podiceps auritus*): 10.02-án* a hortobágyi Ohati-halastavon 2; 10.07-én* Tihanynál a Balatonon (Sajkodi-öböl) 1 pd-t figyeltek meg.

Kis kárókatona (*Pbalacrocorax pygmeus*): A nyár végi, őszi időszakban a fajt nagy számban lehetett megfigyelni a Hortobágyon, ezért itt csak a tíznél nagyobb példányszámokra vonatkozó megfigyeléseket közöljük. Legnagyobb számban a Hortobágyi-halastavon mutatkoztak a madarak, ott szeptemberben és októberben több száz példány éjszakázott: 08.06. 30 (Emri T. – Zöld B.), 08.07. 20 (Végyvári Zs.), 08.12. 15 (Gyüre P.), 08.17. 30 (Ciconia Klub), 08.23. 15 (Végyvári Zs.), 08.29. 16 (Zöld B.), 09.03. 170 (Emri T. – Zöld B.), 09.07. 40 (Végyvári Zs.), 09.11. 542, 09.15. 292 (Zöld B.), 09.20. 193, 09.29. 560 (Végyvári Zs.), 10.01. 190, 10.13. 670 (Zöld B.), 10.24. 739 (Ecsedi Z. és társai), 10.26. 840 pd (Tar J. és társai). A Hortobágy más területeiről származó, tíznél nagyobb példányszámokra vonatkozó adatok: 08.12. Derzsi-halastó 18 (Weszelinóv O.), Kunkápolnási-mocsár 17 (Kovács G.); 08.13.

66. Kínai üstököségém (*Ardeola bacchus*) ad., Balmazújváros, Virágoskúti-halastó, 2000. augusztus 14. (Cursorius/Ifj. Oláb János) – Adult Chinese Pond Heron

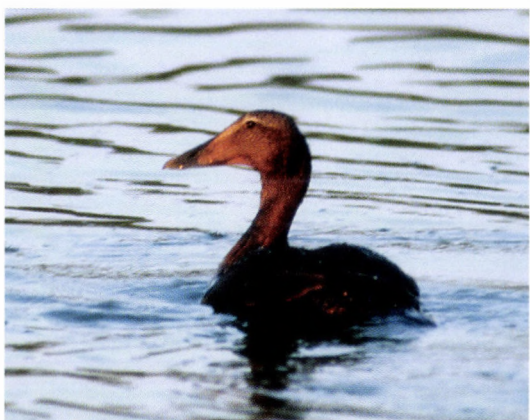
67. Batla (*Plegadis falcinellus*), Szarvas, Décsi-rizsföldek, 2000. augusztus 10. (Cursorius/Ifj. Oláb János) – Glossy Ibis

68. Vörös ásóludak (*Tadorna ferruginea*), Fertőújlak, 2000. október 29. (Vácz Miklós) – Ruddy Shelducks

69. Pehelyrécek (*Somateria mollissima*), Kaba, 2000. szeptember 30. (Cursorius/Ifj. Oláb János) – Eiders

70. Pehelyréce (*Somateria mollissima*) juv., Kaba, 2000. szeptember 30. (Cursorius/Ifj. Oláb János) – Juvenile Eider

71. Szirti sas (*Aquila chrysaetos*) juv., Csécsé, 2000. október 22. (Solt Béla) – Golden Eagle juv.

72. Halászsas (*Pandion haliaetus*), Bodrogkeresztúr, 2000. október 14. (Katona Csaba) – Osprey

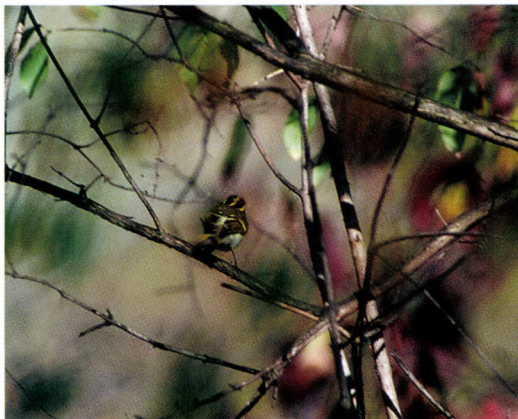
73. Fenyérfutó (*Calidris alba*), Fertőrákos, 2000. október 15. (Hadarics Tibor) – Sanderling

74. Királyfűzike (*Phylloscopus proregulus*), Barabás, Kaszonyi-hegy, 2000. október 5. (Cursorius/iff. Oláb János) – Pallas's Warbler

75. Vastagesőrű fűzike (*Phylloscopus schwarzi*), Barabás, Kaszonyi-hegy, 2000. október 7. (Cursorius/iff. Oláb János) – Radde's Warbler

76-77. Királyfűzike (*Phylloscopus proregulus*), Szolnok, 2000. október 20. (Cursorius/iff. Oláb János) – Pallas's Warbler

Gyöckérvári-halastó kb. 20 (Simay A. – Simay G.), Borzasz 20 (Kovács G.); 08.15. Ózes 15 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 08.17. Ózes 10 (Oláh J.); 09.09. Gyöckérvári-halastó 17 (Simay A. – Simay G.); 09.10. Ohati-halastó 110 (Kovács G.); 09.16. Derzsi-halastó 12, Ohati-halastó 46 (Weszelinov O.); 09.18. Kunkápolnási-mocsár 186 (Kovács G.); 09.19. Ohati-halastó 69 (Simay G.); 09.26. ugyanott 25 (Simay A.); 09.29. Gyöckérvári- és Ohati-halastó kb. 40 (Simay G. – Kovács G.); 10.06. Ohati-halastó 32 (Simay G. – Szathmári I.); 10.15. ugyanott 73 (Weszelinov O.); 10.17. ugyanott 180 (Tar J.); 10.28. ugyanott 80 pd (Tar J. és társai). A Hortobágyon kívüli adatok a következők: 08.06. Poroszló, Tisza-tó (Apota) 2 (Katona Cs.); 08.10. Körmosdpusztai-vízátroló 9 (Tógye J. – Vasas A.); 08.11.12. Szegedi-Fertő 4 (Nagy T.); 08.25. Szeged, Fehér-tó 3 (Fodor A.); 08.26. Biharugrai-halastavak 1 (Czirle Cs. és társai), Poroszló, Tisza-tó (Poroszlói-öböl) 1 (Zalai T. és társai); 09.03. Szegedi-Fertő 2 (Kókai K. – Pópity J.); 09.07. Tiszaalpár, Nagy-rét 1 (Nagy T. és társai); 09.10. Csongrád-Bokros, Nagy-legelő 6 ad. (Bod P. – Bede Á.), Szegedi-Fertő 1 (Kókai K. – Cseh J.), Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak 5 (Ciconia Klub); 09.11. Szegedi-Fertő 3 (Mészáros Cs.); 09.16. Kis-Balaton, II. ütem 1 (Lelkes A.), Szeged, Fehér-tó 3 (Mészáros Cs.), Szegedi-Fertő 1 ad. + 3 juv. (Nagy T. – Mészáros Cs.); 09.17. Pellérdi-halastó 1 (Madas K.); 09.24. Szegedi-Fertő 5 (Domján A.); 09.28. ugyanott 18 (Kókai K.); 09.30. ugyanott 1 (Bede Á. – Adamik Á.); 10.14. Palkonya, halastavak 1 (Kis Borbás L.), Szegedi-Fertő 2 (Mészáros Cs. – Kókai K.); 10.18. Szegedi-Fertő 3 (Mészáros Cs.); 10.19. Kis-Balaton 2 ad. + 28-33 juv. pd (Németh L.).

Bakcsó (*Nycticorax nycticorax*): A Nádudvar melletti Német-szigeten és Ózesen 08.30-án összesen 700 madarat számláltak (Nagy T. és társai). A szegedi Fehér-tavon 10.08-án 51 (Kókai K. – Ugri R.), 10.14-én 4 (Mészáros Cs. – Kókai K.), 10.16-án 12 pd tartózkodott (Nagy T.).

Kínai üstökősgém (*Ardeola bacchus*): 08.14–22-ig 1 ad. pd tartózkodott a Balmazújváros melletti Virágoskúti-halastavon (Tar J. és társai).

Kis kócsag (*Egretta garzetta*): 09.25-én a szolnoki Tiszaártéren 4 (Marik P.); 09.30-án az átányi Dobogósi-legelőn 2 (Ambrus B.); 10.04-én a szegedi Fehér-tavon 8 (Bede Á. és társai); 10.08-án ugyanott 4 (Kókai K. – Ugri R.); 10.14-én a Szegedi-Fertőn 2 (Mészáros Cs. – Kókai K.); 10.22-én a tömörkényi Csaj-tavon 1 pd került szem elé (Bod P. – Bede Á.).

Nagy kócsag (*Egretta alba*): 08.30-án a Szegi és Viss között a Bodrogzugban 600 (Petrovics Z.); 10.15-én a Sumonyi-halastavon 210 (Ónodi M.); 10.23-án ugyanott 176 pd-t számláltak (Ónodi M.).

Fekete gólya (*Ciconia nigra*): 08.30-án Szegi és Viss között a Bodrogzugban 1320 madarat számláltak (Petrovics Z.).

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*): 10.21-én Fertőújlakon 1 (Pellinger A. – Mogyorósi S.), Nagyivánban 2 madarat láttak (Németh L.).

Batla (*Plegadis falcinellus*): 08.02-án a Jásztelek mellett létesített Mizsei-vészátrolón 1 (Zalai T.); 08.06-án a hortobágyi Nagy-Kaproszon 3 (Simay G. – Simay A.); 08.10-én a hortobágyi Ecese-zugban (Sós-Fertő) 3 (Végyvári Zs.), a Szarvas melletti Décsi-rizsföldeken 2 (Oláh J.); 08.15-én a nádudvari Ózesen 1 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 10.15-én a Sumonyi-halastavon 1 ad. pd-t láttak (Ónodi M.).

Fekete hatyú (*Cygnus atratus*): Augusztus folyamán* többször megfigyeltek 1 pd-t a Kis-Balatonon.

Énekes hatyú (*Cygnus cygnus*): A Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátony környékén először 09.15-én bukkant fel 1 ad. (valószínűleg tojó) madár, melyet 09.16–17-én (Balázs P.), 09.24–25-én (Balázs P.; Szabó B.; Legányi M. – Vasuta G.), 09.27-én (Fodor A.), 10.07-én (Bárdos I.), 10.14-én vagy 10.15-én (Szabó B. és társai) és 10.19-én is láttak ugyanott (Németh L.).

Kis lilik (*Anser erythropus*): 09.15-én a Hortobágyi-halastavon 6 ad. (Zöld B.); 09.18-án a hortobágyi Dinnyés-lapon 8 (Oláh J. – Tar J.); 09.24-én ugyanott 18 ad. (Oláh J. és társai); 09.25–10.01-ig ugyanott 21 ad. (Tar J. – Oláh J.; Végyvári Zs.; Oláh J.); 10.02-án a Hortobágyi-halastavon és a Dinnyés-lapon 21 (Tar J.); 10.04-én a Hortobágyi-halastavon 5 (Tar J.); 10.09-én a Dinnyés-lapon 12 (Tar J.); 10.10-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 2 (Tar J.), a Hortobágyi-halastavon 11 (Végyvári Zs.); 10.12-én a Dinnyés-lapon 21 (Tar J.); 10.15-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 2 ad. + 2 juv. (Oláh J.); 10.15-én a Dinnyés-lapon 9, a Hortobágyi-halastavon 5 (Oláh J.); 10.16-án a Hortobágyi-halastavon 21 (Tar J.); 10.19-én ugyanott 2 (Oláh J. – Tar J.); 10.22-én ugyanott 9 (Kovács G.); 10.28-án a hortobágyi Ohati-halastavon 2 ad. + 2 juv. (Tar J. és társai); 10.31-én ugyanott 4 ad. + 3 juv. pd-t láttak (Tar J.). 10.15-én* a Dinnyési-Fertőn 2 ad. + 2 juv.; 10.16-án* és 10.26-án* a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 ad.; 10.28-án a dunatetőnyi Böddi-széken 2 ad. + 1 juv. (Kóky B. – Kóky Sz.); 10.29-én* Nyergesújfalun közelében a Dunánál 1 ad. + 1 juv., a Biharugrai-halastavon 1 ad. pd-t figyelt meg.

Kanadai lúd (*Branta canadensis*): 08.23-án 1 ad. – feltehetően nem vad vagy Európába betelepített állományból származó (D kategória) – madarat észleltek Erdőfű határában (Csőr S. és társai).

Örvös lúd (*Branta bernicla*): 10.13–14-én* a Hortobágyi-halastavon 1 ad. ssp. *bernicla*; 10.28–29-én* és 10.31-én* a geszti Begécsi-vízátrolón 1 ad. pd-t figyelt meg.

Vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*): 10.08–10-ig a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 (Tar J.); 10.14-én ugyanott 1 (Szilágyi A.), a Hortobágyi-halastavon 5 ad. (Végyvári Zs.; Gyüre P.); 10.15-én a Virágoskúti-halastavon 3 (Oláh J.), a Dinnyési-Fertőn 16 (Fenyvesi L.); 10.15–16-án a Hortobágyi-halastavon 7 (Oláh J.; Szemadám Gy. – Végyvári Zs.); 10.19-én ugyanott 8 (Oláh J. – Tar J.); 10.20–21-én ugyanott 5 (Végyvári Zs.; Tar A. és társai); 10.22-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 11

(Végyvári Zs.); 10.22-én a Biharugrai-halastavakon 1 *ad.* (Tögye J. és társai), a Hortobágyi-halastavon 5 (Tar J.), a fülöpszállási Kelemen-széken 5, a dunatétleni Böddi-széken 2 (Nagy T. és társai); 10.23-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 10 (Pellinger A. – Váczi M.), a dunatétleni Böddi-széken 12 (Kóky Sz. és társai), a Hortobágyi-halastavon 9 (Sós E. és társai), a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Czirle Cs. és társai); 10.24-én a hortobágyi Szászteleken 3, a Hortobágyi-halastavon 19 (Ecsedi Z. – Oláh J.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3 (Ecsedi Z. – Oláh J.; Végyvári Zs.); 10.24–25-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 6 (Hadarics T.; Hadarics T. és társai); 10.25-én a Hortobágyi-halastavon 5 (Végyvári Zs.; Tar J.); 10.26-án a hortobágyi Csécsi-halastavon 5 (Kovács G.), a dunatétleni Böddi-széken 28 (Kóky Sz. és társai); 10.28-án a Biharugrai-halastavon 12 (Tögye J. – Vasas A.), a hortobágyi Ohati-halastavon 18 (Tar J. és társai), a dunatétleni Böddi-széken 5 (Kóky B. – Kóky Sz.), Zalavárnál a Kis-Balatonon 4 *ad.* (Ciconia Klub); 10.28–29-én a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Tögye J. – Vasas A.); 10.29-én a Biharugrai-halastavakon 11 (Tögye J. – Vasas A.), a Hortobágyi-halastavon 2 (Tar J.; Zöld B.); 10.30-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 72 (Tar J.); 10.31-én a hortobágyi Ohati-halastavon 22 (Tar J.), a Biharugrai-halastavakon 13 pd-t figyeltek meg (Tögye J. – Vasas A.).

Nílusi lúd (*Alopochen aegyptiacus*): 09.21-én* 3 *ad.* – ismeretlen eredetű – madarat lóttek a debreceni személtelep melletti szántókon és szennyvíztavakon.

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*): A Körömszpusztai-víztárolón 08.09–11-ig*, 08.17-én* és 08.30-án* 1 *ad.* tojót; a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 10.26–28-ig* 5 *juv.*, 10.29-én* 4, 10.30-án* 1; a geszti Begécsi-víztárolón 10.28-án* 1 pd-t figyeltek meg.

Bütykös ásólúd (*Tadorna tadorna*): 08.11-én a Balatonfűzfő melletti utótisztító tavakon 1 *juv.* (Szelle E.); 08.12-én a Mezőkövesd melletti víztárolón 6 *ad.* (Fitala Cs. – Lázár V.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Nagy T.); 09.16-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *juv.* pd került szem elé (Szilágyi A.). 09.29–10.01-ig a Hortobágyi-halastavon 1 *juv.* (Végyvári Zs.; Zöld B. és társai); 10.08-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 tojót (Szalai K. – Orbán G.); 10.09-én a Hortobágyi-halastavon 1 tojót (Szalai K. – Orbán G.); 10.10-én ugyanott 1 (Végyvári Zs.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 hím + 1 tojót (Tar J.; Végyvári Zs.); 10.12-én a nagyhegyesi Elepi-halastavon 2 (Végyvári Zs.); 10.14–16-ig a Hortobágyi-halastavon 1 (Gyüre P.; Oláh J.; Szemadám Gy. – Végyvári Zs.); 10.15-én és 10.19-én a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *imm.* (Szilágyi A.; Végyvári Zs.); 10.19–20-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Oláh J. – Tar J.; Végyvári Zs.); 10.22-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 1 *ad.* (Hódör I.); 10.23-án a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Czirle Cs. és társai), a szabadszállási Zab-széken 2 (Kóky Sz. és társai); 10.24-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 hím (Ecsedi Z. – Oláh J.); 10.26-án a Hortobágyi-halastavon 1 hím (Ecsedi Z. és társai); 10.27-én ugyanott 2 (Végyvári Zs.); 10.28–29-én a geszti Begécsi-víztárolón 1 (Tögye J. – Vasas A.); 10.29-én a Hortobágyi-halastavon 2 pd-t láttak (Zöld B.).

Üstökösreçe (*Netta rufina*): 08.12-én Balatonfűzfő mellett (Nitrokémia Rt. utótisztító tavai) 1 (Szelle E. – Barta Z.), a Fertőn (Madárvárta-öböl) 130 (Pellinger A.); 09.15-én a Rétszilasi-halastavakon 2 (Staudinger I.); 09.16-án a Fertőn (Homoki-öböl) 3 (Mogyorósi S.); 09.25-én Balatonmagyaródnál a Kis-Balatonon 1 tojót (Legányi M. – Vasuta G.); 10.14-én vagy 10.15-én Fonyódligetnél a Balatonon 1 *imm.* hím + 2 tojót + 4 *juv.* (Ciconia Klub), a Fertőn 11 (Mogyorósi S. – Molnár B.); 10.15-én a Dinnyési-Fertőn 2 (Fenyvesi L.); 10.16-án Fonyódligetnél a Balatonon 5 (Ciconia Klub); 10.20–21-én Fertőújlakon 1 (Riezinger N.; Pellinger A. – Mogyorósi S.); 10.23-án Fonyódligetnél a Balatonon 1 tojót + 1 *juv.* (Ciconia Klub); 10.28-án ugyanott 3 tojót vagy *juv.* (Ciconia Klub); 10.29-én a Dinnyési-Fertőn 1 hím + 2 tojót (Szemadám Gy.); 10.31-én Fertőújlakon 1 hím madarat észleltek (Pellinger A.).

Hegyi réce (*Aythya marila*): 09.19-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.28–10.12-ig a Duna Pilismaróti-öblében 1 *juv.* tojót (Kern R.); 10.07-én Balatonberénynél a Balatonon 5 hím + 1 tojót (Ciconia Klub); 10.14-én vagy 10.15-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonynál 1 tojót (Szabó B. és társai); 10.16-án Balatonberénynél a Balatonon 1 tojót (Ciconia Klub), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 tojót (Pellinger A.); 10.17-én a Tisza-tó Abádszőlőki-öblében 2 (Zalai T.); 10.21-én a Tisza-tó Sarudi-öblében 1 tojót vagy *juv.* (Oláh J. és társai); 10.22-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 *juv.* (Hadarics T.); 10.23-án Balatonberénynél a Balatonon 2 tojót (Ciconia Klub); 10.25-én ugyanott 1 *ad.* hím + 1 *imm.* hím + 1 tojót (Ciconia Klub); 10.28-án ugyanott 1 hím + 2 tojót, Fenékpusztánál 1 tojót (Ciconia Klub), a Szegedi-Fertőn 1 *juv.* tojót pd-t láttak (Nagy T. – Törő K.).

Pehelyreçe (*Somateria mollissima*): 09.30–10.01-ig 7 *juv.* madár tartózkodott a kabai cukorgyár ülepítőin (Oláh J.; Ványi R. – Végyvári Zs.).

Örvös bukó (*Mergus serrator*): 10.17-én 1 tojót pd-t láttak a hortobágyi Ohati-halastavon (Tar J.).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*): 08.28-án* a hortobágyi Borsóson 1 *ad.* tojót; 10.09-én* a hortobágyi Zámposztán 1 hím madarat észleltek.

Pusztai ölyv (*Buteo rufinus*): Nyár végén a Hortobágyon 5-10 pd-t lehetett megfigyelni, melyek közül 3-4 átnyírt volt (Kovács G.). A Hortobágyon kívüli adatok a következők: 08.04. Királyhegyesi-pusztá 2 *imm.*, Makó-Rákos, Montág-pusztá 2 *imm.* + 1 *juv.*, Nagykopáncsi-pusztá 2 *imm.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 08.13. Kardoskút 1 (Kaczkó Á. – Kern R.); 08.19. Tiszánána, Magas-határ 3 (Borbáth P. – Zalai T.); 08.23. Hevesvezekény 1 (Solti B.), Jásztelek, Mizsei-vészátroló 1 *juv.* (Zalai T.); 08.27. Cserebökény, Veres Zoltán-pusztá 1, Fábiansébestyén, Külső-pusztá 1 *ad.* (Nagy T. és társai), Gyula, Tavaszrét 1 *subad.* (Marik P.); 08.30. Makó-Rákos, Montág-pusztá 3 *imm.*, Nagykopáncsi-pusztá 2 *ad.* + 3 *juv.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 08.31. Heves, Verczel 1 *ad.* (Borbáth P. – Zalai T.); 09.02. Tiszafüred 2 (Kovács G.); 09.05. Cserebökényi-pusztá 1 (Nagy T. és társai); 09.06. Kisköre,

Magas-határ 1 *ad.* (Zalai T.); 09.10. Kardoskút, Fehér-tó 1 *ad.* (Kiss Zs. – Barkóczy Cs.); 09.18. Nagykopáncsi-pusztá 2 *juv.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 09.19. Tószeg, Sári-gyep 1 *ad.* (Legányi M. – Vasuta G.); 09.25. Balatonmagyaród, Kis-Balaton 1 *ad.* (Legányi M. – Vasuta G.); 09.26. Kisköre, Magas-határ 1 *ad.* (Zalai T.); 09.29. Királyhegyesi-pusztá 1 *ad.* + 2 *juv.*, Nagykopáncsi-pusztá 1 *ad.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 10.07. Dévaványa 1 (Szalai K. – Orbán G.), Kétegyháza, Apáti-pusztá 1 *ad.* (Marik P.); 10.24. Csorvás 1 *pd* (Domján A.).

Fekete sas (*Aquila clanga*): 10.01-jén* a Biharugrai-halastavaknál 1 *imm.* (3y) *pd-t* figyeltek meg. A fertőújlaki élőhely-rekonstrukciós terület Borsodi-dűlő nevű részén először 10.14-én* bukkant fel 1 *ad.* *pd*, ezt a madarat 10.18-án* a Nyéki-szálláson, 10.20–21-én* és 10.27–29-ig* ismét a Borsodi-dűlőben látták.

Szirti sas (*Aquila chrysaetos*): 09.23-án a Naszály melletti Grébicsi-halastavaknál 1 *subad.* *pd* került szem elé (Bátky G. – Bátky K.). 10.22-én Csécsé közelében egy fá-cánkibocsátó telepen 1 *juv.* tojójú madarat – mely már napok óta a környéken tartózkodott – fogtak héjacsapdával (Tóth I.), a sást másnap Rózsaszentmárton mellett engedték szabadon (Solti B. – Szabó T.).

Halászsas (*Pandion haliaetus*): 08.02-án a tatai Réti-halastavaknál 1 (Bátky G.); 08.15-én a szegedi Fehér-tónál 1 (Mészáros Cs.); 08.24-én Tiszalökön (komp) 1 (Oláh J.); 08.28-án a Szegedi-Fertőnél 2 (Mészáros Cs.); 08.29-én a Hortobágyi-halastónál 1 (Katona Cs.), a Nórapi-halastónál 1 (Varga F. – Hencz P.); 09.02-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub); 09.05-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 1 *juv.* (Nagy T. és társai); 09.06-án a Szegedi-Fertőnél 1 (Nagy T. és társai); 09.07-én a nyíregyházi Szelkő-tónál 1 *ad.* (Weszelinov O.); 09.08. és 09.10. között a Tisza-tónál 1 (Kóta A. és társai); 09.09-én a Körömspusztai-víztárolónál 1 *ad.* + 2 *juv.* (Oláh J.), Duna-szigeten (Duna-part) 1 (Vizslán T. – Pingitzer B.); 09.10-én a csongrád-bokrosi Nagy-legelőn 1 (Bod P. – Bede Á.); 09.10–11-én a Körömspusztai-víztárolónál 1 (Vasas A.); 09.11-én a Szegedi-Fertőnél 2 (Mészáros Cs.); 09.12-én a hortobágyi Dinnyés-laposon 1 (Oláh J.); 09.13-án Nagyiván mellett 1 (Oláh J.); 09.15-én a Körömspusztai-víztárolónál 2 (Tógye J. – Vasas A.); 09.16-án a szegedi Fehér-tónál 1 (Nagy T.), a tömörkényi Csaj-tónál 1 *ad.* (Bod P. – Bede Á.), a Tisza-tó Poroszlói-öblénél 1 (Zalai T.), a hortobágyi Ohati-halastónál 1 *juv.* (Weszelinov O.), a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 *ad.* (Riezing N.); 09.17-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 (Oláh J. – Tar J.); 09.18-án Bodrogkeresztúr közelében (Bodrog) 1 (Petrovics Z.); 09.19-én a Jászkarajenő melletti Karai-halastónál 1 (Legányi M. – Vasuta G.); 09.22-én a Körömspusztai-víztárolónál 3 (Tógye J. – Vasas A.); 09.22–23-án a Dejtár melletti Nagy-tónál 1 (Ipoly-völgyi Madarász KHV); 09.23-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 (Ciconia Klub), a naszályi Asszony-tónál 1 (Bátky G. – Bátky K.), a Püspökhátvani-víztárolónál 1 (Rottenhoffer I. és társai), a Tokaj melletti Ladányi-halastónál 1 (Petrovics Z.), a Hortobágyi-halastónál 1 (Emri T. – Zöld B.), a nyíregyházi Szelkő-tónál 1 *ad.*, a Nagyálló

melletti Harangodi-víztárolónál 2 (Weszelinov O.); 09.24-én a Devecser határában lévő Széki-tónál 1 (Legányi M. – Vasuta G.); 09.25-én Balatonmagyaród közelében a Kis-Balatonon 1 (Legányi M. – Vasuta G.); 09.26-án a szarvasi Iskolaföldi-halastavaknál 1 (Lovas I.); 09.26–10.02-ig a Körömspusztai-víztárolónál 1 (Vasas A.); 09.27-én a Fehérgyarmat melletti horgásztónál 1 *ad.* hím (Weszelinov O.); 09.29–30-án a Szegedi-Fertőnél 1 (Kókai K.; Barkóczy Cs. és társai); 10.01-jén a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 1 (Argai S. és társai); 10.07-én ugyanott 1 (Bátky G. – Szeimann P.); 10.14-én Bodrogkeresztúr határában (Nagy-Balota) 1 (Katona Cs.); 10.29-én a Dinnyési-Fertőnél 1 (Szemadám Gy.); 10.31-én a békéscsabai Cserépgyári-halastónál 1 *pd-t* láttak (Marik P.).

Fehérkarmú vércse (*Falco naumanni*): 08.26-án* 1 *subad.* hímét észlelték a sarródi Lászlómajor közelében.

Kék vércse (*Falco vespertinus*): A dél-hevesi pusztákon augusztus első felében 200–250, augusztus harmadik hetében 400 madár tartózkodott (Fatér I.). 09.23-án Kenderes közelében több mint 60 (Kazinczi Z.); 09.30-án Kunszentmiklósnál 2 *juv.* (Kókay Sz. és társai); 10.02-án Lökösházán 1 *ad.* hím *pd-t* láttak (Domján A.).

Kis sólyom (*Falco columbarius*): 09.16-án a szegedi Fehér-tónál 1 (Mészáros Cs.); 09.23-án Püspökhátvan határában (Galambos) 1 (Rottenhoffer I. és társai); 09.30-án a hortobágyi Dinnyés-laposon 1 *juv.* (Németh L. – Oláh J.); 10.01-jén a fertőrákosi üdülőtelepen 1 (Mogyorósi S.); 10.07-én Szabadkigyós határában (Makkosháti-legelő) 1 *ad.* hím (Marik P.); 10.08-án a Szegedi-Fertőnél 1 hím (Domján A. – Ampovics Zs.); 10.11-én a Hortobágyon, az Egyek-Pusztaköcsi-mocsarak területén 1 (Végyvári Zs.); 10.20-án a hortobágyi Zám-pusztán 1 tojójú (Oláh J. – Pigniczki Cs.); 10.25-én a nádudvari Borzason és Szelencsén 3 (Oláh J.); 10.26-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Ecsedi Z. és társai); 10.29-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 *pd-t* láttak (Szilágyi A. és társai).

Vándorsólyom (*Falco peregrinus*): 08.02–09.08-ig 1 *ad.* tojójú tartózkodott Pécsen, az ún. „Toronyház” körül; a 08.27. és 01.02. közötti időszakban pedig 1 *imm.* tojójú madarat láttak rendszeresen ugyanott (Ónodi M.). 08.04-én a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál 1 *juv.* (Ciconia Klub); 08.10-én Sopronban (Bánfalvi út) 1 (Hadarics T.); 08.12-én a szegedi Fehér-tónál 1 *juv.* (Nagy T.); 08.16–17-én Zalaszentmihály közelében (Principális-csatorna) 1 *ad.* (Németh L.); 08.18-án a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 2 *juv.* (Bátky G.), a szegedi Fehér-tónál 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 08.19-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 *juv.* (Végyvári Zs.); 08.26-án a szegedi Fehér-tónál 1 *ad.* (Kókai K.); 08.27-én Sály közelében (Sályi-tavak) 1 *ad.* (Seres N.); 08.29-én a Körömspusztai-víztárolónál 1 *imm.* (Ecsedi Z. és társai), a szentesi Termál-tónál 1 *juv.* *pd-t* láttak (Nagy T. és társai). 09.01-jén a szegedi Fehér-tónál 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 09.03-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Balázs I. és társai); 09.06-án ugyanott 1 *imm.* (Végyvári Zs.; Zalai T.; Tar J.); 09.15-én ugyanott 1 *juv.* (Zöld B.); 09.16-án a szegedi Fehér-tónál 1 *ad.* (Mészáros Cs.); 09.18-án a Mezőkövesd melletti víztárolónál 1 *imm.* (Fitala Cs.); 09.23-án

a Hortobágyi-halastónál 1 (Emri T. – Zöld B.); 09.24-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 *ad.* + 1 *juv.* (Oláh J. és társai), Szigetmonostor határában (Merzán) 1 (Czirók G.), a szegedi Fehér-tónál 1 *ad.* (Kókai K. – Cseh J.); 09.25-én ugyanott 1 *subad.* (2y) (Bede Á. – Márton G.); 09.29–30-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Oláh J. – Tar J.; Oláh J. – Németh L.); 09.30-án a Pellérdi-halastónál 1 *juv.* tojó pd került szem elé (Ónodi M.). A szegedi fogadalmi templom környékén telelő *ad.* tojó madarat először 09.24-én látták (Kasza F.), majd 09.26–27-én (Bede Á.), 10.02–03-án (Bede Á.; Kókai K.), 10.05-én (Bede Á.), 10.08–09-én (Lovászi P. – Papp T.; Bede Á.), 10.11–16-ig (Domoki F.; Bede Á.; Kókai K. – Cseh J.), 10.19-én (Bede Á.), 10.21-én (Kókai K.), 10.26–27-én (Nagy T. és társai; Domján A.) és 10.29–31-ig is szem elé került (Kókai K.; Bede Á.). 10.01-jén a Hortobágyi-halastónál 2 (Zöld B. és társai); 10.05-én a hortobágyi Mátá-pusztán 1 (Zöld B.), a Hortobágyi-halastónál 2 (Zöld B. – Papp G.); 10.06-án és 10.08-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Pellinger A.); 10.10-én Pécsen 1 *ad.* tojó (Ónodi M.), a hortobágyi Dinyés-lapason 1 *ad.* tojó (Tar J.); 10.13-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Zöld B.); 10.14-én a szegedi Fehér-tónál 1 *ad.* tojó, a Szegedi-Fertőnél 1 *imm.* hím (Mészáros Cs. – Kókai K.); 10.14-én vagy 10.15-én a Fertőn 1 *juv.* (Mogyorósi S. – Molnár B.); 10.16-án a Szegedi-Fertőnél 1 *juv.* (Nagy T.), a hortobágyi Dinnyés-lapason 1 (Tar J.); 10.16–17-én Fertőújlak közelében 1 *ad.* (Pellinger A.; Legányi M. – Vasuta G.); 10.19-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 tojó (Katona Cs.); 10.20-án a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Mogyorósi S.; Riezing N.), a hortobágyi Zám-pusztán 1 *juv.* (Oláh J. – Pigniczki Cs.), a Királyhegyes határában lévő Dáli-szikesen 1 *juv.* (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 10.21-én a Nagyvíványi-pusztán 1 (Kovács G.); 10.25-én és 10.27-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 *ad.* (Hadarics T.); 10.28-án a naszályi Ferencmájori-halastavaknál 1 *juv.* (Bátky G. és társai); 10.29-én a Dinnyési-Fertőnél 1 (Szemadám Gy.), a Biharugrai-halastavaknál 1 *imm.* (Tőgye J. – Vasas A.); 10.30-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 *juv.* (Tar J.; Ecsedi Z. – Oláh J.), a nádudvari Borzason 1 (Kovács G.); 10.31-én Balatonfüzfőn, a Nitrokémia Rt. utótisztító tavainál 1 tojó (Szelle E.), a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 2 *ad.* pd-t figyeltek meg (Hadarics T.).

Törpevízicsibe (*Porzana pusilla*): 08.01-jén 1 *juv.* madarat gyűrték a szegedi Fehér-tavon (Torday L. és társai).

Csigaforgató (*Haematopus ostralegus*): 08.12-én a geszti Begécsi-víztárolón 6 (Tőgye J. és társai); 08.14–16-ig és 08.18–19-én a kiskörei Patkósi-halastavon 1 (Zalai T. és társai); 08.19-én a geszti Begécsi-víztárolón 3 (Czirle Cs. és társai); 08.22-én a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 08.29-én (Zöld B.) és 09.03-án (Oláh J. és társai; Emri T. – Zöld B.) a Hortobágyi-halastavon 1; 09.08–13-ig a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 (Végvári Zs.; Kóta A. és társai; Kovács G.); 09.11-én a Hortobágyi-halastavon 1 (Zöld B.); 09.23-án a Duna Pilismaróti-öblében 1 (Czirók G.); 09.24–25-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 1 pd-t figyeltek meg (Szabó B.).

Gulipán (*Recurvirostra avosetta*): A szegedi Fehér-tavon 10.16-án 237, 10.24-én 290 (Nagy T.), 10.25-én 300

(Domján A. – Tokody B.), 10.29-én 310 pd-t számláltak (Nagy T. és társai).

Feketeszárnýú székicsér (*Glareola nordmanni*): 10.20-án* 1 pd-t észleltek a hortobágyi Zám-pusztán.

Parti lile (*Charadrius hiaticula*): A nyár végi, őszi időszakban (október közepéig) szinte állandóan meg lehetett figyelni kisebb csapatokat vizeink mentén (nagyobb számban szeptemberben), főként az Alföld szikesein és lecsapolt halastavain. Mintegy 150 adat érkezett a fajról, ezért részletesen csak a tíznél nagyobb példányszámú csapatokra vonatkozó megfigyeléseket közöljük: 08.15. Szeged, Fehér-tó 47 (Mészáros Cs.); 08.17. Szentes, Termál-tó 10 (Domján A.); 08.18. Szeged, Fehér-tó 31 (Mészáros Cs.); 08.19. ugyanott 20 (Kókai K. és társai; Domján A.); 08.25. Nádudvar, Ózes 37 (Oláh J.), Szeged, Fehér-tó 13 (Mészáros Cs.); 08.26. Szeged, Fehér-tó 18 (Kókai K.); 08.27. Nádudvar, Ózes 48 (Oláh J. és társai); 08.28. Szeged, Fehér-tó 14 (Mészáros Cs.); 08.29. Hortobágyi-halastó 15 (Zöld B.), Körmösdpusztai-víztároló 10 (Ecsedi Z. és társai); 09.01. ugyanott 11 (Czirle Cs. – Vasas A.); 09.02. ugyanott 14, Nádudvar, Ózes 40 (Zalai T. és társai), Nagyhegyes, Elepi-halastó 15 (Végvári Zs.), Szeged, Fehér-tó 28 (Kókai K.); 09.03. Hortobágyi-halastó 17 (Emri T. – Zöld B.); 09.04. Körmösdpusztai-víztároló 20 (Ecsedi Z. és társai), Nádudvar, Ózes 55 (Ecsedi Z. – Oláh J.); 09.05. Körmösdpusztai-víztároló 10 (Nagy T. és társai); 09.06. ugyanott 11 (Vasas A.), Szeged, Fehér-tó 11 (Nagy T. és társai), Szentes, Termál-tó 19 (Bede Á.); 09.07. Körmösdpusztai-víztároló 12 (Vasas A. és társai); 09.08. ugyanott 15 (Vasas A.); 09.09. ugyanott 18 (Oláh J.); 09.10. Szeged, Fehér-tó 50 (Kókai K. – Cseh J.); 09.11. Kisköre, Patkósi-halastó 12 (Zalai T.), Körmösdpusztai-víztároló 19 (Vasas A.), Szeged, Fehér-tó 18 (Mészáros Cs.); 09.12. ugyanott 25 (Bede Á.); 09.13. Kisköre, Patkósi-halastó 11 (Borbáth P. – Zalai T.), Hortobágyi-halastó 24 (Oláh J.); 09.15. Körmösdpusztai-víztároló 18 (Tőgye J. – Vasas A.), Nádudvar, Ózes 15 (Végvári Zs.), Szeged, Fehér-tó 20 (Bede Á. – Teleki B.); 09.16. Szegedi-Fertő 24, Szeged, Fehér-tó 16 (Nagy T.), Tömörkény, Csaj-tó 22 (Barkóczy Cs. és társai); 09.18. Nádudvar, Ózes 22 (Oláh J.); 09.19. Szeged, Fehér-tó 12 (Bede Á.); 09.23. Nagykánizsa, Miklósfai-halastavak 15 (Ciconia Klub); 09.24. Szeged, Fehér-tó 10 (Kókai K. – Cseh J.); 09.25. ugyanott 18 (Bede Á. – Márton G.); 09.26. Körmösdpusztai-víztároló 16 (Vasas A.); 09.29. Szeged, Fehér-tó 50 (Mészáros Cs. – Kókai K.); 09.30. ugyanott 10 (Barkóczy Cs. és társai); 10.01. Naszály, Ferencmájori-halastavak 12 (Riezing N.); 10.06. Szeged, Fehér-tó 11 (Mészáros Cs.); 10.07. ugyanott 19 (Domján A.); 10.13. Hortobágyi-halastó 15 pd (Végvári Zs.).

Havasi lile (*Charadrius morinellus*): Ismert hortobágyi pihenőhelyükről, a Hajdúszoboszlóhoz tartozó Angyalháza-pusztáról és a szomszédos, de már Nádudvar község-határához tartozó Szelencés-pusztáról az alábbi adatokat kaptuk: 08.13. Angyalháza 1 nászruhas (Végvári Zs.; Kovács G.); 08.16. ugyanott 3 (Végvári Zs.); 08.24. ugyanott 6 *ad.* + 7 *juv.* (Végvári Zs.); 08.24. Szelencés 7 (Oláh J.); 08.28. Angyalháza 22 *ad.* + 2 *juv.* (Végvári Zs.); 09.02.

Angyalháza és Szelencés 32 *ad.* + 14 *juv.* (Zalai T. és társai); 09.08. Angyalháza 5 *ad.* + 13 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.08–10. között ugyanott min. 50 (Kóta A. és társai); 09.12. Szelencés 25 *ad.* + 106 *juv.* (Oláh J.); 09.14. Angyalháza 89 (Szilágyi A. – Zalai T.); 09.18. ugyanott 39 *ad.* + 123 *juv.* (Oláh J.); 09.21. Angyalháza 130 (Végyvári Zs.); 09.27. ugyanott 165 (Végyvári Zs.); 10.01. Szelencés 15–20 (Németh L. és társai); 10.17. Angyalháza 60 (Végyvári Zs.); 10.25. Szelencés 30 (Oláh J.); 10.29. Angyalháza 110 (Szilágyi A. és társai). A Hortobágy más területein is felbukkantak kisebb csapatok: 08.29-én a Kunmadarasi-pusztán 13 (Kovács G.); 09.02-án a tiszafüredi Parajson 3 (Kovács G.); 09.03-án a Nagyviváni-pusztán 2 (Kovács G.); 09.11-én a Nyíró-lapon 2 *ad.* + 11 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.13-án a Nyári-járáson 4 *ad.* + 16 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.14-én ugyanott 15 (Végyvári Zs.); 09.16-án a nádudvari Borzason 3 (Kovács G.); 09.27-én a Nyári-járáson 9 + 1 (Végyvári Zs.); 10.12-én a Karcag melletti Tilalmon 22 pd-t észleltek (Kovács G.). A Hortobágyon kívül csak Kardoskúton láttak 08.13-án 3 *ad.* vedlő madarat (Kaczkó Á. – Kern R.).

Sarki partfutó (*Calidris canutus*): 08.25-én a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 08.26-án ugyanott 3 *juv.* (Kókai K.); 08.28-án ugyanott 1 *ad.* + 3 *juv.* (Nagy T.); 09.01-jén a szegedi Új-halastavakon, a Fehér-tavon és a Szegedi-Fertőn 1–1 *juv.* (Mészáros Cs.); 09.02–04-ig a Körömspusztai-víztárolón 1 *juv.* (Zalai T. és társai); 09.03-án a Szegedi-Fertőn 1 (Kókai K. – Pópit J.); 09.09-én a geszti Begécsi-víztárolón 2 (Vasas A.); 09.10-én a szegedi Fehér-tavon 3 *juv.* (Kókai K. – Cseh J.; Domján A.); 09.11-én ugyanott 1 téli tollazatú *ad.* + 3 *juv.* (Mészáros Cs.); 09.16-án a Hortobágyi-halastavon 1 (Emri T. – Gyüre P.), a kisújszállási Csivagi-halastavon 2 *juv.* (Monoki Á. – Zalai T.); 09.17-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 *juv.* (Oláh J. – Tar J.); 09.19-én ugyanott 2 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.24-én ugyanott 1 *juv.* (Oláh J. és társai); 09.25-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 1 *ad.* téli tollazatú (Legányi M. – Vasuta G.); 09.26-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 (Végyvári Zs.), a nádudvari Ózesen 1 *juv.* (Kovács G.); 09.26–10.08-ig a Körömspusztai-víztárolón 1 *juv.* (Vasas A.; Zalai T. és társai); 09.28-án a nádudvari Ózesen 1 *juv.* (Végyvári Zs.); 10.06-án a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* pd-t figyeltek meg (Mészáros Cs.).

Fenyérfutó (*Calidris alba*): 08.05-én a Polgár melletti Folyási-halastavon 2 *ad.* (Gazdag I. és társai); 08.28-án a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Nagy T.); 09.01-jén ugyanott 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 09.02-án ugyanott 2 *ad.* (Kókai K.); 09.03-án ugyanott 1 *juv.* (Domján A.); 09.06-án a Körömspusztai-víztárolón 1 *juv.* (Vasas A.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Barkóczi Cs. és társai; Mészáros Cs.); 09.07-én a Körömspusztai-víztárolón 2 (Futó R. – Ványi R.); 09.10–12-ig a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Kókai K. – Cseh J.; Domján A.; Mészáros Cs.; Bede Á.); 09.11-én a Hortobágyi-halastavon 2 *juv.* (Zöld B.); 09.13-án a Mezőkövesd melletti víztárolón 2 (Fitala Cs.); 09.15-én a nyíregyházi Szelkő-tavon 1 *juv.* (Weszelinov O.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Bede Á. – Teleki B.), a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 2 (Balázs P.); 09.16-án a naszályi

Ferencmajori-halastavokon 1 *ad.* (Riezing N.), a hortobágyi Csécsi-halastavon 2 (Simay A. – Simay G.), a tömörkényi Csaj-tavon 5 *juv.* (Domján A. – Bánfi P.), a szegedi Fehér-tavon 3 *juv.*, a Szegedi-Fertőn 1 *juv.* (Nagy T.); 09.23-án a Hortobágyi-halastavon 4 (Emri T. – Zöld B.), a nagykanizsai Miklósfai-halastavon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 09.25-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 18 (Legányi M. – Vasuta G.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Bede Á. – Márton G.); 09.26-án a nádudvari Ózesen 8 (Kovács G.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 5 (Végyvári Zs.), a Mezőkövesd melletti víztárolón 7 (Fitala Cs.); 09.27-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 2 téli tollazatú *ad.* + 6 *juv.* (Fodor A.); 09.28-án ugyanott 10 (Németh L.), a nádudvari Ózesen 10 *juv.* (Végyvári Zs.); 09.29-én a nyíregyházi Szelkő-tavon 1 *juv.* (Weszelinov O.), a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 17 (Ecsedi Z. – Oláh J.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Kókai K.); 09.30-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 8 (Végyvári Zs.), a Hortobágyi-halastavon 5 (Oláh J.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Barkóczi Cs. és társai), a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon kb. 20 (Nagy L.); 10.01-jén Balatonberénynél 4 + 2, Balatonfenyvesnél 1, a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 12 (Legányi M. – Vasuta G.), a Hortobágyi-halastavon 9 (Oláh J.); 10.04-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 7 (Szemadám Gy. – Végyvári Zs.), a szegedi Fehér-tavon 2 *juv.* (Bede Á. és társai); 10.05-én a Hortobágyi-halastavon 4 (Zöld B. – Papp G.); 10.06-án a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 10.10-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 3 (Tar J.), a Hortobágyi-halastavon 2 (Végyvári Zs.); 10.14-én vagy 10.15-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 4 (Szabó B. és társai); 10.15-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 (Oláh J.), a fertőrákosi üdülőtelepen 1 *juv.* (Hadarics T.); 10.27-én a fertőrákosi Borsodi-dűlőben 1 pd-t láttak (Hadarics T. – Udvardy F.).

Bonaparte-partfutó (*Calidris fuscicollis*): 08.29–09.06-ig* 1 *ad.* madár tartózkodott a Körömspusztai-víztárolón.

Vándorpartfutó (*Calidris melanotos*): 09.02-án* a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 vedlő *ad.*; 10.24–26-ig* a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* pd-t figyeltek meg.

Sárjáró (*Limicola falcinellus*): 08.03-án a hortobágyi Tínohalmi-halastavon 1 (Oláh J. – Ecsedi Z.); 08.12–13-án a szegedi Fehér-tavon 2 (Nagy T. – Domján A.; Kókai K.); 08.14–15-én a kiskörei patkósi-halastavon 1 *juv.* (Borbáth P. – Zalai T.; Zalai T. és társai); 08.15-én a nádudvari Ózesen 9 *juv.* (Ecsedi Z. – Oláh J.), a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 08.17-én a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.); 08.17-én a nádudvari Ózesen 7 *juv.* (Oláh J.); 08.18-án a szegedi Fehér-tavon 2 *juv.* (Nagy T. – Barkóczi Cs.; Mészáros Cs.); 08.19-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1, a kiskörei Patkósi-halastavon 1 *juv.* (Borbáth P. – Zalai T.), a szegedi Fehér-tavon 1 (Kókai K. és társai); 08.22–23-án a kiskörei Patkósi-halastavon 2 *juv.* (Borbáth P. – Zalai T.; Fatér I. – Zalai T.); 08.26-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 2 (Végyvári Zs.), a kiskörei Patkósi-halastavon 2 *juv.* (Zalai T.); 08.27-én a nádudvari Ózesen 11 *juv.* (Oláh J. és

társai); 09.02-én ugyanott szintén 11 juv. (Zalai T. és társai); a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 juv. (Végyvári Zs.); 09.02–07-ig a Körömszpusztai-víztárolón 1 juv. (Zalai T. és társai); 09.03-án a Hortobágyi-halastavon 1 juv. (Oláh J. és társai); 09.04-én a nádudvari Őzesen 4 juv. (Oláh J. és társai); 09.09-én az Egerszalóki-víztárolón 1 pd-t figyeltek meg (Fitala Cs.).

Kis sárszalonna (*Lymnocyptes minimus*): 09.15-én a nádudvari Őzesen 2 (Végyvári Zs.); 09.18-án a balmazújvárosi Kis-szegben 1, a nádudvari Őzesen 4 (Oláh J.), a hortobágyi Dinnyés-lapason 2 (Oláh J. – Tar J.); 09.24-én a balmazújvárosi Kis-szegben és a Virágoskúti-halastavon 1-1 (Oláh J. és társai); 09.25-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végyvári Zs.); 09.29-én a balmazújvárosi Kis-szegben 2 (Oláh J. – Ecsedi Z.); 10.01-jén a Tokaj melletti halastavon 1 (Fehér L.); 10.08-án a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Hódör I.); 10.09-én ugyanott 14 (Végyvári Zs.); 10.10-én ugyanott 2 (Tar J.); 10.17-én ugyanott 15 (Oláh J.); 10.19-én ugyanott 3 (Oláh J.); 10.21-én a naszályi Ferencmajori-halastavakon 1 pd-t figyeltek meg (Riezing N.).

Nagy sárszalonna (*Gallinago media*): 08.22-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Mészáros Cs.); 10.02-án a balmazújvárosi Kis-szegben 2 (Oláh J. és társai); 10.03-án a Balmazújváros melletti Magdolnában 1 pd-t figyeltek meg (Végyvári Zs.).

Erdei szalonna (*Scolopax rusticola*): 10.04-én Budapesten (Zugló) 1 (Sevcsik A.); 10.11-én a Soproni-hegységben 1 (Mogyorósi S.); 10.18-án a budapesti Költő utcában 1 (Jakab P.); 10.20-án a Sopron melletti Szárhalmi-erdőben 1 (Steiger K.); 10.28-án ugyanott összesen 5 (Steiger K.); 10.30-án Balinka-Mecsér határában 1 pd-t észleltek (Sipócz L.).

Kis goda (*Limosa lapponica*): 09.06-án a hortobágyi Csécsi-halastavon 1 juv. (Kovács G.); 09.10-én a Szegedi-Fertőn 1 juv. (Kókai K. – Cseh J.); 09.11-én a szegedi Fehér-tavon 1 juv. (Mészáros Cs.); 09.28-án Keszthelyen 1 juv. pd-t láttak (Németh L.).

Kis póling (*Numenius phaeopus*): 08.04-én a szegedi Fehér-tavon 3 (Domján A.), a makó-rákosi Montág-pusztán 1 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 08.09-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Mészáros Cs.); 08.11-én a fertőújlaki Borsodi-dűlőben 1 (Laczik D. – Németh C.); 08.12-én a hortobágyi Derzsi-halastavon 2 (Bessenyei B. – Weszelinóv O.), a szegedi Fehér-tavon 1 (Nagy T. – Domján A.); 08.13-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 (Zöld B.), a szegedi Fehér-tavon 3 (Keresztes G. és társai); 08.15-én a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 4 (Ciconia Klub); 08.22-én a fertőrákosi üdülőtelepen 2 (Mogyorósi S.), a szegedi Fehér-tavon 1 (Mészáros Cs.); 08.30-án a makó-rákosi Montág-pusztán 2, a Nagykopáncsi-pusztán 1 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 09.07-én a fertőrákosi üdülőtelepen 1 pd-t észleltek (Mogyorósi S.).

Füstös cankó (*Tringa erythropus*): A szegedi Fehér-tavon 09.10-én 3000 (Kókai K. – Cseh J.), 10.07-én 1300 (Domján A.), 10.16-án 1780 (Nagy T.), 10.20-án 2230

(Nagy T. – Török K.), 10.24-én 1800, 10.28-án vagy 10.29-én 950 pd-t számláltak (Nagy T.).

Tavi cankó (*Tringa stagnatilis*): 08.03-án a hortobágyi Tinóhalmi-halastavon 1 (Oláh J. – Ecsedi Z.); 08.04-én a kabai cukorgyár ülepítőin 1 ad. (Oláh J.); 08.10-én a hortobágyi Ecse-zugban (Sós-Fertő) 1, a Német-szigeten 5 téli tollazatú (Végyvári Zs.); 08.12–13-án a szegedi Fehér-tavon 1 juv. (Nagy T. – Domján A.; Kókai K.); 08.15-én a kiskörei patkósi-halastavon 1 juv. (Zalai T. és társai); 08.17-én a szentesi Termál-tavon 1 ad. + 11 juv. (Domján A.); 08.18-án a szegedi Fehér-tavon 1 ad. + 1 juv. (Nagy T. – Barkóczi Cs.; Mészáros Cs.); 08.19-én a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Vasas A. és társai), a szegedi Fehér-tavon 1 (Kókai K. – Keresztes G.); 08.22-én a szegedi Fehér-tavon megint 1 (Mészáros Cs.); 08.29–09.02-ig a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Vasas A. és társai); 09.04–09-ig ugyanott 1 (Tögye J. – Vasas A.; Ecsedi Z. – Oláh J.); 09.10-én a szegedi Fehér-tavon 2 juv. (Domján A.; Kókai K. – Cseh J.), 09.15-én a Körömszpusztai-víztárolón 2 (Tögye J. – Vasas A.); 09.20-án a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.); 09.24-én a szegedi Fehér-tavon 1 (Kókai K.); 09.25-én ugyanott 2 pd-t figyeltek meg (Mészáros Cs.).

Kőforgató (*Arenaria interpres*): 08.08-án a Körömszpusztai-víztárolón 1 (Vasas A.); 08.13-án a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 nászruhás (Zöld B.); 08.27-én a nádudvari Őzesen 1 juv. (Oláh J. és társai); 09.03-án a hortobágyi Csécsi-halastavon 2 juv. (Végyvári Zs.); 09.08-án ugyanott 1 juv. (Végyvári Zs.); 09.08–10. között a kabai cukorgyár ülepítőin 2-3 (Kóta A. és társai); 09.15-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 2 (Balázs P.); 09.16-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 1 juv. (Ciconia Klub); 09.20-án a Hortobágyi-halastavon 2 juv. (Végyvári Zs.); 09.23-án a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 1 juv. (Ciconia Klub), a tömörkényi Csaj-tavon 2 juv. (Domján A.), a Hortobágyi-halastavon 3 (Emri T. – Zöld B.); 09.25-én a szegedi Fehér-tavon 1 juv. (Mészáros Cs.); 09.26-án az Abádszalók melletti Meleghtanyai-ülepítőkövön 1 juv. (Zalai T.); 09.30-án a Hortobágyi-halastavon 4 (Oláh J.); 09.30-án vagy 10.01-jén a fonyódi kikötőben 1 téli tollazatú ad. (Németh L.); 10.01-jén a Hortobágyi-halastavon 3 (Zöld B. és társai); 10.05-én ugyanott 1 (Zöld B.); 10.14-én vagy 10.15-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 2 pd-t láttak (Szabó B. és társai).

Vékonycsőrű víztaposó (*Phalaropus lobatus*): 08.12-én Balatonfűzfő közelében, a Nitrokémia Rt. utóiszított tavain 1 juv. (Szelle E. – Barta Z.); 08.17-én a Körömszpusztai-víztárolón 1 juv. (Czirle Cs. és társai), a nádudvari Őzesen 4 (Oláh J.); 08.24-én a Mezőkövesd melletti víztárolón 1 juv. (Seres N. – K. Roth); 08.26-án a nádudvari Őzesen 1 (Kovács G.); 08.26-án és 08.28-án a Szegedi-Fertőn 2 juv. (Kókai K. és társai); 09.02-án a geszti Begécsi-víztárolón 2 juv. (Vasas A. és társai); 09.04-én a nádudvari Őzesen 2 juv. (Oláh J. és társai); 09.10-én a kabai cukorgyár ülepítőin 2 juv. (Oláh J.); 09.11-én ugyanott 4 juv. (Oláh J.); 10.01-jén a Hortobágyi-halastavon 1 (Katona E. és társai); 10.10-én a hortobágyi Dinnyés-lapason 1 juv. pd került szem elé (Tar J.).

Laposcőrű víztapósó (*Phalaropus fulicarius*): 09.30-án* 1 *juv.* pd-t figyeltek meg a Hortobágyi-halastavon.

Szélesfarkú halfarkas (*Stercorarius pomarinus*): 10.27-én 1 világos színváltozatú *ad.* madarat láttak a Duna váci szakaszán (Selmeczi Kovács Á.).

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*): 08.06-án 1 *imm.* (3y) madarat figyeltek meg a Dinnyési-halastavak felett (Berényi Zs. – Kóta A.). 09.23-án* 1 világos színváltozatú *ad.* pd-t láttak Dunakeszinél a Duna felett.

Halászsirály (*Larus ichthyaetus*): A június utolsó harmadában a Hortobágyon felülről *ad.* madarat több különböző halastavon is megfigyelték: 08.03-án* a Bivalyhalmi-halastavon, 08.05-én* a Polgár melletti Folyási-halastavon, 08.18-án* ismét a Bivalyhalmi-halastavon, 08.21-én* és 08.23–24-én* a Hortobágyi-halastavon, 10.01-jén* ismét a Hortobágyi-halastavon, 10.09-én* és 10.15-én* a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon, 10.21-én* megint a Hortobágyi-halastavon látták. A július második felétől a szegedi Fehér-tavon tartózkodó *ad.* pd-t 08.04-én (Domján A. és társai), 08.09–10-én (Mészáros Cs.; Ampovics Zs. és társai), 08.12-én (Nagy T.), 08.15-én (Mészáros Cs.), 08.18–19-én (Mészáros Cs.; Keresztes G. és társai), 08.25–26-án (Fodor A.; Kókai K.), 09.03-án (Domján A. és társai), 09.06–08-ig (Nagy T. és társai), 09.10-én (Domján A. és társai), 09.24-én, 09.29-én, 10.07-én (Kókai K.) és 10.25-én (Domján A. és társai) is ott látták, de 09.03-án a Szegedi-Fertőn is megfigyelték (Kókai K. – Pópty J.).

Szerecsensirály (*Larus melanocephalus*): 09.13-án a Jászkiséri-halastavon 1 *imm.* (Zalai T.); 10.07-én Keszthelynél a Balatonon 1 *imm.* (Ciconia Klub); 10.22-én a Duna nagymarosi szakaszán 1 *imm.* (Fodor A. – Szűcs Cs.); 10.23-án az apaji új halastavakon 1 *imm.* (1y) pd került szem elé (Kóky Sz. és társai).

Heringsirály (*Larus fuscus*): 08.15-én a nagykanizsai Miklósfai-halastavakon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 09.02-án a Körömspusztai-víztárolón 1 *ad. ssp. fuscus* (Zalai T. és társai); 09.09-én Balatonyöröknél a Balatonon 1 *juv.* (Bende Zs.); 09.23-án a Duna nagymarosi szakaszán 4 *ad.* (Horváth G. és társai), a Nagykálló melletti Harangodivíztárolón 21 *ad.* + 18 *juv.* (Weszelinov O.); 09.24-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 *ad. ssp. fuscus* (Oláh J. és társai); 09.25-én a Nagykálló melletti Harangodivíztárolón 14 *juv.* (Weszelinov O.); 09.28-án Balatonberényinél 1 (Németh L.); 09.29-én a Nagykálló melletti Harangodivíztárolón 1 *juv.* (Weszelinov O.); 10.07-én Fonyódligetnél a Balatonon 1 *juv.* (Ciconia Klub); 10.15-én a hortobágyi Fényesi-halastavon 1 *juv.* (Weszelinov O.); 10.16-án Fertőhomok határában a Fertőn 2 *ad. ssp. fuscus* (Mogyorósi S. – Molnár B.); 10.17-én a Tisza-tó Sarudi-öblében 1 *imm.* (2y) (Zalai T.); 10.23-án Balatonberényinél a Balatonon 2 *juv.* pd-t láttak (Ciconia Klub). 10.16-án* Fertőhomok határában a Fertőn 1 *ad. ssp. beuglini*; 10.28-án* a Biharugrai-halastavokon 1 *ad. ssp. intermedius* pd-t figyeltek meg.

Dolmányos sirály (*Larus marinus*): 09.10-én*, 09.16-án* és 09.24-én* 1 *ad.* vagy *subad.* madarat figyeltek meg a szegedi Fehér-tavon.

Kacagócsér (*Gelocbelidon nilotica*): 08.14-én a nagyhegyesi Elepi-halastavon 1 *ad.* (Zöld B.); 08.15-én a szegedi Fehér-tavon 1 *juv.* (Mészáros Cs.), 08.26-án* a geszti Begécsi-víztárolón 1 *ad.* pd-t láttak.

Lócsér (*Sterna caspia*): 08.14-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastavon 1 *ad.* (Vasas A. és társai); 08.19–21-ig a naszályi Ferenemajori-halastavakon 1 (Bátty G.); 09.01-jén a Körömspusztai-víztárolón 4 (Czirle Cs. – Vasas A.); 09.04-én ugyanott 1 *ad.* (Tögye J. – Vasas A.; Ecsedi Z. – Oláh J.); 09.11-én a Szegedi-Fertőn 2 *ad.* pd került szem elé (Mészáros Cs.).

Kis csér (*Sterna albifrons*): 09.25-én a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon láttak 1 pd-t (Vasuta G.).

Kék galamb (*Columba oenas*): 09.30-án a Tiszanána melletti Galambos-dűlőben 400 (Ambrus B.); 10.07-én a kétegyházi Apáti-pusztán 280–300 pd-ból álló csapatot láttak (Marik P.).

Füleskuvik (*Otus scops*): 08.12-én 1 madarat észlelték Sellye közelében (Szemadám Gy.).

Törpekuvik (*Glaucidium passerinum*): Augusztusban* 1 pd-t észlelték Telkibánya közelében.

Réti fülesbagoly (*Asio flammeus*): 10.20-án 1 pd-t láttak Makó-Rákos közelében (Bogárfő) (Mészáros Cs. – Kotymán L.).

Sarlósfecske (*Apus apus*): 09.20-án Zalaszentmihályon 2 (Németh L.), 09.24-én a fertőrákosi üdülőtelepen 1 kései vonuló madarat láttak (Hadarics T. – Mogyorósi S.).

Füsti fecske (*Hirundo rustica*): 10.05-én Zalaegerszegen 8 (Ciconia Klub); 10.07-én a Balaton Keszthelyi-öble felett 227 (Ciconia Klub); 10.14-én a szegedi Fehér-tónál 100 (Kókai K. – Mészáros Cs.); 10.16-án a Szegedi-Fertőnél 1 *ad.* (Nagy T.); 10.19-én a kis-balatoni kutatóháznál 1 (Németh L.); 10.20-án Tiszafüreden 6 (Ezer Á.); 10.25-én Zalavárnál a Kis-Balatonon 1 (Ciconia Klub); 10.28-án a szegedi Fehér-tónál 1 pd került szem elé (Barkóczi Cs. és társai).

Molnárfecske (*Delichon urbica*): 10.01–02-án Karancslapujtón 3 *juv.* (Rozgonyi S.); 10.15-én Szegeden 1 megkészt madarat láttak (Barkóczi Cs.).

Rozsdástorkú pityer (*Anthus cervinus*): 08.29-én Dunakeszin 1 (Fodor A.); 08.30-án a Nagykopáncsi-pusztán 6 (Mészáros Cs. – Kotymán L.); 09.06-án a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Végyvári Zs.); 09.09-én a Demecser melletti szennyvízülepitő tavaknál 1 (Weszelinov O. – Debreceni J.); 09.12-én a hortobágyi Csécsi-halastónál 1 *imm.* (Oláh J.); 09.13-án a balmazújvárosi Magdolnában 2, a hortobágyi Nyári-járáson 2 (Végyvári Zs.); 09.15-én a nádudvari

Ózesen 10 (Végvári Zs.); 09.16-án a hortobágyi Akadémiai-halastónál 3, a szintén hortobágyi Dertzi-halastónál 1 (Weszelinov O.), a szegedi Fehér-tónál 1 (Mészáros Cs.); 09.18-án a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 09.19-én a Jászkarajenő melletti Karai-halastónál 2 + 1 (Legányi M. – Vasuta G.); 09.22-én a tiszavasvári Fehérszikkénél 1 (Weszelinov O.); 09.23-án a nyíregyházi Szelkó-tónál 1 (Weszelinov O.), a hortobágyi Cserespusztán 1 (Végvári Zs.), a hortobágyi Mátapusztán 25 (Emri T. – Zöld B.); 09.24-én a hortobágyi Dinnyés-lapon 9 (Oláh J. – Tar J.), a balmazújvárosi Kis-szegben 1 (Zalai T. és társai); 09.25-én a szegedi Fehér-tónál 2 (Mészáros Cs.); 09.26-án Balmazújváros határában (Rákok-szigete) 2, a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 4 (Végvári Zs.), a hortobágyi Dinnyés-lapon 3 (Oláh J. – Tar J.), a Körmödszoboszlói víztárolónál 1 (Vasas A.); 09.27-én a Fehérgyarmati-halastavaknál 1, a Nábrádi-halastónál 1 (Weszelinov O.), a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 4, a hortobágyi Nyári-járáson 2 (Végvári Zs.); 09.28-án a hajdúszoboszlói Angyalházán 5, a hortobágyi Kecskeri-víztárolónál 10, a szintén hortobágyi Ökörföldön 12, a nádudvari Ózesen 4 (Végvári Zs.), Zajta határában (Hollós) 1 (Weszelinov O.); 09.29-én a balmazújvárosi Kis-szegben 4 (Oláh J. – Tar J.), a Hortobágyi-halastónál 1 (Végvári Zs.), a Nagykálló melletti Harangodi-víztárolónál 1, a nyíregyházi Szelkó-tónál 2, Nyíregyháza-Butyka közelében (Érpataki-főfolyás) 1 (Weszelinov O.); 09.30-án Balmazújvárosban 1 (Végvári Zs.), a hortobágyi Dinnyés-lapon 5 (Oláh J.), a Hortobágyi-halastavon 2 (Végvári Zs.; Oláh J.), Fertőújlakon 1, Petőházán 2 pd-t észleltek (Mogyorósi S. és társai). 10.01-jén az Abádszalók melletti Meleghytanyai-ülepítőknél min. 5 (Zalai T.), a hortobágyi Dinnyés-lapon 6 (Oláh J.), a Hortobágyi-halastónál 4 (Zöld B. és társai), a nádudvari Szelencsén 4 (Oláh J.); 10.02-án a balmazújvárosi Magdolnában 3 (Végvári Zs.), a hortobágyi Dinnyés-lapon 10 (Oláh J.); 10.03-án a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 (Végvári Zs.); 10.04-én Fertőhomokon 1 (Mogyorósi S.); 10.05-én a hortobágyi Mátapusztán 5 (Zöld B.), a Nyírbogdány melletti ülepítőtávnál 1 (Weszelinov O.); 10.07-én a hortobágyi Malomházán 2 (Weszelinov O.); 10.08-án ugyanott 1 (Weszelinov O.); 10.10-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 4 (Tar J.), a hortobágyi Cserespusztán 2 (Végvári Zs.); 10.14-én a tömörkényi Csaj-tónál 2 (Domján A. – Bánfi P.); 10.15-én a hortobágyi Cserespusztán 2 (Végvári Zs.); 10.17-én a balmazújvárosi Magdolnában 2 (Oláh J.); 10.19-én ugyanott 1 (Oláh J.); 10.22-én a fülöpszállási Kelemen-széknél 1 pd került szem elé (Nagy T. és társai).

Havasi pityer (*Anthus spinoletta*): 09.21-én Kemece közelében (Lónyai-főcsatorna) 1 (Weszelinov O.); 09.23-án a nyíregyházi Szelkó-tónál 1 (Weszelinov O.); 09.25-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.); 09.26-án a Mezőkövesd melletti víztárolónál 3-4 (Fitala Cs.); 09.28-án a hortobágyi Kecskeri-víztárolónál 4 (Végvári Zs.), Körmör határában 1 (Weszelinov O.); 09.29-én a nyíregyházi Szelkó-tónál és Nyíregyháza-Butyka közelében (Érpataki-főfolyás) 1-1 (Weszelinov O.); 09.30-án a szegedi Fehér-tónál 1 (Barkóczy Cs. és társai); 10.01-jén a Fonyód-Alsóbélatelep előtti balatoni zátonyon 1 (Legányi M. – Vasuta G.), a tömörkényi Csaj-tónál 3 (Barkóczy Cs. és tár-

sai); 10.03-án Debrecenben (Ipartelep) 1 (Weszelinov O.); 10.05-én a balmazújvárosi Magdolna-pusztán 2 (Hódör I.); 10.07-én a tömörkényi Csaj-tónál 25 (Barkóczy Cs. – Tajti L.); 10.08-án a Szegedi-Fertőn 3 (Domján A. – Ampovics Zs.); 10.09-én a Nyírbogdány melletti ülepítőtávnál 1 (Weszelinov O.); 10.15-én Zalaegerszegen 1 (Ciconia Klub); 10.16-án a Hortobágyi-halastónál 3 (Végvári Zs.), a tömörkényi Csaj-tónál 6 (Bánfi P.), a szegedi Fehér-tónál 10, a Szegedi-Fertőnél 1 (Nagy T.); 10.17-én a balmazújvárosi Magdolnában 5 (Oláh J.); 10.19-én ugyanott 2 (Oláh J.); 10.21-én a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 23 (Riezing N.); 10.23-án a Bokodi-tónál 1 (Riezing N.), Fonyódligeten és Keszthelyen 1-1, Zalavárnál a Kis-Balatonon 3 (Ciconia Klub); 10.24-én a szegedi Fehér-tónál 1 (Nagy T. és társai); 10.24-25-én a balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 2 (Ecsedi Z. – Oláh J.; Oláh J.); 10.25-én a szegedi Fehér-tónál 2 (Barkóczy Cs.); 10.26-án a naszályi Ferencmajori-halastavaknál 28 (Riezing N.), a Tisza-tó Abádszalóki-öblénél 1 (Zalai T.), a szegedi Fehér-tónál 1 (Nagy T. és társai); 10.28-án Szigligeten, Balatonberényben és Fenékpusztán 1-1, Fonyódligeten és Zalavár közelében 2-2 (Ciconia Klub), a Szegedi-Fertőnél 2 (Nagy T. – Török K.); 10.29-én a szegedi Fehér-tónál 3 (Nagy T. és társai); 10.30-án Kisbucán 1 pd-t láttak (Ciconia Klub).

Vízirigó (*Cinclus cinclus*): 10.29-én 1 pd-t láttak Balmazújváros közelében, a Keleti-főcsatorna duzzasztóművénél (Tar J.).

Havasi szürkebecy (*Prunella collaris*): A Tardosbánya határában lévő Nagy-Pisznícén 10.29-én 1 *ad.* + 1 *imm.*, 10.31-én 2 *ad.* + 1 *imm.* pd-t láttak (Bátky G. – Bátky K.).

Örvös rigó (*Turdus torquatus*): 10.04-én 2 pd-t láttak Regéc határában (Dorgó) (Petrovics Z. – Szegedi Zs.).

Szőlőrigó (*Turdus iliacus*): 09.30-án a Hortobágyi-halastónál 1 (Végvári Zs.); 10.14-én Tokajban 1 (Fehér L.); 10.23-án Bokod közelében (Bokodi-legelő) 1 (Riezing N.); 10.24-én Debrecenben a KLTE botanikus kertjében 1 (Zöld B.); 10.29-én a Hortobágyi-halastónál 2 pd került szem elé (Bánfi P. – Ezer Á.).

Szuharbújó (*Cisticola juncidis*): 10.03-án* 1 *ad.* madarat észleltek a Hortobágyon, Kócsújfalu közelében.

Halvány geze (*Hippolais pallida*): 08.15-én 1 pd-t láttak a nagykanizsai Miklósfai-halastavaknál (Ciconia Klub).

Királyfűzike (*Phylloscopus proregulus*): 10.05-én a Barabás melletti Kaszonyi-hegyen fogtak és gyűrűztek 1 pd-t (Szilágyi A. és társai). 10.21-én Szolnokon (Tallin-lakótelep) figyeltek meg hosszasan 1 madarat (Gödér R. és társai).

Vastagszőrű fűzike (*Phylloscopus schwarzi*): 10.07-én a Barabás melletti Kaszonyi-hegyen fogtak és gyűrűztek 1 *juv.* pd-t, melyet másnap engedtek szabadon (Szilágyi A. és társai).

Tüzesfejű királyka (*Regulus ignicapillus*): A budapesti Jókai-kertben 09.04-én 1 éneklő hím (Kókay Sz. és társai),

09.05-én 2 (Kókay Sz.); a szegedi Tisza-ártéren 09.17-én 1 (Kasza F.); a nyíregyházi Sóstói-erdőben 09.25-én 1 (Hódör L.); Debrecenben a KLTE botanikus kertjében 10.03-án 1 (Zöld B.); a szegedi Tisza-ártéren 10.08-án 1, 10.14-én 2 pd-t láttak (Kasza F.).

Tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*): A szegedi Fehértónál 10.14-én 1 (Mészáros Cs. – Kókai K.), 10.16-án 1 juv. pd-t láttak (Nagy T.).

Nagy őrgébics (*Lanius excubitor*): 08.16-án Zalaszentmihály közelében (Principális-csatorna) 1 (Németh L.); 08.26-án a kardoskúti Fehértónál 1 ad. (Fodor A.); 09.09-én Dunakilitinél (Duna-part) 1 (Vizslán T. – Pingitzer B.), a Hortobágyon 1 (Nagy J.); 09.12-én Rohod határában 1 ad. (Weszelinov O.); 09.13-án a kiskörei Patkósi-halastónál 1 (Borbáth P. – Zalai T.), Nagyvíván közelében 1 (Oláh J.); 09.14-én a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 (Szilágyi A. – Zalai T.), Rakamaz mellett (Morotva-köz) 1 ad. (Weszelinov O.), Tokajnál 2 (Oláh J.); 09.16-án a hajdúszoboszlói Angyalháza-pusztán 1 (Szilágyi A. – Zalai T.); 09.17-én a Balmazújváros melletti Pap-réten 1 (Tar J.), a szintén balmazújvárosi Virágoskúti-halastónál 1 (Oláh J. – Tar J.), Kótelek mellett 1 (Zalai T.), a Tarnaszentmiklós határában lévő Koppási-dűlőben 1 (Borbáth P. – Zalai T.); 09.18–19-én a balmazújvárosi Magdolnában 1 (Végvári Zs.; Oláh J.); 09.20-án Fertőrákoson 1 (Mogyorósi S.), Ipolytarnócon 1 (Rozgonyi S.), Rózsaszentmártonban 1 (Solti B.); 09.21-én a Jásztelek melletti Mizsei-vésztárolónál 1 (Zalai T.), a nádudvari Szelencésen 1 (Végvári Zs.); 09.22-én a Tiszalök melletti Kisfás-tanyánál 1 (Weszelinov O.), Zalaszentmihály közelében 1 (Németh L.); 09.23-án Letkés határában (Ipoly-ártér) 1 (Kern R.); 09.24-én Fertőújlakon 1 (Hadarics T. – Mogyorósi S.), Zalaszentmihály mellett 2 (Németh L.), Karancslapujtő közelében (Baksaházapuszta) 1 (Rozgonyi S.), Balmazújváros határában (Bakócz) 1 (Oláh J. és társai); 09.25-én Balatonkeresztúron 1 (Legányi M. – Vasuta G.), a Kis-Balatonnánál 1 (Vasuta G.), Szomódon 1 (Járvás A.), Farnos és Szajol közelében 1-1 (Marik P.), 09.26-án Pély határában (Mátyus) 1 (Zalai T.), Sajóhábonynál 1 (Török Z.); 09.27-én a fehérgyarmati horgásztónál 1, a Nábrádi-halastónál 1 ad. (Weszelinov O.); 09.28-án Csegöld határában (Körtvélyes) 1 (Weszelinov O.), a nádudvari Szelencésen 1 (Végvári Zs.); a Varbói-tónál 1 (Török Z.), Szombathelyen (Petőfitelep) 2 (Ruisz K.); 09.29-én a hortobágyi Ohatihalastavknál 1 (Simay G. – Kovács A.); 09.30-án Csány és Kál-Kápolna közelében 1-1 (Zalai T.), Galgalyörknél és Kisbágyonnál 1-1 (Vizslán T. – Pingitzer B.), a Hortobágyi-halastónál 1 (Oláh J.), Pellérdén 1 + 1 pd-t láttak. Az októberi 100 adat a következőképpen oszlott meg: 10.01–05. között 19 adat (20 pd); 10.06–10. között 16 adat (18 pd); 10.11–15. között 12 adat (12 pd); 10.16–20. között 12 adat (12 pd); 10.21–25. között 28 adat (34 pd); 10.26–31. között 13 adat (13 pd).

Fenyőszajkó (*Nucifraga caryocatactes*): 09.11-én az Aggtelek melletti Kékkő-völgyben 1 (Katona Cs.); 09.14-én a kőszegi Király-völgyben 1 (Németh Cs.); 09.29-én Zalaegerszegen 1 (Ciconia Klub); 10.07-én Tihanyban 1

(Ciconia Klub); 10.17-én Sopronban (Egeredi-domb) 1 pd-t észleltek (Mogyorósi S.).

Kormos varjú (*Corvus corone corone*): 08.07-én a Sarród melletti Lászlómajornál 5 (Pellinger A. – Laczik D.); 09.24-én Kisbucsán 1 (Ciconia Klub); 09.30-án a fertőúj-laki Borsodi-dűlőben 1 (Mogyorósi S. és társai); 10.08-án ugyanott 2 pd került szem elé (Pellinger A.).

Sárgacsőrű kenderike (*Carduelis flavirostris*): 10.13-án a Hortobágyi-halastónál 2 (Zöld B.), a hortobágyi Zám-pusztán 8 pd került szem elé (Kovács G.).

Zseze (*Carduelis flammea*): 09.20-án Tömördön 1 pd-t gyűrűztek (Lepold Z.). 10.21-én a zalaegerszegi Azáleás-völgyben 1, a zalaegerszegi Kertvárosban 15 pd-t észleltek (Ciconia Klub).

Sarkantyús sármány (*Calcarius lapponicus*): 09.24-én a hortobágyi Dinnyés-lapason 1 (Tar J.); 09.30-án a hortobágyi Zám-pusztán 1 (Kovács G.); 10.01-jén a nádudvari Szelencésen 2 (Oláh J.); 10.02-án a Nagyvíván-pusztán 1 (Kovács G.); 10.17-én a nádudvari Szelencésen 3 (Végvári Zs.); 10.20-án a nádudvari Borzason 5 (Kovács G.); 10.29-én a Hortobágyi-halastónál 1 (Zöld B.); 10.30-án Karcag közelében 3 pd-t észleltek (Kovács G.).

Hósármány (*Plectrophenax nivalis*): 10.24-én 1 pd-t észleltek a Balmazújváros melletti Virágoskúti-halastónál (Ecsedi Z. – Oláh J.).

Bajszos sármány (*Emberiza cia*): 10.21-én 4 pd-t láttak a Nagyarsány melletti Szársomlyón (Ónodi M.).

Kerti sármány (*Emberiza hortulana*): 08.10-én Tokaj közelében láttak 1 pd-t (Fehér L.).

A következő személyeknek köszönjük az adatok beküldését: Ambrus Béla, Balázs Péter, Bánfi Péter, Barkóczy Csaba, Bátky Gellért, Bende Zsolt, Domján András, Faragó Ádám, Faragó Imre Csaba, Fehér László, Fitala Csaba, Fodor András, Gál Szabolcs, Hadarics Tibor, Hencz Péter, Kasza Ferenc, Katona Csaba, Kazinczy Zoltán, Kern Roland, Kis Borbás Lajos, Kókai Károly, Kókay Szabolcs, Kovács Gábor, Laposa Dávid, Marik Pál, Mészáros Csaba, Mogyorósi Sándor, Nagy Tamás, Oláh János, Ónodi Miklós, Pellinger Attila, Petrovics Zoltán, Riezing Norbert, Rozgonyi Sándor, Ruisz Kornél, Simay Attila, Solti Béla, Szalai Kornél, Szelle Ernő, Tar János, Török Zoltán, Vasas András, Vasuta Gábor, Végvári Zsolt, Weszelinov Ottó, Zalai Tamás, Zöld Barna Mihály.

Néhány adat a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület internetes levelezőlistáiról, a Pest Környéki Madarász Kör Füziké című lapjának aktuális, 40. és 41. számaiból, valamint az Egyesülethez beküldött szinkron-jelentőlapokból származik.

Összeállította: Dr. Hadarics Tibor,
9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.

Rövid közlemények

Fehér kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) a Dunán

Leucistic Great Cormorant (Phalacrocorax carbo) on the Danube

Lassan egy évtizede kísérem figyelemmel a Duna Göd és Vác közötti szakaszán (1670–1680 fkm) előforduló vízimadarak mozgalmait. 1999. január 4-én a kora reggeli órákban is ezen a területen madarásztam, amikor Göd határában, az 1671 fkm kősarkantyújának öblében egy fehér kárókatona került távcsővem elé. A madár első látásra mehökkentően nézett ki, tollazata gyakorlatilag hófehér volt. Sokat bukott, így alaposabb szemrevételezésére ekkor nem volt mód. Jó másfél órával később Sződliget előtt (1675 fkm) egy kősarkantyún ötlött szemembe az ott pihenő, szárnyát kiterjesztve szárítgató fehér kormorán. Ekkor már jól látszott, hogy a jobb szárny kéz-, míg a bal szárny kéz- és karevezőinek egyike-másika fekete. Kormánytollai közül is két-három volt fekete, vagy feketén sávzott. Tarkója alatt is enyhe feketés spriccelés látszott, szeme sötétebb volt, mint normál színű fajtársainak. A megfigyelés itt is csak pár percig tartott, mert egy öreg rétisas (*Haliaeetus albicilla*) felzavarta a madarakat, így a kárókatona – köztük a fehér példány is – Vác felé távoztak. A Dunakanyarban jómagam többször figyeltem meg fehér kormoránt: egy, a mostanihoz hasonló egyed bukkant fel szintén Sződligetnél, majd Szobnál 1995 decemberében. Schmidt Egon 1995. január 29-én Szob térségében figyelt meg egy részlegesen albinó kormoránt (*Mad. Táj.* 1995.(1): 36.). – *Selmeczi Kovács Ádám*, 2621 Verőce, Garam u. 18.

e-mail: adam@goncol.zpok.hu

Nyári lúd (*Anser anser*) szokatlanul népes családjának megfigyelése a Fertő mellett *Unusually large Greylag Goose (Anser anser) family observed on lake Fertő*

A Fertő magyarországi részén 1999-ben kb. 150 pár nyári lúd fészelt, legalábbis ennyi fiókás családot számoltunk áprilisban és májusban a Fertő délkeleti része mellett, Fertőújlak közelé-

ben létesített élőhely-rekonstrukciós területen. Mivel a Fertő déli és délnyugati partjai melletti réteken alig néhány családdal lehet csak találkozni, valószínűnek látszik, hogy távolabbi nád-beli fészkelőhelyekről is az élőhely-rekonstrukcióra hozzák ki a fiókáikat a libák (a másik lehetőség, hogy a fészkelőállomány zöme a nádas délnyugati részében összpontosul). 1999. április 26–27-én egy olyan nyárilúd-családot figyeltem meg az elárasztott Borsodi-dűlőben, amelyben első pillantásra is rendkívül sok fióka volt. A szorosan összetartó család fiókait többször is megszámloltam, a két öreg madarat 29 fióka követte. Érdekes volt, amikor a terület egyik feléről úsztak át a másikra, az elől haladó két öreg madarat igen hosszú libasorban követték az apróságok. A fiókák ekkor kb. három-négy hetesek lehettek, láthatóan szorosan összetartottak, a két öreg madarat mindegyikük azonos intenzitással követte (a fiókák ilyen fiatal korában a családok még jól elkülöníthetők, a nagyobb fiókák esetében – főleg ha a madarak a gyepen legelésznek – már elég nehéz behatárolni, hogy melyik fióka melyik párhoz tartozik). A fiókák látszólag azonos korúak voltak, bár kis méretbeli különbség azért felfedezhető volt köztük. Mégsem valószínű, hogy a fiókák egy tojótól származtak volna, sőt még az összetojás elméletét is elvethetjük, hiszen egyszerre 29 tojás fizikailag nem fér el a kotló nyári lúd alatt. Ráadásul nyilván ugyanezt a családot látta az előző

78. Nyárilúd (*Anser anser*)-pár 29 fiókéval, Fertőújlak, 1999. április 26. (Hadarics Tibor) – A pair of Greylag Goose with twenty nine goslings

napon Pellingert Attila is, de akkor „csak” 24 fiókájuk volt. Azt tartjuk valószínűnek, hogy a családhoz idegen fiókák csatlakoztak, mégpedig nem is egy alkalommal. Ez szerintünk akkor következhet be, ha valamilyen, a nyári ludakra is veszélyes ragadozó – ezen a területen róka (*Vulpes vulpes*) vagy rétisas (*Haliaeetus albicilla*) – megzavarja a víz szélén legelésző madarakat, mire azok – amint ezt többször meg is figyeltük – fejvesztve menekülnek a nyílt vízre, miközben a fiókák teljesen összekeverednek. Amikor a rend helyreáll, és ismét összejönnek a családok, valószínűleg nem pontosan az eredeti állapot áll vissza, és egyes fiókák nem saját szüleikhez, hanem más családhoz csatlakoznak. Így állhat elő az a helyzet, hogy vannak családok rendkívül sok fiókéval, ugyanakkor olyan párt is megfigyeltünk, amelyik csak egyetlen fiókát vezetett. Az említett keveredés azon időszak alatt, amíg a fiókák nem tudnak repülni sokszor bekövetkezhet, hiszen az említett ragadozók naponta akár többször is megzavarják a nyári ludakat. Ezt alátámasztani látszik az a tény is, hogy a többször megfigyelt „nagy családos” nyárilúd-pár fiókáinak a száma a későbbiekben is állandóan változott, hol kevesebb, hol több fióka tartott velük: április 29-én délelőtt 32, délután már csak 26; május 1-jén 26; május 6-án és 8-án 28; május 9-én 24; május 19-én délelőtt 29, délután 31; május 20-án 30; június 2-án 27 fiókát számoltunk (Pellingert Attila és Hadarics Tibor). Szinte biztos, hogy minden alkalommal ugyanazt a családot láttuk ilyen sok fiókéval, hiszen a többi család átlagos méretű (4-6, de legfeljebb 8-10 fióka) volt, és mindig csak egy párt láttunk ilyen sok aprósággal, kivéve május 6-át és 19-ét, amikor a 28, illetve 29 fiókát vezető pár mellett egy 21 fiókás család is megfigyelhető volt (Pellingert Attila). Ahogy nőttek a fiókák, úgy lett egyre nyilvánvalóbb a köztük lévő korkülönbség. Június elején már határozottan látszott, hogy a fiókák nem származhatnak egyetlen fészekaljából, hiszen a nyárilúd-tojók csak az utolsó tojás lerakása után kezd meg a kotlást, aminek következtében a fiókák egy napon kelnek ki, így a testvérek azonos korúak, ennél a családnál viszont jól látható volt a köztük lévő korkülönbség. Arra vonatkozóan, hogy az öreg madarak miért fogadják el, illetve miért tűrik meg maguk mellett az idegen fiókákat, csak feltételezésekké bocsátkozhatunk. Elképzelhető, hogy a nyári lu-

dak bizonyos fiókaszám felett – vagy egyáltalán – nem tudják megszámolni, számon tartani fiókáikat, így „észre sem veszik”, ha fiókák hiányoznak, de azt sem, ha netán a korábbiánál többen vannak. A fiókák kikelésése után egyébként az öreg madaraknak valószínűleg teljesen mindegy, hogy hány fiókát vezetgetnek, hiszen az ivadékgondozás – minthogy a fiókák fészek-hagyók és kezdettől fogva önállóan táplálkoznak – tulajdonképpen kimerül a fiókák vezetgetésében, őrzésében, illetve veszély esetén a fiókák menekülését kiváltó vészjelzések leadásában, az ezekhez szükséges „ráfordítás” pedig alig függhet attól, hogy az öreg madarakat hány fióka követi. Idegen fiókák adoptálása bizonyos esetekben még némi „haszonnal” is kecsegtethet, könnyű belátni, hogy egy ragadozó támadása esetén ilyenkor kisebb az esély arra, hogy a nyári ludak saját fiókái közül essen egy vagy több annak áldozatául. – Dr. Hadarics Tibor, 9400 Sopron, Ív utca 14. II./4.

Csörgő réce (*Anas crecca*) valószínűsíthető költése Tápiógyörgye határában
Presumed breeding of Teal
(Anas crecca) near Tápiógyörgye

Az 1999-es csapadékos év a Tápió patak mentén is ár- és belvíz gondokat okozott. Tápiógyörgye és Újszász között az ún. Nagymegyeri-legelőt is szinte teljes mértékben elöntötte a víz. A több száz hektáros víztükör egészen augusztusig borította a területet, mélysége 0-10 cm-től 80-100 cm-ig váltakozott. 1999. június 15-i terepbejárásunk során a pataktól északra lévő, víz alatt álló pántlikafüves, mocsári kutyatejes, nadálytöves mocsárréten szárcsák (*Fulica atra*) és tőkés récék (*Anas platyrhynchos*) csapatából egy kirepülő csörgő réce (*Anas crecca*) hímre lettünk figyelmesek. A 40-50 cm-es vízben kissé beljebb haladva a növényzetből egy újabb csörgő récét zavartunk fel, ezúttal egy tojót. Ez a példány azonban nem szállt el, hanem „csapatunkat” körbepöfelve, néhány méterrel odébb leszállt a sűrűbe. Abba az irányba haladtunk tovább, de a növényzet takarása miatt nem láttuk a madarat, csak akkor, amikor újra felrepült és tett néhány újabb kört. Harmadszori próbálkozásunknak is hasonló volt az eredménye. A sűrű növényzet és lassú haladásunk miatt a további kereséssel fel-

hagytunk, azonban a tojó viselkedése alapján gyanítjuk, hogy a fiókái is a közelben lehettek. – *Füri András, dr. Hegyi Zoltán, Vidra Tamás (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság), 1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 52.*

Fehér fejű örvös galamb
(*Columba palumbus*)

Woodpigeon (Columba palumbus)
with white head

Az, hogy a madárfajok egyedei között rendellenes színezetű példányok is akadnak, nem újdonság. Mégis ezek a megfigyelések érdekes és ritka voltak miatt mindenképpen figyelemre méltók. A tollak festékanyagának hiánya (albinizmus, skizokroizmus, leucizmus) vagy a madarak esetében jóval gyakoribb túltengése (melanizmus, flavizmus, erytrizmus) okozhat ilyen ritka elváltozásokat.

Ilyen rendellenes színezetű örvös galambot figyeltem meg az Északnyugati-Kárpátokban. 1999. május 27-én az Alacsony-Tátra Király-hegyéről ereszkedtem le azon a részen, ahol a Martalúzka nevezetű sziklaamfiteátrumot átvágva, gyönyörű vizeseket képezve bukik alá a Gölnic-patak. Ezen a részen váltja fel a törpefenyők alhavasi övezetét a lucfenyvesek végláthatatlan világa. A patakmenti ligetes részt követve, kb. 1400 m-es tengerszint feletti magasságban egy furcsa örvös galamb szállt elém az egyik fenyőre, és jellegzetes turbékoló strófaít hallatta. A galamb nyaktól felfelé teljesen hófehér volt, tollazatának többi része teljesen normálisnak tűnt. Ilyen örvös galambot én még soha sehol sem láttam. – *Katona Csaba, 3600 Ózd, Nagyamerika u. 1./7.*

Rendellenes színezetű nagy fakopáncs
(*Dendrocopos major*) **megfigyelése**
Observation of an aberrantly coloured
Great Spotted Woodpecker
(*Dendrocopos major*)

1991 novemberében a Bakonyalján madarászta, nevezetesen a Tüskevár községhatárában található Tüskevári-erdőben. Vegyes cinegecsapatot szemléltem, amikor az idős tölgyesben megpillantottam a fa törzsén keresgélő tojó

nagy fakopáncsot. A madarat kézi távcső segítségével kb 30 méter távolságból figyeltem, mikor szembetűnt a szokásostól eltérő érdekes színezete. Az eltérés a következő volt: a hát színezete meleg barna, talán legjobban a meggyvágó fejszínéhez tudnám hasonlítani; a vállán lévő fehér folt kisebb kiterjedésű, mint a szokásos, illetve a hátához közel eső részen mindkét vállfolton szürke vagy piszkosfehér színezet látszott. A fakopáncs színezetében egyéb eltérés nem volt megfigyelhető. A madarat kb. 2-3 percig szemrevételeztem, majd tovarepment. Tíz éve tartó madarászásom során ilyen színezetű fakopáncsral még nem találkozom – *iff. Vasuta Gábor, 1126 Budapest, Fodor u. 29./B., e-mail: nebulosa@matavnet.hu*

Vas távvezetékoszlopon doboló nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*)
Great Spotted Woodpecker (Dendrocopos major) drumming on iron pole

1998. május 7-én a gyulavári Mályvádi-erdőben madarászta. Korán reggel az erdőt észak felől határoló Fekete-Körös töltésén gyalogoltam, amikor egy, a folyón átívelő közép feszültségű légvezeték nyomvonalához érkeztem. Ezen a helyen a gát erdő felőli oldalán egy kb. 0,5 ha-os tisztás található, ahol az átrepülő vagy a vezetékre szálló madarakat jól meg lehet figyelni. Még csak néhány perce tartózkodtam ott, amikor a tisztás melletti öreg kocsányos tölgyesből egy hím nagy fakopáncs repült ki, és a gát tövében álló erősen rozsdásodó vas távvezetékoszlopra szállt. Ott kb. 10 méter magasan rövid ideig megült, majd pár ugrással feljebb araszolt. Kis idő múlva az egyik 45°-os szögben álló vas keresztmerezítőn dobolni kezdett. Szabályos időközönként, egymás után három-négy sorozatban mintegy két percig dobolt. A gyors csőrvágások következtében keletkező fémes kongó hang igen furcsán hatott az erdei környezetben, de a közelben tartózkodó más madárfajokat ez különösebben nem zavarta. Nem így egy fajtársát. Rövid időn belül a tisztás ellenkező oldalán lévő cseresből egy másik hím nagy fakopáncs szállt ki és telepedett az oszlopra. Kis idő elteltével a doboló fakopáncshoz ugrált, azzal néhány rárepülés erejéig kergetőzött a vasszerkezeten, majd mindkét madár az

erdőbe repült. Véleményem szerint a távvezetékoszlop a két madár revírjének a körülbelüli határán lehetett, amit az egyik fakopáncs – vélhetően nem először – talán éppen a különleges rezonanciája miatt területjelző objektumként használt. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

**Száraz kenyeret fogyasztó
közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*)
*Middle Spotted Woodpecker (*Dendrocopos medius*) feeding on dry bread***

1998. szeptember 22-én a Mátrafüred melletti Sás-tónál jártam madarászni, amikor egy szokatlan dolgot figyeltem meg. Nem messze a parttól egy szomorú fűzön (*Salix alba*) egy fakopáncsot pillantottam meg. Felé fordítottam a távcsövemet és láttam, hogy egy hím közép fakopáncscsal van dolgom. Először csak a madár szelíd viselkedése volt szokatlan, ugyanis a fa másik oldalán, a madártól kb. fél méterre két ember horgászott. A harkály nem zavartatta magát, nyugodtan keresgélte a törzsön. Ezután történt a váratlan dolog: hirtelen „leugrott” a fűbe és az ott lévő száraz kenyérdarabokból egyet felkapott, a lombkoronába repült vele és ott lenyelte. Ezután eltűnt a levelek között, majd később elrepült. Ismerve a harkályok táplálkozás-módját, szerintem ez az eset mindenféleképpen szokatlannak számít. Kérem, hogy akinek volt hasonló megfigyelése, juttassa azt el a címemre. – *Kis Balázs, 3625 Ózd, Krúdy Gy. u. 8., e-mail: kisb@vadas-matrafured.sulinet.hu*

**Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) költése a Karancs hegyen
*Breeding of White-backed Woodpecker (*Dendrocopos leucotos*) in the Karancs Hill***

A faj első példányát – egy hím madarat – 1998. február 16-án fedeztem fel az Ivánka-hegy idős kocsánytalan tölgyes szegélyében, amely egy idős bükkössel határos. 1998. április 10-én a Guliba-hegy idős bükkös oldalában szintén egy hím madarat, még ugyanezen a napon egy idős, bükkal egyes kocsánytalan tölgyes hegygerincen, a Kovacska nevű erdőben ugyancsak egy hím madarat figyeltem meg.

A fehérhátú fakopáncs költéséről 1999. május 18-án bizonyosodtam meg, mégpedig az Ivánka-hegyen, ugyanott, ahol az előző évben is észleltem a faj egy példányát. Ottjártamkor szokatlan madárlármára lettem figyelmes. A hangoskodás okát is rögtön megértettem, ugyanis az idős tölgy- és bükkerdő határvonalán, az avarban, egy lopakodó nyusztot (*Martes martes*) támadott közös erővel egy fehérhátú fakopáncs, egy közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) és egy rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*). Ez utóbbit sikerült majdnem elkapnia a nyusztnak, melyet nagyon ingerelhetett ez a lárma, mert rövidesen eloldalgott a hegygerinc túlsó oldalára. Kis idő elteltével egy hím fehérhátú fakopáncs jelent meg ugyanitt egy méretes hernyóval a csőrében, mellyel egy idős tölgyfa csúcságára repült. Ekkor pillantottam meg az ágon kapaszkodó kifejlett fiókáját, melyet megettettem és rögtön távozott is a szülőmadár. A fióka még vagy öt percig tartózkodott ezen az ágon, közben többször is megkopogtatta csőrével az ágot, majd a szomszédos fára repült. Itt el is veszítettem szem elől, mert a figyelmemet az éppen akkor megjelenő közép fakopáncs kötötte le, amely a csőrében ugyancsak eleséget tartott. A táplálékkal a közeli idős, széltörte tölgyfacsonk törzsébe vajt odúhoz szállt, ahol közvetlen kirepülés előtt álló fiókái nevelkedtek. Ez az erdő-rész eddig erdőgazdasági munkálatoktól mentes volt (valószínűleg a nehéz terepviszonyok miatt), ezért sok a földre dőlt és a lábón kiszáradt fa. De csak ezidáig volt érintetlen, mert az aljban éppen ezekben a napokban kezdték meg az erdő-rész „egészségügyi” gyérítését, melynek a végcélja a hegygerinc elérése. – *Rozgonyi Sándor, 3182 Karancslapujtő, Honvéd u. 7.*

**A szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*) előfordulása Szeged környékén költési időben
*Occurrence of Short-toed Lark (*Calandrella brachydactyla*) near Szeged during the breeding period***

A Mindennapi Madaraink Monitoring Program keretén belül végeztem megfigyeléseket 1999. május 16-án reggel 7 óra körül. A program szabályainak megfelelően meghatározott megfigye-

79. Szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*), Szeged, 1999. május 16. (Molnár Gyula) – Short-toed Lark

lőpontok egyikén, egy nagy répatáblán, a Szőregről Kübekházára vezető úttól körülbelül 250 m-re egy különös pacsirtaénekre lettem figyelmes. A szokatlan repülési forma és éneklés nem az akkor és ott gyakori mezei pacsirtára, hanem szikipacsirtára vallott. Délután meglátogattuk a területet dr. Molnár Gyulával és dr. Kókai Károllyal, akik szintén azonosították a madarat, és azt szikipacsirtának határozták meg. A hangfelvétellel a közelbe csalt madár legközelebb 7-8 méterre is bejött, így fotók is készülhettek róla. Másnap dr. Molnár Gyula Vadász Sándorral ismét kiment a területre. A hanggal való becsalásra a madár 6-7 m-re is megközelítette őket, így még jobb felvételek készülhettek 1200 mm-es teleobjektívvel. A madarat május 21-én megnézte Nagy Tamás, Puskás Lajos és Barkóczi Csaba, és ők is szikipacsirtának azonosították. Ekkor a répaföldön traktoros ekekapálást végeztek, de a madár ennek ellenére énekelt. Sajnos a gépi kapálást tovább folytatták, így május 23-án és 27-én a madarat már nem észleltük a répaföldön. A szikipacsirta a megfigyelés közben revírharcot vívott cigánycsukkal (*Saxicola torquata*), sárga billegetővel (*Motacilla flava*) és mezei pacsirtával (*Alauda arvensis*). Mindig csak egy madarat láttunk, ami valószínűsíti azt a véleményünket, hogy egy magányos hím területfoglalását észleltük, amely megpróbált egy tojót odacsalogatni. Ezt erősíti meg az, hogy a madár földre szállásainak körzetében megpróbáltunk fészket vagy fészkekzedményt keresni, de az nem járt eredménnyel; a szikipacsirta egyébként fészkeföltő viselkedést sem mutatott. Ez az észlelés is igazolni látszik azokat a korábbi felté-

telezéseket, miszerint a szikipacsirta-populációnak egy része a hortobágyi fészkelőhelyeit elhagyva, előbb a Tiszazugban, majd a Mátraalján, később Tokajnál és Sarudnál költött. Ezen adatokra figyelemmel elképzelhető, hogy az Alföld más területein is fel fog bukkanni a faj, így érdemes figyelni megjelenését. – Dr. Kasza Ferenc, 6726 Szeged, Vedres u. 13.

**Rendellenes színezetű cserregő nádi-
poszáta (*Acrocephalus scirpaceus*)
megfigyelése**

*Reed Warbler (*Acrocephalus scirpaceus*)
with aberrant tail colouration*

1999. augusztus 2-án, Izsákon, a Kolon-tónál lévő madárvártán egy rendellenes színezetű öreg

80. Rendellenes faroktoll-színezetű cserregő nádi-poszáta (*Acrocephalus scirpaceus*) ad., Izsák, Kolon-tó, 1999. augusztus 2. (Bíró Csaba) – Adult Reed Warbler with aberrantly coloured tail-feathers

cserregő nádiposztát fogtunk. A madár szélső négy-négy farkotollának a végén, a belső zászlókon fehér mintázatot lehetett megfigyelni. A fehér mintázat szimmetrikus elrendeződést mutatott, és a szélső tollakon a kiterjedése nagyobb volt. A madár tüzetes vizsgálatokor, és normális színű, szintén öreg cserregő nádiposztával való összehasonlításokor számos más, szokatlan bélyeget találtunk: a láb hússzínű volt, és a talpa sokkal zöldessárgább árnyalatú, mint normális színezetű fajtársának, valamint az első (csökevényes) elsőrendű evező is 3 mm-rel (+3) túlnyúlt a kézfedőkön (bár itt meg kell jegyezzük, hogy gyűrűzéseink során már több +2-es és +3-as első evezőjű cserregő nádiposztát fogtunk). A madárról felvett más biometriai adatok (27 mm-es talp, 12 mm-es bemetszés a második kézvezetőn, 6 mm-es farklekerekítettség, szárnyformula stb.) viszont egyértelműen a cserregő nádiposztára voltak jellemzők. A madarat a BUDAPEST SY1812 számú gyűrűvel láttuk el, majd fényképezés után elengedtük. – *Németh Ákos, Pigniczki Csaba és Biró Csaba 6070 Izsák, Kolon-tavi Madárvárta, Matyó dűlő*

Meddő széncinegepár (*Parus major*)

„költése” két egymást követő évben

Breeding attempt of infertile Great Tits (Parus major) in two consecutive years

Körülbelül tíz évvel ezelőtt egy „B” típusú mesterséges fészekodút helyeztem ki balatonfüredi kertünkbe egy öreg lucfenyő (*Picea abies*) törzsére, kb. 3 m magasra. Az odúban minden évben sikeresen költött széncinege egészen az utóbbi évekig. 1998 tavaszán minden a szokásos rend szerint kezdődött. Április 3-án kész fészket találtam tojás nélkül, de ebben még semmi meglepőt nem láttam. Április 14-én a kialakított fészkecsészében tojás még mindig nem volt. A tojó 15-20 percenként hagyta el az odút 3-5 percekre. A hím gyakran bejárt etetni az üres fészket melengető tojót. Június 25-én a fészke változatlanul üres volt. A maratoni „költés” július 30-án ért véget azzal, hogy kiszedtem az élősködőktől hemzseggő fészkeanyagot. 1999. március 23-án ismét a tavalyi széncinegék vették birtokukba az odút, tehát a pár hű maradt előző évi fészkelőhelyéhez. A szokásos nászjáték után megkezdték a fészkeépítést, majd jött a tojásra-

kási stádium betakart csészemélyedéssel, amely 12 napig tartott. Valószínűleg ennyi tojást „képzelt el” a tojó, amikor megkezdte a kotlást a kialakított fészkecsészében. Az üres fészken való kotlás ismét július végéig tartott, amikor is a tojó végleg elhagyta az odút. A széncinegepár tehát megismételte előző évi sikertelen költését tojásrakás nélkül. – *Illényi András, 1149 Budapest, Báróczy u. 18./A.*

Függőcinege (*Remiz pendulinus*)

fészke ezüsthán

Nesting of Penduline Tit (Remiz pendulinus) on oleaster

A függőcinege elsősorban a folyók, tavak, mocsarak és kubikgödörök fészkelő madara. Ezeken az élőhelyeken leggyakrabban fűz- és nyárfafélékre építi fészket, de irodalmi adatok szerint megtalálták már kőkenyén, szilen, mezei juha-

81. Függőcinege (*Remiz pendulinus*) fészke ezüsthán, Békéscsaba, 1998. július 27. (Marik Pál) – *Nest of Penduline Tit on oleaster tree*

ron, galagonyán, égeren, somon, akácon és gyertyánon is, sőt fátlan területeken akár nád-szálakra is rakja fészket. 1998. június 28-án a békéscsabai Öntözött-réten, egy vízlevezető árok-tól 6 m-re, száraz területen álló keskenylevelű ezüsthán (*Elaeagnus angustifolia*) találtam épülő fészket. A teljesen nyílt helyen lévő magányos fa oldalsó ágán, 2,3 m magasan egy hím függőcinege kezdett hozzá a fészkeépítéshez. A felhasznált építőanyagot 15–40 m távolságból hordta. A fészkekezdemény mellett egy tojó

függőcinege is megjelent, de nem vett részt az építésben. Ezt követően július 2-án néztem meg újra a fészket, ami ekkor már szinte teljesen kész volt, csak a csőszerű bejárata hiányzott. Ismét csak a hím madár épített, ez alkalommal főleg mezei aszat kibomló termését használta a fészek bélelésére. A fészkealj július 11-én hat tojással vált teljessé, ekkor csak a tojó madarat láttam, a fészek bejáratának építését egyedül fejezte be. Július 27-én a fiókákat etető tojót figyeltem meg. Ez a megfigyelés is azt bizonyítja, hogy a függőcinege igen alkalmazkodóképes madárfaj, ha a táplálkozási feltételek adottak, gyakorlatilag szinte bármilyen vízközlemben lévő fásszárú növényzeten költethet. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

Csuszka (*Sitta europaea*) különös fészkelése *Unusual nest of Nutbatch (*Sitta europaea*)*

Az odúban fészkelő csuszkáról közismert, hogy ha a fészkelésre kiválasztott odú bejárata számára túl nagy, akkor azt sárral körbetapasztva a saját testméretének megfelelőre szűkíti le. Ennek különös példáját tapasztaltam a gyulavári Mályvádi-erdőben, ahol egy csuszkapár fekete harkály (*Dryocopus martius*) régi elhagyott fészkeodúját foglalta el költésre. 1999. március 25-én az erdő egy öreg, tölgy-kőris állományú részén az erdei nyiladékról sarat hordó csuszkára lettem figyelmes. Amikor a madár rövid

időn belül harmadszor fordult építőanyaggal a csőrében, távozásának irányában követni kezdtem. A nyiladéktól mintegy 80 méterre sikerült megtalálnom az odút, ami egy kocsányos tölgy törzsében, 9 méter körüli magasságban volt. Az odú sajátossága, hogy az odúnak egymás fölött kb. 20 cm távolságban két bejárata készült, melyeket a fekete harkály korábban vésett ki. E napon a csuszkatojó az alsó, ovális alakú, kb. 10x15 cm átmérőjű bejárónyílás szűkítését végezte. Április 4-én néztem meg újra az odút, melynek alsó bejáratát addigra a csuszka teljesen befalazta, sőt ekkorra már a felső bejáratot is jócskán leszűkítette. Ismét csak a tojó épített, a hím a fák koronájában énekelve követte az építőanyagot hordó párját. Április 11-én az elkészült odút figyeltem, melynek felső, hasonlóan nagyméretű bejáratát a madár teljesen leszűkítette, csak annak alsó harmadában hagyott egy kis bejárónyílást. A csuszkapár az odú közelében tartózkodott, ahol párzásukat is megfigyeltem. Április 21-én már kotlott a tojó, melyet a hím az odú bejáratában etetett. E különös fészkelésre elfogadható magyarázatot nem találtam, hiszen az öreg állományú erdőrésszben bőven volt más – sokkal kevesebb falazási munkával költésre alkalmassá tehető – odú, mindenesetre a szokatlan odúfoglalás a csuszka alkalmazkodóképességét bizonyítja. – *Marik Pál, 5600 Békéscsaba, Tolnai u. 4./D.*

Vörösfejű gébics (*Lanius senator*) fészkelése Adásztevel közelében *Breeding of Woodchat Sbrike (*Lanius senator*) near Adásztevel*

1997. május 26-án szokásos madarászatunkra indultunk Balassa Gábor barátommal Pápa környékén. Egy Adásztevel melletti marhalegelőn – ahol már évek óta rendszeresen járunk – egy vörösfejűgébics-párt figyeltünk meg. A madarakat a hazai gébicsfajoktól könnyedén el lehetett különíteni fekete-fehér tollazatuk, illetve vörös fejtetejük és tarkójuk alapján. A két madár hasonló színezetű volt, de a tojót fakóbb színeiről egyszerűen meg lehetett ismerni. A hím többnyire a legelő különböző pontjain énekelgetett, hangja csicsergésszerű volt, de sokfajta érdekes hangot is beleszólt az énekébe. A vörösfejű gébics fészket is megtaláltuk egy kisebb, a legelő szélén

82. Csuszka (*Sitta europaea*) az odúja bejáratánál, Gyulavári, 1999. április 11. (*Marik Pál*) – *Nutbatch at the entrance of its nest cavity*

álló fán. A fészek a fa törzse közelében épült 2,3 m magasán; különféle növényi anyagokból állt, belseje finomabb szálakkal volt bélelve, összességében elég masszív szerkezetűnek látszott. Kotlani mindig csak a tojót láttuk. Megvártuk, amíg magától elhagyja a fészket, ekkor felmáztunk a fára és belenéztünk a fészekcsészébe. Meglepetésünkre öt tojást láttunk (csak következtetni tudtunk arra, hogy nem régen válhattott teljessé a fészekalj, mert egy-két héttel korábban is jártunk a területen, de akkor a gébicseket még nem láttuk). Tizenhat nap elteltével a madarak aktívabban reagáltak közeledésünkre, mint a költés alatt korábban bármikor. Egy alkalmas pillanatban, amikor egyik madár sem volt a közelben, ismét felmáztunk a fészekhez, s abban öt csupasz, valószínűleg nemrégén kikelt fiókát pillantottunk meg. A tojó néha rövidebb-hosszabb ideig a fészken ülve melengette a fiókákat, néha pedig egy közeli ágon őrködött, miközben a hím zsákmány után járt. A közeli fákon és tövises bokrokon a madarak által tövisre tűzött táplálékmaradványokat is találtunk, néhány sáskát és más különféle kisebb rovarokat. A fiókák tollazata tizennyolcnapos korukra a néhány száz méterrel odébb fészkelő töviszúrógébics-fiókákéra hasonlított, de a vörösfejú gébics fiókáinak a feje nagyobbnak tűnt, csőrük barnás, farkuk vörösesbarna színű volt. A fiatalok július 1-jén repültek ki a fészekből. A fészekelhagyás pillanatáról sajnos lekéstünk,

mert aznap már csak azt láttuk, hogy néhány fával odébb a szülők hangos láрма kíséretében etetik a fiókákat. A vörösfejú gébicsek amilyen hamar fészkeléshez láttak, a fiókák kirepülése után ugyanolyan hamar el is hagyták a területet. – *Somogyi Bálint, 8500 Pápa, Kilián ltp. 2. ép. 2./3.*

Madárpusztulás furcsa okozója

*Jay (Garrulus glandarius)
killed by fishing cord*

A *Túzok*ban már többször is olvashattunk olyan esetekről, amikor valamilyen mesterséges tárgyba akadt bele a madarak lába. Ezzel kapcsolatban nekem is van egy érdekes megfigyelésem: 1999. február 9-én a Mátrafüred melletti Sástónál jártam madarászni, amikor az egyik partmenti fűzfán egy erősen bomlott szajkótetemre lettem figyelmes. A madár fejfelé lefelé csüngött a fán. Többször is megpróbáltuk ledobni, de sikertelenül. A meglepetés végül is csak akkor ért, amikor a madár már lekerült a fáról (igaz ehhez fel kellett mászni), ugyanis a szerencsétlen madár lába beleakadt egy horogba és a horgászszineg is rátekeredett. Látható tehát, hogy nemcsak a bálakötöző szineg és a terményes zsák okozhatja madarak pusztulását, hanem ilyen kivételes esetekkel is találkozhatunk a szabad természetben. – *Kis Balázs, 3625 Ózd, Krúdy Gy. u. 8., e-mail: kish@vadasmatrafured.sulinet.hu*

Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) állományfelmérése a Börzsönyben

SCHMIDT ANDRÁS

A fehérhátú fakopáncs az Európában költő harkályfajok közül a legritkább, állománya többfelé – helyenként drámaian – csökken (Sharrock 1977, Cramp 1985). Hazánkban kis számban – becslések szerint 100-200 pár – fészkel, elsősorban középhegységi idős lomberdeinkben, főleg bükkösökben (Magyar et al. 1998). Ritkasága és élőhelyeinek veszélyeztetettsége miatt a hazai harkályok közül ez az egyetlen fokozott védelemben részesülő faj. Országos állományáról azonban csak becslések állnak rendelkezésünkre. Mivel a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 1998-at a harkályok védelmének évévé nyilvánította, megpróbáltam egy, a fehérhátú fakopáncs szempontjából fontos hazai tájegység, a Börzsöny állományának legalább megközelítő pontosságú felméréssel hozzájárulni a faj jobb megismeréséhez és ezáltal hatékonyabb védelméhez.

Vizsgálati terület, időszak és módszer

1998 és 1999 telének végén, illetve tavasszal (1998-ban február 7. és június 27. között 14 napon, 1999-ben február 7. és május 30. között 16 napon) igyekeztem bejárni mennél nagyobb területet abból, ahol korábbi tapasztalataim, illetve mások elmondása szerint fehérhátú fakopáncs rendszeresen előfordul a Börzsönyben. A térképen bejelölt felmért területekre viszonylag könnyebb megközelíthetőségük alapján esett a választás. A vizsgálati időszakot az irodalmi adatok szerinti territóriumfoglalási és költési időszaknak megfelelően határoztam meg. A territóriumjelző dobolás februártól júniusig jellemző (Cramp 1985). Potenciális élőhelyeket keresve közvetlenül a jelzett időszakok előtt és után több egyéb területet is bejártam, míg Kern Rolland 1998 tél végén és tavaszán a Börzsöny délnyugati részeit mérte fel hasonló célból. 1998-ban északkeleten a Diósjenő – Hosszú-bérc – Három-hárs – Csóványos – Esztergályos – Bacsina-völgy – Királyháza – Fonottság – Oszlo-

pó-völgy – Berence-völgy – Karajsó – Kámor – Jász-bükk – Kőszirt – Diósjenő vonallal bezárt területet (lásd térkép rózsaszín határvonalú területét), míg 1999-ben a Nagybörzsöny – Magyar-völgy – Kovács-patak – Kis-Hideg-hegy – Kuruc-bérc – Halyagos – Magosfa – zöld sáv turistaút – Fekete-völgy – Perőcsény – Nagybörzsöny határokkal jellemezhető nyugati területet, illetve egy a Nagy-Hideg-hegyet, a Bagoly-bükki-völgyet, a Magas-Taxot és az Inóci-patak felső folyását magában foglaló déli területet mértem fel (lásd térkép lila határvonalú területeit).

A bejárások során igyekeztem az adott napra kijelölt területet minél alaposabban, gyakran zegzugos vonalban, illetve meredekebb völgyek esetén lehetőleg több szintvonalban (ebben nagy segítséget jelentettek alkalmi megfigyelőtársaim) átfésülni. Természetesen különös figyelmet szenteltem a harkályok által hagyott vésésnyomoknak, megmunkált fáknak. E jelek közül a fehérhátú fakopáncsra legjellemzőbb a fa kérgének nagy felületen való lehántása (Gorman 1995). Különösen a holt gyertyánokon találtam ezt feltűnő, és fehérhátú fakopáncsos élőhelyeken gyakori jelenségnek: nem ritkák a teljes hosszukban lecsupaszított, és apró gödröcskével (vésésnyomok) mintázott, a félhomályos erdőben fehér gyertyaként „világító” gyertyántörzsek (lásd fénykép). Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy hasonlóan megmunkált gyertyánokat kisebb számban olyan helyeken is láttam, ahol fehérhátú fakopáncs ismereteink szerint nem él (pl. Pilis, Apát-kúti-völgy). A fekete harkály is gyakran végez hasonló munkát, talán vésésnyomai mélyebbek valamivel. És természetesen ugyanazon vésésnyomot több harkályfaj is alakíthatja, tehát nem lehet őket egyértelmű jelként alapul venni.

Némely bejárás során hangfelvételekkel is próbáltam javítani a keresés eredményességét: ez pár esetben sikerre is vezetett, de előfordult, hogy egy már megfigyelés alatt tartott madárnak játszva a hangot, semmilyen reakciót nem észleltem.

A fehérhátú fakopáncs észleléseit 1:25000 méretarányú térképre vezettem, megjelölve a madár nemét (amennyiben sikerült megállapítani), vagy ha esetleg csak hangot hallottam (az eleinte csak hang alapján észlelt madarakat némi kereséssel szinte kivétel nélkül sikerült meglátni). Az észlelések idejéről, helyszínéről, a madár (madarak) viselkedéséről és az egyéb körülményekről naplót vezettem.

A fészkelő párok (illetve revírek) számát az énekesmadár-számláláshoz hasonló módszerrel próbáltam megállapítani, azaz minden, a többi észleléstől elég nagy távolságra (800-1000 m) megfigyelt egyedet külön revírhez tartozónak tekintettem, de azokat az azonos nemű fehérhátú fakopáncsokat is, amelyeket egymáshoz közelebb, de ugyanazon a napon, egymás után (egyiket magam mögött hagyva) sikerült megfigyelni. A minimális távolságot az irodalomban közölt egyéb adatok nagy szórása miatt, a – feltehetőleg leginkább hasonló viszonyokat tükröző – mátrai jó élőhelyekre vonatkozó territórium-nagyság (Czajlik & Harnos 2000) alapján határoztam meg: ha az ott megadott 2-2,5 km²-es territóriumot kör alakúnak vesszük, akkor az annak sugaránál nagyobb távolságra lévő, de ellentétes nemű egyedek már nagyobb valószínűséggel tartoznak külön revírbe, mint ugyanabba (a territóriumok valós elhelyezkedését nem ismertem). A territórium-térképezés módszerét azért vettem el, mert a rendelkezésre álló idő alatt, tekintve a fehérhátú fakopáncs igen nagy átlagos territóriumméretét, viszonylag kis területet és így kevés territóriumot tudtam volna felmérni, az így kapott sűrűség pedig nagy mértékben az éppen vizsgált terület élőhelyi minőségétől függött volna. Egy ilyen érték extrapolálása szerintem félrevezetőbb lehet, mint ha pontatlanabban ugyan, de a kérdéses terület jóval nagyobb részéről sikerül adatokat szerezni.

Eredmények

A térképen látható piros pontok azokat a helyeket jelölik, ahol a vizsgálati időszakban fehérhátú fakopáncsot észleltem, és a madár vagy pár viselkedése, illetve a többi észleléstől való távolsága alapján feltételeztem, hogy külön revírhez tartozó madárról van szó. A 41 feltételezett

revírből 22-ben legalább egyszer sikerült párban megfigyelni a fehérhátú fakopáncsokat, egy helyen egy példányt láttam és a közelben szólt egy másik (feltételezhetően a párja), másik hat helyen legalább két alkalommal észleltem (és ebből legalább egyszer láttam) egy madarat (ami arra utal, hogy revírt tartott), 11 helyen csak egy példányt láttam egy alkalommal, és egy revírt az igen intenzív, kitartó, a nászidőszak csúcán (április legelején) hallott dobolás alapján jelöltem be (ez volt az egyetlen csak hallás után számításba vett revír). Érdekes itt megjegyezni, hogy más harkályfajokkal összevetve milyen gyakran lehetett párban látni a fehérhátú fakopáncsokat. Az egy-egy feltételezett revírben több napon megfigyelt madarak száma nem túl magas, hiszen a módszeremből adódóan igyekeztem mindig új területeket bejárni. Mindazonáltal jónéhány területen sikerült ugyanazon a költési szezonon belül többször is fehérhátú fakopáncsot észlelni.

Következtetések

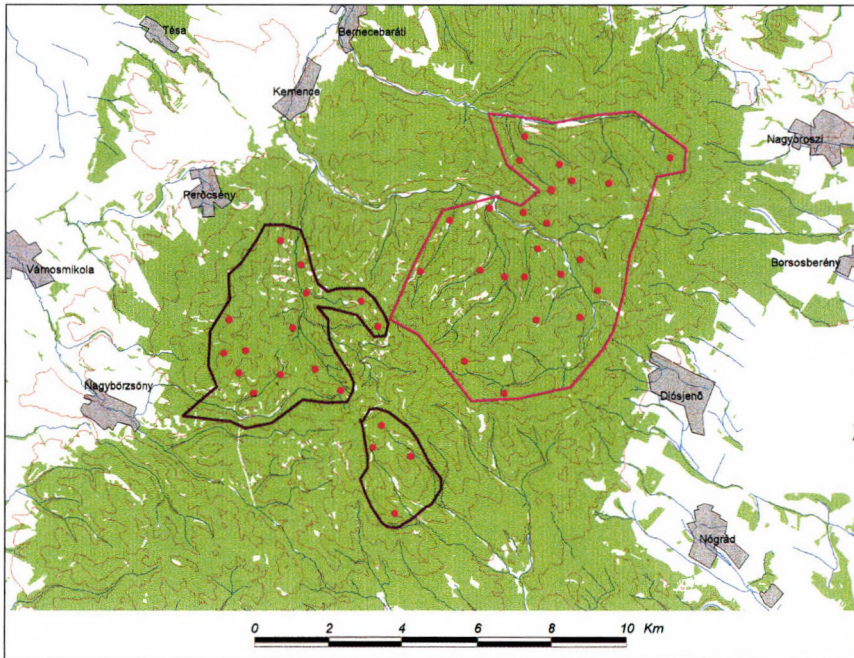
A felmérés során a Börzsöny fehérhátú fakopáncs számára (korábbi tapasztalatok illetve a szakirodalom alapján) legmegfelelőbb élőhelyeinek tekintélyes részét sikerült bejárni, és a legtöbb helyen ki is mutattam a faj jelenlétét. A térképre ránézve szembetűnik, hogy a klasszikusnak számító, magas-börzsönyi területek egy része vagy nem került be a felmérésbe, vagy viszonylag kevés fehérhátú fakopáncsot találtam rajta. A magyarázat elég egyszerű: e helyek túl messze voltak, viszonylag lassú, figyelő-kereső gyaloglással egy-egy nap alatt ritkán jutottam el a legbelső hegyekig, és akkor is csak rövid időt tudtam ott tölteni, a területeket kevésbé alaposan tudtam átfésülni. Mindazonáltal a három felmért terület véleményem szerint eléggé reprezentatív képet ad a faj gyakorisági viszonyairól a Börzsönyben. Sajnos a tekintetben, hogy a fel nem mért területek milyen jó minőségű élőhelyet nyújtanak a fehérhátú fakopáncsoknak, illetve, hogy ennek alapján mekkora ott az állomány-sűrűség, csak becslésekbe tudok bocsátkozni. Ennek pontosabb becsléséhez véleményem szerint nem elegendők az erdőgazdasági adatok sem, hiszen a fehérhátú fakopáncs legfontosabb élőhelyi igénye a nagy mennyiségű holt fa jelen-

83. Harkályok (*Dendrocopos* sp.) által lecsupaszított holt gyertyán. Börzsöny, 2000. október 15. (Schmidt András) – Dead hornbeam peeled by woodpeckers

84. Harkályok (*Dendrocopos* sp.) által lecsupaszított holt gyertyán. Börzsöny, 2000. október 15. (Schmidt András) – Dead hornbeam peeled by woodpeckers

85. A fehérbátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) feltérképezett revírjei a Börzsönyben. Az 1998-ban felmért terület rózsaszín, az 1999-ben felmértet lila vonal határolja; a megállapított revíreket a piros pontok jelölik. – Mapped territories of White-backed Woodpeckers in Börzsöny. Areas covered in 1998 are marked by pink, those covered in 1999 are marked by purple lines; red dots show detected territories.

léte (Cramp 1985, Czajlik & Harnos 2000), amelyre pusztán az állomány korából és fajösszetételéből nemigen lehet következtetni. Annyi bizonyos, hogy a Magas-Börzsöny belső hegyein, valamint a peremterületek fel nem mért részein is számos revír lehet még, ezt saját (felmérésen kívüli) megfigyeléseim is alátámasztják. A potenciális élőhelyek keresése során világossá vált, hogy a Nagyborzsöny–Kisirtáspuszta–Nagyirtáspuszta–Kóspallag (Hosszúvölgy) vonaltól délre (Kern R. szóbeli közlése 1998-as bejárásai alapján), valamint a Nagy-Oros-bércről a Miklós-bércig terjedő területen (Perőcsény és Királyháza között) nem, vagy legalábbis nem rendszeresen fordulhat elő a faj, előbbin annak túl meleg, száraz volta, utóbbin az idős erdők gyakorlatilag teljes hiánya (nagy kiterjedésű tarvágások, illetve sűrű fiatalosok) miatt. Figyelembe véve tehát a számításba jöhető területeket, illetve azt, hogy a felmért részen is számos pár észrevétlen maradhatott, különösen a belső területeken, a Börzsöny fehérhátú fakopáncsos revírjeinek számát 50-60 körülre becsülöm. A párok száma természetesen ennél kevesebb lehet: egy svéd populációban (Aulén & Carlson 1990) a revírek kb. 30%-át magányos példányok foglalták. Ha hasonló arányt feltételezünk a börzsönyi állományban is, a felmérés során talált 41 revírből csak kb. 29-re jut pár. Véleményem szerint azonban a Börzsönyben biztatóbb a helyzet, hiszen a svéd tanulmány egy hanyatló populációról készült, amelyben talán ezért is volt magas az egyedülálló madarak száma, másfelől pedig nem tartom valószínűnek, hogy akkor, amikor a területek jó részét csak egyszer jártam be, az ezen arány alapján kalkulált fehérhátú fakopáncs párszámának mindjárt a 78%-át (29 párból 22) párban is találtam volna. Valószínűbbnek tartom, hogy a magányosan észlelt egyedek közül is jóval többnek volt párja, de az éppen kissé távolabb tartózkodott, vagy más okból maradt észrevétlen.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni Kern Rollandnak jelentős területrészek felméréséért, Gerard Gormannak szaktanácsaiért, dr. Sós Endrének, dr. Magyar Gábornak és feleségemnek, Kővári Ilonának egyes nehezebb területek

felmérésében való közreműködésükért, valamint Szentes Györgynek térinformatikai segítségéért.

Summary: Population survey of White-backed Woodpecker (*Dendrocopos leucotos*) in the Börzsöny Hills

The population of the White-backed Woodpecker was surveyed in the Börzsöny Hills in 1998 (February–May) and in 1999 (February–June). The method was to attempt the detection of as many individuals in the mapped area as possible, and to define the number of assumed territories, as based on the average territory size and the distance of individuals found. Based on White-backed Woodpecker sightings, a total of 41 territories were thus defined within the mapped area. When efficiency of the survey method and the size of the areas left out from the field work are also taken into account, the total population in the Börzsöny Hills is estimated at 50-60 pairs.

Irodalom

- Aulén G. & Carlson A. 1990. Demography of a declining White-Backed Woodpecker population. In: Carlson A. & Aulén G. (eds.): Conservation and management of woodpecker populations. Swedish University of Agricultural Sciences, Department of Wildlife Ecology, Report 17. Uppsala, Sweden. p. 63–66.
- Cramp S. 1985. Birds of the Western Palearctic. Vol. 4. Terns to woodpeckers. Oxford University Press, Oxford.
- Czajlik P. & Harnos K. 2000. Etológiai és ökológiai vizsgálatok a fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) állományán két mátrai erdőrezervátumban. *Aquila* 105–106: 97–114.
- Gorman G. 1995. Identifying the presence of woodpecker (*Picidae*) species on the basis of their holes and signs. *Aquila* 102: 61–67.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. 1998. Nomenclator avium Hungariae. Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest.
- Sharrock J. T. R. 1977. The European atlas: woodpeckers. *British Birds* 70: 476–488.

Schmidt András
2600 Vác, Damjanich tér 10.

Szerkőfajok rekordmennyiségű fészkelése a Hortobágyon 1999-ben

KOVÁCS GÁBOR, KAPOCSI ISTVÁN
ÉS VÉGVÁRI ZSOLT

Az utóbbi száz év madártani publikációi, valamint a több mint negyedszázada végzett rendszeres megfigyelések alapján eddig is köztudott volt, hogy Magyarország legnépesebb szerkőtelepei a Hortobágyon találhatóak.

Az egyes fajok állománya gyakran mutat ingadozást, sőt a fehérszárnyú szerkő (*Cblidonias leucopterus*) az aszályos esztendőkből akár éveken át nem is költ. A halastavi környezethez jól alkalmazkodó fattyúserkő (*Cblidonias hybridus*) 200-300 páros telepe viszont 1974 óta a legismertebb hazánkban. 1999-ben mindhárom szerkőfajunk az összes korábbi év állományát többszörösen meghaladó létszámban fészkelte a Hortobágyon, melynek okairól és körülményeiről az alábbiakban szeretnénk beszámolni.

Ár- és belbizvédelmi vésztározás 1999 tavaszán

1999. március 2. és április 16. között a Hortobágy folyón igen súlyos, úgynevezett rendkívüli helyzet volt. Mezőtúr és Karcag mentesítése érdekében a folyót (mely itt már Hortobágy-Berettyő-főcsatornaként ázott mederben folytatódik) Ágota-halom alatt elrekesztették, és a Német-sziget melletti gátját három helyen, egyenként kb. 20 méteres szakaszon átvághva a teljes vízhozamot Nádudvar, Nagyiván, Karcag és Kunmadaras pusztáinak egy részét magába foglaló szükségtározóba irányították. Ezen kívül csőátereszeken és szivattyúzással is emeltek át vizet, miáltal a névlegesen 37,1 millió köbméteres befogadóképességű tározóba 50-60 millió köbméter vizet engedtek (pontosabb adatot a vízügyi szakemberektől sem sikerült megtudnunk). A 8000 hektárnyi vízfelület minden korábbi (1970, 1971 és 1977) vésztározást felülmúlt. Ennek ellenére, hogy április második felé-

ben a folyó vízszintje lehetővé tette a tározó ürítését, még június első felében is csónakkal járható volt szinte az egész terület.

Ezen a hatalmas elöntésen az első szerkőtelepek már április 20-tól megjelentek, főleg a fattyú- és a kormos szerkő, majd április legvégétől a fehérszárnyú szerkő is. Május folyamán a felövő vegetáció annyira lassította a víz visszarámlását, hogy már akkor látható volt, hogy az elöntések egész nyáron megmaradnak. Ilyenre az eddigi árasztások történetében még nem volt példa (Kovács, 1984).

Júniusban, amikor a soha nem látott gazdagságú madárvilág a fészkelés, fiókanevelés közepén volt, már természetvédelmi okokból is ügyeltünk rá, hogy a szerkőtelepek, gólyatölcs-fészkelőhelyek, vöcsökkolóniák alól a kritikus szint alá ne csökkenjen a vízszint.

Az elöntött terület teljes madártani ismertetése egy nagyobb cikk keretében már megtörtént (Kovács 2000), itt csak a szerkőtelepek adatainak feldolgozására vállalkozunk.

A teljes területen 29 telepen a három szerkőfajnak összesen 3176 párja költött (átlagolva a lehetséges minimum és maximum értékeket az egyes telepeknél). Egyetlen vegyes telepet, ill. hét olyan telepet ismertünk, ahol mindhárom szerkőfaj egymáshoz közeli telepeken fészkelte. Két fajtól álló vegyes, vagy egymáshoz közeli telep összesen tizenhárom volt, ebből a leggyakoribb a fattyúserkő – fehérszárnyú szerkő vegyes telepe volt (nyolc telep), majd utána következtek a fattyúserkő – kormos szerkő vegyes (közeli) telepei (négy telep), végül egyetlen fehérszárnyú szerkő – kormos szerkő vegyes telep vált ismertté. Ezek mellett kilenc tiszta (és más telepektől távoli) telep volt ismert.

Mindhárom fajra jellemző volt, hogy költési időszakban nem távolodtak el a teleptől 1-1,5 km-nél messzebbre, amire a rendkívüli táplálék-bőség is magyarázatot adhat.

Az egyes szerkőfajok 1999-es hortobágyi állományadatai és költőhelyeik áttekintése

1. Fattyúszerkő (*Cblidonias hybridus*)

Április 14-én érkezett meg a Hortobágyra. Ez a faj immár 25 éve a legstabilabb állományú és legnagyobb számban fészkelő szerkők a Hortobágyon, mely aszályos években (főként a halastavakon) 200-300 párban, jobb években pedig a mocsarak telepeivel kiegészülve 500-600 párban költ (Kovács 1983), 2-3 nagyobb és 3-4 kisebb kolóniában. 1999-ben viszont 1130-1140 pár költött 20 telepen (telepenként átlagosan 56 fészek) majdnem kizárólag a nagy, dél-hortobágyi előntésen.

A legnagyobb meglepetést az okozta, hogy a 25 éven át kihagyás nélkül használt halastavi költőhelyükről teljesen elpártoltak, az egyéb helyeken (Fekete-rét, Meggyes-lapos) pedig az előző évekhez képest jóval kevesebb pár költött. (Az egyes telepek adatait az 1. táblázatban közöljük.) A Német-sziget Zöldeshez közel eső részén hat, tutajfészkekből álló telepét fedezték fel. Kolóniáinként 20-120 pár közötti mennyiségben költöttek. Mindhárom szerkőfaj együttes költését csak egy helyen, a Csonka-Csukás-zugban leltük, de két fajból álló vegyes telep vagy egymással érintkező telep annál több akadt. Egyetlen tiszta telepük volt csak ismert, és a telep méret nem különbözött jelentősen a tiszta és vegyes (közeli) telepek esetében. Az előntésen a náduzadékon, gyékényes foltok nyílt vízzel határos részein, zsióka (*Bolboschoenus maritimus*) és réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*) állományok ritkásabban nőtt foltjain foglaltak helyet. Feltűnt, hogy a „klasszikus” tavi-rózsza-tündérfátyol-kolokán hínármezőn – a korábban legismertebb kunkápolnási költőhelyen – csupán egy aprócska telepük alakult ki. Kirepülés után az állomány a fehérszárnyú szerkővel szemben hihetetlenül szétszóródott, hiszen csaknem minden kisebb mocsárban, mocsárréten, lecsapolt halastó medrében meg lehetett figyelni a két-három jól repülő fiókat etető magányos madárszülőket.

Érdekesebb táplálkozási formaként megfigyeltük, hogy az Ecse-zugtól nem messze déli irányban, Karcag Disznó-rét nevű területén ugaron

talajelőkészítést végző erőgép után 25-30 példányból álló csapatuk repült táplálékot keresve dankasirályokkal (*Larus ridibundus*), sárgalábú sirályokkal (*Larus cachinnans*) és fehér gólyákkal (*Ciconia ciconia*) közösen.

2. Kormos szerkő (*Cblidonias niger*)

Tavasszal egyszerre érkezett vissza a fattyúszerkővel. Az elmúlt évtizedekben több mélypontja is volt a faj hortobágyi költőállományának. A hetvenes években 50-100, a kilencvenes években 40-50 párnál többet nem találtunk. 1982-ben viszont 350-400 pár fészkel (Kovács 1983).

Már május 16-án költöttek, a Német-szigetben a dankasirályok telepéhez közel. Az 1999-ben észlelt 520-540 pár 13 telepen helyezkedett el (telepenként átlagosan 41 fészek, a három faj közül a legkisebb érték), melyekből 11-et a vész-tározás előntésain találtunk. 100, ill 150 párból álló nagy kolóniái (Darvas-ér, Német-sziget) mellett az apróbb, 10-40-es közösségek, sőt 2-3 páros törpekolónia is előfordult (1. táblázat). Ennél a fajnál ugyancsak egyetlen tiszta telep volt ismert, melynek mérete nem különbözött jelentősen a vegyes (közeli) telepektől. A fészkelőhelyek növényzete, borítottsága és jellege a fattyúszerkőéhez hasonló volt, bár a tiszta telepek esetében előfordult a szokottnál zártabb, magasabb növényzetben (pl. káka, békabuzogány, harmatkása) való fészkelés is: Határ-fenek, Csonka-Csukás-zug és Ökör-kút környéke. Kirepülés után laza csapatokba verődött, melyeket gyakran halastavakon lehetett megfigyelni. Ekkor már ez a faj sem ragaszkodott szigorúan egyes táplálkozóhelyekhez.

3. Fehérszárnyú szerkő (*Cblidonias leucopterus*)

Április 26-án érkezett a költőhelyekre. Kezdetben úgy tűnt, hogy idegenkedik a nagy nyílt víztől, de – mielőtt a zöld növényzet kezdte azt benőni – május közepétől hirtelen megsokasodott a számuk. Júniusra a vész-tározó legkülönbözőbb részein olyan, soha nem látott mennyiségben jelentek meg, amely még a legedzettebb szemű, sokat próbált madármegfigyelőket is meglepte. A kolóniák kialakulása idején több al-

kalommal végzett számlálásaink során 2200-2400 madarat regisztráltunk. Ezt a létszámot a június közepétől elkezdett telepfelmérések össze-
sítése később is igazolta, vagyis nemcsak átvonuloban lepték meg a nagy vizet, hanem itt is maradtak költeni. 23 különböző kolóniában összesen 1420-1580 pár költött (telepenként átlagosan 65 fészék, a legnépesebb telepeket ez a faj alkotta a három faj közül). A kilenc tiszta telep közül hét fehérszárnyúszerkő-telep volt, melyek nagysága jelentősen kisebb volt a vegyes (közeli) telepekenél. Ez a hihetetlen mennyiség nemcsak a 200-230 páros, régi (1977, 1979) hortobágyi maximumokat múlja felül több mint ötszörösen, hanem jócskán módosítja az 50-350 pár közötti magyarországi fészkelőállományt is.

1. táblázat. A Hortobágy 1999. évi szerkőtelepeinek adatai (fészkelő párok) – **Table 1.** Numbers of breeding pairs of marsh tern species in the different colonies on the Hortobágy in 1999

Hely	<i>Ch. hybridus</i>	<i>Ch. niger</i>	<i>Ch. leucopterus</i>	Össz.
1. Bogárzó, Bézi-ér	30	0	100	130
2. Borzasi-halastó környéke	200	40	50	290
3. Csikos-hát	50	0	40	90
4. Csonka-Csukás-zug (É)	0	45	0	45
5. Csonka-Csukás-zug (Ny)	70	0	35	105
6. Csonka-Csukás-zug (DK)	55	6	45	106
7. Darvas-fenék	23	3	0	26
8. Darvas-sziget	90	0	90	180
9. Darvas-ér (K), Ökör-kút	100	100	175	375
10. Darvas-ér (Ny)	55	40	70	165
11. Ecse-zug (Ny)	30	0	20	50
12. Ecse-zug (K)	40	0	12	52
13. Ecse-zug (É)	50	20	0	70
14. Fekete-rét	20	30	0	50
15. Halas-fenék, Halas-kút	40	20	40	100
16. Kerek-lapos, Határ-fenék	20	30	100	150
17. Kismező	0	0	65	65
18. Kis-Ráta	0	35	27	62
19. Megyes-lapos	23	10	0	33
20. Nagy-Kapros	0	0	90	90
21. Német-sziget	160	155	180	495
22. Ózes	30	0	75	105
23. Sárگا-gát, Korosztály-kút	0	0	40	40
24. Szőke-fenék	0	0	55	55
25. Taknyos-lapos	30	0	50	80
26. Téjfeles-fertő	0	0	27	27
27. Zádor-lapos	0	0	40	40
28. Zsombikos-lapos, Kotán-ér	0	0	80	80
29. Megyes-lapos	20	0	0	20
Összesen:	1136	534	1506	3176

A Hortobágy egyéb területei közül csupán Polgár és Görbeháza között a Nagy-Kaproson találtak fészkelőket, az összes többi a déli elöntést szállta meg. A telepek zöme 40-70 pár közötti nagyságú volt, de három elérte a százast, egy pedig a kétszázast létszámot (1. táblázat). A költések időzítése ennél a fajnál mutatta a legnagyobb összhangot, és a legkésőbbi érkezés ellenére is a legtöbb helyen ez a faj reptetett ki a leghamarabb. A fészkelőhelyek növényzetében alig volt különbség: ecsetpázsit, hernyópázsit (*Beckmannia eruciformis*), réti harmatkása (*Glyceria fluitans*) állományokban, 20-40 cm mély vízzel borított mocsárréteken alakultak ki. A nagy víz miatt a zombékokat nem tudták „rendeltetésszerűen” fészkelésként használni, ehelyett egészen különleges módon 8-12 cm-es lecsipkedett fűszálakból (csetkaka, ecsetpázsit) építettek formás, kerek úszófészkeket. Ettől eltérő élőhelytípust csak Borzason észleltünk, ahol a Kis-Ráta nevű elöntött szántón a gyomnövényzet kőrői és a hirtelen elburjánzott vízínövényzet közé raktak fészket. Itt jellegzetes volt a magasabb kőrökön, később a keskenylevelű lóromon (*Rumex stenophyllus*) és a kífésztkű aszaton (*Cirsium brachycephalum*) való üldögélés úgy az öreg, mint a fiatal madarak esetében. Kirepülés után jellemző volt erre a fajra, hogy 200-300-as csapatokban etetett hetekig állandó helyeken (pl. Angyalházán).

A Német-sziget Ágotához közel eső részében fattyúszerkőkkel vegyes kolóniát alkotott. Ez a terület egyébként is fontos táplálkozóhelynek bizonyult, hiszen május közepén itt számuk meghaladta az 1500-at.

Június 25-én repültek ki az első fiókák. Ettől kezdve mind tömegesebben láttuk őket a távoli száraz területek, főleg a gabonátáblák, parlagok, löszhátak fölött rovarászni, hasonlóan az először 1998-ban észlelt táplálkozási módhoz (Kovács 1998). Július első felében jelentek meg az első, még etető családok Angyalháza-pusztán a Csikos-ér nevű mocsárban, majd számuk a hó vége felé elérte a 350-et. Az öreg madarak 10-15%-a még augusztus közepén is etetett, és még a hó második felében is lehetett etető madarakat látni.

Úgy az elöntés, mint az azt körülvevő puszták, kaszálók, szántók tökéletesen ellátták táplálékkal ezt a madártömeget, így talán helytálló az a gondolat, hogy a költőhely fő vonzerejét a kimeríthetetlen táplálékbőség jelenthette.

86. Elöntés Nagyiván mellett, 1999. május (Kovács Gábor) –
Flooded area near Nagyiván

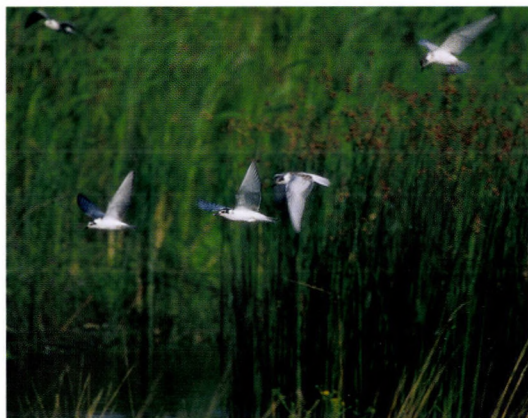
87. Ecsetpázsitos réten táplálkozó fehérszárnyú szerkő (*Cblidonia leucopterus*), Nagyiván, 1999. május (Kovács Gábor) –
White-winged Black Tern feeding over a foxtail meadow

88. Fehérszárnyú szerkő (*Cblidonia leucopterus*) pár mocsárréti fészkelőhelyén, Nagyiván, 1999. május 25. (Kovács Gábor) –
White-winged Black Tern pair near its nest

89. Vegyes szerkőtelep, Hortobágy, Darvas-sziget, 1999. június 8. (Kovács Gábor) –
Mixed colony of marsh terns on the Hortobágy

90. Táplálkozó fiatal szerkők (*Cblidonia* sp.), Nagyiván, 1999. július (Kovács Gábor) –
Feeding juvenile marsh terns

91. Táplálkozóhely, Nagyiván, 1999. július (Kovács Gábor) –
Feeding ground of marsh terns

Természetvédelmi következtetések

A megfelelő természetvédelmi kezelést érdemes lenne egy olyan vízügyi beruházással összekapcsolni, mely azt célozná meg, hogy egy állandó vízáteresztő műtárgy készüljön a Hortobágy folyó Német-szigettel határos gátszakaszára. Ez a műtárgy alkalmas lenne arra, hogy a folyóban kritikus magasságot elérő vízszintet azonnal a Német-szigeten keresztül a Kunmadarasi- és Nagyiváni-pusztákra lehessen beengedni. Száraz években pedig lehetőség nyílik a terület gravitációs árasztására.

Summary: Marsh terns breeding in exceptionally high numbers on the Hortobágy in 1999

The largest marsh tern colonies of Hungary are situated on the Hortobágy. There is a marked fluctuation in the population size of the three species and White-winged Black Terns may not even nest in droughty years. A 200-300-pair large colony of Whiskered Terns, a species adopting very well to the conditions on fishponds, has been known since 1974. In 1999, all three *Cblidonias* species bred in numbers far exceeding the population of previous years on the Hortobágy.

Due to the serious flood emergency in the spring of 1999, the river Hortobágy was inundated as a mitigation measure of the towns Mezőtúr and Karcag, its dyke was perforated and the whole water regime was directed to the emergency reservoir that includes parts of the pusztas of Nádudvar, Nagyiván, Karcag and Kunmadaras. The resulting watersurface of 8000 ha broke all the records of previous emergency floodings (1970, 1971 and 1977). Almost the entire area could still be commuted by boat in early June.

The first flocks of marsh terns were already present on April 20. The first two species, Whiskered Tern and Black Tern was joined by

White-winged Black Terns during the last days of April. The emerging vegetation slowed down the retreat of the water so it became evident by May that open water will persist throughout the summer.

A total of 3176 pairs of the three marsh tern species bred in 29 colonies (minimum and maximum values were averaged). Only one mixed colony with three species was found but in seven other cases colonies of the different species were in close proximity to each other. The number of mixed colonies or those at least neighbouring another species was thirteen, in most cases (8) consisting of Whiskered and White-winged Black Terns, while colonies with Whiskered and Black Terns were also found in 4 cases. Only one mixed colony of Black Tern and White-winged Black Tern was found. Another nine colonies existed, separated well from the other two species. The breeding population of the three species was as follows: Whiskered Tern: 1130-1140 pairs, Black Tern: 520-540 pairs, White-winged Black Tern: 1420-1580 pairs. The numbers of breeding pairs on the different colonies found on the Hortobágy in 1999 is summarised in Table 1.

Irodalom

- Kovács G. 1983. Szerkőtelepek vizsgálata a Hortobágyon. Puszta 1: 89-102.
 Kovács G. 1984. Az árasztások hatása a Hortobágy madárvilágára. Aquila 91: 163-176.
 Kovács G. 1998. Fehérszárnyú szerkők (*Cblidonas leucopterus*) táplálkozása szántóföldi növénykultúrák felett. Tűzok 3: 158-159.
 Kovács G. 2000. Az 1999-es vésztározó árasztás hatása a Hortobágy déli pusztáinak madárvilágára. Aquila 105-106: 143-156

Dr. Kovács Gábor, Kapocsi István
 és Végvári Zsolt
 (Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság)
 4024 Debrecen, Sumen u. 2.

Költőládák alkalmazása a búbospacsirta (*Galerida cristata*) egyik lapos tetőkön fészkelő magyarországi populációjában

ORBÁN ZOLTÁN

A búbospacsirta Afrikát, a Közel-Keletet és Euráziát magába foglaló széles elterjedési területén hagyományosan talajon költő faj. Több mint harminc alfaja (Pätzold 1986, Simms 1992) a nedvesebb, dúsabb vegetációjú területeken keresztül, a sziklás platókon, sivatagos vidékeken át az emberi települések közelében, a sík vidékektől 2000 m-es magasságig változatos élőhelyeken él. Európában a század első harmadától jegyezték fel lapos tetőkön történő költését (Nagy 1926, Lindner 1928), ahol a megszokottól eltérő környezeti körülményekhez kénytelenek alkalmazkodni. Ezen környezeti hatások eredményeként sivatagi típusú fészkeket építenek a lapos tetők felszínén (Orbán et al. 1992, Orbán 1995a, 1995b). Tolna megyében, Dombóváron 1984 óta vizsgálom egy lapos tetőkön fészkelő búbospacsirta-populáció fészkelési viselkedését.

A lapos tetők mint élőhelyek

Dombóvár középső részén egy több hektáros területen lazán elszórtan, négy- és ötszintes, lapos tetejű, 15-20 m magas épületek állnak. A tetőket általában 50-60 cm magas, horganyzott bádóg vagy kátránypapír borítású párkányszat keretezi. Felszínüket fekete kátránypapír vagy a fekete bitumenre hordott apró szemű (5-10 mm átmérőjű), sárga gyöngykavicsos szigetelő burkolat borítja. Termőtalajuk nincs, ennek hiányában számottevő növényzet sem tud meglepedni rajtuk. A 95 lapos tetőn talált fészkek közül 93 (98%) kavicsoson, 2 (2%) pedig kátrányos tetőn épült (utóbbiak egyikében nem volt költés). A tetőtípusok közötti választásnak az oka valószínűleg a faj fiókáinak korai, még a teljes röpképesség elérése előtti fészkelő viselkedésében (Ferguson-Lees 1962, Reade & Hosking 1974, Harrison 1980, Glutz von Blotzheim & Bauer 1985, Paz 1987, Cramp 1988, Simms

1992) keresendő. A fiókák Paz (1987) szerint 15 napon, Harrison (1980) szerint a 18. nap körül, Blotzheim és Bauer (1985) szerint 15-20 napos korukban, Reade és Hosking (1974) szerint 16-18 napon, Cramp (1988) szerint 20 napon röpképesek, de a fenti szerzők és a saját megfigyeléseim szerint a fiatal madarak már 8-11 napos korban elhagyják a fészket. Ekkor még csak futni és ugrani képesek, s így a lapos tetőket keretező párkányszaton nem tudnak átjutni. A teljes röpképesség eléréséig a fiókáknak még egy-másfél hetet a lapos tetőkön kell tölteniük, csak ezután lesznek képesek átrepülni a párkányszat felett és biztonságosan leereszkedni a 15-20 méteres magasságból. A fiókáknak a lapos tetőkön a területen gyakran megfigyelt ragadozó madarakkal és egyéb predátor madárfajokkal – karvaly (*Accipiter nisus*), héja (*Accipiter gentilis*), kabasólyom (*Falco subbuteo*), erdei fülesbagoly (*Asio otus*), gyöngybagoly (*Tyto alba*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), vetési varjú (*Corvus frugilegus*), csóka (*Corvus monedula*) – szemben csak a rejtőszín nyújthat védelmet. A barna alapon világos foltokkal pettyezett első teljes tollazat a gyöngykavicsos tetők foltos alapszínébe tökéletesen beleolvad, míg a fekete kátrány borításon ez a rejtőszín hatástalan lenne, ami rontaná a fiókák túlélési esélyeit (Orbán 1985).

A tetőkön lévő felépítmények és a párkányszat miatt a tetők felszínén hőmérséklet és csapadék szempontjából különböző környezeti jellemzőjű élőhelyek találhatók, melyek közül fészkelésre a pacsirták leggyakrabban a délnyugati párkányszati- és ládasarkokat használják (1. ábra). Ezek a sarkok hőmérsékleti szempontból a legkedvezőbb (2. ábra), csapadék szempontjából (a nyílt részek kivételével) a legkedvezőtlenebb pontjai (3. ábra) a tetőket keretező párkányszatnak és a ládák felszínének. A költési időszakban a napsütéses órák száma sokszorosán felülmúlja a csapadékos órák számát, ezért a fel-

92. A vizsgálati terület látképe az egyik tetőről. Fontos, hogy az épületek között zöld területek vannak, ahol a búbospacsirták táplálékot és fészekanyagot tudnak gyűjteni. – *View of the studied area*

93. Kátrányos lapos tető teljesen kopár, egyhangú felszíne. A fehér kupolák alatt helyezkednek el a szellőzőkürtők ventilátorai. – *Tarred flat roof*

94. Gyöngykavicsos lapos tető változatosabb alapszínű felszíne. A szellőzőkupolák mellett jellegzetesek a beton járólapok is. – *Flat roof with sbsingle surface*

95. Tipikus tetőfelszíni búbospacsirta-fészkek az egyik tető délnyugati párkányzati sarkában. – *A typical Crested Lark nest in the southwest corner of the roof ledge*

97. Röpképtelen, a fészket már elhagyó búbospacsirta-fióka lapul a betonkocka és a lécek közötti részen. – *Juvenile Crested Lark biding between a concrete block and latbs*

99. Fektetett hasáb alakú költőláda az egyik tető délnyugati sarkában, kész fészkekkel. – *Nest box with pre-made nest cups, one of them with a finished Crested Lark nest*

96. Vékony talaja miatt a műanyag palántásláda a legkevésbé alkalmas költőládátípus – *Plastic plant boxes proved to be the least appropriate as nest boxes*

98. Fontos, hogy a költőládát mindig valamilyen lábazatra tegyük, hogy szellőzhessen az aljuk. – *Ideally shaped, prism format nest box located on the open area of the roof*

100. A fészekláda mellett látható bagolytoll jelzi a ragadozóveszélyt. – *Nestlings are exposed to threats by birds of prey as shown by the fallen owl feather*

melegedés – mely az árnyékolatlan pontokon a 60°C-ot is meghaladhatja – erősebb környezeti hatást jelent a pacsirták számára, mint a ritka és csak elvétve bőséges csapadék. A fészkek helyének megválasztásával a pacsirták a gyakoribb, erősebb környezeti tényező (felmelegedés) negatív hatását minimalizálják.

A tetők felszínének keménysége miatt a pacsirták fészkeiket nem képesek a talajba süllyesztve építeni. A fészkeszsze csak a talaj felszínére halmozott fészkekanyaghalomba alakítható ki. Ezek a fészkek mindig valamilyen tereptárgynak támasztottan, elsősorban a párkányzat délnyugati sarkában épülnek (Orbán 1991, 1999).

Költőládák

A lapos tetőkön folytatott költőláda-telepítések (Orbán 1988) és -vizsgálatok egyrészt az ideális ládatípus kidolgozására, másrészt a ládáknak és a tetők felszínén épült fészkek összehasonlítására irányultak.

Ládatípusok: Háromféle költőládát próbáltam ki a lapos tetőkön. Az első kettő fából készült, alakjuk fektetett hasáb, illetve négyzet alapú, fordított csonka gúla volt. Az első oldalfalai függőlegesek, a másiké döntöttek voltak. A harmadik ládatípus bolti forgalomban kapható, lyukacsos aljú, műanyag palántásláda volt. Ennek fő jellegzetessége a másik két típushoz képest a sekély belméret volt. A fa ládákat kétharmadig, a műanyagot teljesen feltöltöttem termőtalajjal. Feltöltés után a ládák egy részét fűmaggal vetettem be, illetve a műanyag ládák közül néhányat az alapterület felében gyeptégláztam. A fűmaggal be nem vetett fa- és műanyag ládák, illetve a gyeptéglázott műanyag ládák gyeptéglázatlan oldalán a talaj kopár maradt. Ez a kopárság azonban csak ideiglenes volt, mert a szél és a csapadék hordta magok hatására általában már a kihelyezés évében megindult a ládák benövényesedése. A hőmérsékleti és csapadékviszonyok szezonális változása és a tápanyagoknak a ládák talajából való kimosódása miatt ez a növényborítottság éves periódusban, de egy-egy költési időszakon belül is változott. Telepítéskor néhány láda talajába (a sarkokba és középre) fészkmélyedéseket készítettem, a többi ládában ezt a madarakra bízam. A ládák több-

ségét a délnyugati párkányzati sarkokba helyeztem el, a többit a tetők nyílt részére.

Az ideális ládatípus: A műanyag palántás láda bizonyult a legkevésbé megfelelőnek. Az alacsony oldalfalak miatt csak vékony talajréteggel lehetett feltölteni ezeket, melybe nem fér el a szükséges fészkmélyedés. Emellett ez a vékony talaj gyorsan kiszárad, ami miatt nem tud benne növényzet meglepedni. A láda alján lévő vízelvezető nyílásokon az esővíz kimossa a földet, melynek vastagsága így tovább csökken. A csonka gúla alakú ládák kicsinek bizonyultak, melyekben a döntött oldalfalak miatt a madarak fészkeiket elsősorban a láda nyílt részére építették, ami csökkentette az árnyékoltságot.

A három ládatípus közül a fektetett hasáb alakú bizonyult a legmegfelelőbbnek (Orbán 1988), melynek ideális mérete: 80x50x50 cm (hosszúság x szélesség x magasság). A ládákat csak kétharmadig töltjük fel földdel, mert így a láda oldalainak felső harmada árnyékolja a megfelelő sarkokat. Használjunk jobb minőségű termőföldet, melyet érdemes fűmaggal ritkásan bevetni. A ládákat a tetők nyílt részére helyezzük ki, mert a nem teljesen feltöltött ládáknak a fészkek itt is kellő árnyékolást kapnak, s ezzel az elhelyezéssel növeljük a fészkek helyek számát a tetőkön, mert a madarak a szabadon hagyott délnyugati párkányzati sarkokba is költhetnek. A ládákat lehetőleg észak-déli irányba tájoljuk úgy, hogy a rövidebb oldalak nézzenek észak, illetve dél felé. Érdemes a ládák talajába, legalább a délnyugati sarokba, körülbelül 10 cm átmérőjű és ugyanilyen mély mesterséges fészkmélyedést kialakítani. Amennyiben nagyon sűrűn vetettük a fűmagot, mindenképpen készítsünk ilyen fészkmélyedést, mert a kialakuló összefonódó gyökérzet túl kötötté teheti a talajt, amibe a pacsirták esetleg nem tudnak kaparni. Mivel a vizsgálatok kiderítették, hogy a pacsirták a gyöngykvacsov lapos tetőket részesítik előnyben a kátrányossal szemben, csak ilyen tetőkre telepítettem ládákat.

Költés után érdemes a fészkeket kiszedni a ládákból (és a párkányzati sarkokból is), mert így egyrészt az új fészkek a ládák (és a tetőfelszín) legideálisabb pontjain épülhetnek újra, másrészt eltávolítjuk a régi fészkekanyagban megbújó élősködőket. Amennyiben ezt nem tesszük meg, a pacsirták új fészkmélyedést alakítanak ki a láda más pontján, vagy ráépítenek az előző

fészkekre. Ilyen ráépítést két-két alkalommal tapasztaltam a tetők felszínén, illetve költőládákban épült fészkeknél.

Eredmények

A tizenöt év alatt lapos tetőkön talált 95 búbospacsirta-fészkek közül 38 (40%) a tetők felszínén, 57 (60%) pedig költőládákban épült. Egyszerre mindig csak egy fészket építettek a madarak a tetőkre, mely készülhetett a ládába vagy a tető felszínére. A ládákból a pacsirták fészkeiket hagyományos módon, a talajba süllyesztve tudják építeni. Ezek a fészkek kevesebb fészkeanyagot igényelnek és védettebbek is, mint a tetők felszínére épülők. Ez a könnyebb megépíthetőség kedvező a pacsirták számára, ami elősegíti lapos tetőkre költözésüket. Költőládák alkalmazásával ott is sikerült a tetőkön megtelepíteni a pacsirtákat, ahol előtte nem költöttek, s a madarak azután is fészkeltek ezeken a tetőkön, miután a ládák az időjárás hatására megsemmisültek. A költőládák vonzását mutatja, hogy volt olyan gyöngykavicsos, a pacsirták számára egyébként ideális lapos tető, melyre nem lett költőláda kihelyezve, és tizenöt év alatt egyetlen alkalommal sem költöttek rajra a madarak, míg ennek a tetőnek a közvetlen szomszédságában két olyan ládás gyöngykavicsos tető volt, melyen minden évben több fészek is épült, mind a ládákból, mind a tetők felszínén.

A lapos tetők típusának hatása a városi búbospacsirta-populáció nagyságára

A tetők szigetelő burkolata évtizedek alatt elöregszik, emiatt felújításra szorul. 1995–96-tól Dombóváron, a vizsgált területen is elkezdődtek ezek a munkálatok. Az új szigetelések kivétel nélkül gyöngykavics nélküli, fekete kátrány borítást jelentenek. Felújításkor teljesen letakarítják a tetők felszínét, ami a költőládák leszedését is magába foglalja. 1997-re a vizsgált területen a gyöngykavicsos tetők száma 17-ről 6-ra csökkent, és a 9 költőláda mindegyike megsemmisült, ami negatívan hatott a búbospacsirta-populáció nagyságára. Míg a felújítások megkezdése előtt a kérdéses területen folyamatosan lehetett találkozni búbospacsirtákkal, és egyidőben há-

rom-négy pár fészkelte a tetőkön, addig 1997–98 folyamán a maradék gyöngykavicsos tetőkön egyetlen fészkelés sem történt. A búbospacsirták gyakorlatilag eltűntek a tetőkről és a városközpontból.

Néhány gyakorlati tanács

A lapos tetős építkezés rendkívül problematikus része a tetők szigetelése. Ez az a szigetelés, melyen járni fogunk, s melyet ezáltal felsérthetünk. Az öreg vagy technológiai hibás szigetelés általában felhólyagzik, s amennyiben egy ilyen hólyagra rálépünk, az beszakadhat, s ott a tető be fog ázni. A szigetelés védelmére általában beton járólapok vannak elhelyezve a tetőkön, lehetőleg ezeken közlekedjünk. Amennyiben alaposabban át akarjuk vizsgálni a tetőt, csak olyan helyre lépünk, mely kellően szilárdnak tűnik. Alakítsunk ki jó viszonyt a megfigyelni kívánt épületek lakóival, elsősorban a legfelső emeleten lakókkal. Mondjuk el nekik, hogy mit szándékozunk a tetőn csinálni, és okvetlenül említsük meg nekik, hogy tisztában vagyunk a szigetelő burkolat épségének fontosságával, s ígérjük meg, hogy a járólapokon fogunk közlekedni. Esetleg érdemes az MME-től ajánlólevelet kérni. Vegyük figyelembe, hogy a legtöbb tömbházban központi bejárati ajtózárt van, s csak olyan lakó fog beengedni bennünket, akivel kulturált viszonyban vagyunk és ismer minket.

A tetőket a lakók előszeretettel használják napozásra, s többször került mind a meztelen lakó, mind én kellemetlen helyzetbe, amikor hirtelen teljes felszereléssel megjelentem a tetőn. Ezért érdemes a tetőkre lépés előtt a kibúvó nyílás fedelét óvatosan felemelve körülkémlelni, s ha a tető foglalt, halasszuk máskorra a vizsgálatot. Szintén nagyon kellemetlen lehet, amikor a tetőre kilépve lecsukjuk magunk után a fedelet (ezt mindig tegyük meg!), és annak lakatpántja rendeltetésszerűen beakad a lakatszembe, ekkor ugyanis elmondhatjuk magunkról, hogy sikerült felzárni magunkat a tetőre. Ilyenkor hosszas kiabálással lehet csak valakit megkérni a járókelők közül, hogy szabadítson ki minket. Ezt elkerülendő az ilyen tetőfeljárók bukóajtájának lecsukásakor a lakatpántot hajtjuk ki úgy, hogy erre az ajtó felfeküdjön.

Felhívás

Kérem a Tisztelt kollégákat, hogy aki (elsősorban Budapesten) ismer olyan panelházakat, melyen búbospacsirta költ, esetleg talált is ilyen fészket vagy költőládát telepít, s azt a pacsirták el is foglalták, szíveskedjék értesíteni. Ha valaki rendelkezik bármilyen pacsirta- és hantmadárfaj hazai vagy külföldi fészkeről diával, s ezt nélkülözni tudja vagy lehetővé tenné, hogy megtekintsem, kérem, szintén értesítsen. Külön érdekelne természetfotós kollégák fészkefotó-gyűjteményének megtekintése. Minden segítséget előre köszönök!

Köszönetnyilvánítás

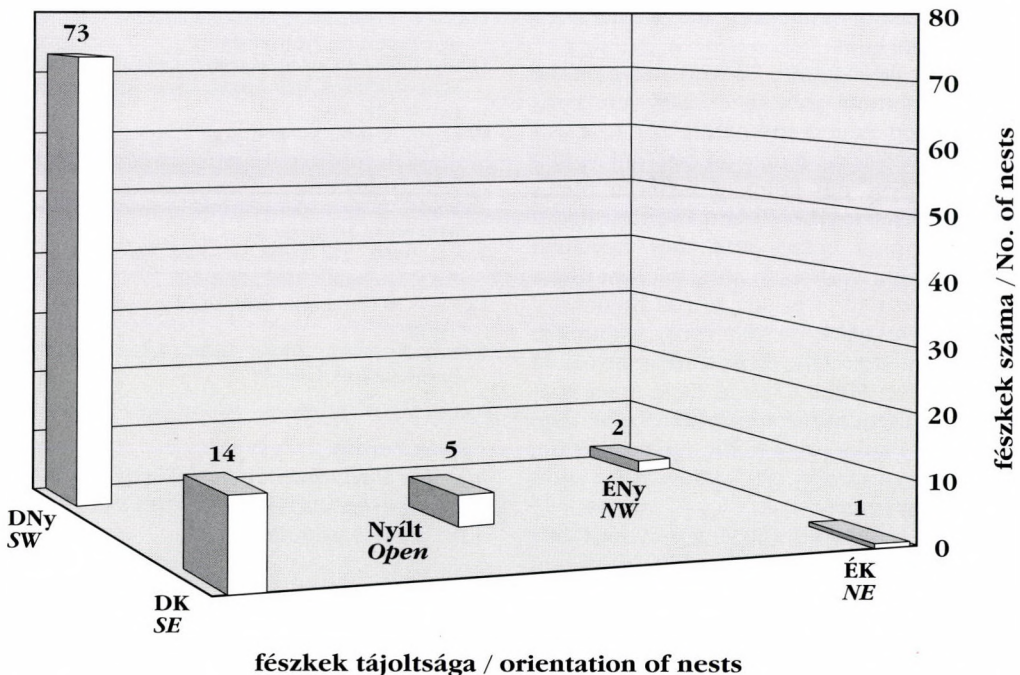
A költőládák kihelyezésében nyújtott segítségért köszönettel tartozom Táló Róbertnek. A Fővárosi Állat- és Növénykert, valamint a Madártani Intézet Könyvtára az irodalmazásban nyújtott

tott nélkülözhetetlen segítséget. Külön köszönettel tartozom Dukát Zsófiának, aki a német nyelvű cikkek fordítását végezte.

Summary: Application of nest boxes to facilitate the nesting of Crested Larks (*Galerida cristata*) on flat building roofs

Nesting of Crested Larks on flat roofs of town buildings has been known in Germany, Hungary and other European countries of Europe since the first half of the 20th century. Author has been following the nest building behaviour of Crested Larks on flat roofs in Dombóvár (Hungary) since 1984. Attempts were made to facilitate their nesting by introducing different nest boxes on roofs.

Out of the 95 nests found on flat roofs, 93 were on shingle roofs and 2 were on tar roofs (latter two breedings were both unsuccessful). The site selection of the parents may be influ-

1. ábra. Az összes fészkek számának alakulása a lapos tetők és a költőládák eltérő tájolású sarkaiban, illetve nyílt (árnyékolatlan) pontjain 1984–1998 között (n=95). Figure 1. Distribution of Crested Lark nests found on flat roofs between 1984–1998 according to their location in the different corners or exposed in the centre (n=95).

enced by the semi-nidulous behaviour of juveniles: the young leave their nest at the age of 8-11 days, 7-10 days before being able to fly over the rim of the roofs and their camouflage colour would only blend into the colour of shingle roofs rather than the black of tar roofs. Since several species of raptors occur during the breeding period in the area, mimicry seems to be a vital element of the young's survival.

Out of the different locations with various microclimatic conditions offered by flat roofs, Crested Larks prefer the SW corners of nest boxes or roof rims (Figure 1.). These corners are the best sites in terms of temperature (Figure 2) but the least favourable in terms of exposure to precipitation (Figure 3). The number of sunny hours exceeds several times the number of hours with precipitation thus the excessive temperature of 60+ °C is a far higher environmental pressure than the scarce and only rarely heavy precipitation. Results of the experiments with nest boxes showed that the best size was 80 x 50 x 50 cm (L x W x H) filled up to two third with pot soil. A small cup excavated in the soil enhances the chances for occupation by larks.

Out of the nests found, 38 were made on the surface of the roofs while in 57 cases nest boxes were accepted as nest sites. Only one nest was built by each couple, either on the roof or in a nest box. With the help of artificial boxes Crested Larks started to breed even on buildings unoccupied before and they remained faithful to these roofs even after the nest boxes had deteriorated. During a comprehensive reconstruction work on the roofs within the study area the top of the roofs were re-insulated with tar paper. While Crested Larks were continuously present in the area with a stable population of 3-4 pairs prior to the reconstruction, they all disappeared in 1997-98 from the roofs and the town centre.

All those colleagues carrying out nest box programmes for Crested Larks or have data on Crested Larks breeding on roofs are kindly requested to contact the author for exchange of information.

Irodalom

- Cramp S. (ed.) 1988. The Birds of the Western Palearctic. Vol. V. Oxford University Press, Oxford.
- Ferguson-Lees I. J. 1962. Studies of less familiar birds 116. Crested Lark. *British Birds* 55: 37-42.
- Glutz von Blotzheim U. & Bauer K. M. (Bearb.) 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 10/I. Passeriformes (Teil 1.). AULA, Wiesbaden.
- Harrison C. 1980. A Field Guide to the nests, eggs and nestlings of British and European birds. Collins, London.
- Lindner K. 1928. A búbospacsirta fészkelése háztetőkön. *Aquila* 34-35: 398.
- Nagy J. 1926. Galerida fészkelése a háztetőn. *Aquila* 32-33: 263.
- Orbán Z. 1985. Adatok a búbospacsirta (*Galerida cristata*) költésbiológiájához. *Madártani Tájékoztató* 1985. július-december: 58-60.
- Orbán Z. 1988. Költőláda lapostetőn fészkelő búbospacsirták (*Galerida cristata*) részére. *Madártani Tájékoztató* 1988. 1-2: 18-19.
- Orbán Z. 1991. Adatok a lapostetőkön fészkelő búbospacsirták (*Galerida cristata*) fészkeképítési szokásairól. In: Gyurácz J. (szerk.) A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület III. Tudományos Ülése, Szombathely, 1991. p. 244-252.
- Orbán Z. 1995a. Madárfészkek a lapostetőn I. rész. *Süni és a Természet* 2(4): 26-27.
- Orbán Z. 1995b. Madárfészkek a lapostetőn II. rész. *Süni és a Természet* 2(5): 14-16.
- Orbán 1999. Sivatagi típusú fészkeképítési viselkedés lapostetőkön fészkelő búbospacsirtáknál (*Galerida cristata*). *Túzok* 4: 57-63.
- Orbán Z., Karcza Zs. & Csörgő T. 1992. Búbos pacsirta (*Galerida cristata*) rendhagyó fészkelése. In: VI. Magyar Etológiai Konferencia, Visegrád. p. 43.
- Pätzold R. 1986. Heidelerche und Haubenlerche. Ziemsen, Wittenberg Lutherstadt.
- Paz U. 1987. The Birds of Israel. The Stephen Green Press, Lexington, Massachusetts.
- Reade W. & Hosking E. 1974. Vögel in der Brutzeit. Ulmer, Stuttgart.
- Simms E. 1992. British Larks, Pipits and Wagtails. HarperCollins, London.

Orbán Zoltán

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Gyűrűző és Vonuláskutató Szakosztály
1121 Budapest, Költő u. 21.

2000. évi index

- Accipiter brevipes* 2, 5, 12, 66
Accipiter gentilis 22-23, 102
Accipiter nisus 23, 102
Acrocephalus agricola 3, 9, 12, 16, 62-63
Acrocephalus paludicola 54, 70
Acrocephalus scirpaceus 89, 89-90
Actitis hypoleucos 25, 38
Aegolius funereus 70
Aix galericulata 10, 34
Aix sponsa 34
Alauda arvensis 89
Alopechen aegyptiacus 10, 14, 77
Anas acuta 48
Anas clypeata 20
Anas crecca 10, 20, 65, 86-87
Anas penelope 20, 48, 65
Anas platyrhynchos 20, 21-22, 86
Anas querquedula 20
Anas strepera 20, 65
Anser anser 46, 85, 85-86
Anser erythropus 4, 14, 33, 46, 55, 65, 71, 76
Anser fabalis 65
Anser indicus 33, 42
Antibus cervinus 39, 53, 70, 82-83
Antibus godlewskii 53
Antibus spinoletta 39-40, 53, 83
 Apácalúd lásd *Branta leucopsis*
Apus apus 82
Apus melba 9
Aquila chrysaetos 37, 49, 66, 74, 78
Aquila clanga 5, 36-37, 49, 78
Aquila nipalensis 66
Ardea cinerea 33
Ardeola bacchus 74, 76
Arenaria interpres 68-69, 81
Asio flammeus 39, 53, 82
Asio otus 102
Aythya ferina 20
Aythya fuligula 20, 20-21
Aythya marila 34-35, 48, 77
Aythya nyroca 20
 Ázsiai pettyeslile lásd *Pluvialis fulva*
 Bajszos sármány lásd *Emberiza cia*
 Bakcsó lásd *Nycticorax nycticorax*
 Balkáni gerle lásd *Streptopelia decaocto*
 Barátréce lásd *Aythya ferina*
 Barna rétihéja lásd *Circus aeruginosus*
 Batla lásd *Plegadis falcinellus*
 Berki poszáta lásd *Cettia cetti*
 Bibic lásd *Vanellus vanellus*
 Billegetőcankó lásd *Actitis hypoleucos*
 Bíró Cs. lásd Németh Á.
Bombycilla garrulus 23, 40
 Bonaparte-partfutó lásd *Calidris fuscicollis*
 Borbáth P. lásd Zalai T.
 Borzas gödény lásd *Pelecanus crispus*
 Böjti réce lásd *Anas querquedula*
Branta bernicla 4, 14, 33, 46, 61, 60-61, 76
Branta canadensis 2, 10, 12, 14, 76
Branta leucopsis 33, 46, 56
Branta ruficollis 33, 46-47, 56, 65, 76-77
 Búbos vöcsök lásd *Podiceps cristatus*
 Búbospacsirta lásd *Galerida cristata*
Bubulcus ibis 2, 3, 12, 13
Buteo buteo 23-24
Buteo buteo vulpinus 5, 66
Buteo rufinus 36, 49, 66, 77-78
 Bütökös ásólúd lásd *Tadorna tadorna*
Calandrella brachydactyla 9, 53, 70, 88-89, 89
Calcarius lapponicus 41, 55, 84
Calidris alba 51, 67, 75, 80
Calidris canutus 5-6, 15, 80
Calidris fuscicollis 80, 97
Calidris melanotos 2, 6, 12, 15, 26, 80
Callonetta leucopbrys 10
 Cankópartfutó lásd *Tryngites subruficollis*
Carduelis flammea 41, 55, 84
Carduelis flavirostris 41, 54-55, 84
Carpodacus erythrinus 9, 70
Certhia brachydactyla 88
Cettia cetti 40
Charadrius alexandrinus 67
Charadrius dubius 25
Charadrius biaticula 17, 51, 67, 79
Charadrius morinellus 18, 51, 79-80
Chettusia leucura 2, 5, 12, 14, 17, 51, 67, 71
Cblidonias hybridus 38-39, 58, 69, 97-101
Cblidonias leucopterus 53, 69, 97-101, 100
Cblidonias niger 27, 97-101
Ciconia ciconia 64, 76, 98
Ciconia nigra 76
 Cigányesuk lásd *Saxicola torquata*
 Cigányréce lásd *Aythya nyroca*
Cinclus cinclus 83
Circus aeruginosus 22
Circus cyaneus 22, 36
Circus macrourus 3, 5, 36, 49, 66, 77
Cisticola juncidis 83
 Citrombillegető lásd *Motacilla citreola*
Clangula hyemalis 35, 43, 49
Columba livia f. domestica 23
Columba oenas 39, 82
Columba palumbus 87
Corvus corone cornix 24
Corvus corone corone 41, 54, 70, 84
Corvus frugilegus 102
Corvus monedula 102
Cygnus atratus 76
Cygnus cygnus 4, 14, 33, 46, 91, 76
 Cserregő nádiposzáta lásd *Acrocephalus scirpaceus*
 Csigaforगतó lásd *Haematopus ostralegus*
 Csikosfejű nádiposzáta lásd *Acrocephalus paludicola*
 Csilpcsálfüzike lásd *Phylloscopus collybita*
 Csóka lásd *Corvus monedula*
 Csonttöllű lásd *Bombycilla garrulus*
 Csörgő réce lásd *Anas crecca*
 Csuszka lásd *Sitta europaea*
 Csüllő lásd *Rissa tridactyla*
 Dankasirály lásd *Larus ridibundus*
Delichon urbica 82
Dendrocopos leucotos 88, 93-96
Dendrocopos major 87-88
Dendrocopos medius 88
 Dolmányos sirály lásd *Larus marinus*
 Dolmányos varjú lásd *Corvus corone cornix*
 Dögkeselyű lásd *Neophron percnopterus*
Dryocopus martius 91
 Egerészölyv lásd *Buteo buteo*
Egretta alba 76
Egretta garzetta 76
 Ékfarkú halfarkas lásd *Stercorarius parasiticus*
Emberiza cia 42, 55, 70, 84
Emberiza cirulus 70
Emberiza hortulana 55, 71, 84
Emberiza melanocephala 71, 72, 89
Emberiza rustica 55
 Énekes hattyú lásd *Cygnus cygnus*
 Énekes rigó lásd *Turdus philomelos*
 Erdei cankó lásd *Tringa ochropus*
 Erdei fülesbagoly lásd *Asio otus*
 Erdei sármány lásd *Emberiza rustica*
 Erdei szalonka lásd *Scolopax rusticola*

- Érdekes madármegfigyelések 30–44, 45–56, 64–72, 73–84
 Északi búvár *lásd Gavia stellata*
 Ezüstlile *lásd Pluvialis squatarola*
 Ezüstsírály *lásd Larus argentatus*
 Fakó keselyű *lásd Gyps fulvus*
 Fakó réthéja *lásd Circus macrourus*
Falco columbarius 37, 50, 78
Falco naumanni 5, 50, 78
Falco peregrinus 37–38, 50, 66, 78–79
Falco subbuteo 102
Falco tinnunculus 24
Falco vespertinus 78
 Fattyúszerkő *lásd Cblidonias hybridus*
 Fehér gólya *lásd Ciconia ciconia*
 Fehérfarkú lilebíbic *lásd Cbettusia leucura*
 Fehérhátú fakopáncs *lásd Dendrocopos leucotos*
 Fehérkarmú vércse *lásd Falco naumanni*
 Fehérszárnyú szerkő *lásd Cblidonias leucopterus*
 Fekete gólya *lásd Ciconia nigra*
 Fekete harkály *lásd Dryocopus martius*
 Fekete hattyú *lásd Cygnus atratus*
 Fekete réce *lásd Melanitta nigra*
 Fekete sas *lásd Aquila clanga*
 Feketenyakú vöcsök *lásd Podiceps nigricollis*
 Feketeszárnyú székcicsér *lásd Glareola nordmanni*
 Fenyérfutó *lásd Calidris alba*
 Fenyőrigó *lásd Turdus pilaris*
 Fenyőszajkó *lásd Nucifraga caryocatactes*
Fulica atra 21, 86
 Függőcinege *lásd Remiz pendulinus*
 Füles vöcsök *lásd Podiceps auritus*
 Füleskuvik *lásd Otus scops*
 Fűri A., Hegyi Z. & Vidra T. Csörgő réce (*Anas crecca*) valószínűsíthető költése Tápiógyörgye határában 86–87
 Füstí fecske *lásd Hirundo rustica*
 Füstös cankó *lásd Tringa erythropus*
 Füstös réce *lásd Melanitta fusca*
 Füttylő réce *lásd Anas penelope*
Galerida cristata 102–108, 104
Gallinago media 6, 51, 67, 81
Garrulus glandarius 92
 Gatyáskuvik *lásd Aegolius funereus*
Gavia arctica 31, 42, 45, 73
Gavia stellata 30–31, 45, 73
Gelochelidon nilotica 8–9, 16, 53, 69, 82
Glareola nordmanni 79
Glareola pratincola 24–25, 67
Glaucidium passerinum 53, 82
 Gólyatölcs *lásd Himantopus himantopus*
 Gulipán *lásd Recurvirostra avosetta*
 Gyöngybagoly *lásd Tyto alba*
Gyps fulvus 5
 Hadarics T. A sarki csér (*Sterna paradisaea*) újabb előfordulása Magyarországon 57–59
 Hadarics T. Kenti csérek (*Sterna sandvicensis*) újabb előfordulása Fertőújlak közelében 28–29
 Hadarics T. Nyár lúd (*Anser anser*) szokatlanul népes családjának megfigyelése a Fertő mellett 85–86
 Hadarics T. Repülő tőkés recét (*Anas platyrhynchos*) zsákmányoló rétisas (*Haliaeetus albicilla*) 21–22
Haematopus ostralegus 66–67, 79, 71
 Hajnalmadár *lásd Tichodroma muraria*
 Halászsas *lásd Pandion haliaetus*
 Halászsírály *lásd Larus ichthyaetus*
 Halcsontfarkú réce *lásd Oxyura jamaicensis*
Haliaeetus albicilla 21–22, 49, 85, 86
 Halvány geze *lásd Hippolais pallida*
 Havasi lile *lásd Chbaradrius morinellus*
 Havasi pityer *lásd Anthus spinoletta*
 Havasi sarlósfecske *lásd Apus melba*
 Havasi szürkebegy *lásd Prunella collaris*
 Házi veréb *lásd Passer domesticus*
 Hegyi réce *lásd Aythya marila*
 Hegyi Z. *lásd Fűri A.*
 Héja *lásd Accipiter gentilis*
 Heringsírály *lásd Larus fuscus*
 Heringsírály *lásd Larus fuscus*
Hieraaetus pennatus 49, 66
Himantopus himantopus 20, 25, 50, 67
Hippolais pallida 70, 83
Hirundo daurica 2, 9, 12, 16
Hirundo rustica 82
 Hóbagoly *lásd Nyctea scandiaca*
 Hősármány *lásd Plectrophenax nivalis*
 Illényi A. Meddő széncinegepár (*Parus major*) költési kísérlete két egymást követő évben 90
 Indiai lúd *lásd Anser indicus*
 Jegesréce *lásd Clangula hyemalis*
 Kabasólyom *lásd Falco subbuteo*
 Kacagócsér *lásd Gelochelidon nilotica*
 Kalandrapacsirta *lásd Melanocorypha calandra*
 Kanadai lúd *lásd Branta canadensis*
 Kanalasgém *lásd Platalea leucorodia*
 Kanalasréce *lásd Anas chlypeata*
 Kapocsi I. *lásd Kovács G.*
 Karmazszipirók *lásd Carpodacus erythrinus*
 Kárókatona *lásd Phalacrocorax carbo*
 Karvaly *lásd Accipiter nisus*
 Kasza F. A szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*) előfordulása Szeged környékén költési időben 88–89
 Katona Cs. Fehér fejű örvös galamb (*Columba palumbus*) 87
 Kék galamb *lásd Columba oenas*
 Kék vércse *lásd Falco vespertinus*
 Kékcsőréce *lásd Oxyura leucocephala*
 Kékes réthéja *lásd Circus cyaneus*
 Kendermagos réce *lásd Anas strepera*
 Kenti csér *lásd Sterna sandvicensis*
 Kerti sármány *lásd Emberiza hortulana*
 Kínai üstökös-gém *lásd Ardeola bacchus*
 Királyfűzike *lásd Phylloscopus prorogulus*
 Kis B. Madárpusztulás furcsa okozója 92
 Kis B. Száraz kenyeret fogyasztó közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) 88
 Kis csér *lásd Sterna albifrons*
 Kis goda *lásd Limosa lapponica*
 Kis héja *lásd Accipiter brevipes*
 Kis kárókatona *lásd Phalacrocorax pygmeus*
 Kis kócsag *lásd Egretta garzetta*
 Kis lile *lásd Chbaradrius dubius*
 Kis lilik *lásd Anser erythropus*
 Kis póling *lásd Numenius phaeopus*
 Kis sárszalonna *lásd Lymnocyptes minimus*
 Kis sólyom *lásd Falco columbarius*
 Kis vöcsök *lásd Tachybaptus ruficollis*
 Kisasszonyréce *lásd Aix sponsa*
 Kontyos réce *lásd Aythya fuligula*
 Kormos szerkő *lásd Cblidonias niger*

- Kormos varjú *lásd Corvus corone corone*
 Kovács G., Kapocsi I. & Végvári Zs. Szerkőfajok rekordmennyiségű fészkelése a Hortobágyon 1999-ben 97–101
 Kőforgató *lásd Arenaria interpres*
 Közép fakopáncs *lásd Dendrocopos medius*
 Kucsmás billegető *lásd Motacilla flava feldegg*
 Kucsmás sármány *lásd Emberiza melanocephala*
 Küszvágó csér *lásd Sterna hirundo*
Lanius collurio 84, 102
Lanius excubitor 54, 70, 84
Lanius senator 70, 91–92
 Laposcsőrű víztaposó *lásd Phalaropus fulicarius*
Larus argentatus 8, 38, 53
Larus cacbinnans 98
Larus fuscus 2, 8, 12, 38, 52–53, 69, 86, 99, 82
Larus genei 52, 69
Larus icthyaetus 7–8, 38, 69, 82
Larus marinus 8, 16, 38, 53, 82
Larus melanocephalus 28, 38, 52, 82
Larus ridibundus 27–28, 98
Limicola falcinellus 67, 80–81, 84, 97–98
Limosa lapponica 6, 51, 67, 81, 84, 98
Limosa limosa 20
 Lócsér *lásd Sterna caspia*
Lymnocyptes minimus 38, 51, 81
 Mandarinréce *lásd Aix galericulata*
 Marik P. Csoportosan éjszakázó barna rétihéjék (*Circus aeruginosus*) 22
 Marik P. Csuszka (*Sitta europaea*) különös fészkelése 91
 Marik P. Fügőcinege (*Remiz pendulinus*) fészke ezüsthán 90–91
 Marik P. Szarkafiókát (*Pica pica*) sorozatban zsákmányoló héja (*Accipiter gentilis*) 22–23
 Marik P. Városban telelő egerészölyv (*Buteo buteo*) 23–24
 Marik P. Vas távvezetékoszlopon doboló nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) 87–88
 Marik P. Vörös vércse (*Falco tinnunculus*) agresszív fészkek foglалása dolmányos varjútól (*Corvus corone cornix*) 24
Melanitta fusca 36, 43, 49
Melanitta nigra 35–36, 49
Melanocorypha calandra 3, 9, 12
Mergus serrator 36, 49, 77
 Mészáros Cs. Dankasirály (*Laus ridibundus*) szokatlan fészkelőhely-választása 27
 Mészáros Cs. Gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) költése nádpaplanon 25
 Mezei pacsirta *lásd Alauda arvensis*
Milvus milvus 36, 49, 66
 MME Nomenclator Bizottság Az MME Nomenclator Bizottság 1999. évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról 1–16
 Magyórosi S. *lásd Szimuly Gy.*
 Molnárfecske *lásd Delichon urbica*
 Mongol pityer *lásd Anthus godlewskii*
Motacilla alba yarrellii 54
Motacilla citreola 9
Motacilla flava 64, 89
Motacilla flava feldegg 54, 70
 Nagy fakopáncs *lásd Dendrocopos major*
 Nagy goda *lásd Limosa limosa*
 Nagy kócsag *lásd Egretta alba*
 Nagy őrgébics *lásd Lanius excubitor*
 Nagy sárszalonna *lásd Gallinago media*
 Németh Á., Pigniczki Cs. & Bíró Cs. Rendellenes színezetű cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*) megfigyelése 89–90
Neophron percnopterus 4, 66
Netta rufina 34, 48, 65–66, 77
 Nílusi lúd *lásd Alopochen aegyptiacus*
Nucifraga caryocatactes 40, 44, 54, 56, 70, 84
Numenius phaeopus 51, 67–68, 81
 Nyári lúd *lásd Anser anser*
Nyctea scandiaca 39
Nycticorax nycticorax 33, 76
 Nyíl farkú réce *lásd Anas acuta*
Oenanthe isabellina 70, 72
 Oláh J. ifj., Vasas A. & Zalai T. Csörgő réce (*Anas crecca*) költése a Körmödspusztai-víztárolón 20
 Orbán Z. Költőládák alkalmazása a búbospacsirta (*Galerida cristata*) egyik lapos tetőkön fészkelő magyarországi populációjában 102–108
Otus scops 53, 69–70, 82
Oxyura jamaicensis 2, 10, 12, 36
Oxyura leucocephala 4
 Örvös bukó *lásd Mergus serrator*
 Örvös galamb *lásd Columba palumbus*
 Örvös lúd *lásd Branta bernicla*
 Örvös rigó *lásd Turdus torquatus*
 Pajzsos cankó *lásd Philomachus pugnax*
Pandion haliaetus 37, 49–50, 66, 75, 78
 Pantanali réce *lásd Callonetta leucophris*
 Parlagi galamb *lásd Columba livia f. domestica*
 Parti lile *lásd Charadrius biaticula*
Parus major 90
Passer domesticus 23
 Pásztorgém *lásd Bubulcus ibis*
 Pásztormadár *lásd Sturnus roseus*
 Pehelyréce *lásd Somateria mollissima*
Pelecanus crispus 64
Phalacrocorax carbo 85
Phalacrocorax pygmeus 32, 45–46, 55, 64, 73, 76
Phalaropus fulicarius 3, 7, 12, 69, 72, 82
Phalaropus lobatus 69, 81
Philomachus pugnax 25
Phylloscopus collybita 40
Phylloscopus proregulus 75, 83
Phylloscopus schwarzi 75, 83
Pica pica 22–23, 24
 Pigniczki Cs. *lásd Németh Á.*
 Pigniczki Cs. A székicsér (*Glareola pratincola*) visszatelepedése a Kiskunság szikes tavaira 24–25
 Pigniczki Cs. Cankópartfutó (*Tryngites subruficollis*) a dunatetőtleni Böddi-széken: a harmadik adat Magyarországról 17–19
 Piros lábú cankó *lásd Tringa totanus*
Platalea leucorodia 33, 65
Plectrobenax nivalis 41, 44, 55, 84
Plegadis falcinellus 46, 55, 64–65, 74, 76
Pluvialis fulva 67
Pluvialis squatarola 18
Podiceps auritus 3, 13, 32, 42, 45, 73
Podiceps cristatus 73
Podiceps griseigena 31, 45, 64, 73
Podiceps nigricollis 45, 64
Porzana pusilla 79
 Posztós Cs. Erdei szalonka (*Scelopax rusticola*) megfigyelése Budapest belvárosában 26–27
Prunella collaris 40, 43, 44, 54, 83
 Pusztai hantmadár *lásd Oenanthe isabellina*
 Pusztai ölyv *lásd Buteo rufinus*
 Pusztai sas *lásd Aquila nipalensis*
Recurvirostra avosetta 20, 25, 28, 79
Regulus ignicapillus 40, 44, 54, 70, 83–84

- Remiz pendulinus* 90, 90–91
 Réti cankó lásd *Tringa glareola*
 Réti fülesbagoly lásd *Asio flammeus*
 Rétisas lásd *Haliaeetus albicilla*
 Reznek lásd *Tetrax tetrax*
Rissa tridactyla 8, 38
 Rozgonyi S. Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) költése a Karancs hegyen 88
 Rozsdás nádiposzáta lásd *Acrocephalus agricola*
 Rozsdástorkú pityer lásd *Anthus cervinus*
 Rövidkarmú fakusz lásd *Certhia brachydactyla*
 Sárga billegető lásd *Motacilla flava*
 Sárgacsőrű kenderike lásd *Carduelis flavirostris*
 Sárgalábú sirály lásd *Larus cachinnans*
 Sárjáró lásd *Limicola falcinellus*
 Sarkantyús sármány lásd *Calcarius lapponicus*
 Sarki búvár lásd *Gavia arctica*
 Sarki csér lásd *Sterna paradisaea*
 Sarki partfutó lásd *Calidris canutus*
 Sarlósfecske lásd *Apus apus*
Saxicola torquata 89
 Schmidt A. Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) állományfelmérése a Börzsönyben 93–96
Scolopax rusticola 26, 26–27, 38, 43, 51, 81
 Selmeczi Kovács Á. Fehér kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) a Dunán 85
 Seregély lásd *Sturnus vulgaris*
Sitta europaea 91, 91
 Solti B. Gulipán (*Recurvirostra avosetta*) költése Selypnél 25
Somateria mollissima 35, 43, 48, 66, 74, 77
 Somogyi B. Vörösfejű gébics (*Lanius senator*) fészkelése Adásztevel közelében 91–92
 Sós E. Objektív előtt: az őrvös lúd (*Branta bernicla*) 60–61
 Sövényhármány lásd *Emberiza cirius*
Stercorarius parasiticus 7, 38, 69, 82
Stercorarius pomarinus 7, 15, 38, 82
Sterna albifrons 9, 69, 82
Sterna caspia 53, 69, 72, 82
Sterna birundo 27, 57, 58
Sterna paradisaea 3, 9, 12, 53, 57–59, 69
Sterna sandvicensis 3, 9, 12, 28–29
Streptopelia decaocto 23
Streptopelia turtur 39
Strix uralensis 70
Sturnus roseus 70, 72
Sturnus vulgaris 23
 Szajkó lásd *Garrulus glandarius*
 Szárcsa lásd *Fulica atra*
 Szarka lásd *Pica pica*
 Széki lile lásd *Chbaradrius alexandrinus*
 Székicsér lásd *Glareola pratimcola*
 Szélesfarkú halfarkas lásd *Stercorarius pomarinus*
 Széncinege lásd *Parus major*
 Szerecsensirály lásd *Larus melanocephalus*
 Szikipacsirta lásd *Calandrella brachydactyla*
 Szimuly Gy. & Mogyorósi S. Rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) előfordulása a Fertő mellett 74–75
 Szirti sas lásd *Aquila chrysaetos*
 Szőlőrigó lásd *Turdus iliacus*
 Szuharbújó lásd *Cisticola juncidis*
 Szürke gém lásd *Ardea cinerea*
Tachybaptus ruficollis 73
Tadorna ferruginea 4, 10, 65, 74, 77
Tadorna tadorna 33–34, 47, 65, 77
 Tavi cankó lásd *Tringa stagnatilis*
 Terekcankó lásd *Xenus cinereus*
Tetrax tetrax 2, 5, 12
Tichodroma muraria 40, 44, 54
 Tökés réce lásd *Anas platyrhynchos*
 Törpekuvuk lásd *Glaucidium passerinum*
 Törpesas lásd *Hieraetus pennatus*
 Törpevízicsibe lásd *Porzana pusilla*
 Tövisszúró gébics lásd *Lanius collurio*
Tringa erythropus 25, 81
Tringa glareola 25
Tringa ochropus 25
Tringa stagnatilis 51–52, 68, 81
Tringa totanus 20, 25
Tryngites subruficollis 2, 6, 12, 15, 19, 17–19
Turdus iliacus 40, 54, 83
Turdus philomelos 40
Turdus pilaris 23
Turdus torquatus 54, 83
 Tüzesfejű királyka lásd *Regulus ignicapillus*
Tyto alba 39, 102
 Uráli bagoly lásd *Strix uralensis*
 Üstökösreçe lásd *Netta rufina*
 Vadgerle lásd *Streptopelia turtur*
 Vándorpartfutó lásd *Calidris melanotos*
 Vándorsólyom lásd *Falco peregrinus*
Vanellus vanellus 20, 25
 Vasas A. lásd ifj. Oláh J.
 Vasas A. lásd Zalai T.
 Vasas A. Küszvágó csérek (*Sterna birundo*) és dankasirályok (*Larus ridibundus*) telepes költése mesterséges környezetben 27–28
 Vastagsőrű füzike lásd *Phylloscopus schwarzi*
 Vasuta G. ifj. Rendellenes színezetű nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) megfigyelése 87
 Végvári Zs. lásd Kovács G.
 Vékonycsőrű sirály lásd *Larus genei*
 Vékonycsőrű víztaposó lásd *Phalaropus lobatus*
 Vetési lúd lásd *Anser fabalis*
 Vetési varjú lásd *Corvus frugilegus*
 Vidra T. lásd Fürti A.
 Vízirigó lásd *Cinclus cinclus*
 Vörhenyes fecske lásd *Hirundo daurica*
 Vörös ásólúd lásd *Tadorna ferruginea*
 Vörös kánya lásd *Milvus milvus*
 Vörös vércse lásd *Falco tinnunculus*
 Vörösfejű gébics lásd *Lanius senator*
 Vörösnyakú lúd lásd *Branta ruficollis*
 Vörösnyakú vöcsök lásd *Podiceps grisegena*
Xenus cinereus 6–7, 15, 68
 Zalai T. lásd ifj. Oláh János
 Zalai T., Borbáth P. & Vasas A. Vándorpartfutók (*Calidris melanotos*) megfigyelése 1999 őszén az Alföldön 26
 Zeke T. Kontyos réce (*Aythya fuligula*) fészkelése Kabán 20–21
 Zsezse lásd *Carduelis flammea*

A Túzok megvásárolható korábbi számai

A Túzok korábban megjelent számai közül az alábbiak a készlet erejéig még megvásárolhatóak az MME központjában (1121 Budapest, Költő utca 21.):

1996. június (1. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>Rendszer és sorrend a mai ornitológiában * A pásztormadár batározása * A havasi sarlósfecske első megfigyelése * A havasipinty első megfigyelése * Vékonycsőrű póling megfigyelése a Hortobágyon</i>	
1996. december (1. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>A sarki csér batározása * Királyfűzike első hazai megfigyelése</i>	
1997. március (2. évfolyam 1. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1995. évi jelentése * Beszámoló mongóliai madártani expedíciókról</i>	
1997. június (2. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>Megfigyelések a kis béja hazai fészkelése során * Berki poszáta első hazai adata * Törpekuwik előfordulása Magyarországon * Objektív előtt: a tuskés bibic</i>	
1997. szeptember (2. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>A pásztormadár inváziói Magyarországon * A Böddi-szék ismertetése a Bonaparte-partfutó első hazai megfigyelése kapcsán * Sivatagi lile második hazai megfigyelése * Bütykös ásólúd újabb hazai fészkelése</i>	
1997. december (2. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>A vándorsólyom fészkelése a 20. században Magyarországon * A partimadarak szaporodási rendszerének evolúciója</i>	
1998. március (3. évfolyam 1. szám)	300 Ft
<i>A feketezármnyú székecsér batározása és előfordulása Magyarországon * A szalagos keresztcsőrű harmadik magyarországi adata</i>	
1998. június (3. évfolyam 2. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1996. évi jelentése * Amerikai csörgő réce Magyarországon * Kanadai lúd a Fertő mellett * Sarki lúd a Fertő környékén * Objektív előtt: a barnabasú pusztaityúk</i>	
1998. szeptember (3. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>Nagy halfarkas előfordulása a Fertőn * A Madárgyűrűzési Központ 1997. évi jelentése * Magyar vonuláskutató expedíciók Tunéziában * Objektív előtt: az ékfarkú lile</i>	
1998. december (3. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1997. évi jelentése * Fecskesirály második magyar adata * Objektív előtt: a tarvarjú</i>	
1999. március (4. évfolyam 1–2. szám)	300 Ft
<i>Kucsmás poszáta második magyarországi adata * Vándorpartfutó a Begécsi-víztárolón * Pásztogém a Fertő mellett * Rozsdás nádiposzáta 5. adata Magyarországon * Vékonycsőrűsirály-megfigyelések * Objektív előtt: a szavannasas</i>	
1999. szeptember (4. évfolyam 3. szám)	300 Ft
<i>A gulipán költésbiológiája és fióka-örökbefogadási viselkedése * Sivatagi típusú fészkeképzési viselkedés búbospacsirtáknál * Énekes battyú 20. századi előfordulásai Magyarországon * Febérfakú lilebibic észlelése * Aranylilék tömeges vonulása a Tiszántúlon</i>	
1999. december (4. évfolyam 4. szám)	300 Ft
<i>MME NB 1998. évi jelentése * Kanadai lúd a Kis-Balatonon * Balkáni fakopáncs műhelyei</i>	

A sarki csér (<i>Sterna paradisaea</i>) újabb előfordulása Magyarországon. HADARICS TIBOR	57
Objektív előtt: az örvös lúd (<i>Branta bernicla</i>). SÓS ENDRE	60
Rozsdás nádiposzáta (<i>Acrocephalus agricola</i>) előfordulása a Fertő mellett. SZIMULY GYÖRGY ÉS MOGYORÓSI SÁNDOR.	62
Érdekes madár megfigyelések, 2000. május–július	64
Érdekes madár megfigyelések, 2000. augusztus–október	73
Rövid közlemények	
Fehér kárókaton (<i>Phalacrocorax carbo</i>) a Dunán. SELMECZI KOVÁCS ÁDÁM.	85
Nyár lúd (<i>Anser anser</i>) szokatlanul népes családjának megfigyelése a Fertő mellett. HADARICS TIBOR	85
Csörgő réce (<i>Anas crecca</i>) valószínűsíthető költése Tápiógyörgye határában.	
FÜRI ANDRÁS, HEGYI ZOLTÁN, VIDRA TAMÁS	86
Fehér fejű örvös galamb (<i>Columba palumbus</i>). KATONA CSABA.	87
Rendellenes színezetű nagy fakopáncs (<i>Dendrocopos major</i>) megfigyelése. IFJ. VASUTA GÁBOR	87
Vas távvezetékoszlopon doboló nagy fakopáncs (<i>Dendrocopos major</i>). MARIK PÁL.	87
Száras kenyeret fogyasztó közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>). KIS BALÁZS.	88
Fehérhátú fakopáncs (<i>Dendrocopos leucotos</i>) költése a Karancs hegyen. ROZGONYI SÁNDOR.	88
A szikipacsirta (<i>Calandrella brachydactyla</i>) előfordulása Szeged környékén költési időben. KASZA FERENC	88
Rendellenes színezetű cserregő nádiaposzáta (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>) megfigyelése.	
NÉMETH ÁKOS, PIGNICZKI CSABA ÉS BÍRÓ CSABA	89
Meddő széncinegepár (<i>Parus major</i>) költési kísérlete két egymást követő évben. ILLÉNYI ANDRÁS	90
Függőcinege (<i>Remiz pendulinus</i>) fészke ezüsthán. MARIK PÁL.	90
Csuszka (<i>Sitta europaea</i>) különös fészkelése. MARIK PÁL	91
Vörösfajú gébics (<i>Lanius senator</i>) fészkelése Adásztevel közelében. SOMOGYI BÁLINT	91
Madárpusztulás furcsa okozója. KIS BALÁZS	92
Fehérhátú fakopáncs (<i>Dendrocopos leucotos</i>) állományfelmérése a Börzsönyben. SCHMIDT ANDRÁS	93
Szerkófajok rekordmennyiségű fészkelése a Hortobágyon 1999-ben.	
KOVÁCS GÁBOR, KAPOCSI ISTVÁN & VÉGVÁRI ZSOLT	97
Költőládák alkalmazása a búbospacsirta (<i>Galerida cristata</i>) egyik lapos tetőkön fészkelő magyarországi populációjában.	
ORBÁN ZOLTÁN	102
2000. évi index	109

Címlap: Szikipacsirta (*Calandrella brachydactyla*), Szeged, 1999. május 17. VADÁSZ SÁNDOR

Contents

New occurrence of Arctic Tern (<i>Sterna paradisaea</i>) in Hungary. TIBOR HADARICS.	57
In focus: the Brent Goose (<i>Branta bernicla</i>). ENDRE SÓS	60
Occurrence of Paddyfield Warbler (<i>Acrocephalus agricola</i>) near Lake Fertő. GYÖRGY SZIMULY & SÁNDOR MOGYORÓSI	62
Recent reports, May–July 2000.	64
Recent reports, August–October 2000	73
Notes	
Leucistic Great Cormorant (<i>Phalacrocorax carbo</i>) on the Danube. ÁDÁM SELMECZI KOVÁCS.	85
Unusually large Greylag Goose (<i>Anser anser</i>) family observed on lake Fertő. TIBOR HADARICS.	85
Presumed breeding of Teal (<i>Anas crecca</i>) near Tápiógyörgye. ANDRÁS FÜRI, ZOLTÁN HEGYI & TAMÁS VIDRA.	86
Woodpigeon (<i>Columba palumbus</i>) with white head. CSABA KATONA	87
Observation of an aberrantly coloured Great Spotted Woodpecker (<i>Dendrocopos major</i>). GÁBOR VASUTA, JR.	87
Great Spotted Woodpecker (<i>Dendrocopos major</i>) drumming on iron pole. PÁL MARIK	87
Middle Spotted Woodpecker (<i>Dendrocopos medius</i>) feeding on dry bread. BALÁZS KIS.	88
Breeding of White-backed Woodpecker (<i>Dendrocopos leucotos</i>) in the Karancs Hill. SÁNDOR ROZGONYI	88
Occurrence of Short-toed Lark (<i>Calandrella brachydactyla</i>) near Szeged during the breeding period. FERENC KASZA	88
Reed Warbler (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>) with aberrant tail colouration. ÁKOS NÉMETH, CSABA PIGNICZKI & CSABA BÍRÓ	89
Breeding attempt of infertile Great Tits (<i>Parus major</i>) in two consecutive years. ANDRÁS ILLÉNYI	90
Nesting of Penduline Tit (<i>Remiz pendulinus</i>) on oleaster. PÁL MARIK.	90
Unusual nest of Nuthatch (<i>Sitta europaea</i>). PÁL MARIK	91
Breeding of Woodchat Shrike (<i>Lanius senator</i>) near Adásztevel. BÁLINT SOMOGYI.	91
Jay (<i>Garrulus glandarius</i>) killed by fishing cord. BALÁZS KIS	92
Population survey of White-backed Woodpecker (<i>Dendrocopos leucotos</i>) in the Börzsöny Hills. ANDRÁS SCHMIDT	93
Marsh terns breeding in exceptionally high numbers on the Hortobágy in 1999.	
GÁBOR KOVÁCS, ISTVÁN KAPOCSI & ZSOLT VÉGVÁRI	97
Application of nest boxes to facilitate the nesting of Crested Larks (<i>Galerida cristata</i>) on flat building roofs. ZOLTÁN ORBÁN	102
2000 index	109

Front cover: Short-toed Lark (*Calandrella brachydactyla*), Szeged, 17 May 1999. SÁNDOR VADÁSZ